

Acc 3790

91. I 13.

III B. H.

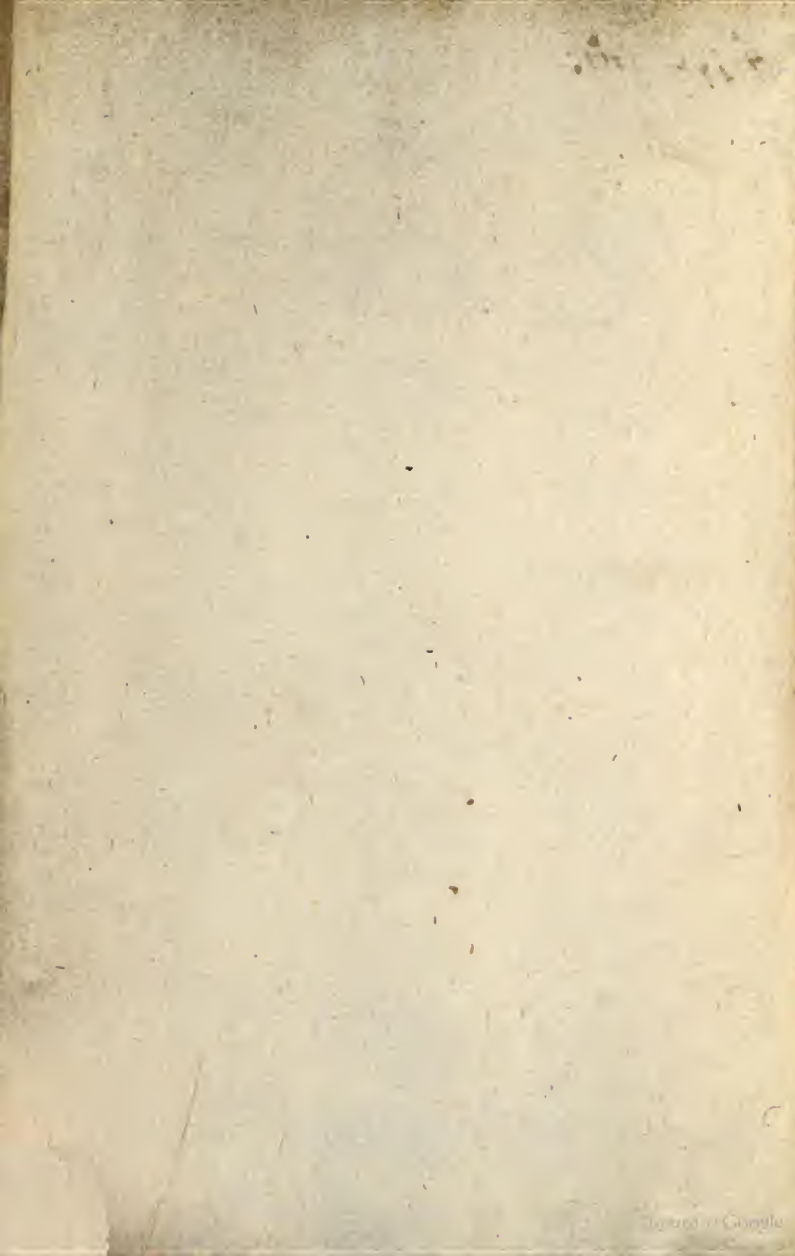
UNIVERSITY OF GENT

~~Alia. Litt.~~

Acc. 3790

cliff B.
1896

900 3790

Abbonis Emmij
De origine & Antiquitatibus
Frifiorum contra Sufferidi Petri
& Bernardi Furnerij Fabulas
& criminationes perfpicua &
folida veritatis apertio. Ex-
tat ~~est~~ in Frifiorum Republica
eod. auctore, Comeda 1619. edita,
à pag. 513. usque ad 652.

n. 68

Servit' usui

F. Henrici DE Gelfinck

SCRIPTORIBVS
FRISIAE,

Decades xvj. & semis:

IN QVIBVS NON MODO
PECVLIARES FRISIAE, SED ET
TOTIVS GERMANIAE COMMV-
nes antiquitates plurimæ indicantur, & ve-
terum Historicorum ac Geographorum
loci haftenus non intellecti explican-
tur: Causæq; redduntur dilucidæ, cur
veteres Germani præter meritum
ruditatis & imperitiæ à qui-
busdem in re literaria
arguantur. •

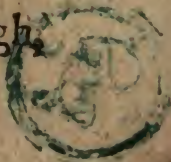
Authore SVFFRIDO PETRO Leouardiensi, viri usque
I. C. Historico Frisiae, Canonico ad
SS. Apostolos.

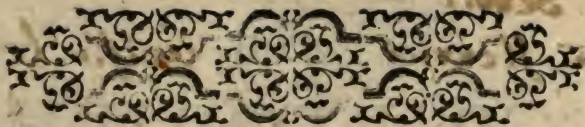
*Biblioth. Augustino - Teneremoda-
na.*

COLONIAE AGRIPPINAE,

Apud Henricum Falckenburgh

Anno 1493.

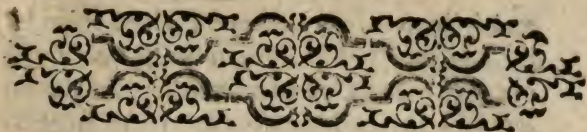

IO. Matalius Metellus Se-
quanus I. C. Suffrido
Petro Frisiæ Histo-
rico I. C.

FAMA Virum occiderat, doctorum in Friside terra,
Qui sua compositis clararunt nomina libris.
Illa sed, vt Phœnix red. u. ua repullulat ales;
Perq₃ suos cineres vacuum nunc aëra pulsat,
Ac velut impositos vectans titania dorso
Scriptores Frisia, spatia orbis cuncta pererrat.
Hac! Suffride tibi debentur munera vitæ,
Seruasti ciues cuius, tibi parta corona est
Ciuitica; vt Iligna tibi tempora fronde corones.
Fallimur; an rostri ceu pectora cuspide pungit
Platalea, vt fetus exanguis sanguine seruet;
Inq₃ hyperionij producat luminis auras?
Sic tu Scriptores illos veteresq₃, nouosq₃,
Squallore obductos tetro, terraq₃ sepultos,
Vnus restituis vita, reuocas & ab umbris;
Per te quo celebres viuant, fama q₃ perennes.
Ciuiibus ergo tuis dum vitam Petre dedisti;
Hanc dando, saua victor, de morte triumphas:

Colonia Vbiorum Agrippinae
8. Kal. Quintileis, 1593

AMPLISSIMIS
NOBILISSIMIS CON-
SULTISSIMISQUE VIRIS
AC DOMINIS ORDINI-
BUS FRISIAE, DOMINIS
suis vnicè co-
lendis.

S. P. D.

Amplissimi, Nobilissimi
Consultissimiq̄ue Viri ac Domi-
ni, Mæcenates Candidissimi,
ante triennium, cū tres de An-
tiquitate & Origine Frisiorum
libros in lucem darem, eam Rationem red-
didi, cur illos primo loco ederē, qui argu-
menti ratione vltimi inter eos erant, quos
Rerum Frisicarum titulo complectebam,
quod ingrauescente iam ætate, maturandā
mihi præ cæteris eius operis editionem iu-
dicarem, in quo mihi plurimos contradi-
cturos esse putabam, quod plurima ibi præ-
ter communem eruditorum expectationē

EPISTOLA

maioribus nostris assereré. Volebã enim ipse dũ viueré, vel mutare in his, si quis quid erratũ à me cãdide admonuisset, vel defendere, si quis quid præter meritum suggillasset: Atq; huius quidem consilij mei me nondum pœnitet: Nam etsi libri isti interea temporis ad multorum manus peruenerunt, qui inter scriptores nostri sæculi locũ habēt, nemo tamen est repertus hæctenus, qui vel in minimo aliquo eos repræhēderit: Quin potius multi scriptis ad me literis collaudarũt, & ad cætera in lucẽ edẽda cohortati sunt: Itaq; tametsi plurimę difficultates, me hæctenus ab edendis reliquis (quæ interea cudi) retardauerint, quas hic omnes recensere longum foret, tamen vel huius iudicij exspectatio sola moram hæc excusare posset, cum ex euentu ipso nunc intelligam quorundam veterum de nostratibus commenta, eruditorum iudicio satis iam esse à me confutata: Neque magno pere mihi verendum esse, ne quis mē mortuo tumultuetur, quĩ viuente me quieuerit. Itaque iam securiori pectore deinceps ad cætera, quæ proposui, absoluenda & edenda contendam: In quibus publicandis hunc ordinem mihi obseruandum esse puto, vt antiquitatis Frisonicæ assertioni proxime subiungam opus hoc de scriptoribus Frisicæ, vt appereat nobis idonea earum rerum, quas tradidimus, documenta non deesse.

P R A E F A T I O.

esse, siue de prima ista origine, siue de subsequentibus maiorum nostrorum actis agamus. Alioqui enim cum literarum monumenta apud Germanos non admodum antiqua reperiantur, nostra fidem non facile inuenirent apud Lectorem cordatum: Quocirca vt Lectori plenior de nostris fide faciamus, eximendus ante omnia hic error est iis, qui putant Scriptores in Germania omnes recentes esse nullos antiquos fuisse: Negari vero non potest verisimilia valde esse eorum argumeta qui diuersa à nobis sententiam fouent. Primum enim extra controuersiam est, Cornelium Tacitum asserere a Viros pariter ac foeminas in Germania ad suam vsq; ætatem literarum secreta ignorasse. Et Io. Trithemius asserit, se nullum antiquius vidisse scriptum Germanicum, quam Monachi cuiusdam Ontfridi Theotisci nomine, circa annum Domini 820. idque Rithmis, vt vocant, conditum. Cui consonat, quod Ioannes Stumpfius in Chronicis Heluetiorum refert, Carolus Magnus primum latinis literis Germanicam linguam conscripsisse, sed hanc scripturam adeo imperfectam fuisse, vt aliquot etiam postea sæculis contractus & causæ Forenses, & instrumenta & priuilegia Cæsarum latinè scriberentur, ita vt circa annum Domini 1200. demum Germanici sermoni scribendis ac styli ratio in vsum publicè recepta sit. Quæ

a In libro de
morib. Germanorum

P R A E F A T I O.

si ita simpliciter & sine distinctione concedimus esse vera, nos merito paradoxa scribere videbimur, qui Frisis nostris tantam asserimus antiquitatem: Et libera relinqueamus extraneis quibusdã in Germanos sua scommata, qui eos hinc vixisse caillantur pecudum instar sine ingenio, sine ratione sine omni disciplina. Nec mirum cum eisdem fungorum instar ex terra ortos ijdẽ credant, quod idẽ Tacitus scripserit Germanos non aliunde aduenisse, sed in ipsa Germania natos esse. Et inualuit apud quosdam adeo hæc peruersa ex Taciti verbis concepta opinio, vt disputarẽ etiam publice non vereantur, cadat ne in Germanos tanta vis ingenij, quanta in alias quasdam nationes? serioque mirentur, si quid egregium præstetur à Germanis, quod ab his nihil huiusmodi expectarunt: Et haud scio ridendum potius an flendũ sit, extitisse Germanos quosdam tam ineptos, vt non alia ratione maiores suos ab hoc contemptu vindicarint, quam quod scripserint, Germanos veteres fortiter agere, quam acta conscribere maluisse: Videntur enim hi Tacito in eo etiam suffragari, quo scripsit, Germanos quoties bella non ineunt, non multum venatibus, plus per otium transigere deditos sumno ciboque. Vt qui amarint inertiam & oderint quietem: Alioqui enim Taciti verbis in hoc proposito, vel simplex con-

Ibidem.

Ibidem.

P R A E F A T I O .

contradictio, vel commoda distinctio adhibenda erat : Nam quod Germanos indigenas esse asserit , in eo per sacras literas eius iam dudum est explosa sententia: Et alij aliunde nationes alias, nos ex India Frisios in Germaniam adduximus . Quod autem de literarum cultu hic controuertitur, distinguendum est: Nos enim hic de rebus communibus, & in vsu populari versantibus loquimur, quas scriptis etie ante Cornel. Tacitum compræhensas dicimus. Tacitus vero, sicuti sentit, ita loquitur, de literarum secretis, hoc est, de arcana illa doctrina, quæ penes Sacerdotes solos in plerisque gentibus ea tempestate fuit. Apud Gallos penes Dryidas literarum secreta erant, qui soli doctrinam arcanam in abdito tractabant. Literæ interim ipsis authoribus populo non deerant, quibus acta patriæ, contractus, epistolæ familiares, & similia notantur : Eadem ratione ipse Tacitus apud Sacerdotes Germanorum Religionis cultum & leges, quæ in distributione pœnarum & præmiorum consistebant, fuisse dicit, quæ communia erant, & populo concedebantur: Ab his vero diuersa erant, quæ secreta literarum vocat, & populo non committentur: Ita Plutarchus author est penes sacerdotes Aegyptios solos arcanam religionis auitæ disciplinam fuisse, quæ literis arcanis, hoc est, Hieroglyphicis contineba-

P R A E F A T I O.

tur: Ita apud Indos Gymnosophistis secreta literarum committebantur, communia literarum populo non denegabantur, quibus in liberalium artium explicatione utebantur: Quæ cum ita sint, nos à Tacito vulgum in Germania, à secretis literarum non à literis ipsis alienum declarari intelligimus quatenus & acta consignari, & absentium voluntates indicare absentibus & res gestæ posteritati tradi poterint: Nam quod Trithemius supra dicit, se nullum antiquius scriptum germanicum vidisse, quam ab anno 820. id ad characterantum pertinet, quibus in lingua Germanica exprimenda tunc utebantur. Germani enim primum suis antiquis, deinde Græcis, postea Latinis, ad extremum suis iterum, sed novis characteribus vsi sunt: Interim vero multis sæculis ante natum Christum Germani veteres habuerunt Remp. leges & iudicia, celebrarunt contractus & mercimonia, habuerunt curam posteritatis: satis id ex Iulio Cæsa. satis ex Tacito & alijs apparet, qui, quam Rempub. Sueui, quam Canchi, quam alij nonnulli habuerint, satis perspicue declarant, dū illis actus huc pertinentes attribuunt: Ita ut necessario consequatur, ea tempestate apud Germanos fuisse rerum patriarum Scriptores: Cū harum rerum memoria diuturna esse non possit, nisi scriptis conceptas maiores posteris suis eas per manus traditas transmi-

P R A E F A T I O.

fissent. Nos certe hoc opere à trecentis ac
 tredecem annis ante natum Christum, qui
 haftenus apud nos Scriptores fuerunt, pro
 ponimus, & horum testimonio declara-
 mus, apud nos toto huius temporis curricu-
 lo Rempub. & eius nomine literas viguisse
 Quod quidem si in reliqua germania sin-
 gulis nationibus præstare forte difficile sit,
 non inde tamen præsumendum est, minus
 multos fuisse: Sunt enim causæ & multæ &
 iustæ, cur vel interceptos, vel suppressos,
 vel deniq; oppressos existimare debeamus
 potius, quàm prorsus non esse scriptos, quos
 desideramus: Situm autem cariem, ti-
 neas, blattas, bella, item tumultus, incen-
 dia inundationes, & cõsimiles calamitates,
 quæ vbique terrarum rebus humanis per-
 niciam adferunt, quis credat in Germania
 tot sæculorum interuallo Scriptoribus an-
 tiquis non nocuisse? Atqui tamen in Ger-
 mania præter communes istas calamita-
 tes etiam aliæ longè magis rem literariam
 impediunt, quæ tanto grauiores Germa-
 niæ fuisse censeri debent, quanto magis illi
 peculiare extiterunt: Hæ potissimum nu-
 mero quinque sunt. Gentium migratio-
 nes crebræ, linguæ popularis declinatio
 characterum frequens mutatio, edictum
 de non scribendo, linguæ ipsius constans
 difficultas. De quibus singulis in rerum Ger-
 manicarum opere commodius ac plenius,
 hic tantum dicturi sumus, quantum præ-

*Causæ cur
 apud Ger-
 manos mi-
 nus multi
 Scriptores
 antiqui ex-
 tent quàm
 alibi.*

P R A E F A T I O.

*Gentium cre-
bue migratio
nes in Ger-
mania*

sens institutum hoc nostrum postulat: Cre-
briores autem in Germaniam quam vsquã
alibi gentium fuisse migrationes, dubitare
nequaquam potest, qui geographos & hi-
stóricos veteres euoluit, Strabonem, Flini-
um, Tacitum, Ptolemæum & consimiles,
& recentiores Lazium, Althamerum, Bili-
baldum & alios. Sed cum à Septentrione
& Oriente mari alluatur Germania, qui
primi eam ingressi sunt, cum nauigio ap-
pellerent, insulas potissimum eas occupa-
runt, quæ ad Septentrionem vergunt, quod
eas sibi ad possessionem magis in tuto fore
arbitrarentur, ob id quod aquarum præsi-
dio, mœnium instar, aduersus ingruentem
vim defenderentur: Apparet id in Thegor-
ma, quem Germanorum patrem Moyses
constituit. Cuius posteritas Aquilonis late-
ra occupauit, vt in Germania nostra clari-
us docebimus. Qui proinde cum sedes suas
pertinacius & efficacius tutati sint, antiqui-
tates etiã suas literis melius conseruarunt.
Postea vero qui accesserunt, cum in medi-
terraneis cõsedissent, superuëientibus idẽ-
tidem ab Oriente nouis Colonijs, frequen-
ter sedibus suis expulsi sunt, & ipsi vicissim
expulerunt alios: Quod quidem cum sæ-
pius accederit, & posteriores cõtinue prio-
res non aliter, quam vnda vndam pelle-
rent, factum est, vt & scripta vna cum cæte-
ris quæ chara habuerunt, amitterent. Quẽ-
admodum

P R A E F A T I O.

admodum enim victoribus nihil prius est, quam vt omnem antiquitatis memoriam victis auferant, ita victis in tanta trepidatione, qua sedibus expellerentur, parua eorum cura fuit, quæ postea forte in alijs vsui futura non erant: Cum igitur violenta hæc gentium migratio scriptoribus pernicipem attulerit, tum etiam quæ huic consequens fuit, linguæ declinatio, id consimiliter effecit. Nam cum subinde aliæ atque aliæ nationes in Germaniam ingruerent, quorû lingua insolens erat fieri non potuit, quin ex commixtione diuersarum gentium, lingua, quæ simplex antea fuerat, à pristina sua puritate deflecteret. Quo factò cum libri antea scripti, paulatim obsoleti non intelligerentur, mirum non est, eos vt inutiles porro fuisse neglectos & contemptos. Quod quidem ab initio gentis ad Carolû vsque magnum quantum in mutanda hac lingua valuerit inde quis æstimet, quod nos ea vix nunc intelligamus, quæ viuentè Carolo scripta sunt: Nec mirum id quidè, cum & Cicero Decemviralibus Rom. Tabulis id accidisse testetur, in quibus tamen non gentium diuersarum commixtio, sed sola nouitatis affectatio orationem obscuram reddiderat: Confectis enim vocabulis nouis & in vsum popularem receptis, lingua prisca illa, quæ vetustis constabat, fastidita fuit: Itaque cum ob causam supradic-

Linguæ Germanicæ declinatio.

Etam

P R A E F A T I O.

Cū minus obnoxia mutationi lingua Germanorum Septentrionalium fuerit, consequitur minus etiam periculi hinc fuisse eorum Scriptoribus, quam Scriptoribus mediterraneorum: Porro autem pari necessitate qua gētium migratio mutationem linguæ, ita vicissim & ipsa quoque linguæ mutatio, mutationem characterum, Scriptoribusque perniciosam secum traxit Res erit perspicua si à fontibus suis arcessatur: Tres enim linguæ sunt sacræ, quarum singulæ dum in populari vsu versarentur vicissim fortissimè patuerunt: Hebraica enim ad Babylonicam vsque confusionem vniuerso generi humano, per totum terrarum orbem communis fuit, vti testatur Moyses, & utebantur prouide omnes homines ex æquo, in exprimenda lingua sua. characteribus Hebraicis: Post cōfusionem Babylonicam disparfis in diuersas regiones gentibus, cū lingua non eadem mansisset omnibus, aliæ Hebraicis porro vsæ sunt, aliæ sibi ad scribendum proprios commenti sunt, aliæ mutuatitias vsurpârūt: Iudæi tamen si toto orbe dispersi vbicunque terrarum habitant literis Hebraicis veluti proprijs, ac suis nō modo communem Iudæis linguam Hebraicā sed & popularem suam in qua quisquis natus est, & quam familiariter vsurpat, describunt. Ideoque nos iam epistolas Germanicas, Gallicas, & Italicæ literis Hebraicis

Mutatio characterum in Germania.

Genes. cap. 11

P R A E F A T I O.

textas vidimus: Cadmus ante Troiam conditam Græcis proprios characteres tradidit, quos ipsi progressu temporis expoliuerunt, & in hûc vsque diem vsurparunt: Carmentis Euandri mater Latinis proprios characteres inuenit quibus & ipsi hæctenus vtuntur: Reliquæ nationes mutuatijs vsæ sunt, aliæ alijs, prout id commodius quibusq; fuit visum: Nâ illæ linguæ quæ nõ longe ab Hæbræa declinauerant, vt Chaldaica, & si quæ sunt aliæ Characteres Hebraicos retinuerunt: Cum autem Græcorum lingua successu temporis longè latèque per totum pene terrarum orbem dispersa esset eaque omnes pene nationes veluti communi in commercijs, & politicis negotijs vterentur, Græcorum etiam characteres ad exprimendam linguam suam multæ mutatae sunt: Hoc enim illud est, quod notat Plinius, omnes gètes in hoc conspirasse tacite, vt Ionum literis vterentur. Iones enim Græci appellantur à Iauan filio Iapheti, qui conditor eorû fuit. Exemplo sunt Moscovitæ & Lithuani, qui etiam hodie characteribus Græcis vtuntur, quanquam linguam habeant pene Schlauonicam: De Germanis id comperio, antiquissimos illos, qui in hanc prouinciam primi venerunt, de politis vtcumque Hebraicis, proximè sibi condidisse novos & peculiare, quibus ad Reip. suæ necessitatem vterentur. Saxo Gramma

P R A E F A T I O.

ticus commemorat Thulenses antiquitus, singulari quadam curiositate incubuisse, in conscribendas vicinarum gentium historias, id quod eos peculiaribus quibusdam suis characteribus fecisse, ex ipso colligimus, qui non pauca ab illis in historiam suã traduxisse videtur. Quibus characteribus vetustissimi Gothi ac Dani vsi sint. Ioannes Magnus Gothus, & Henricus Ranzovius repræsentant: in Mediterraneis Germanis nullum horum characterum vestigium reliquum apparet, quod inde factũ puto, quod hic vt ipsa lingua sic & characteres quoque magis caduci fuerint: Itaque vt remotis Hebraicis proprios, ita proprijs obsoletis Græcos acceperunt: Quod factũ solidissimis ijsdemque euentissimis argumentis constat: Gallorum Dryides (vtique antiquissimos) lingua Græca vsos esse testatur Cæsar, & de Germanorum sacerdotibus idem scripsit Trithemius: Nec mirum, cum ijsdem hi cum illis fuerint: Accedunt huc ipsorum Germanorum creberima cum Græcis nationibus commercia, quæ vsus eius linguæ necessario fragitabant: Accedebat huc, quod non pauca Coloniae ex Græcia in Galliam & Germaniã deductæ sint, quæ suis vocibus hæc linguas non parum sæcundaruut: Quam rem non modo Græcorum inscriptiones aliaq; monumenta ab eruditis passim adnotata, sed

P R A E F A T I O.

sed & voces quoque Græcæ ab Althamero Lazio, Budæo, & alijs copiose adnotatę restantur : Itaque quod & militarestabulas siue indices Græcis characteribus exarauerint, ex Cæsare cõstat, qui tales in Heluetiorum castris repertas esse scribit. Nam quod idem Cæsar scribit, se ad Q Ciceronem dedisse epistolam Græcam ne intelligi à vulgo posset, si forte interciperetur, id significat, Epistolam istam, & lingua ipsa & characteribus Græcam fuisse. Et si enim vulgus forte interceptam Epistolam ob notitiam characterum legisset, ob ignorantiam tamen linguæ eam non intellexisset. Itaq; & Vastaldum etiam antiquissimum Francicæ gentis Historicum Hunibaldus refert, in scribendo vsum esse characteribus perquã similibus Græcis: Sed vt hæc de Germanis Mediterraneis affirmamus, ita & Aquilonares istos, Gothos, Danos, & reliquos satis constat, (quam non paulo ferius) antiquis proprijs depositis vsurpasse Græcos: Et nobis etiam hic eorum testatus est clarissi. V. I. C. Matalius Metellus Sequanus, ad suas manus aliquando peruenisse Nouum Testamentũ lingua Gothica characteribus Græcis scriptum : Frisij nostri proprios characteres nunquam habuerũt. Ideoque semper mutuatijs vsi sunt, primũ Græcis, deinde latinis, ad Germanicos hactenus inhabili eorum lingua, quæ Græcis

*Lib. 1. de bello Gall.
Lib 5. de bello Gall.*

ita

P R A E F A T I O.

ita commode scribitur (modo Vocales ad
 Diphthongos vero, hoc est, eo sono, profe-
 ras, quo Erasmus, Chiecus, & Mekerchus
 docuerunt.) vt nihil concinnius fieri que-
 at: cur autem Græcis potissimum characte-
 ribus vti instituerit Princeps noster Friso,
 causam esse puto, primum quod patrios
 suos, hoc est, Indicos, vt prorsus peregrinos
 neque vtilè neque facilè fuerit introduce-
 re, deinde. quod, vt cæteris ea tempestate
 Germanis, ita & Sueuis Græci placuissent
 quibus emigrantibus in prouinciã ipse
 succedebat: Deinde quod eos ad commer-
 cia non modo cum Germanis ac Gallis ac
 cæteris nationibus aganda terra marique,
 sed etiam cum cognatis Siculis & Aegyptijs
 commodissimos esse iudicaret: Accedebat
 huc, quod ipse Græcis literis liberaliter ex-
 cultus erudiendæ iuuentuti gymnasia ere-
 xisset, in quibus literarum & armorum ex-
 ercitia instituisset, accitis ad hoc ex Græcia
 magistris: Deinde quod etiam disciplinæ
 publicæ Dryides præfecisset, quibus vt Re-
 ligionis & Legum & Philosophiæ cura com-
 missa est, ita Græca linguã familiaris erat:
 Scripserunt igitur Frisii acta patriæ linguã
 Frisica, sed characteribus Græcis, vsque ad
 Carolum Magnum: tametsi mox ab expe-
 ditione Cimbrica literas etiam latinas rece-
 perint, non quidem coacti, vt nonnulli alij
 sed

P R A E F A T I O.

sed volentes & vltro, propter necessitudinem cum Romanis contractam. Cum miro semper affectu Imperium Romanum profecuti Romanis Imperatoribus libenter militarent, ex quo tempore & acta publica & priuata, & libri, etiam lingua latina à Frisijis conscribi cœperunt: Inualescentibus tandem tota Germania literis latinis etiam apud nos Græcæ cesserunt, quarum tamen reliquæ ad nos peruenerunt: Nam vt alia omittamus, illud saltem hic commemorandum est, quòd vir clariss. Stephanus Vinandus Pighius Scholasticus Sanctensis, mihi quondam Bruxellæ apud Cardinalem Granuellanum Contubernalis, rogatus à me per literas, vt communicaret, si quas haberet antiquitates quæ illustrandæ patriæ nostræ essent, in hæc verba rescripsit literis Traiana Sanctorum Coloniam datis Prid. Id. Maij. anno 1588. In veteri (inquit) historia, vel antiquitatibus Frisæ, vicinarum ue regionum adferre tibi parum, aut nihil auxilij potero. Nam eius generis vel argumenti collectanea mea quæcunque Dom. Ioachimus Hop. ante multos annos à me habuit, mutuo nec vnquæ reddidit, & inter alia vetustissimæ linguæ germanicæ, quâ ille Friscam appellabat, Orationem Dominicam ex eius linguæ Noui Testamenti libro quodam descriptam, characteribus antiquissimis Græcis: Græcis igitur caracte-

P R A E F A T I O.

ribus in Germania latini proximè suffectu sunt, quod tum factum est, cum Romani Gallis linguam suam obtruserunt: Linguarum enim mutationem necessario comitatur mutatio characterum: Nec verò quisquam ignorat, quo stratagemate Romani Gallis linguam suam ingesserint: Forum enim & iudicia Gallorum ad consuetudines legesque suas conformarunt, tum in his actiones, processus iudiciales, & ex quibus hæc oriuntur, contractus, acta priuata & publica lingua sua concipi mandarunt, nec aliter ius dixerunt, nisi ex hoc præscripto proposita essent: Sic igitur victi dum victorum linguam discunt suam dediscunt. Hinc in obliuionem venerunt reiectæ & ob id neglectæ consuetudines patriæ. Obliterata tandem sunt non intellecta scripta maiorum, interciderunt monumenta vetustatis, periit omnis memoria antiquitatis: Sic autem à Romanis in Hispania, in Gallia, & in alijs locis adum esse, quibus plenè imperarunt, magis notum est, quam vt dubitare quisquam possit: Expediebat enim victoribus, victos planè in ius arbitriumque suum redigi, ne ex statutis, aut monumentis auitis vllum haberent prætextum tergiuerfandi. Quamquam autem in Germania linguam suam populo sic obstrudere non potuerint, vt in Gallia, eo tamen rem deduxerunt, vt in scholis & in foro Germani eã

vsur-

P R A E F A T I O .

vsurparent: Quo facto etiam apud Germa-
 nos Græcis characteribus abolitis latini
 suffecti sunt: Tum Hunibaldus sub Clodo-
 uæo primo, & cum deinceps secuti alij pu-
 blicè res Francorum memoriæ mandarūt:
 vñ lingua latina characteribusque lat. Du-
 rrauit ea res ad Carolum vsque Magnum,
 qui latinis characteribus linguam Germa-
 nicam primus scribere incepit: A quo elap-
 sis annis ferme quadringentis formæ Ger-
 manicorū characterum inuentæ sunt, qui-
 bus lingua Germanica scriberetur, quibus
 hodie vtimur: Legum tamen Friscarum
 liber qui Frisca lingua publicatus est, lati-
 nis literis perscriptus est, quanquam satis
 ineptè: Diximus iam de migratione gentiū
 de mutatione linguæ, de mutatione chera-
 cterum in Germania, quarum singulæ quā-
 tum rei literariæ nocuerint, ex supradictis
 æstimetur. Vltima tamen hæc cum primū
 ex Hebræis, deinde ex proprijs, postea ex
 Græcis tandem ex Latinis, iterum in pro-
 prios facta sit, longè perniciosior cæteris
 fuisse credenda est. Infesta verò omnia ac
 singula hæc antiquitatibus, non minus au-
 tem infestum illud fuit, quod Romanos
 summa diligentia cauisse nonnulli tradunt
 ne quid à Germanis scriberetur, quod me-
 tuerent ne fortè Romam perlata rerum ve-
 ritas, populum ad impensas in bellum Ger-
 manicum faciendas, tardiolem redde-
 ret.

P R A E F A T I O.

21.7. cap. 10.

ret: Quod idem & in suis ipsorum Scripto-
ribus prouidisse, Crispi Sallustij, Cornelij
Taciti, & aliorum exemplo confirmat Pau-
lus Orosius: Sed hoc interdictum Frisii per-
petuo contempserunt, & in cōtrarium pro-
positis præmijs suos ad scribendum exusci-
tarunt: Franciprimi in reliqua Germa-
nia violarunt: Itaque sub Clodouæo primo
demum palam ac liberè Germanis scribe-
re sine metu pœnæ licuit, quod expedire
videbatur: Quam rem tamen Clodouæo
Rex Frisiorum Richoldus Vffo, qui æqua-
lis illi fuit, vitio vertit, vt ex Siuardo sapien-
te refert Cappidus Stauriensis: Nam cum
Hunibaldus inter cætera falsa scripsisset,
Frisios ex Frâcis originem ducere, Richol-
dus illi contrarium probauit, & honestius
Clodouæo fuisse scriptit obtemperare de-
cretis Romanorum, quam his violatis Hu-
nibaldum & consimiles mendaciorum scri-
ptores fouere, quos non puderet, gentium
origines in prætenti liquidas, in futurum
controuersas facere: Restat quintum impe-
dimentū antiquitatibus Germanicis, ex dif-
ficultate linguæ: quod cæteris istis nō pau-
lo grauius fuisse credendum est: nam cum
vocalibus ac diphthongis quibusdam in-
uersis horrida, & consonantibus aspere con-
currentibus dura extiterit, contempta sem-
per fuit ab exteris gentibus, quod ad perci-
piendum ac discendum difficilis esset: Quâ
etiam

*Difficultas
lingue Ger-
manicæ.*

P R A E F A T I O.

etiam querelam hodie vulgarem hic esse, negare non possumus: Nec enim sufficiunt spiritus delicati, & linguæ molles ad pronūciationem vocum tam horridarum: Hæc igitur difficultas semper deterruit scriptores exteros, ne vel Germanos scriptores euoluerent, vel saltem quæ ab his æsset mutuati, suis authoribus accepta ferrent: Nec enim dignos iudicabant, quos nominarent quorum nominibus aūditis fides lectori fieri non posset, limatum aliquid ab his expectari posse, quorum nomina tam impolita essent: Consistebat autē difficultas illa partim in appellatiuis partim in proprijs nominibus: Sed appellatiua quidem quanquā difficilia essent, intellecta tamen interpretationem scribentis admittebant, propria nō item: Itaq; cum Virorum, Mulierum, Deorum, Dearū, Urbium, Montium, Fluminū, & consimilium propria nomina depræhenderent, illi etiam, qui ex professo geographiam aut historiam scripturi erant, hæc aut prorsus omiserunt, aut ad Analogiam suæ linguæ sic deformatunt, vt nobis iam difficile sit, his laruam iniectam detrahere: Quantopere Ouidius hac asperitate sit offensus, ipse testatur inquiring.

N omnia sunt ipso pene tremenda sono:

Pomponius Mela homo Hispanus, sed Lib 3. cap 3.
 Romanizatus, in descriptione Germaniæ ,,
 Montium (inquit) altissimi Taurus, & Rhe ,,

tico, nisi quorum nomina vix est eloqui ore Romano. De lingua Cantabrorum idē cōqueritur in descriptione extimorū Hispaniæ littorum. Cantabrorum (inquit) aliquot pepuli amnesq; sunt, sed quorum nomina nostro ore concipi nequeant: Itaque sicuti Mela montes aliquot in Germania, & populos aliquot amnesq; in Cantabria prætermisit, quod exprimere eorū nomina nō potuerit, ita & alij cōsimiliter ob eandē difficultatem, rerum Germanicarum tractationem auersati sunt, & proinde Scriptores earum contempserunt: Cæsar autem, Tacitus, Plinius, item Strabo, Ptolemæus, & consimiles, quo modo suæ linguæ analogia nomina Germanorum obscurarint, quisquis perspexit, haud quaquam negauerit, asperitatem linguæ Germanicis antiquitatibus etiā hac in parte permultum obstitisse: Cōsideratis igitur hisce quinque impedimentis, mirum videri nulli debet, quod in Germania minus multi Scriptores antiqui reperiantur, quam alibi: & immerito ruditis & imperitiæ Germani veteres arguuntur, quasi qui fungorum instar nati, pecudum instar vixerint, sine literis, sine memoria antiquitatis, sine cura posteritatis. Cum illi remotis hisce impedimentis alioqui vel cum politissimis nationibus paria hac in parte facturi fuerint, vt qui ea nō neglexerint, quæ sine literarum præsidio cō-

fer-

P R A E F A T I O.

seruari nequeunt: Patet hoc non aliunde manifestius, quam ex ipso discrimine Germanorum. Nam cum hæc impedimenta minus infestauerint Aquilonares, quàm Mediterraneos, vt supra dictum est, & proinde plures antiquitates apud Aquilonares reliquæ sint, quam apud Mediterraneos, etiã inter ipsos Aquilonares quo quæque gens proprius ad Aquilonem accedit, eo minus fuit obnoxia impedimentis istis, & idcirco fidelius antiquitates suas custodiuit: Quod quidem cum nonnullis paradoxum videatur, putantibus ad Aquilonem (vt ipsi loquuntur) in aere Crasso homines generari Crassos & à musis ac gratijs prorsus alienos, instituti nostri ratio flagitat, vt id paucis hic diluamus: Inter omnes autem Germanos maxime Aquilonares sunt Frisii, & hi inter omnes Germanos pertinacissime suas antiquitates conseruarunt, quia impedimenta ista minimè omnium senserunt, vt mox apparebit. Itaque à primis illis quatuor impedimentis sine controuersia liber rimi, strennuam operam ab initio nauarūt semper in omni facultatum genere, vt cedro digna cuderent, quo declararent sibi nec ingenium deesse nec industriam in literarum tractatione, quæ vel ad liberales artes, vel ad politiam vel ad Religionem pertinerent: Quod tamè quo minus mūdo hætenus innotuerit, in causa fuit singularis as-

PRÆFATIO.

peritas linguæ, ex qua Frisij longè plus incommodi senserunt quam Germani reliqui: Frisica enim lingua non modo sic discrepat à reliqua Germanica, ut à vicinis etiam Germanis non intelligatur, sed præter difficultates istas supradictas, quas cum reliqua Germanica communes habet, etiam insuper habet alias quasdã peculiare suas: Crebras dico, vocalium contractiones, & consonantium syncopas, & ecclipses: Quæ quoniam sunt ad pronunciandum valde difficiles, paucissimi reperti sunt hætenus exteri etiam Germani, qui eam perdiscere potuerunt: Hinc igitur propria nostratiû nomina etiam à vicinis nostris ob insolentiam ridentur, non modo in natiua lingua Frisica, sed etiam in Latina, si utcumque ea colorata sint. Abhorrent ab his etiam Typographi, quod hæc operis eorû multum facebant negotij: Abhorreret ab his, fat scio, Pomponius Mela non minus, quam ab istis Cantabris: Sunt enim Cantabrica ista ni fallor, plane Frisica: Nam cum Schottus noster qui Frisonis ex filio Scoltone nepos fuit, ex Frisia Coloniam ducturus in Schottiam, aliquantisper in Cantabria versaretur multos ex suis inibi reliquit, qui familias & posteritatem condiderunt, & nomina locis intulerunt, quæ ipsis vsitata erant, sicuti latinis declarauimus in Colonij Frisiorum. Utcumque hoc se habet, qualia tandem in genere

P R A E F A T I O,

genere nostratum nomina sint, praesens hic liber copiose declarabit: In quo multa esse non negamus, quae minus delicata sunt, nulla tamen esse putamus tam horrida, ut ipso sono tremenda sint: Et si maxime sint, cum tamen hic tremor mortem non incutiat, si quis solidas ac veras Germaniae antiquitates cognoscere desiderat, is hoc taedium qualecunque libenter contemnet, quod ex authorum nominibus percipiet, modo à Frisijs eas petendas esse intelligat: Frisij enim eas praeter caeteris Germanis non modo Mediterraneis, sed & Aquilonariibus quoque omnibus, & maxime vetustas, & maxime illibatas suppeditare possunt: Cum à quatuor impedimentis germanicis istis (ut antea dicere coeperamus) magis liberi fuerunt, quam Germani reliqui: Primum enim gentium migrationibus minime omnium vexati sint: Cum à primo adventu suo hactenus, hoc est, integris mille nongentis annis sedes easdem quas nunc incolunt, continue possederint: linguam etiam eandem ab initio hactenus conseruarunt: Nam cum Sueuis partim bello partim pacto subactis, in prouinciam succederent, linguam Sueuicam exoticis quibusdam, hoc est, Indicis ac Graecis potissimum vocibus mixtam obtinuerunt, quam Friscam vocarunt, ab antiqua Sueuica modice deflexam: Deinde cum inter Rhenum & Cimbricam

Penes Frisios solidiores Germaniae antiquitates quam alibi & quare.

P R A E F A T I O.

bricam Chersonesum toto tractu ad Sep-
 tentrionem mari ad austrum via Regiæ tu-
 endæ ab Ordinibus Germaniæ præfecti
 essent, & eo nomine ab omnibus oneribus
 publicis immunes constituti, suis finibus
 tuendis intenti gentium exterarum incur-
 su linguam non mutarunt: Quin potius vt
 eam incorruptam conseruarent, Rhetras
 quasdam contexuerunt vocibus quibusdã
 vocalium & consonantium asperitate nota-
 bilibus difficiles, quibus peregrinos ab indi-
 genis discretos, post certa tēporum spatia
 submouebant, ne diuturniori consuetudi-
 ne suã linguam vitiarent. Quod statutum
 durauit vsque ad Carolum Quintum. Eo
 effectu, vt in primæuo vigore linguam
 friscam conseruauerit: A qua reliquæ ger-
 manorum linguæ ob diuersarum gentium
 immixtiones tantum degenerarunt, vt ex
 cæteris germanis nullus Friscam linguam
 nunc iutelligat: Frisca autem ista lingua,
 de qua loquimur, post Carolum Quintum
 multum luxata est, introducta in curias lin-
 gua Belgica: Porro autem ex characterum
 immutatione nihil incommodi senserunt,
 cum non alijs vsi sint, quam primum græ-
 cis, ac deinde latinis: Nec Vero pœnis vn-
 quam, vt ceteri germani, ascribendo deter-
 riti: sed in contrarium, præmijs adscriben-
 dum prouocati sunt: vt alibi latius diximus
 Quæ cum ita sint, res ipsa loquitur, Frisiorũ
 anti-

EPISTOLA

antiquitates esse non modo vetustissimas, sed etiam sincerissimas, ut, quibus non modo legitime adnotandis, sed & diligenter conseruandis debita cura publicè adhibita fuit: Quocirca si quis historiæ Germanicæ studiosus, horrore aliquot nominum priorum à cognoscendis hisce Frisiorum antiquitatibus abstineat, is satis declarat, se voluptatem potius in literis sectari quàm utilitatem: Eo magis, quod omnis horror hic, de quo loquimur, in proprijs aliquot nominibus consistat: Nam cum nos hic non de ipsa lingua Frisica discenda loquamur, quàm nulli obtrudimus, sed agamus tantum de Frisiorum antiquitatibus, quæ penes earundem Scriptores sunt, hoc dicimus, nomina propria nostratam nonnulla esse horridiora, quàm ut ad mollitiam analogiæ latine facile conformari queant, nec tamen omnia apud nos nomina tam horrida sunt, sed ea tantum, quæ origine vetustissima sunt: Quatuor enim generum nomina apud nos sunt, dilucidis interuallis vicissim in vsum recepta: Primi generis sunt, quæ Conditor noster adueniens huc importauit antea incognita, qualia sunt Virho, Scholto, A Esgo, Ida, Hylla, & consimilia: Secundi generis sunt Sueuica, quæ popularia tota Germania tunc erant, cum ille adueniret, qualia sunt Vilhelmus, Folcardus, Conradus & similia: & in his duobus generibus omnis difficul-

P R A E F A T I O.

tas sita est: Tertij generis sunt, quæ mutuati sumus à Romanis familiaritate cum his cōtracta post expeditionem Cimbricā qualia sunt, Lollius, Liuius, Gellius, & cōsimilia; Quarti generis sunt, quæ accepimus à Diuis post natum Christum, qualia sunt, Petrus, Paulus, Andreas & cōsimilia: in quibus duobus posterioribus nulla difficultas est. Vnde consentaneum non est hominem studio sum ob tantillas difficultates, quæ ex duobus prioribus generibus emergere possunt Omnibus antiquitatibus Frisicis renunciaturum esse: Quanquam igitur quinque supradicta impedimenta effecerint quod in Germania tam pauci Scriptores veteres reperiantur, alibi tamen plures alibi pauciores ex his desiderantur. Non defuisse interim primis etiam temporibus in Germania Scriptores, arguit antiquitatum ipsarum hæctens conseruata memoria quæ sine scriptorum opera conseruari non potuit: Vtriusque huius rei præsens documentum ex Frisia nostra suppetit: Fuisse enim primis tēporibus apud nos scriptores, declarant idonei testes antiquitatis hæctenus cōseruati. Conditor gentis nostræ Friso Dryides disciplinæ publicæ præfecit, vt supra diximus, quibus sedem assignauit, in ciuitate quæ nunc Leouardia vocatur, tunc autem ex ipsa doctrina & Antistitum reuerentia Aula Dei appellata est: Horum suc-

ces-

P R A E F A T I O .

Virescentes plerosque omnes à primo inde ex-
 ordio ad Carolum vsque Magnum conti-
 nuata serie Sapientum titulo nominatim
 hoc opere recensemus , & quid eorum
 quisque scripserit , commemoramus: Hinc
 igitur apparet , apud nos utcum que con-
 seruatos esse Dryidum S.riptores qui a-
 libi aut nulli aut pauci extant: Depræhen-
 ditnr etiam manifestus error Cæsaris,
 qui scripsit in Germania Dryides non esse,
 cum & Frisia vtique pars Germaniæ sit , &
 in reliqua etiam Germania Dryidum vesti-
 gia extare Althamerus testatur: Ipseq; Ta-
 citus Dryidum officia Germanorum Sacer-
 dotibus attribuat: Nec enim refert quo no-
 mine vocentur, modo iidem esse intelligã-
 tur, qui in Gallia Dryides, in Germania Sa-
 cerdotes, in Frisia sapientes dicti sunt: Pluri-
 bus enim & diuersis prouincijs eos habitas-
 se, neque Gallia sola circumscriptos fuisse,
 satis declarauit Cæsar Tiberius, qui eos Ro-
 ma eiecit: Conuincitur hinc etiam non tū-
 demū Dryidas in Germaniã venisse, quod
 quidam putant, cum per Caium Cæs. Gal-
 lia eijcerentur: Nam apud Frisios amplius
 trecentis annis ante natum Christum à Fri-
 sone nostro inauthorati sunt, & in reliqua
 Germania diutius eos fuisse, inde consequi-
 tur cum istinc ad nos acciti fuerint. Hinc igitur,
 depræhenditur S.riptores tot sæculis
 in Germania fuisse ante aduentum Roma-
 norum

P R A E F A T I O.

Norum: Quod quidē si quis ideo minus cre-
 dit, quod Cæs. scribit Dryidum doctrinam
 secretā fuisse, & ex ea nihil fuisse proditū in
 vulgus, is primū ex facto nostrorū diuersū
 intelligat, quorum similes & alij vbiq̄ue ex
 titerunt. Deinde verba Cæsaris non sini-
 stra, sed dextra manu excipiat: Primum e-
 nim cum Dryidibus nefas esse asserit ea li-
 teris committere, quæ adolescentibus clam
 tradunt, hoc dicit, secretam hanc doctrinā,
 nullo modo publicari. Scripto autem inter
 Professores ipsos contineri, nusquam ne-
 gat: Alioqui enim Senioribus magistris sub
 inde morientibus, procliuis eius esset obli-
 uio, nisi prædecessorum monumentis ad
 successores continuaretur: In reliquis autē
 rebus publicis priuatisque rationibus scri-
 pto eos vti testatur ipse Cæsar, neque pos-
 sent vlla quantumuis tenaci memoria res
 tam diuersæ, tam arduæ diu sustineri, nisi li-
 teris committerentur. Quæ quidem cum
 ita sint, nos hoc opus de Scriptoribus Frisię
 duabus de causis hoc tempore edendum
 rati sumus: Primum vt appareat nobis re-
 rum à maioribus nostris gestarum Scripto-
 res ab initio hæcenus non defuisse. Deinde
 vt plenius hinc demonstremus originem
 & antiquitatem, quam nostratibus antea as-
 seruimus, veram esse ac solidam: Itaque ex
 orsi ab ipso Frisone gentis nostræ Arche-
 go, Scriptores omnes nostrates, quos inue-
 nire

P R A E F A T I O.

nire potuimus vsque ad hanc ætatem hic
 congeſſimus, complexi à principio ad finē
 annos intermedios mille nongentos: Ex
 quo indubitata conſequentia patet, tanto
 temporis ſpatio diſciplinæ illas eſſe cultas
 in Friſia, quas hi Scriptores tradiderunt:
 Diſtinximus autem Scriptores ipſos in De-
 cades, memoriæ gratia, quo facilius Lector
 inueniat, ac retineat, quod cupit: Interim
 etiam ordinem temporum in deducendis
 hiſce ſcriptoribus diligenter adnotauimus
 non modo vt ætas cuiuſque ſcriptoris in
 promptu eſſet, ſed etiam vt doctrinæ vicif-
 ſitudo, quæ non ſemper eadem fuit, ſuis æ-
 tatibus euidenter diſcreta haberetur. Fate-
 mur autem numerum hunc ſcriptorum,
 quos proferimus, perquam exilem eſſe, ſi
 cōſideremus tot ſæcula quibus collecti ſunt
 ſed non dubitamus hiſ longè plures, vel in
 iuria temporum proſus intercidiffe, vel
 adhuc alicubi in ſitu ac puluere deliteſſere,
 quorum aliqui forte vel ad noſtras, vel ad
 aliorum manus aliquando venturi ſunt: Et
 cogitandum eſt, hoſce, quos hic damus, col-
 lectos eſſe ex vnica gente Friſonica, eaque
 non tota, ſed illius vna tantum parte illa,
 quæ inter mare Hollandicum & Amifin flu-
 uium degit, paucis tantum exceptis: Non
 diſſimulamus autem præter hoſ, etiam &
 alios nonnullos ex recentioribus ad noti-
 tiam noſtram perueniſſe, quos ideo hic re-
 ferre

PRAEFATIO.

ferre non potuimus, quod de operibus eorum non satis fuerimus instructi, quos proinde appēdici reseruamus: Nonnullos tamē hic recensemus ex vetustioribus quorum scripta inuenire nō potuimus, vt ad indagandum Lector incitaretur: Ideoque admonitos ac rogatos nostrates omnes volumus vt nobis in hoc instituto nostro suppetias ferant, mittendis authorum nominibus, & operū quæ scripserunt, cathalogis: Hoc enim in primis ad communis patrię laudem facit, si quam plurimi extiterint, qui in cultura sapientię versati industria sua declarēt homines etiam apud nos esse natos: Nequē Brutorum more omnes somno ciboque tēpus omne contriuisse: Visis autem his ipsis Scriptoribus quos nunc adferimus, Candidus Lector euentiora & solidiora documenta capiet de antiquitate & origine Frisiorum quam dudum: Cum hi vel eos Authores citent, quibus extra controuersiam debetur fides, vel rationē antiquitatis reddant, quæ indubitata veritate nititur. Res paucis exemplis illustranda est: Originem gentis Frisonicæ ad Patriarcham Semum Noæ filium alibi reduximus. Vsi ijs authoribus quos in opere de origine Frisiorum allegauimus: his igitur fidē augent allegati Indicarum rerum Scriptores Patrocles ac Megasthenes, qui Ragauī originem à Semo & eiusdem posteritatem ad Frisonem deducunt

P R A E F A T I O.

ducunt, vt in Aluino Snecaño videre est, quem Lector hoc opere habet Dec. 8. c. 3. Cornelius Tacitus annalium primo refert à Romanis militibus euersum esse celeberrimum illud templum in Marfis, quod T'ã sanc vocabant. Cuius templi historiam nemo eorum hætenus est assecutus, qui Tacitum explicuerunt: Eam Aluinus supra dictus ibidem ita deducit, vt, qui legerit, nullo modo dubitare possit, ea quæ nos de origine, patria, & aduentu Frisonis disseruimus, esse verissima: Testamentum Friso conditurus, conuocatis, quos habebat, septem filijs, præter cætera quæ mandauit, concordiam enixe commendauit, quod ea seruata inuicti forent, violata autem Danis & alijs finitimis in prædam cessuri essent. Quod vt eorum animis altiùs infigeret, septem sagittas in fasciculum colligatas singulis vicissim obtulit, vt frangerent: Quod cum eorum nemo posset, exemptas & resolutas, singulas singulis frangendas dedit: Quod cum singuli facillime fecissent, hic est (inquit) typus concordie atque discordie, cuius vos memores esse volo: Memorabilem hanc sapientissimi patris admonitionem filij grati ac morigeri, non modo viuis verbis ad filios suos, sed scriptis quoque ad posteros transmiserunt: Vnde & frequentes etiam scriptores repetitam longè latèque celebrarunt: A deoque posteris ob memoriã Prin-

P R A E F A T I O.

eipis placuit, vt passim ædificijs sacris & prophanis alijsque monumentis publicis & ad extremum etiam pecuniæ publicæ insculperetur: quemadmodum & in moneta ordinum Frisiæ, & in Regalibus Hispanicis hodiè videmus: Hoc symbolum cum recentiores quidam à Græcis Scytharum Regi attributum vidissent, nec meminissent Plinij ac Strabonis, qui Frisios vna cum cæteris Germanis Scythas olim dictos esse scribunt, ignorarent etiam Frisios quondam habuisse Reges, veram symboli originem obscurarunt, & Scytharum quendam Regem allegant, cui symbolum hoc ineptissime attribuunt: Cû hic octuaginta filios habuisse dicatur, & Frisone nostro multo fuerit recentior. Sic vt symbolum errore Schythici nominis à priori ad posteriorem trãslatum, & ipsius fasciculi mole ineptum deprehendatur: Iam ab ipso Frisone vsque ad Carolum Magnum, qui Principes, qui Duces, qui Reges, & à Carolo Magno vsque ad Carolum Quintum, qui potestates, & deinceps, qui Domini in Frisia rerum vicissim potiti sint, qui etiam toto tempore in alijs Principatibus æquales his extiterint, & quid ab his, & sub his memorabile ibidem gestum sit, Scriptores hi, quos proferimus, suo quique sæculo, quo vixerunt veluti testes oculati, diligenter ac fideliter adnotarunt: Vt horum testimonijs vnanimis

EPISTOLA

mis consensus tanto temporum interuallo
 continuatus rerum gestarum veritatem no-
 bis indubitata repræsentet: Eodem mo-
 do de Columnis Herculis, quas Tacitus apud
 Germanos collocat, itemque de Rhe-
 ni brachijs, & alijs Germaniæ fluuijs per
 Frisiam in mare Septentrionale decurren-
 tibus, pluribusque alijs consimilibus anti-
 quitatibus, quæ in Frisia sunt, sentiendū est,
 quas nostrates vt res patrias tenent, & soli-
 dè explicant: Denique & Vitas, & Schotos,
 & Vbios, Heluetios, & Hessos, & Friesslan-
 dos, & Anglos & Abyssinos, & quosdam ali-
 os populos. de quorum Origine discepta-
 tur Frisiorum Colonos esse, euidentissimis
 rationibus demonstrant: Quibus proinde
 recta bilace ponderatis de vetustissima ac
 solidissima Frisiorum antiquitate dubitare
 nemo possit. Ideoque operam dedimus vt
 scriptores hosce diligenter in lucem erue-
 remus; & erutos operi de antiquitate &
 origine Frisiorum proxime subiūgeremus:
 vt Lector certus sit, nos idoneis testimonijs
 ea quæ tradidimus ab initio ad finem fulci-
 re posse: Non puto autem mihi vitio versu-
 rum esse quenquā, quod Damiano de Goes
 Gerardo Geldenhaurio, Hermanno Ham-
 melmanno, & alijs quibusdam laudi datum
 est, qui illustres patriæ suæ scriptores con-
 quistos in lucem ediderunt, iisdem nimi-
 tum causis, quibus & nos moti: Quocirca

P R A E F A T I O.

nos non modo nostrates, vt supra sed & omnes Germanos hortamur, quin potius obnixè rogamus, vt pari conatu scriptores patrios scrutentur & in publicum eruant. Minus enim obnoxia eorum ludibrijs Germania erit, qui vetetes Germanos nihilo cultiores prope fuisse, quam sues, scriptis etiã publicis nugantur, si singuli populi prolati suis declarent id falsum esse, & conuincant, etiam homines fuisse, ex quibus ortum ipsi ducunt. Et si enim nõ omnibus tãtundè succederet, tamen singulis idem tentantibus aliquid succederet: Et esset quidem doctissimo hoc sæculo res ea factu perfacilis, cù nulla sit hodie in Germania provincia, quæ non aliquot Scriptores egregios habeat: Qui proinde si vel proprio motu, vel Mæcenatum subsidio fulti, patriæ suæ hoc obsequium præstarent, gratiam maiorem pro ortu suo illi referre nullam possent.

Coloniensium vicini Leodienses Germani quidem non sunt, sed tamen sub Imperio Germanico sunt, multisque rebusterra marique præclare gestis coniuncti sunt cum Frisijs. Habentq; earundem scriptores, vt & peculiarium quoque suarum, & aliarum item, quas cum alijs finitimis & exteris nationibus communes habent: Hos igitur (cù plerique splendidissimi sint & patriæ suæ summo honori esse possent) in vnum à nemine hæctenus collectos esse, equidem val-

P R A E F A T I O.

de miror, & pro nostra amicitia, vt ipse hęc
 prouinciam caperet, non semel hortatus
 sum Clariss. V. I. C & Historicum D. Ioan-
 nem Politum Leodiensem, qui pro singula
 rieruditione sua & diutino scribendi vsu
 præclare id facere posset, vt & facturum esse
 adhuc spero: Frisijs ab Oriente proximè
 vicini sunt Hollandi, quos aliqui etiam Ba-
 tauorum nomine complectuntur: Horum
 scriptores illustres collegit Gerardus Gel-
 denhaurius, sed multos omisit: vidimus ele-
 gans in hoc genere scriptum doctissimi vi-
 ri Iacobi Hesij, qui & Amorsfordienses, &
 Ultraiectenses, & Hollandicos scriptores
 collegit, qui hanc Spartham optimè ornare
 posset: In cuius defectu possent & Historici
 harum gentium clarissimi Corneliffonius
Bockenbergius, & Pontus Heuterus: Frisi-
 os noster Transamifanos vsque ad Dano-
 marchiã colligere præclare posset, Strant-
 frisius noster Albertus Meierus. Nec mi-
 nus digne tractare, porro gentiles suos pos-
 set Christianus Cilicius Cimber: Saxonicos
 ornabit Petrus Lindebergius, Misnenses
 Petrus Abbirus, Turingicos Matthæus
 Dresserus: qui quantum in hac palæstra va-
 leat, nos olim Erphordix coram vidimus,
 & ex Iosix Simleri Bibliotheca recorda-
 mur: In cæteris Germanix nationibus,
 quas omnes hic singulatim recensere lon-
 gum foret, consimiliter multos esse, qui pa-

P R A E F A T I O.

triæ suæ gratiam hanc referre possent, equi-
 dem non dubito: quos proinde rogatos vo-
 lo, vt etiam id faciant. Digna est hæc res pijs
 Principibus, & prouinciarum ordinibus,
 & magnarum Ciuitatum præfectis, vt pro-
 positis præmijs eruditos inuitent, vt illu-
 stres patriæ suæ scriptores in lucem eruant
 & ab interitu vindicent, ex quorum testi-
 monijs ordine legitimo digestis origo po-
 puli, familiarum illustrium ortus ac succes-
 sus, Castrorum & Urbium fundationes, lu-
 ra & Priuilegia Ciuium, Reipub. ornamen-
 ta ac subsidia, Bèlla item, pericula & cætera
 incõmoda diuersis temporibus intentata:
 Maiorum denique pro his ipsis vel arcen-
 dis ac propulsandis res quæclare gestæ, non
 modo cum voluptate sed etiam cum utili-
 tate summa percipiuntur: A Eternam lau-
 dem, sempiternamque gratiã hac in parte
 nostra ætate promeruit omni sæculo suspi-
 ciendus. Ampliss. ac nobiliss. Vir Henricus
 Ranzouius Prærex Daniæ. Qui non modo
 Viros eruditos præmijs liberalissime exci-
 tat, sed & ipse quoque scriptis suis doctissi-
 mis operam strennuam nauat: Et quanquã
 politicis, imò & regalibus quoque negotijs
 infinitis districtus sit, nihilo minus tamen
 & Daniã & Saxoniam suam assidue exor-
 nant: Cui nihil magis cordi est, quam vt an-
 tios patriæ Scriptores vndecunq; con-
 quirat, & extructis Bibliothecis consecret

inte-

P R A E F A T I O.

interimque horum subsidio antiquitates desideratas in lucem proferat: vnde iam non modo Saxonicae gentis origo verior quam dudum, sed & illustres familiae certius cognoscuntur, & maiorum facta praecleara commodius explicantur, & apparet etiam antiquitus in Dania atque Saxonia natos esse viros eruditione, prudentia, fortitudine conspicuos: Quorum virtus non alio, quam authorum defectu obscurata iacuit, cum illi qui eam posteritati commendarant, ipsi in tineis ac blattis delitescens lucem hactenus non viderint, quam nunc tandem debent Ranzouio: Paulo prolixius haec praefatus sum Mæcenates Candidissimi, ut causam explicarem cur hoc opus operi de Origine Frisiorum proxime subiunxerim: Deinceps iam quæ restant, facilius ac citius, DEO fauente, expblicabo. Coloniae 21. Augusti anno 1593.

Nobiliss. Consultissimaeque Amplit. vestrae

Famulus dedissentissimus,

SVEFRIDVS PETRVS Leouardienfis:

V. I. C. Histori. us Frisiae, Canonicus ad

SS. Apostolos.

EPIGRAMMATA,
CLARORVM VIRORVML
IN SVFFRIDI PETRI,
V. I. C. LIBRVM DE VE-
teribus recentibusque
Frisiæ Scripto-
ribus.

Iani Caroli A'nobardi
ab Ysinbardia.

EN iterum redeunt Frisicæ sua lumina genti,
Quæ fraudata suo fuerat tot honore per annos:
Nun. nubare exorto, tandem caligo fugatur,
Quæ prope Lethæis populum demerserat undis.
Quo nec erat validis præstantior alter in armis,
Nec magis indocilis famulo dare colla capistro,
Proq; focis patriæ caput obiectare periclis
Promptior, & mortem merita pro laude pacisci:
Quo se plura tuis debere laboribus istis
Patriæ Suffride agnoscit tua, nempe quod index
Ipse ferè extiteris, (quæ gloria maxima) solus
Scriptorum Frisicæ, & gestorum præco canorus:
Namq; negare tuâ haud tu pro pietate volebas
Vlterius (præstare tuis pro ciuibus vnus
Et patriæ officium poteras) hunc nempe fauorem:
Quandoquidem paucos habeat quod Frisia tecum
Qui valeant studijs contendere, & arte magistra
Scribendi historiam, & sibi demeruisse nepotes:

Effici

*Efficit eximia hæc tua nunc doctrina, per omnes
Illustris populos, dubio certamine quæ non
Romulidas tantum, sed Graios prouocat omnes,
Nec posuisse modum pugna cuiquam illa veretur.*

*Liuii de Succa G. Doctoris
& Equitis.*

M*acte animo, Suffride, pio, tibi patria grates.
Grata refert, clavis annumerat quæ viris,
Ipsi te Manes, ignotaq; hæctenus vmbra
Priscorum merita laude & honore colunt:
Quod tantis vno Scriptoribus ampla libello
Iusta facis, dignum restituis quæ decus:
Viuite falices animæ queis munere Diuum
Alterâ Suffrido vindice vita datur.*

*Io. Matalij Metelli Sequani
vtriusque I. C. Dia-
logismus.*

Q*vanam age turba virum, quam conspico? Illa
Sophorum est;*

S*unt Frisij veteres, sunt Frisiquæ noui.
Cur pallent? Stygiæ remeant de sedibus ora.
Quo properant? patriam visere quisque suam:
Quis præit his? Themidos Suffridus in agmine ductor
Ecquid concipiunt pectore? Grande Sophos:
Grande Sophos, quale scriptis absistit ab illis,
Quæ sacris viuent innumerabilibus,
Sic: quos atra dies lethæis merferat vndis,
Candida lux auris reddidit A Ethereis.*

Caroli Vtenhouij.

Rodolphum Hermoleos Venetorū gloria laudat
Barbarus Agricolam, Frisiorum nobile germen:
Nomen & illius priscorum laudibus equat,
Quos gremio latuumūe suo vel Gracia fudit.

At Petrum vnanimi celebrant modo voce Sufridū
Tergemini en Cygni, Tsenbardus, Succa, Metellus:
Carolus accedit quibus Vtenhouius anser.
Qui tantum Agricola canit hunc prestare Sufridum
Hermoleo quantum Batauorum numen Erasmus:

Nam si vitam alijs dare quam sibi, dignior res est,
Agricola ille sibi Frisius vitam dedit vni,
Pluribus at vitam Frisis dedit iste Sufridus.

Ioannis Politi Leodij Art. &
I.V.D.ac.Ser.Elect.Col.
Historici.

Lacteus attentas delectat suauiter aures
Liuus, Ausonia dum fera bella refert:
Nec malè sublimis narrat sua praelia Caesar.
Cum fuerat Gallos posse domare labor.
Horum scripta quidem nunquam peritura legentur,
Ad mores faciunt nil tamen illa bonos:
Nam quibus auspicijs Roma potentia creuit,
Queque tulit duro tristia Marte ferunt:
Quis vero extollat tam multo sanguine gesta
Bella? quis & vanæ Religionis opus?
Non ta is Suffride agitat te gloria, non te
Nominis æterni splendida fama mouet.

Sed patria virtutis honos, tua sola voluptas.

Doctaq; magnorum tot monumenta Virum:

Quis putet Arctoo solem inseruire, pol:mg;

Vt toleret pallas posthabuisse Pharus?

Mutant cuncta Vices sed & omnibus obuia terris.

Natura ex Vno traduce dona fluunt

Cernis vt oceanus modicus tot lumina tractus

Porrigat, vtq; suum spargat in orbe Decus?

Sed quis erat dignos meritis qui ferret honores?

Non debet virtus laude carrere sua:

Hoc suffride tuum, patria te friso decorem

Suspicit, atq; tuo gaudet ab ore cani.

Tu Themidis phœbig; decus, tua gratia summa

Iungere Romanis pallia græca togis:

Erige sublimes fœlix modo Frisia vultus,

Diceris ingenijs terra beata tuis

Clarior inde tibi Leouardia gloria surget

Sc tua & authoris fama perennis erit:

Gauconis septem syluani Frisij. Cano

nici Aquensis. & Seren. Philip-

po, & Ferdinando, Baua-

riæ principibus, A

Secretis:

Scriptorum referant alij primordia gentis,

Sive tua latinum, Gracia sive tua.

Nil Italus, nihil est penitus quod Frisia Gray's

Inuideas, Petrum, qui tua pandat habes:

Antiqua

*Antiquum decus ille tuum, monumenta tuorum,
Arte vel ingenio, qui vguere refert:
Sic tibi grande venit Suffride vindice nomen
Ipsum honor & patriæ scilicet vrget amor:
O fœlix! est cui patriæ iustissima clari
Causa laboris amor, fructus amoris, honor.*

**Arnoldi Manlij Gandensis,
Medicinæ Profes-
soris.**

I*vnctus hic authorum veteri nouus, ordire longo,
Scire cupis Lector, quis sit & vnde, chorus?
Aspice Teutonicum Frisios genus, arma minantes
Chartea pro ferro Roma superba tibi.
Vi patres, calamo prompti certare nepotes:
Maius ab ingenio surgit & arte, decus.
Verba dabat Rhetor Latus, finxere Poeta:
Nec solus mendax Græcus in historiâ.
Non impune feres solutos vrbs Romula fucos:
Non nisi fit vero vindice, tuta fides.
Erras, si Frisus rerum monumenta suarum,
Si sua Germanis scripta deesse putes:
Lux superat veri: Scriptores fama per istos
A Equa volat rebus, nec nisi certa probat.
Cimmerijs, Orci Suffridus nocte sepultos.
Eruit è tenebris, restituitque Ioui.
Non potuit tantum Minos, non A Eacus olim.
Nec soboli Maia tam sua virga potens.
Quo non dexteritas, quo non pranobile magni
Pertigit ingenium, cura, laborque viri.*

Quis credat reduces rediuiuo carcere mentes?

Atque animas vno tot remeare choro?

Sunt sua barbaria, sunt & sua tempora Musis:

Et locus, & genus vertitur ipse loci.

Gracia qua quondam fuerat, iam Gracia non est:

Quamque vides cultam barbara terra fuit.

Cuncta nouat fluitans aëum: variantur in horas,

Alternantque vices resque hominesque simul.

In Frisia Latium: Leuardia migrat Athenas:

Fit Friso vir Sanius. fit Maro fitque Plato.

Dicite custodem morum ritusque vetusti

Suffridum, Frisia, turba nouena, Deæ.

Hunc recinat constricta pedes, pedibusque solutis

Inuebat Arcteo Belgica Musa polo.

Teutonibus ora ferat meritas pro munere grates,

Nec taceat facti premia, Græca Charis.

Tu quoque deposita qua vel tua maxima virtus

Inuidiâ, telus dicta latente Deo.

Vindictis veri dederis cum gramine quercum,

Sic tua nec Cimber, Teuto nec arma premas.

Autorem, sylua reboent adesque viaque.

Hunc vates, toto quotquot in orbe, canant.

Gloria Teutonici dum Casaris alma manebit,

Dum Boreas Frisios frigidus vret agros,

Nulla decus gentis memori lux eximet aëo,

Atrauè Suffridi nox teget vlla chorum.

Simonis Toelmanni Pomerani,

V. I. C.

Non sat erat veterum fortiores Marte peractis
Condere quos olim Frisia clara tulit:

Nec

*Antiquum decus ille tuum, monumenta tuorum,
Arte vel ingenio, qui vguere refert:
Sic tibi grande venit Suffride vindice nomen
Ipsum honor & patriæ scilicet vrget amor:
O fœlix! est cui patriæ iustissima clari
Causa laboris amor, fructus amoris, honor.*

**Arnoldi Manlij Gandensis,
Medicinæ Profes-
soris.**

I*vnctus hic authorum veteri nouus, ordire longo,
Scire cupis Lector, quis sit & vnde, chorus?
Aspice Teutonicum Frisios genus, arma minantes
Chartea pro ferro Roma superba tibi.
Vi patres, calamo prompti certare nepotes:
Maius ab ingenio surgit & arte, decus.
Verba dabat Rhetor Latus, finxere Poëta:
Nec solus mendax Græcus in historiâ.
Non impune feres solitos vrbs Romana fucos:
Non nisi fit vero vindice, tuta fides.
Erras, si Frisus rerum monumenta suarum,
Si sua Germanis scripta deesse putes:
Lux superat veri: Scriptores fama per istos
A Equa volat rebus, nec nisi certa probat.
Cimmerijs, Orci Suffridus nocte sepultos.
Eruiit è tenebris, restituitque Ioui.
Non potuit tantum Minos, non A Eacus olim.
Nec soboli Maia tam sua virgâ potens.
Quo non dexteritas, quo non pranobile magni
Pertigit ingenium, cura, laborque viri.*

Quis credat reduces rediuiuo carcere mente?

Atque animas vno tot remeare choro?

Sunt sua barbarie, sunt & sua tempora Musis:

Et locus, & genus vertitur ipse loci.

Gracia quae quondam fuerat, iam Gracia non est:

Quamque vides cultam barbara terra fuit.

Cuncta nouat fluitans aenum: variantur in horas,

Alternantque vices resque hominesque simul.

In Frisia Latium: Leuardia migrat Athenas:

Fit Friso vir Sanius, fit Maro fitque Plato.

Dicite custodem morum ritusque vetusti

Suffridum, Frisia, turba nouena, Deae.

Hunc recinat constricta pedes, pedibusque solutis

Inuehat Arctoo Belgica Musa polo.

Teutonibus ora ferat meritas pro munere grates,

Nec taceat facti praemia, Gracia Charis.

Tu quoque deposita quae vel tua maxima virtus

Inuidia, tellus dicta latente Deo.

Vindictis veri dederis cum gramine quercum,

Sic tua nec Cimber, Teuto nec arma premat.

Autorem, sylua reboent adesque viaque.

Hunc vates, toto quotquot in orbe, canant.

Gloria Teutonici dum Caesaris alma manebit,

Dum Boreas Frisios frigidus vret agros,

Nulla decus gentis memori lux eximet auro,

Atraue Suffridi nox teget vlla chorum.

Simonis Toelmanni Pomerani,

V. I. C.

Non sat erat veterum sorti res Marte peractas
Condere quos olim Frisia clara tulit:

Nec

Nec sat erat, prisca fuerit qua guentis origo
Pandere, ser a nihil fata morante libro
En quoq, scriptores primis Suffridus ab annis
Frisiadas repetit, luce beatq, noua:
Nunc tumudo Italia ore tuos, nunc Gracia iacta,
Scriptoresq, suos Frisiam habere nega:

Authoris ad Posteritatem.

Accipe Posteritas maiorum scripta tuorum.
Quae Primo repetita vides a Principe nostro
Frisone continuos nongentes mille per annos:
Pauca quidem sui cor nostro producta labore,
Si spatio reuoluta notes tot secula tanto:
Sed tamen hoc spatio quam multa absumere tempus
Quiuerit, & Frisicis grassans creberrima terris
Eluuiis, quam multa feris incendia flammis,
Et quam multa truci Mauortia bella tumultu
Atque etiam iunctis incommoda & aera blattis.
Abstulerit, quae barbaries tam longa negarit,
Qui secum reputat, non is fortasse negarit,
Plura superstitibus tenebras subiisse perenne?
Aut, qui nunc olido marcescunt puluere forsam
Et latitant, alias meliori sydere nobis,
Aut alijs. promptos se dedere posse libellos:
Quicquid fors dederit, quicquid Fortuna negarit.
Tu per posteritas hac spe subixa futuros,
Exemplo properes nostro stimulare nepotes,
Ut Veterum monumenta patrum neglecta tot annis
Fortiter ex tenebris in apertum aserta reducant.

Et

Et merita donent in publica commoda luce:

Hac ratione pios ad sidera tollere manes
Maiorum poterunt, dum Cedro dignalocuti,
Ingenium scriptis, ingenti scripta nitore,
V sibus haumanis hi commendasse probatur:

Hac ratione etiã poterunt abstergere dudum.
Qua quidam patria, neclunt abbrobria nostra
Barbariaque notam sat agunt aspergere fœdam:

Nam patet hinc, prisco nostris maioribus eus,
Artes ingermuas, leges & bellica iura,
Et quacumq; docent sacro gymnasia ritu.
Complacuisse satis non, harum munere rerum
Cedere Romanis nostros, non cedere Graijs:

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is mostly obscured by the paper's texture and discoloration.

SVFFRIDI

^I
Ante natum
Christum.

PETRI LEOVAR-
DIENSIS DE SCRIP-
TORIBVS FRISIAE.

DECAS PRIMA.

I. FRISO.

FRISO Frisonice gentis conditor fuit. Eius originē vitam & res gestas tradidimus Annalium Friscorū libro primo, & in ijs tribus libris quos de origine

Frisiorum conscripsimus & in Arena quam ad ordines frisia scripsimus. Hoc opere, quod scriptoribus frisiae peculiariter destinauimus, scripta eius paucis re-
ceusebimus, quatenus ad notitiam nostram peruenerunt: Scripsit autem itinerarium vite suae quod nisi temporum iniuria intercidisset plenissimā haberemus noticiam actorū omnium huius Principis, quorū nunc vestigia quaedam Rhytmis suis conseruauit. M. Aluinus Snecanus de quo infra hoc opere suo loco dicturi sumus. Scripsit etiam testamentū suū, in quo filijs potissimum agenda omittendaq; praecepit, ad obseruandam inter ipsos concordiam, & cum finitimis principibus pacem: Cuius etiam vestigia relucet in supradictis Aluini Rhytmis. Scripsit etiam foedus initū cum Principibus Germania, cum illi committeretur aggerum refectio aduersus inundationes maris, & via Regiae tutela aduersus Sicarios ac prado-
nes. Cuius manifesta reliquia sunt in legibus frisia-

Aate natum
Christum.

rū antiquis, quæ frisia lingua excusa extāt, & longe alia sunt, quam illa frisiorum leges, quas cum alijs aliarum Germanicarum gentium legibus publicauit Ioannes Herolt: Scripsit etiam distributionē frisia, qua eam diuisit pro numero filiorum suorum in septem prouincias, quas posteri Zelandias appellarunt, & vnicuiq; suos terminos diserte præfixit. Cuius rei itidem extant vestigia clarissima, in eodem legū friscarum libro supradictō. Scripsit etiā præterea leges politicas, iura feudorum, quorum ipse primus inuentor & author fuit, de quibus tū apud Heroldum, tum in frisco legum codice reliquæ manifesta reperiuntur: horū autem omni memoria apud scriprores nostros extat, inter quos aliqui non modo operū titulos, sed & fragmenta integra ex hisce citant & in medium proferunt: an autem plura scripserit, nobis hæcenus nō constat: scripsisse autem eum hac lingua frisca, sed characteribus græcis in præfatione huius operis docuimus, quod idē de successoribus eius quoq; intelligi volumus, vsq; ad ea tempora quibus Romanorum litera in Germania inualuerunt: Obijt hic Princeps anno ante natum Christum 149. postquam Priuicipatum frisia tenuisset continuis annis sexaginta octo. Quo temporis curriculo qui fuerint (quāquā fuisse equidem non dubito) in germania scriptores, nominatim recensere non possum.

2. ADEL

ADEL Frisonis supradicti filius secundus Frisiorum Princeps paternas leges renouauit & suis adiectis auxit: Acta item fœderum memoria mandauit, quæ tum pater ipsius tum ipse pacis ergo cum

vici-

Vicinis principibus pepigit, quæ allegantur a Suffrido Sterckenburgio: Tulit etiam conuiuorum leges, & alias quibus in honestorū lusuū exercitijs subditi vterentur, quas plerasq; ex Sicilia translatas esse, & in hodiernum vsq; diem vsurpari nos in frisorū legibus coniuualibus suo loco plenius declarabimus: Hic princeps fato suo functus est anno ante natum Christum. 159. Postquam Principatum frisia a morte parentis administrasset annis continuis. 94. Hoc itidem temporis curriculo nullum reperio nominatim in Germania scriptorē, quamq; nullos interim extitisse, equidem non credā: de reliquis huius Principis actus lector videat Annalium nostrorum librum secundum: ex cuius nomine tota germania in hodiernum vsq; diem nobiles Adelingi & Vam Adel dicuntur.

259.

3. VITO

VITHO qui & Iutho dictus est eiusdem Frisonis filius fuit, cuius vitam & res gestas eo opere tradidimus, quod de Ducibus, & Comitibus Equitibus ac Nobilibus Frisiae conscripsimus, qui rei bellicæ gloria præstiterunt, & in vniuersali Regni Frisonici administratione non fuerunt. Hic enim quia de frisia scriptoribus peculiariter agimus, huius principis scripta dumtaxat cōmemoramus: quæ tamen si multa non sunt, ingenti tamen subsidio nobis esse poterant ad res maiorum nostrorum cognoscendas. Scripsit enim de frisorum Colonia in Iuthiam ducta.

Item de bellis suis aduersus Danos gestis.

Item institutionem Principis.

Ex quibus Danorum, Suetonum, Gothorum, Saxonumq; Scriptores veteres non pauca mutuati sunt,

4 DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Ante natum
Christum.

238. *vi ex recentioribus Saxone Grammatico, Alberto Crantzio, & Ioanne magno Goiho apparet: Nostri certe cum frustillatm ista citant ingenti dolore nos afficiunt quod integra non conseruauerint, sed hec est iniuria non hominum sed temporum: An plura scripserit hic Princeps, nobis nandum? copertum est, quate atate vixerit ex comparatione patris ac fratris facile colligitur. Mortuus sane est, Anno ante natū Christum. 238.*

4. HETTO.

HETTO, qui & Hesso & Hefsus & Hesus dictus est eiusdem supradicti Frisonis filius fuit. Cuius & ipsius vitam & res gestas in supra allegato opere nostro de Ducibus, Comitibus etc. tradidimus; ideoq; hic tantum de scriptis eius agimus: scripsisse enim dicitur, vt nostri allegant.

De origine & successu earum gentium quae Germaniam sua tempestate incolebant.

230. Item singularum earum gentium leges collegit & paternis adhibitis temperauit ac mitigauit: Mortuus est hic Princeps Anno ante natum Christū. 230.

5. HAIIO.

HAIO eiusdem Frisonis filius fuit, de quo etiam plenius egimus in supra allegato opere nostro de Ducibus Comitibus, etc. Nam hic eius scripta tantummodo indicabimus, scripsisse enim a nostris memoratur.

De Dÿs patrijs quos ego indicos intelligo, cum ipse ex India originem duxerit.

Item de Dÿs Germanorum,

Item de Deorum sacrificijs in Frisia faciendis.

Item

DECAS PRIMA.

5

Item de templis, delubris, & altaribus per Frisiā
constituendis: Mortuus est hic Princeps Anno ante
natum Christum. 180.

Ante natum
Christum.

180.

6. SCHOLTO.

SCHOLTO siue Schelto iidem Frisonis filius
fuit, qui scripsisse perhibetur. De re militari.
De exercitijs Gymnasiorum. De conditioni-
bus salui conducti. De coercendis maleficis.
De tuenda via Regia. De Frisiorum Colonia
in Scotiam ducta.

Que ad vitam, & res gestas huius Principis per-
tinent, ex supra allegato opere de Ducibus, Comi-
tibus, &c. Lector petat: Obijt hic Princeps Anno ante
natum Christum, 176.

176.

7. GAILO.

GAILO etiam Frisonis filius fuit, de quo iidem
inter Duces, Comites &c. in opere supra allega-
to plenius locuti sumus. Hic scripsit ut uostri citant
ac referunt. De reficiendis aggeribus.

De nonnullis alijs que ad arcendas inundationes
maris pertinent: Obijt autem Anno ante natū Chri-
stum, 169.

166.

8. AESGO.

ÆSGO iidem Frisonis filius fuit de quo etiam
inter Duces, Comites, &c. in opere supra alle-
gato plenius tractauimus. Hic de scriptis eius dicen-
dum nobis est: Scripsit autem ut ex testimonijs ac
citationibus nostrorum intelligimus.

Leges politicas De ordine iudiciorum.

De gradibus dignitatum politicarum.

De officio iudicis.

6
Ante natum
Christum.
160

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Obijt hic Princeps anno ante natū Christum 160.
vno anno ante fratrem suum Adelem, qui omnium
diutissime vixit inter filios Frisonis.

9. V B B O.

V B B O tertius Frisia Princeps Adelis filius &
Frisonis nepos fuit, cuius vitam ac res gestas
tertio Annalium libro tradidimus: hic de scriptis eius
tantum acturi sumus. Scripsit autem:

Vitam Frisonis: Vitam Adelis.

Coloniam Vbiorum.

Plenam historiam de Frisorum rebus gestis:

Quae omnia allegantur à Cappido Stauriensi, qui as-
serit Solconem Fortemanum suas Antiquitates, ex
hoc Vbbone maxime esse mutuatum: vt infra in Sol-
cone dicemus latius Obijt hic Princeps anno ante na-
tum Christum 79. Cum principatum Frisiae admi-
nistrasset continuis annis 80.

79

10. G R Y N S.

G R Y N S qui & Grunus; Gailonis si pradicti fi-
lius Frisonis nepos fuit: cuius vitam & res ge-
stas lector videat in opere quod de Ducibus, Comiti-
bus &c. conscripsimus. quod huius instituti est hunc
scripsisse Suffridus Sterckenburgius asserit.

Genealogias posterorum Frisonis.

80

Obijt hic Princeps anno ante natum Christū 80.

DECAS SECVNDA.

I. FRISO IUNIOR.

F R I S O iunior, qui & Frisus dictus est, Gruni
supradicti filius fuit, de cuius vita & rebus ge-
stis ple-

DECAS SECVNDA.

stis plenius egimus in opere nostro de Ducibus, Comitibus, &c. hunc scripsisse nostri asserunt.

7
Ante natum
Christum.

Expeditiones suas, quas sub diuersis Principibus fecit.

Item Coloniam suam quam ipse vltra Fleuum duxit in terram, quam de nomine suo vocauit Frisia nouam.

De obitu Principis huius nihil reperire certi hactenus potui.

2. ASINGA ASCON.

ASINGA Ascon quartus Frisia Princeps, Vbbonis supradiecti filius fuit, cuius vitam & res gestas quarto Annalium nostrorum libro tradidimus. hic scripsit.

Fœdus inter se & Augustum Casarem in iunictionis mentio fit in multis Imperatorum Rom. Bullis ac Diplomatum, quibus genti nostræ priuilegia vetera renouantur & confirmantur, quod infra in Carolo Magno, in Sigismundo & alijs declarabitur opportunus.

Scripsit etiam expeditiones suas contra Sicambros ac Batauos habitas.

Obijt hic Princeps anno post Christum natum vno decimo postquam Principatum Frisie administrasset annis continuis 82.

Anna Chri
sti

11

3. VERRITVS.

VERRITVS Frisiorum legatus vna cum Halorige Romam missus fuit ad Neronem pro vacuis agris, quos Romani Frisij ademeraunt, vti refert Cornelius Tacitus Annalium libro 12.

Vitam & res gestas viriusque huius legati ple-

Anno Chri-
sti.

nus tradidimus, in opere de Ducibus, Comitibus & c.
Incidit hac legatio in annum Neronis 6. hoc est Chri-
sti 62. Scripsit Verritus teste Cappido.

Legationem suam Romanam.

Itinerarium Romanum.

Bellum istorum agrorum nomine inter Frisios ac
Romanos gestum.

4. S. AEGISTHVS.

S. AEGISTHVS vnus fuit ex 72. discipulis Do-
mini, quem D. Petrus in Frisiam & Saxoniam
misit ad predicandum Verbum Dei sicuti Varnerus
Rolevink refert in opere de laude antiquae Saxoniae,
addens eum in his prouincijs sine vlllo ferme fructu
versatum tandemq; martyrio esse coronatum. & re-
liquias eius ad suam vsque etatem hoc est annum vs-
que Christi 1500. Bardevici cum summa deuotione
fuisse seruatas. Cappidus Stauriensis addit, eum
Verrito ac Molorigi Romae à D. Petro conuersis, &
in patriam redeuntibus adiunctum esse Frisia pri-
mum Apostolum. & ab eo postea seminaria Christi-
anae Religionis in Frisia durasse vsque ad tempora
Caroli Magni. qua de re latius egimus in supradietis
Legatis Verrito & Malorigo, in opere de Ducibus, &
Comitib. itemq; in Historia nostra Ecclesiastica Fri-
siae. Scripsit non pauca sed ad notitiam nostram non
perueni nisi quod Cappidus allegat.

62

Itinerarium vitae suae: Albertus Crantzius cap. 1.
lib. 1. Metropol. historiam eius attingit.

5. T A B B O.

T A B B O septimus & vltimus Frisiorum Prin-
ceps (nam deinceps Frisij septem Duces habue-
runt)

vunt) Scripsit vti Cappidus testatur.

Ante natum
Christum.

De Principibus Frisia. De posteritate Frisonis.

De bellis Frisorum cum vicinis nationibus.

Vitam eius & res gestas lector petat ex Annali-
um nostrorum libro septimo: obiit hic Princeps anno
Christi 130.

130

6. SYNNA SAPIENS.

SYNNA sapiens schola Druidum Praefectus fuit
in Aula Dei, quae postea Leonardia dicta est, vt
ex Collectaneis Huberti Schoti discimus. is scripsit
ad Asconium primum Frisorum Ducem.

De colendis Dijs patrijs;

De exterminandis Christianis.

Vixit circa annum Christi 170. Hic antecessores
suos in Aula Dei Druidum praefectos commemorat,
vt Dn. H. Scotus testatur, Harmonem patrem suum,
& auum Serapionem, & proauum Vithonem. qui
tamen an aliquid scripserint, non exprimitur.

170

7. TITVS BOIOCALVS.

TITVS Boioalus tertius Frisorum Dux scripsit
Apologiam pro se ad Romanos de cade quam
Roma fecerat.

Item excusationem Antonini philosophi pro se ad
fratrem suum Adelboldum secundum Frisia Ducem
scriptam edidit.

Item scripsit expeditionem fratris Adelboldi & su-
am pro Duce Brabantiae aduersus Romanos susceptam.

Item scripsit expeditionem Antonini philosophi &
suam aduersus Vandalos.

Item expeditionem fratris & suam aduersus Van-
dalos.

10 DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Anno Christi.
lii.

299

Horum operum nihil integrum ad nos peruenit sed apud diuersos diuersa ex his citata reperiuntur.

Mortuus est hic Dux anno Christi, 299.

Cuius vitam & res gestas lector amplius petat ex Annalium nostrorum libro octauo.

8. HARCO SAPIENS.

HARCO Sapiens ut ex Huberti Schoti collectaneis discimus in Aula Dei successor ex interuallo sume supradicti fuit, & scripsit inter cetera.

De immortalitate animae humanae.

De animae Brutali.

310

Vixit circa annum Christi, 310.

9 HARON.

HARON Quintus Frisiorum Dux conscripsit controuersiam inter se & Didericum oridentalem Frisiorum ducem, & eo nomine foedus initum de prerogatiua Regiae Maieftatis inter Frisiam occidentalem & orientalem, Cum haectenus Frisia, quae tunc occidentalis dici coepit, habitata non esset: Mortuus est hic Dux anno, 335. Cuius vitam atque res gestas lector petat ex annalium nostrorum vndecimo libro.

335

10. ODILBALDVS.

ODILBALDVS Supradicti Haronis Frater scripsit legationem suam quam Imperatoris Diocletiani nomine in Aegyptum obiit, vbi & fato suo functus est ante fratrem suum, sed quo anno nondum satis constat: de vita eius & rebus gestis alijs lector videat opus nostrum de Ducibus Comitibus, &c.

DECAS TERTIA

Anno Christi
fii.

I. POPPO HARDMAN.

POPPO Hardman ex Veteri profapia Hardmannorum natus de cuius Vita & rebus gestis diximus in opere de Ducibus Comitibus, &c. vi ex Suffrido Sterckenburgio cognoscimus scripsit de ordine equestri. De Comitibus. De Ducibus.

De Regibus. De Priuilegijs & prerogatiuis singulorum, Mortuus est anno 350.

350.

2. VDOLPHVS HARON.

VDOLPHVS Haron septimus & vltimus Dux Frisie (nam post hunc vsq. ad Carolum magnum presuerunt Frisia vicissim nouem Reges) scripsit Coloniam, quam ipse duxit in Angliam Veterem presectis filijs suis Hengisto & Herfo: ducatu Frisia se abdi. auit anno ante natum Christum 392. Integris 57. annis antequam iidem Heugistis & Horsis in Britannia a Vortigerno contra Pictos & Scotos vocarentur. Tanto enim temporis spatio in Anglia veteri illa prope Iuthia velut in Coloma sua egerant: & piraticam exercuerant in Mari Britannico. Cuius rei ignorantia non modo confusionem calculi sed & errorem rerum ingentem Crantio & alijs incusit, non discernentibus Angliam veterem à noua: & putantibus istos recta in Britanniam tetendisse cum ex frisia soluerent. Cum inter eorum decessum ex frisia, & appulsum in Britanniam interfuerint anni, 62. quibus in Anglia veteri egerant de cuius nomine postea Britannia dicta est Anglia. De vita & rebus gestis huius Ducis vide Annalium nostrorum librū, 14.

392.

Anno Chri-
sti.

YGLO Lascon insignis belli dux: fuit, quem contra Vestphalos ac Sicambros, praesidio Angriae Odilbaldus sextus Frisiorum Dux imposuit. quam & 65. continuis annis fortiter defendit, sicuti latius declarauimus in opere nostro de Ducibus, Comitibus, &c. Hic scripsit:

De expeditionibus suis aduersus Vestphalos ac Sicambros.

De praesidijs ab ipso in Angria, & Vessphalia collocatis.

De matrimonio Vdolphi Haronis & filia Vetgisti Satrape Saxonum.

De origine Vetgisti & cognatione eius quam habuit cum Odilbaldo Frisiorum Duce.

De institutione & educatione Hengisti & Horfi.

De decessu Hengisti & Horfi in Angliam Veterem.

Catalogus Ducum & Comitum, qui Classe Hengistiana in duenda ha. Colonia praesierunt.

De adoptione Hengisti & Horfi facta à Vetgiste auo eorum Materno.

409 Obijt hic Dux anno Christi 409.

4. HOLLIVS.

HOLLIVS de quo inter Duces, Comites, &c. plura diximus, Vir primarius fuit in Classe Hengisti & Horfi, cum illi relicta Frisia Coloniam ducerent in Veterem Angliam: hic scripsit

De Colonia Angliana. De qualitate Angliae.

De pirata Frisiorum ex Anglia in mari Britannico & nonnulla alia, quae nostri nominatim non allegat.

430 Mortuus est hic Dux anno Christi 430.

DECAS TERTIA.

13

5. VITHO SAPIENS.

Anno Christi
11.

DRVIDVM *praefectus in Aula Dei, ut ex Cap-
pido & Huberti Schoti Collectaneis discimus.
scripsit.*

De restaurandis delubris Deorum.

*De locupletanda Bibliotheca publica: Stauria
in templo Stauronis qua illi frigidius oli videbatur:*

*De publicis actis diligenter ad memoriam poste-
ritatis conservandis.*

De reformandis Gymnasijs. Obijt anno 132.

132.

6. RICHOLDVS VFFO

RICHOLDVS Vffo, *primus Rex Frisiae. (Nā
haectenus Principes ac Duces Frisiam governa-
rant) multis libris & actis Bibliothecā publicam lo-
cupletavit. Scripsit ipse quoque*

*Genealogias Principum ac Ducum omnium, qui
ante ipsum in gubernatione Frisia fuerant: Quos &
Stauria in atrio suo ad viuum, quoad id fieri potuit
ex ordine depingi fecit: Vitam & reliquias eius res
gestas lector petat ex Annalium nostrorum libro 15.
obijt hic Rex anno Christi 435.*

435

7. HERCON.

HERCON *Capitaneus Richoldi Regis supradi-
cti, de quo inter Duces, Comites, &c. plura di-
ximus. Scripsit expeditiones suas, quas sub Imp. Ro-
mano & Constantinopolitano fecit.*

*Item expeditionem quam fecit in Daniam. obijt
anno Christi 440.*

440

8. HAIIO FORTEMAN.

HAIO Forteman, *ex antiquo & nobili familia
Fortemanorum fuit: de quo plura diximus in
opere*

Anno Christi
473.

opere nostro de Ducibus Comitibus &c. Hic scripsit
de vocatione Hengisti ex Anglia veteri in Britannia:

De pactis inter Hengistum & Vortigernū in suis.

De praelijs Hengisti & Horli, contra Pictos &
Sotos pro defensione Britannorum.

De causis, ob quas Hengistis Britannis, ex defen-
sore hostis factus sit.

Catalogum ducum classium Hengisti, quas in Bri-
tannia adduxit.

473.

De copijs quas Hengistus ab initio vsq; ad obitum
suum in Britanniam aduexit:

Obijt hic anno Christi, 478.

9. TACO HERMANA

TACO Hermana inter praefectos classis Hengi-
stianae fuit. um Hengistus Britanniam inuaderet
rupro foedere, de quo plura Lector videat in opere
nostro inter Duces Comites, &c. Hic scripsit, expedi-
tionem Britannicam.

Coloniam Frisiorum nouam, quam ipso Duce
frisij duxerunt in insulā maris Britannici, quam de
patria sua nomine ipsi Frieslandt, geni mercato-
res Frislandiam appellarunt: De situ & qualitate
eius insula: & quadam alia quae ad noticiam nostrorū
non peruenerunt: defunctus est in Frieslandia sua cui
praefuit anno Christi .536.

10. POPPO SAPIENS.

POPPO Sapiens Druidum Scholae praefectus in
Aula Dei, Sacerdos Stauonis, acerrimus perse-
cutor Christianorum fuit de cuius vita rebusq; ge-
stis plura egimus vbi de Idololatria frisiorū ex pro-
fesso locuti sumus.

Is omnium ethnicarum literarum summam penitiam habuit: scripsit qua allegatione nostrorum ad aures nostras peruenerunt.

Anno Christi
iii.

De cultu Deorum: De Officijs Sacerdotum.

De Ritu sacrificiorum.

De Vnione occidentalis Regni Frisia facta cum regno orientali in Beroaldo Rege:

De opressione eiusdem Regni per Francos facta interfecto eodem Rege Beroaldo:

De rebus gestis nobilissimi Viri Herconis Rodmanni:

Item de rebus gestis nobilissimi Viri Siuardi Hopperi.

Vita defunctus est vt ex collectaneis Herberti Schoti apparet circa annum 678. sub Radbodo eius nominis primo Frisiorum Rege quamquã sub eius patre Adgillo maxime vixerit circa annum Christi, 646. sed exauthoratus per Francos, à Radbodo enim Francis rebellante restitutus fuit.

646

DECAS QVARTA.

I. S. KONIOCHVS.

S KONIOCHVS secundus Frisiorum Apostolus fuit. Nam cum Dagobertus Francorum Rex interfecto Frisiorum Rege Beroaldo Frisios Francis Vectigales fecisset, eorumq; Regno ademisset, qua vellet Viltenburgum arcem qua nunc Vltraiectum dicitur. Archiepiscopo Coloniensi sancto Cuniberto dedit, qui suffraganeum suum hunc virum sanctum ibi constituit, veluti principem seminary in Religione Christiana. Qui quidem ibi constitutus ope Francorum Regum

646

Anno Christi.
660

oratorium construxit in honorem S. Thoma Apostoli:
& viuentis Adgillo Beroaldi filio quidem illic mediocrem tranquillitatem habuit, quo defuncto Radbodus Adgilli filius rebellans Francis arcem rursus ademit Ecclesiam euertit, Antistitem fugauit. Scripsit nonnulla inter quae sunt

De colendis idolis Gentium.

De puritate ac certitudine Religionis Christiana.

Floruit maxime sub Rege Adgillo eius nominis primo circa annum Christi 660. ac deinceps.

2. S. VILFRIDVS.

Pullulante iam per Frisiã opera Francorum Regum Religione Christiana per quos alias alij verbi diuini pracones in eam prouinciam missi sunt, pleneque ita prudentia diuina fructum vberiore fieri per doctores Anglicos, & Scotios, qui vt ex Frisijs originem duxerant, ita & consanguinitatis & linguae communionem genti grationes futuri erant. Ideoque vt series scriptorum commodius obseruetur, libet hic occasionem referre paucis, qua moti sint pij viri complures in Anglia & Scotia hac tempestate quorum maiores olim ex Frisia cum Hengisto & Herfo in Britanniam migrauerunt, vt ad Frisios maiores suos Christo lucrifaciendos conatus suos conuerterent.

Itaque S. Vilfridus Ripponensis in Septentrionali Anglosaxonum prouincia natus, & tandem Eboracensis Archiepiscopus constitutus, cum Romam profecturus esset, sicuti Beda lib. 5. cap. 20. Angl. hist. refert, ubi nauem conscendisset, flante Fauonio appulsus est in Frisiã sub autumnum, anno Christi 672. qui fuit Adgilli Regis vltimus. Et cum sementem vberem in Frisijs

Frisijs per eam hyemem fecisset, ineunte vere istinc Romam profectus est: vnde cum rebus feliciter expeditis, in Angliam reuersus esset multos viros pios tota Anglia & Scotia exsuscitauit atque commouit vt Euangelium Christi Frisijs predicarent, eaq; antipelargia maioribus suis gratiam referrent: inter quos primus ac præcipuus fuit S. Egbertus, de quo mox dicemus: de sancto hoc Vilfrido pluribus agemus in Ecclesiastica historia nostra, vbi de Doctorebus Ecclesia agemus: hic enim de scriptoribus tantum agemus, qui ad Frisiam illustrandam lucubrationes suas in lucem ediderunt, idq; promiscue siue sacra ista sint siue profana: Alioqui enim quod Beda dicit hunc fuisse primum Frisonica gentis Apostolum, id candide intelligendum est, peculiariter de ijs, qui ex Anglia aut Scotia venerunt. nam aliunde predicatorum verbi diuini ante hunc Vilfridum non pauci in Frisia fuerunt, vt in historia Ecclesiastica nostra apparebit: Hic igitur scripta eius tantum recitabimus quamquã ea ad nos quidem non magnopere pertinere arbitremur: Scripsit autem

Aduersus Colmannum Ceddam & Hildam Abbatissam.

De Pascha celebratione librum vnum.

Pro Clericorum Tonsura librum vnum.

Edicta Pharenfis Synodi lib. 1.

Epistolas ad diuersos lib. 1.

Atque alia plura que latent.

Plura de Vilfrido Polydorus Virgilius: & Beda lib. 4. cap. 12. itemq; lib. 5. cap. 20. hist. Angl. vitam autem eius integram (vt Catalogus Britannicus indicat)

Anno Chi-
ci.

dicat (conscriptit, Heddius Stephanus Monachus apud Canitos, adhortante Acca Episcopo Hagulstat. circa annum 270. | Item Odo Seuerus Cantuarie Archiepiscopus & Fridegodus Cantuarie Diaconus qui claruerunt anno 959. Denique Petrus de Blesis anno 1160.

3. S. EGBERTVS.

SANCTVS Egbertus ex Australium Anglorum sue Sudosaxonum genere non ignobili familia natus ad Septentrionalem Angliam venit ac in Lindisfarnensi monasterio vita religiosa fundamenta iecit: vnde peste excussus qua tum per omnes Anglosaxonum Regiones crudelissimè grassabatur, in Hiberniã concessit, atque inde tandè in Scotiã Religionis ergo: quo tum temporis ob eandem causam multi viri pijs confluxerant: Hic audito rumore de successu Sancti Wilfridi apud Frisios, miro desiderio exarsit annuncianda huic genti Religionis Christiana. Quare collectis eiusdem voluntatis aliquot socijs, & itineris comitibus, nauem ingressus est, Frisiam petiturus: Sed voluntati Diuina aliter hoc visum est, qua signis efficacibus eum & antea premonuerat, & è medio cursu tunc vna cum socijs reuocauit, obiecta tempestate, qua conatibus eius palam aduersaretur. Ex socijs illius tamen vnus Sanctus Vigbertus ferrentiori zelo flagrans in Frisiam perrexit, vt mox dicitur: Egbertus igitur cum ceteris in Anglia reuersus vbi diuina prouidentia maioribus Ecclesia commo-
dio

DECAS QVARTA.

19

Anno Chri
li.

dis eum referuauit : Nam & Anglicana Ecclesia
presens in loco sibi commisso, tum voce, tum scriptis
profuit, & absens etiam salutem Frisia procurauit,
mittendis subinde in eam noua pradicationis Apo-
stolis. Nam cum Vigbertus supradictus elapso bien-
nio in Angliam reuersus diceret, in Frisia magnam
quidem esse paratam messem, sed operarios esse pau-
cos, Egbertus ex omni Anglosaxonica gente delectos
eruditione ac pietate prastantissimos duodecem
verbi Diuini pracones congregauit, quos velut
Apostolos in Frisiam dirigeret quorum nomina
sunt.

1. Villibrordus.	2. Suitbertus.
3. Accas.	4. Vigbertus supradictus
5. Villibaldus.	6. Vmboldus.
7. Lebuinus.	8. Eualdus Albus.
9. Eualdus Niger.	10. Verenfridus.
11. Marcellinus;	12. Adalbertus.

Qui anno sexcentesimo nonagesimo Vltraiaetum,
appulerunt, ac Deo cooperante multum animorū lu-
crum in Frisia, Hollandia, alijsq; locis fecerunt : Et
quoniam hi Doctores sancti, vti Beda testatur pro-
gnati fuerūt de gente Frisonica & Saxonica, ideo cō-
uenienter eis Euangelium Christi pradicare potue-
runt : Egbertus porrò anno Christi 729. atatis suo
90 in insula Huenfi, quam alluit mare Scoticum vita
defunctus est, in ipso die Paschatis octauo Calendas
Maias Mardaco Scotis imperante : Scripsit autem
de ritibus Catholicorum librum vnum.

Anno Christi
690.

De Paschali obseruatione lib. vnum.

Conciones varias lib. 1. & alia quaedam.

Alius ab hoc fuit Egbertus Eboracensis Episcopus, etate hoc nostro posterior, qui & ipse nonnulla scripsit: Hic noster fuit Egbertus monachus, de quo plura Venerabilis Beda hist. Angl. lib. 3. cap. 4. & 27. & lib. 4. cap. 3. lib. 5. cap. 10. & 23. Floruit anno 690. & deinceps. Scripsit quaedam quae tamen ad notitiam nostram non peruenierunt.

4. S. VIGBERTVS.

S VIGBERTVM Egberto proximum subiungimus ratione tēporis vt nobis Chronologia constet ratio, qua horum Doctorum acta Regum Frisiorum actis coniungimus: Egberto enim diuinitus in Angliam retracto solus hic Vigbertus itinere non intermisso in Frisiam perrexit ac peruenit cum duobus pueris & clericis, vti testatur in vita S. Suintberti Marcellinus cap 5. anno 678. sex annis scilicet postquam Vilfridus suprascriptus Romā profecturus Frisiam reliquisset, & māsit in Frisia toto biennio, Christumq̄ strenue pradicauit sed aut nullum aut certe perquam exilem fructum facere potuit. Quod ne quis miretur, cum Vilfrido tantum successum ibi fuisse supra dictum sit, considerandū est, mutatis Principibus etiam subditorum animos mutari. Primum enim Regi Adgillo defuncto successerat Radbodus eius filius, plane dissimilis patris, vt pote crudelissimus, & Christiani nominis manifestus hostis. Deinde post primum imperij sui annum capto & in Daniam aucto Rex Daniae crudelissimum Toparcham suum Omundum, (quem & Ongendum alij vocant) guber-

gubernanda Frisia profecit, qui & gentem ipsam
 crudelissima seruitute afflixit, & idololatriam Eth-
 nicam vtcumque per superiores istos Doctores luxa-
 tam restituit ac firmavit. per integros quinque an-
 nos quibus in Dania captiuus tenebatur Radbodus:
 Denique & ipse Radbodus in regnum suum restitutus
 nihilo mitius Frisios tractauit, quam fecerat
 Omundus: Neque verò in Frisia tantum grassaba-
 tur, sed & prouincijs vicinis infestus erat. ijs præci-
 pue in quibus animaduertenter iacta esse seminaria
 Religionis Christiana: Itaque & Vltraiectum quod
 ad Francorum Reges tum pertinebat, armata manu
 occupauit, ac præsidio suo, imposito munivit: Orato-
 rium S. Thomæ quod ibi Francorum Rex Dagober-
 tus construxerat, diruit: Clerum vniuersum vel in-
 terfecit vel exturbauit. Hinc factum est, quod S. Vig-
 bertus ibi fructum nullum facere potuerit: Et si enim
 & Religionis fautores & consanguineos ibi repper-
 erit, nemo tamen illi palam aures præbere ausus
 fuit, metu crudelitatis Tyrannicæ: Biennio igitur il-
 lic ob has causas frustra consumpto Vigbertus Frisia
 relicta in Anglia reuersus est anno Christi 690. Rad-
 bodi Regis octauo. Cuius querelis auditis pius pater
 Egbertus vt essent ad messem suppetentem operarij
 sufficîentes, supradictos duodecim Apostolos sine mo-
 ra congregauit, & eodem anno 690. in Frisiam mi-
 sit, inter quos cum & ipse Vigbertus esset, is Villi-
 brodo demceps assiduum itinerum ac laborum com-
 mitem se præbuit, donec in Fostelandia tandem ab
 ipso Radbodo crudelissime interfectus martyrij co-
 ronam acciperet. Floruit igitur hic Vigbertus sub

Anno Christi
 690.

Anno Christi.

690

Frisiorum Rege Radbodo eius nominis primo sicut & ceteri eius socij omnes, quorum annos mortis proprius hic non assignabimus, quos in historia Ecclesiastica diligenter desinemus: Hic enim sufficit eos eodem floruisse tempore sub Rege Radbodo eius nominis primo qui regnavit annis quinquaginta, quorum ultimus incidit in annum Christi 723. De hoc Vigberto vide Bedam Tom. 7. inter sermones de Sanctis: Angli scriptores non tradunt eum quicquam scripsisse. Norstri tamen allegant quod scripserit peregrinationem suam.

Item de crudelitate Rabdodi Regis.

5. S. VILLIBRORDVS.

SANCTVS Villibrordus, qui & clemens Princeps inter Anglos Doctores hosce, primus Episcopus Ultraiectionis fuit, de qua plura in Historia ecclesiastica nostra. Hic eius scripta recensebimus, ut nobis constet in historijs ordo seriesq; scriptorum, quorum testimonijs utimur scripsisse enim Anglici Scriptores asserunt.

Homilias & epistolas plures

Ecclesiasticos canones lib. 1.

De sua peregrinatione lib. 1.

Inter scriptores nostros vnus M. Aluinus Succanus de quo infra suo loco dicetur, tradit eū sui seculi res gestas, & vitam suam diligenter conscripsisse, eumque librum Romæ diu asseruatum in templo Frisiorum, quod situiam ob vetustatem fere consumptum describi rursus diligenter & ornatu magifico decorari iusserit Imperator Rodolphus eius nominis, primus, in gratiam gentis Frisonicæ, cui & ipse originem

ginem suam ex stirpe materna debuerit: Quem quidem librū postea inde epternacū esse translatum aliunde cognouimus: Cui ad stipulari videtur etiam Casparus Bruschius vt latius in Historia Ecclesiastica dicemus in vita S. Villibrordi: Floruit cū cateris sub eodem Rege Radbodo.

Anno Christi.
690.

6. S. SVITBERTVS.

SANCTVS Svitbertus, comes & coadiutor Sancti Villibrovi fuit: qui paternum genus ex Anglia, maternum ex Frisiorum Regibus duxit, de quo latius in Historia nostra Ecclesiastica dicemus: apud Anglicos scriptores hunc aliquid scripsisse non comperio, apud Cappidum nostrum citantur eius peregrinationes, & epistola: huius vitam diligenter descripsit Sanctus Marcellinus, de quo infra mox agetur: Floruit vna cum cateris sub Rege Radbodo.

690.

7. S. ACCAS.

SANCTVS Accas itidem conterraneus & comes Sancti Villibrordi fuit, cum quo in Frisia conuertenda sedulo laborauit, vt in Historia Ecclesiastica latius declarabimus. Floruit & hic sub eodem Rege Radbodo: Scripta eius haectenus nulla comperio: Vide Bedam lib. 5. cap. 21. Eccle. Hist.

690.

8. S. VILLIBALDVS.

SANCTVS Villibaldus in eodem comitatu socius Sancti Villibrordi primus Eichstetensis Episcopus: De quo plura in Historia nostra Ecclesiastica. Floruit sub eodem Radbodo Rege, ille scripsit vt Anglici scriptores referunt cum alia quadam, tum etiam

690.

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Vitam S. Bonifatij Episcopi. lib. 1.

Vitam Valburga sororis. lib. 1.

Epistolae ad Monachos. lib. 1.

9. S. VNIBOLDVS.

690. **S**ANCTVS Vniboldus frater supradicti Villibaldi, itēmaue Comes S. Villibordi primus Abbas fuit Heidelamensis, floruitq; sub eodem Rege Radbodo, de scriptis eius nihil haecenus comperio.

10. S. LEBVINVS.

690. **S**ANCTVS Lebuinus in eadem societate cum S. Villibrordo fuit, & sub eodem Rege Radbodo floruit: & Dauentriēsum potissimum Apostolus fuit, vt latius in historia Ecclesiastica nostra declarabimus. Ad hunc extat carmen S. Ludgeri, ipse Lebuinus an aliquid scripserit haecenus compartum non habemus.

DECAS QVINTA.

1. S. EVALDVVS ALBVS, ET
S. EVALDVVS NIGER.

690: **S**ANCTVS Eualdus albus, qui capillitij colore distinguitur à nigro, vna cum Eualdo nigro S. Villibrordū ex Anglia secutus est Simul auē in partibus Dubantiae & Drentiae verbum Domini annunciauerunt, vbi & Martyrio coronati sunt, florueruntq; sub eodem Rege Radbodo: De scriptis eorum nihil comperio. Caetera dicturi sumus in historia Ecclesiastica, multa de his Valnerus Roleuink in opere de laudibus Vespaliae siue antiqua Saxonia.

2. S. VERENFRIDVS.

690. **S**ANCTVS Verenfridus Presbyter & Confessor, cum ceteris B. Villibrordum ex Anglia in Frisiam

comita-

comitatus est. Is verbum Domini potissimum prædicauit, primum apud Medenblicum, & Dorestadium. Deinde in Elste & Vestervoert, qui loci sunt in Geldria. Floruit sub eodem Rege Radbodo. De scriptis eius nihil hætenus comperio.

Anno Christi
m.

690

3. S. MARCELLINVS.

SANCTVS Marcellinus qui & Marchelmus à quibusdam dicitur, vna cum supradictis ex Anglia S. Villibrordum in Frisiam comitatus est, cunctisq; sodalibus suis superstes fuit vtpote quem S. Ludgerus testatur vltra septuaginta annos Frisus Euangelium prædicasse, maxime in partibus Transfulanis, Trenta, Tventa, Oudenseel & Dauentria. Floruit igitur sub eodem Rege Radbodo ac deinceps. De scriptis eius hæc inueniuntur hætenus.

Vita S. Svitherti. De Tyrānide Radbodi Regis.

Epistolæ diuersæ. Conciones variæ.

Et quedam alia, quæ non peræque celebrata sunt.

4. S. ADALBERTVS.

SADALBERTVS, & ipse inter supradictos S. Villibrordum ex Anglia in Frisiam comitatus est, primus fuit Vltraiectinæ sedis Archidiaconus constitutus: qui postquam strenue verbum Domini propugnasset tranquille in Domino obdormiuit, & sepultus est Egmonda, in Kenemaria Hollandiæ: & cum reliquis floruit sub eodem Rege Radbodo: De scriptis eius nihil hætenus comperio.

690

Horum igitur duodecem Apostolorum Frisicæ scripta quatenus ea reperire potuimus hic ordine adnotare placuit vt series temporum sub Regibus deinceps distincta habeatur. De Doctoribus ipsis plenius

Anno Chri-
sti.

dicturi sumus in historia Ecclesiastica ubi vitam & res gestas eorum ex professo tradituri sumus.

5. S. VULFRANNVS.

700. **S**ANCTVS Vulfrannus Episcopus Senonensis & Confessor in Frisiorum conuersione cooperator S. Villibrordo à Francorum Rege anno Christi septingentesimo missus est, multa egregia in profliganda gentium Idololatria miracula prestauit: vt latius deducemus in Historia nostra Ecclesiastica: Scripsit quas nostri allegant.

Epistolas diuersas. & quaedam alia: Floruit sub Radbodo primo circa annum Christ. 700.

710. 6. ONNO FONTANELLVS.

ONNO siue vt alij vocant Onuo, Frisius fuit, de nobili stirpe natus, qui cur secundum Veteres Frisiorum leges sorte postulante Dijs immolandus esset, suspensus fuit S. tandem Vulfranni precibus saluatus fuit, à quo proinde ad Christianam fidem conuersus monasticam vitam sectatus in monasterio Fontanelle, vnde Fontanelli cognomen, accepit. Hic scripsit: quae nostri allegant.

De visione Radbodi Regis:

De horrenda eiusdem Regis morte:

Floruit sub eodem Radbodo, circa annum septuagesimum decimum, de quo plura in Historia nostra Ecclesiastica.

7. DOVVO FORTEMAN.

720. **D**OVVO Fortenam nobilitate, virtute & eruditione praestantissimus, scripsit de seculi sui calamitatibus, floruitq; sub eodem Radbodo Rege circa annum 720. De quo nihil amplius comperio.

San-

8. S. VINFRIDVS qui & BONIFACIVS. Anno Chri.
 si.

Sanctus Vinfridus, quem quidam Venesfridum
 vocant mutato nomine Bonifacius dictus est, qui
 S. Villibrordo in Episcopatum Ultraaenctensem proxi-
 mè successit, de quo plenius in historia Ecclesiastica
 nostra acturi sumus: Hic scripsit ut ex Anglicis scri-
 ptoribus cognoscimus, nam ex Tribemio ad totum
 hoc institutum non multum subsidij habemus.

De sua fide & doctrina lib. 1.

De religione Sactitatis l. 1. Pro rebus ecclesial. 1.

Instituta Synodalia lib. 1.

De suis in Germania laboribus lib. 1.

Epistolas ad quatuor Papas lib. 1.

Ad Ethelbaldum Regem lib. 1.

Vita Liuini martyris l. 1. Vita Liuini monachi l. 1.

Vitas Sanctorum aliorum lib. 1.

De fidei Vnitae lib. 1. Contra Hareticos lib. 1.

Epistolarum ad diuersos lib. 1.

Floruit hic in Germania sub quatuor frisorum
 Regibus, sub Radbodo supra dicto aunis 4.

Sub eius filio Adgillo secundo. 14. sub huius filio
 Ludobaldo 12. Sub huius fratre Radbodo secundo
 sex, qui faciunt simul collecti annos 36. quorum vri-
 mus in idit in annum Radbodi secundi sextum, Christi
 755. quo ille in Frisia martyrium passus est.

9. SOLCO FORTENAM.

Solco Fortenam, vir nobilis & egregie eruditus ob
 insignem historiam quam conscripserat & ab ini-
 tio ad etatem vsque Principum, Ducum, & Re-
 gum Frisiae Genealogias & res gestas luculentosty-
 lo deduxerat, per inuidum aliquem delatus
 apud

755.

Anno Chri-
sti.

apud Radbodum Regem fuit, quasi qui parum can-
dide scripisset de ipso. Itaque cum Solco ad Aulam
regis vocatus, & librum compositum exhibere iussus
esset, Rex examinato libro, ipsum in authoris praesentia comburi, authorem ipsum in carcerem detru-
di iussit, vnde per Carolum Magnum Radbodo deu-
cto ac fugato demum liberatus est: Causa tanta poe-
nae erat quod Solco Gundobaldum fratrem ipsius,
qui Christianus erat, magis laudare videretur quã
ipsum Radbodum, qui Christianorum erat persecu-
tor acerrimus: Itaque ex insigni hoc opere ad po-
steritatem nihil peruenit praeter aduersaria quaedam
& fragmenta lacera, quae pronepos eius Occo Scar-
lensis collegit & in ordinẽ redacta auctario suo sup-
pleuit, vt in Oratione infra dicturi sumus: Floruit sub
760 Radbodo secundo circa annum 760,

10. SIVARDVS SAPIENS.

SIVARDVS Sapiens praefectus Druidum Scho-
la in Aula Dei tempore eiusdem Radbodi floruit.
Cuius consilijs Tyrannus maxime in Christianos se-
cuyt. huius Technis supplantatus putatur esse Solco
Forteman: vt & multi alij Viri boni. Hic libros Ci-
ceronis de natura Deorum damnavit & publicè ex-
ussit, quod ipsius iudicio continerent insynceram de
Dys gentium doctrinam: Christianorum acerrimus
insecrator fuit. Scripsit autem ad emulationem Sol-
comis Fortemani.

Historiam Principum, Ducum, & Regum Frisiae.
De prohibenda Christianorum Doctrina.

770 Et quadam alia. Vixit circa annum 770. & de-
inceps.

DECAS SEXTA.

1. OCCO SAPIENS.

OCCO Sapiens ex eadem Druydum schola in Aula Dei vel collega vel successor vel denique discipulus fuit supradicti Siuardi, & sub eode Radbodo floruit circa annum 774. & deinceps, infector & ipse acerrimus Christianorum. qui scripsit ut ex Huberti Scoti Collectaneis & allegatione nostrorum intelligimus:

774

De doctrina Druydum.

De successione Professorum eiusdem doctrina in Aula Dei.

Ad Radbodum Regem de vindicando Deorum contemptu aduersus Christianos.

De Sacrificijs Deorum.

2. IOANNES cognomento

PRESBYTER.

IOANNES Adgilli, eius nominis secundi Frisiorum Regis filius inter fratres Gundobaldum, & Radbodum natu medius, ob Regni auiti contemptu, & singularem Religionis Christiana propaganda zelum & incomparabilem vite sanctimoniam vulgo Presbyter cognominatus; vna cum Otgero Danorū Rege expeditionem fecit sub Carolo Magno in terram sanctam: Et captis Hierosolymis cum Carolus rursus Germaniam peteret, vna cum Otgero in Indiam perrexit, ibiq; occupata vastissima terra Regnum cōdidit, quod est ab eo denominatum Regnum Presbyteri Ioannis. Cuius successores potētissimi Reges deinceps Presbyteri Ioānes appellati sunt: Ipsum

Regnum

Anno Christi.
fi.

Regnum postea etiam Abyssinorum dictum est, de qua re plenius dicturi sumus in opere nostro de Colonijs Frisorum, & in 14. annalium nostrorum libro: Scripsit autem Ioannes hic ad Gundobaldum nepotem suum Radbodi filium vii testatur Cappidus qui temporibus eius valde vicinus fuit, de expeditione Caroli Francorum Regis in terram Sanctam.

De expeditione sua in Indiam.

De terra Indiarum qualitate.

De gentium in ea diuersitate.

790. Floruit sub Carolo Magno circa annum Christi 790.

3. ADEL ADELINGVS.

ADEL Adelingus ex Regali stirpe vir non minus eruditione & militari fortitudine, quam auita nobilitate conspicuus, Comes fuit expeditionis Iohanni Presbytero in Indiam vbi & cum eo mansit, & inter primores eius primo loco censitus, sedes habuit amplissimas, & portui nomen dedit in terra Abyssinorum, qui ab eo etiam hodie Adel appellatur: Hic teste Cappido & Sterkenburgio scripsit.

De monstris Indiae.

De moribus Indorum.

De Religione Indorum.

792. Floruit sub eodem Carolo Magno circa annum 792.

4. S. VITHO.

SANCTVS Vitho natus in Aula Dei sed mature traditus pijs Praceptoribus Christiane doctrinae fundamenta iecit Vltraiecti sub S. Villibrordo, qui

qui ob excellentem ipsius eruditionem ac pietatem à Carolo Magno primus Episcopus est constitutus Ecclesiæ Osnabrugensis, cui singulari privilegio Rex prerogativam attribuit præ cæteris Episcopatibus per Saxoniam in literarum cultu. De quo plura in Ecclesiastica nostra historia: Albertus Cranibius & Albertus Stadenſis scriptorū eius non meminit, Capidus allegat ab eo scriptas.

Epistolas ad diuersos.

Item ordinem scholæ Ultraiectionis.

Item institutionem scholæ Osnabrugensis.

Vixit circa annum Christi 796.

796

5. S. LUDGERVS.

SANCTVS Ludgerus natus in pago Virunio prope Doccomium, propter insignem ipsius eruditionem ac pietatem à Carolo Magno primus Episcopus Monasteriensis constitutus est. De quo plura in Ecclesiastica nostra, hunc eleganti stylo scripsisse comperio.

Vitam S. Suitberti, qui S. Villibrordi coadiutor fuit, quam eandem & S. Marcellinus antea conscripserat.

Item ea quæ in passione S. Martyris Bonifacij de eo prætermissa nouerat, primordia scilicet vitæ eius, aduentum atque ordinationem pulchro sermone descripsit.

Composuit & libellum de vita Sanctorum, quondam Doctorem Venerabilium atque Sacerdotum Gregorij & Albrici.

Floruit circa annum Christi 800. Sub Carolo Magno.

800.

6. HAN-

32
Anno Christi
sti.

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE
6 HANCO FORTEMAN.

804 **H**ANCO Forteman vir primaria nobilitatis & rei bellica gloria insignis fuit, de quo in opere de Ducibus, Comitibus &c. plenius dicturi sumus. hic scripsit expeditionum suarum memorias, quas sub Imp. Graco, Rege Scotiae & Anglia, & demum sub Carolo Magno fecit, vti testatur Andreas Cornelius: Floruit sub Carolo Magno circa annū Christi 804. Is scripsit Orationem luculentam de Trinitate contra Arrianos & Sabellianos: & quaedam alia. Floruit sub Ludouico circa annum 32.

7. S. ANSCHARIVS.

S. ANSCHARIVS natus in ciuitate Frisiae Vardenae, quam progressu temporis inundatio maris oppressit & abstulit, Ultraiecti in Schola S. Gregorij Episcopi qui S. Bonifacij martyris successor fuit, literarum & pietatis fundamenta iecit, inde Corbeiam Saxoniae petijt Religionis monasticae ergo, vnde ob insignem eruditionem ac pietatem & zelum erga diuini verbi propagationem, tandem primus Episcopus Bremensis est constitutus de quo copiosius acturi sumus in historia nostra Ecclesiastica. Scripsit ille plura quae interciderunt ac latent: sed Albertus Crantzius allegat eius

Epistolas plures.

Item libellum, Psalmorum summam paucis includentem.

806 Vixit sub Francorū Rege Ludouico pio circa annum 806.

8. S. FRÉ:

DECAS SEXTA.

8. S. FREDERICVS.

31.

Anno Chri.

si.

S. Fredericus ab Adelen octauus Episcopus Ultraie-
ctinus fuit, eruditione ac pietate conspicuus: vt
in Ecclesiastica Historia nostra plenius declarabi-
mus.

9. S. ODVLPHVS.

S. Odulphus quamuis Orschoij in Brabantia na-
tus sit, inter scriprores nostrates, ideo referen-
dus nobis hic est, quod singulari zelo flagrauerit in
maioribus nostris à gentili idololatria ad veri Dei cul-
tum conuertendis sicuti in Historia Eclesiastica no-
stra diffusius explicabimus: Scripsit autem hic auctor
antidotum siue amuletum aduersus Striges, incu-
bos, succubos, & consimiles Daemonum præstigias
quibus tum mirum in modum Frisia penè ad ethicis-
mum relapsa vexabatur. Scripsit etiam & alia que-
dam qua non perinde memorantur. Vixit sub Lu-
dovico Pio Francorum Rege circa annum Christi
836.

836

10. NANNO PHILOSOPHVS.

NANNO Philosophus Stauriensis fuit, præcep-
tor Radbodi 14. Episcopi Ultraiectini, in literis
humanius insigniter exercitatus sicuti Io. Triu-
mius ex Ioanne Becano Canonico Ultraiect. refert:
Qui vir doctissimus sui seculi extitit: Scripsit autem
cum alia quadam, tum etiam præclara commenta-
ria in Aristotelem de cælo & de mundo.

Item in Ethica vniuersa

Item in Platonem de legibus: & de Repub.

Quæ in Bibliothecis per Hollandiam & Frisiam ha-
beri solent. Scripsit & alia quadam, qua nusquam ap-
parent

C

parent

34 DE SCRIPTORIBVS FRISIAE
Anno Christi-parent iniuria temporum oppressa: floruit circa an-
no. 880. num Domini 880.
880.

DECAS SEPTIMA.

1. S. REMBERTVS.

SANCTVS Rembertus Sancti Anscharij con-
taneus cognatus Discipulus & Successor parize-
lo flagra it in propaganda Religione Christiana si-
cuti latius declarabimus in Historia Ecclesiastica.
Scripsi vti testatur Alb. Crantius.

Epistolas plures ad diuersos:

Vnam precipue ad Virgines de virginitate.

Floruit circa annum Christi 884.

884.

2. S. RADBODVS.

SANCTVS Radbodus Regio Frisiorum sanguine
oriundus, atauum, maternum habuit Radbodū
vltimum Frisiorum Regem & avunculum Ganthar-
rium Archiepiscopum Coloniensem, ipse omni litera-
rum ac virtutum genere cumulatissime ornatus, Vl-
traiect norum Episcoporum 14. fuit. De quo cumu-
late acturi sumus in Historia nostra Ecclesiastica:
Scripsit autem quae à diuersis Authoribus allegan-
tur.

De laudibus Sancti Martini.

De laudibus S. Amelbergae virginis lib. 1.

Item de S. Villbrordo flores lib. 1.

Laudes S. Bonifacij Episcopi lib. 1.

Homiliarum & Sermonum librum vnum.

Integrum de S. Martini translatione officium
composuit quo Ecclesia hodie vtitur.

Item

Item varios cantus in honorem Sanctorum.

Opera eius hactenus in tenebris iacem, prater Ecl-
gam E. clestiasicam de virtutibus B. Leuim Pres-
byteri, quæ extat in calce 6 Tomi Laurent. Suriij.

Floruit circa annum Christi 900.

900

3. CAPPIDVS STAVRIENSIS.

DE vita & conditione huius Cappidi nihil hactenus certi inuenire potui, nisi quod patria Stau-
tiensis, professione Sacerdos fuit: Hominem doctum
fuisse ac diligentem ex monumentis eius apparet,
quæ si integra ad nos peruissent, nihil pere antiqui
quitarum nos lateret, quod ad plenam rerum Frisi-
carum cognitionem pertineret: Hi enim à Principe
ipso Frisone, eiusq; filijs & posteris deinceps, quæ ad
etatem vsque suam intermedio tempore scripta sunt,
omnia accuratissimè euoluit, & testimonij gratia sin-
gulatim vnde habet, in suis fideliter allegauit. Mihi
certè hac ipsa qualiacunque illius fragmenta, quæ
mihi contulit præstantissimus vir Andreas Griphus
de quo infra suo loco dicturi sumus, magno ad-
uumemo fuerunt, non solum ad errores, multo-
rum coarguendos, sed etiam ad ipsam rerum veri-
tatem constabiliendam: Multa etiam scripto um no-
mina incognita, multas scriptorum incognitas li-
cubrationes mihi suggestit. Quibus studium scribendi
in gente nostra, vt antiquissimum, ita etiam as-
iduam fuisse declaratur. Ex quibus facile estimare
licet quantam iacturam Frisia passa sit, ex con-
flagratione Bibliotheca publica quæ Staurie fuit
in templo Stauonis quod postea Diuo Ni olao con-
secratum est, in quo acta omnia publica & monu-

Anno Christi
li.

menta Regni Frisonici ab initio hæcenus diligentissima cura coaceruata & conseruata fuerant. Quæ tunc adhuc integra Cappidus vti potuit: Scripsit autem Cappidus vt ex ipsis fragmentis & aliorum allegationibus didicimus:

Genealogias & seriem Principum, Ducum, & Regum Frisie.

Historiam Ecclesiasticam gentis Frisonicæ.

Vitam Sancti Lebuini

Vitam Sancti Otgeri.

Vitam Sancti Plechelmi.

Vitam Sancti Odulphi.

920

Et quedam alia. Vixit circa annum Domini 920.

4. OCCO SCARLENSIS.

OCCO hic, Scarlensis inde dictus est, quod in Pago Geesterlandia Scharla dicto natus sit. Patrem is habuit virum nobilissimum Gaeltzionem à Takema: Hic reliquias auunculi sui magni Salconis Fortemani, de quo supra dictum est, nactus quasunque habere potuit in ordinem redegit, & industria sua vtcumque sarcinuit iacturam historia Frisonicæ, quam Radbodus Rex prorsus extinctam voluit: Ipse interim ex actis recentibus de suo supplementum addidit, & ab exordio gentis ad ætatem vsque suam continuam rerum in Frisia gestarum seriem deduxit Quod opus tamen nunquam publicatum fuit, sed in Familia Takemmana velut peculiaris & incomparabilis quidam thesaurus magna cura asseruatum, donec Ioannes Vlieterpius id nactus diuulgaret vt infra suo loco dicetur: Scripsit autem Occo hic vt & annuculus eius mygnus Solco historiam suam lingua

DECAS SEPTIMA

lingua latina, quam Ioannes Vlieterpheus & cum secutus Andreas Cornelius Belgica lingua interpretati sunt & ampliarunt: Vixit autem hic Occo circa annum Christi 970.

37
Anno Christi
970.

970.

5. VFFNIGIVS.

Vffingius qui & Vffo Vorcomiensis patria natione Frisius, professione Monachus Benedictinus iu monasterio S. Ludgeri Vertine. Claruit circa annum 1000. Extat autem antiquum exemplar m. S. historiae collatae per hunc.

De vita Sanctae Ida Viduae.

Item historia S. Lucij Regis Britanniae.

6. ADELBOLDVS Episcopus.

Adelboldus 19. Episcopus Ultraiectinus, ex nobilissima familia in Frisia natus, multa memoria digna gessit: De quibus plura dicturi sumus in historia nostra Ecclesiastica: is scripsit

Vitam sancti Henrici Imperatoris.

De Laude sanctae Crucis.

De laude Beatae Mariae.

Multa etiam praeterea tam metro quam prosa edidit, quae tamen haecenus in tenebris occulta iacent: Floruit circa annum 1015.

7. VILCO IAERSMA.

Vilco Iaersma Secretarius nobilissimi viri Elconis A. Liaucama in terra Sancta, scripsit res gestas Domini sui & plurimum nobilium sub Balduino in occupatione eiusdem terra sancta: si, ut refert Andreas Cornelius libro secundo ad annum Christi. 1106.

1015.

Anno Christi **Li.** *menta Regni Frisonici ab initio hactenus diligentissima cura coaceruata & conseruata fuerant. Quae tunc adhuc integra Cappidus vii potuit: Scripsit autem Cappidus vt ex ipsis fragmentis & aliorum allegationibus didicimus:*

Genealogias & seriem Principum, Ducum, & Regum Frisiae.

Historiam Ecclesiasticam gentis Frisonicae.

Vitam Sancti Lebuini

Vitam Sancti Otgeri.

Vitam Sancti Plechelmi.

Vitam Sancti Odulphi.

920 Et quaedam alia. Vixit circa annum Domini 920.

4. OCCO SCARLENSIS.

OCCO hic, Scarlensis inde dictus est, quod in Pago Geesterlandia Scharla dicto natus sit. Patrem is habuit virum nobilissimum Gaeltzionem à Takema: Hic reliquias auunculi sui magni Salconis Fortemani, de quo supra dictum est, nactus quascunque habere potuit in ordinem redegit, & industria sua utcumque sarcinuit iacturam historiae Frisonicae, quam Radbodus Rex prorsus extinctam voluit: Ipse interim ex actis recentibus de suo supplementum addidit, & ab exordio gentis ad aetatem vsque suam continuam rerum in Frisia gestarum seriem deduxit Quod opus tamen nunquam publicatum fuit, sed in Familia Takemmana velut peculiaris & incomparabilis quidam thesaurus magna cura asseruatum, donec Ioannes Vlieterpheus id nactus diuulgaret vt iusfra suo loco dicetur: Scripserat autem Occo hic vt & annuculus eius mygnus Solco historiam suam lingua

Lingua latina, quam Ioannes Vlieterpheus & cum secutus Andreas Cornelius Belgica lingua interpretati sunt & ampliarunt: Vixit autem hic Occo circa annum Christi 970.

970.

5. VFFNIGIVS.

Vffingius qui & Vffo Vorcomiensis patria natione Frisius, professione Monachus Benedictinus in monasterio S. Ludgeri Vertinae. Claruit circa annum 1000. Extat autem antiquum exemplar in S. historia collata per hunc.

De vita Sanctae Idae Viduae.

Item historia S. Lucij Regis Britanniae.

6. ADELBOLDVS Episcopus.

Adelboldus 19. Episcopus Ultraiectinus, ex nobili familia in Frisia natus, multa memoria digna gessit: De quibus plura dicturi sumus in historia nostra Ecclesiastica: is scripsit

Vitam sancti Henrici Imperatoris.

De Laude sanctae Crucis.

De laude Beatae Mariae.

Multa etiam praeterea tam metro quam prosa edidit, quae tamen haecenus in tenebris occulta iacent: Floruit circa annum 1015.

7. VILCO IAERSMA.

Vilco Iaersma Secretarius nobilissimi viri Elconis A. Liaucama in terra Sancta, scripsit res gestas Domini sui & plurimum nobilium sub Balduno in occupatione eiusdem terrae sanctae: si ut refert Andreas Cornelius libro secundo ad annum Christi. 1106.

1015.

Anno Christi
li.

menta Regni Frisonici ab initio hactenus diligentissima cura coaceruata & conseruata fuerant. Quae tunc adhuc integra Cappidus vii potuit: Scripsit autem Cappidus vt ex ipsis fragmentis & aliorum allegationibus didicimus:

Genealogias & seriem Principum, Ducum, & Regum Frisiae.

Historiam Ecclesiasticam gentis Frisonicae.

Vitam Sancti Leuini

Vitam Sancti Otgeri.

Vitam Sancti Plechelmi.

Vitam Sancti Odulphi.

920 Et quaedam alia. Vixit circa annum Domini 920.

4. OCCO SCARLENSIS.

OCCO hic, Scarlensis inde dictus est, quod in Pago Geesterlandiae Scharla dicto natus sit. Patrem is habuit virum nobilissimum Gaeltzionem à Takema: Hic reliquias auunculi sui magni Salconis Fortemani, de quo supra dictum est, nactus quascunque habere potuit in ordinem redegit, & industria sua vtcumque sarcinuit iacturam historia Frisonica, quam Radbodus Rex prorsus extinctam voluit: Ipse interim ex actis recentibus de suo supplementum addidit, & ab exordio gentis ad etatem vsque suam continuam rerum in Frisia gestarum seriem deduxit Quod opus tamen nunquam publicatum fuit, sed in Familia Takemmana velut peculiaris & incomparabilis quidam thesaurus magna cura asseruatum, donec Ioannes Vlieterpius id nactus diuulgaret vt infra suo loco dicitur: Scripserat autem Occo hic vt & annuculus eius magnus Solco historiam suam lingua

DECAS SEPTIMA

lingua latina, quam Ioannes Vlieterpheus & cum secutus Andreas Cornelius Belgica lingua interpretati sunt & ampliarunt: Vixit autem hic Occo circa annum Christi 970.

37
Anno Christi
ri.

970

5. VFFNIGIVS.

Vffingius qui & Vffo Vorcomiensis patria natione Frisius, professione Monachus Benedictinus in monasterio S. Ludgeri Vertinae. Claruit circa annum 1000. Extat autem antiquum exemplar in S. historia collatae per hunc.

De vita Sanctae Idae Viduae.

Item historia S. Lucij Regis Britanniae.

6. ADELBOLDVS Episcopus.

Adelboldus 19. Episcopus Ultraiectinus, ex nobili familia in Frisia natus, multa memoria digna gessit: De quibus plura dicturi sumus in historia nostra Ecclesiastica: is scripsit

Vitam sancti Henrici Imperatoris.

De Laude sanctae Crucis.

De laude Beatae Mariae.

Multa etiam praeterea tam metro quam prosa edidit, quae tamen haecenus in tenebris occulta iacent: Floruit circa annum 1015.

7. VILCO IAERSMA.

Vilco Iaersma Secretarius nobilissimi viri Elcomis A. Liaucama in terra Sancta, scripsit res gestas Domini sui & plurimum nobilium sub Balduino in occupatione eiusdem terra sanctae: si. ut refert Andreas Cornelius libro secundo ad annum Christi. 1106.

1015.

Anno Chri-
sti.

8. S. IARICHVS.

SANCTUS Iarichus Abbas Horti Mariae siue vt populari lingua nominatum fuit, Mariae garde, ordinis Pramonstratensis vir in sacris vndecumque doctissimus multa scripsit in Genesim commentaria quae passim in Bibliothecis per Frisiam haberi solent: Floruit circa annum Christi 1112.

1112.

9. S. SIBRANDVS.

SANCTVS Sibrandus Abbas eiusdem Horti Mariae vir fuit in primis pius ac sanctus & plurima luculenter scripsit quae iniuria temporum intercederunt. Inter caetera autem luculento stylo scripsit vitam S. Frederici Hallemi, qui primo Pastor in pago Hallemo, & postea fundator primus Horti Mariae fuit, atque ibi Abbas primus fuit: Floruit circa annum Christi 1160.

1160.

10. Vlmarus & Saxmundus.

Vlmarus & Saxmundus allegantur sapientes in legibus Friesonum antiquis apud Ioannem Heroldt, qui Friesonibus vel tulerint vel certe additionibus suppleuerint leges: qui quales fuerint haecenus inuenire non potui. Vixisse eos circa annum Christi 1264. puto, ea coniectura ductus quod ipse haec leges apud Hero'dum quibus isti praefuerunt satis arguant eos fuisse Christianos, & legum latio talis qualis illic proponitur apud Frios facta deprehendatur circa haec tempora: vt ex alijs Friesorum legibus quae Frisica lingua excusa extant manifestè patet. Ipsaq. nomina indicant hosce sapientes ex orientali Frisia oriundos fuisse: Differunt autem hi sapientes

A 2 2

ab

ab illis quos supra posuimus, hi enim ex legum Ciui-
 lium professione sicut & quibus alij hodie Iurecon-
 sulti vsitate sapientes appellantur: Isti verd Ethni-
 corum more sapientes vocati sunt ex professione,
 que penes eos solos fuit: Erat enim in ciuitate Fri-
 siae qua nunc Leouardia vocatur, tunc autem Aula
 Dei dicebatur, schola Druidum qui magna diligen-
 tia illic Deorum cultum, bonas literas & Philoso-
 phiam docebant vti suo loco plenius declaraturi su-
 mus.

1204

DECAS OCTAVA.

I BERTRANDVS HAERSMA.

Bertrandus Haersina, ex nobili familia natus, sed
 quibus parentibus, & quo loco non satis constat:
 Hic Parisius operam Philosophiae & Theologiae dedit:
 vbi & Raimundum Lullium publicè docentem au-
 diuit. Cuius quidem Lullij mores & scripta qui scire
 desiderat, legat eius vitam, quam Corolus Bouillus
 conscripsit. Iodocus Ascensius Parisius excudit anno
 1511. Fuit autem Lullius hic summa auctoritatis se-
 culo suo, adeo quidem vt in Hispania duae sint vniuer-
 sitates, quae Lullianae dicuntur, ex eo quod Dialecti-
 cam Lullij continenter doceant: Posteriori saeculo ma-
 gis arrisit doctrina Aristotelis: Quae scholis Philoso-
 phicis Logicam porrigeret. Cum animaduertens
 in Lullio non tam rerum modo, quam verborum co-
 pia facultatem terminari: Vnde Erasimus Rot. dixit
 Lullium docuisse artem non dicendi sed nunquam
 tacendi: Hunc igitur Lullium Parisius tum tempo-
 ris celeberrimum Bertrandus noster, vt videtur, no-

Anno Christi
fii.

oscitant: er audiuit, qui & scripta quaedam reliquit, quae in Bibliotheca conuentus Angiemi propè Franekeram obseruari solent, ex quibus nominatum sunt.

Mysterium artis Lullij.

De mutatione Religionis Christiana.

1320.

Quae quidem an in lucem prodierint equidem nondum comperi: auctor vixit circa annū Christi 1320.

2. IOANNES VLIETERPVS.

Ioannes Vlieterpius Secretarius nobilissimi viri I. H. Martena potestatis Frisia cum historiam Occonis Scharlensis suprascripti Stauriae forte reperisset, ipseq; iam olim syluam collegisset antiquitatum Frisiae, magno studio eo incubuit, vt ex his vnum continua historiae corpus componeret: Itaque in linguam Belgicam quae Occo latine scripserat transtulit, & suam etiam Belgicè conscripsit, atque ita arbitrio suo vsus continuo filo historiam deduxit, à prima gentis origine, vsque ad aetatem suam: Et fuit sanè hoc opus dignissimum, quod in lucem ederetur, quamuis tamen ex nimio quodam zelo suppressum in priuata familia ornamentum fuerit, donec per incuriam custodum situ multis in locis ita corrumpeteretur, vt legi difficulter potuerit, sicuti testatur Andreas Cornelius, qui hoc opus ad extremum expleuit vsque ad presentem hanc aetatem nostram, vt in Andrea infra amplius dicemus: Quibus parentibus aut vbi natus fuerit, hic Vlieterpius haecenus inuenire non potui. Vixit autem circa annum Domini 1370.

1370.

3. M. ALVINVS.

M. Aluinus schola Snecanae aliquamdiu Rector, & deinde eiusdem Re:pub. Secretarius scripsit

psit *Traëtatum* siue *Compendium Historiæ Frisonicæ* ab exordio gentis vsque ad *Carolū magnū*: in quo *Frisiorum Ethnarchum* ab *Indis*, *Indos* ipsos à *Ragau* siue *Reu* ipsumq; *Ragau* deducit à *Sem* filio *Noë* porròque refert quo modo *Ragau* à *Sem* acceperit pro se ac posteris suis *Regnum* in quadam *India* provincia, quæ ex conseruatione *Semi* nomen obtinuerit, benedicta *Fresia*. Tum etiam quod idem *Sem* *Ragano* posterisq; eius in perpetuum auctoramentum *Regiæ Maiest.* contulerit coronã *Chalibeam*, & vexillum rubrum incomparabili virtute præditum: Quorū simbolo admoneri deberent sibi commissam esse curã libertatis, & fortitudinis, vt & ipsi se præstarent inuictos, & alijs etiam ad victoriam præirent. Commemoratur deinde matrimonium *Ragau*, & posteritatẽ & successum huius in benedicta *Fresia*: addit & *Frisonis* decessum ex illa, & aduentum in hanc terram: Tradit deinde quo modo *Frisii* præsidio huius coronæ atque vexilli (quæ *Friso* istinc huc secum aduexerit) semper nixi in tuto fuerint. Donec *Rex Danorum* coronam tandem incautis extorsisset, vexillo interim ad quingentos ferè annos ob metum *Danorum* in terra defosso, quo demum per *S. Villibrordum* *Angelo* monstrante refosso, *Magnus Fortemanus* primus *Comes* in *Benthem* *Frisiorum* *Dux* *Romam* à *Saracenis* liberauit, eamq; *Carolo Magno* tradidit, eoq; nomine libertatem *Frisiis* ab *Imperatore* impetravit: Hactenus *Aluinus*. Cuius tamen exemplaria, quæ diuersa vidi, in paucis quibusdam discrepant: Vniuersa tamen hæc historia mihi olim mera fabula visa est vt & alijs forte videatur: sed quo meliore loco eam

Anno Chri-
sti.

habere cœperim duobus potissimum argumentis mo-
tus sum: Primum quod Aluinus hic se Rythmos Fri-
sicos, Rythmis belgicis interpretatum scribit, nam
Rythmicè Tractatum suum composuit: Deinde quod
citantur in his Aluini Rythmis historia testes non fu-
riles sed fide dignissimi, & omni exceptione maiores,
Moyse scilicet Iosephus & Megasthenes, & Patro-
cles quibus nititur vsque ad Frisonis decessum, ex be-
nedicta Frieslandia: Nemo autem dubitat plurimum au-
thoritatis fuisse in quaq; gente Rythmis huiusmodi
patrijs antiquis, utpote quæ fuerint veterum cantile-
nae, de laudibus Principum, Ducum ac Regum, quæ
quod sincera & sine fuce essent, dignæ sunt habitæ
quæ in cœtu publico laudarentur, ad memoriam eo-
rum, quibus vel originem suam, vel defensionem, vel
quoduis aliud beneficium populus deberet: Harum
autem cantionum vsus apud maiores nostros existi-
tisse, earum denique in primis petitum fuisse Beru-
licum quem iam hominem cœcum, cum aliunde tum
etiam ex historia vitæ S. Ludgeri discimus, quæ testa-
tur S. Ludgerum huic cæco in pago Holuerdia paga-
nis deprecantibus & hanc eius peritiam prædicanti-
bus restituisse visum: quocirca si Aluinus ut asserti ex
Rythmis frisonicis tractatum suum composuit, hau-
sit enim nimirum ex antiquitatibus publicè approba-
tis: Iam quantum ad genealogiam Ragani attinet,
vera esse quæ adfert, quis neget qui Iosephum ac Moy-
sen legerit, ea verò quæ ad consecrationem Frieslandiæ, Ra-
gani matrimonium, potestatem, Regiam Maiestati-
coronam & vexillum, & Frisonis ex patria deces-
sum pertinent, Megasthenes ex certa scientia testari
potuit.

potuit. Fuit enim hic Megasthenes conterraneus & aequalis Frisonis: Fuit enim ex eade vrbe Palibothra natus, ex qua natus est & Friso. Eadem enim vrbs antiquit. s. Fresia, vi & ipsa quoque provincia in qua sita est, dicta fuit, quam Græci Parisiam appellarunt indigenæ Palibothram dixerunt, posterior ætas incolas eius mandralas nominavit: Cum autem Sandracottus Indorum Rex post obitum Alexandri magni, rebellans Alexandri Duces in India relictos, & in his Frisionem quoq; e praesidijs exturbasset: fuit hic Megasthenes ab Alexandri successoribus ad hunc Sãdracottum vno cum Dionysio missus legatus ad componendam pacem, sicuti testatur Strabo libro secundo & Plinius lib. 27. cap. 6. Quocirca dubium nulli esse debet quin Megast. de origine Frisonis de rebus ab eo gestis, de decessu eius ex patria, & cæteris quæ in recenti adhuc memoria tunc erant scripserit, quæ & ignorare non potuit, & ob viri splendorem silentio inuolueret non voluit. Scripsisse autem illum diligenter res patrias, complures authores testati sunt: & Clemens Alexandrinus citat eius librum tertium rerum Indicarum: sic ut etiam ad manus maiorum nostrorum eius monumenta peruenire potuerint vnde testimonium historia sua peterent. De Patrocle alibi diximus, quem non in Alumi tantum Tractatu, sed etiam in gestis Frisorum allegatum videmus. Est autem Alumi exemplar pauld castigatius quod suppediavit mihi D. Hubertus Schotus quã quod extat in Thabortio Codæc. Hæc igitur certitudo me extimulavit, ut maiori diligetia scrutarer etiã alios antiquitãni similiũ scriptores, & excussis quibus potui omnibus

comperi

Anno Chri-
sti

comperi ea qua de origine & patria Frisonis hic as-
 seruatur esse verissima, sicuti in libro tertio de Anti-
 quitate & Origine Frisiorum plenius deduximus.
 De consecratione Fresia, de corona, de vexillo, qua di-
 cuntur pari veritate cum cæteris niti arbitramur, tū
 propter auctoritatem Megasthenis ac Patroclis, qui
 hisce testimonium prabuerunt, tum etiam propter
 constantem tot sæculis apud nostrates harum rerum
 memoriam, tum deniq; propter memorabilem euen-
 tum, quem his in Frisia nostra tum scriptores nostri,
 tum etiam Romani attribuunt. Fuisse enim vexil-
 lum apud maiores nostros in summa semper venera-
 tione, nemo est in Frisia qui ignorat. Et fuisse in Mar-
 sis celeberrimum T'ansane templum, quod Romani
 euerterint, testatur Annalium libro primo Cornelius
 Tacitus: Vbi eum interpretes hæcenus assecuti non
 sunt, cui numini tēplum hoc consecratum fuit, in col-
 lectaneis Huberti Schoti expressis verbis templum
 T'ansane, dicitur templum fuisse ad vetus vexillum
 in Frisia: Marsos enim qui diuersa Etymologia di-
 uersis in locis fuerunt, etiam Ioachimus Hopperus
 collocat in Frisia, cui & diuersa antiquitatis vestigia
 suffragantur: & T'ansane contractum est ex dictio-
 nibus Toh alden fane, quod significat ad vetus Vexil-
 lum: Toh enim ad, alden vetus, & fane vexillum
 significat: Itaque templum T'ansane fuit templum
 ad vetus vexillum: Ac merito quidem hoc vexil-
 lum vetus appellatum fuit, quod tot sæculis ante Fri-
 sonis aduentum in Frisia, & deinde trecentis &
 amplius annis in Frisia hac nostra ante Romano-
 rum aduentum vsurpatum fuit: Celeberrimū autem

Illud templum merito dictum fuit, propter quatuor
istas virtutes eximias, quas huic vexillo à Patriar-
cha Semo inditas fuisse Alvinus refert.

Earum prima erat amuletum contra tonitrua,
fulmina, & quasuis alias tempestates: Secūda erat
remedium aduersus striges, lemures, incubos, & suc-
cubos, & quosuis alios nocturnos ac diurnos Caco-
damones: Tertia erat vis ad expellendos immundos
spiritus ex obsessis hominum corporibus: Quarta
erat efficacia certa victoria in pralijs aduersus ho-
stem. Harum igitur virtutum nomine hoc vexillum
quasi precipuum Dei tutelaris instrumentum tem-
plo celeberrimo nomen dedit vt T'arfane diceretur.
Nam ex hoc templo velut ex communi ac publico to-
tius prouincia armario vexillum hoc per Sacerdo-
tes petebatur quoties necessitas presentis calamitati
auxilium flagitaret. Templo per Romanos euerso, sa-
cerdotes vexillum, quod commodum aliò, necessitate
tum flagitante deuexerāt, magna sollicitudine abscon-
derunt, ne in hostium manus incideret, & vulgo per-
suaserunt, in terra esse defossū. Et Romanis tan-
dem Germania excussis inuidia perituli huius in Da-
nos deriuata est, qui Frisiorum hostes continui re-
manserunt. Quae persuasio vulgò durauit, vsque ad
tempora S. Villibrordi, qui vexillum hoc in lucem re-
duxisse scribitur, vnde & Magno Fortemano datum
fuit primo Comiti in Benthem qui illius praesidio sub
Corolo magno Romam cepit, & captam Carolo tra-
didit: & eo nomine Frisijs libertatem ab Imperato-
re obtinuit, vnde & vexillum hoc porrò Magnus fa-
cit hoc est Magni Vexillum à nostratibus appellatum
fuit

Anno Christi.

fuit: Eundem etiam Magnum Roma reuersum afferunt: Roma reuersum non modo Diploma libertatis Frisonum quod ab Imperatore ac Pontifice obtinuerat Almem, qua nunc Harlinga, dicitur in Templo deposituisse, quod Pater ipse Gustauus Fortemanus condiderat, sed etiam vexillum in hoc ibidem abscondisse, ne qua in Ethnicorum manus amplius incideret & Idolatrie seruiret. Nulli sane mortalium haecenus visum est, vnde multi putant non illic sed alibi esse reconditum in loco magis tuto, cum templum illud ea tempestate parietes tantum ex ligneis asseribus; tectum ex arundinibus habuerit: Qua de re multa vir primariae nobilitatis & non infima auctoritatis Iencko à Douma in testamento suo disputat: Persuasum est enim nostratibus ex Vaticano quodam fore aliquando conflictum in terra Stania, quod est amplissimum pratum in Frisia ad Lauicam fluuium prope pontem Gerconium, & ibi certatum iri de libertate patria, & victores eos esse futuros penes quos copia huius vexilli furrat: Sed haec qua Aluini occasione pauis hic perstrinximus, alibi prolixius explicabimus: De Aluino autem ipso nihil amplius reperire potuimus, nisi quod floruerit circa annum Chr. 1400.

1400.

Aluini circa 1400
6. Indica
Basilij
Vol. Frithelmij
fol. 170

4. VESSELVS Gruninganus.

Vesselus dictus lux mundi Grungae natus fuit circa annum Chr. 1419. qui in patria perceptis utcumque triuialibus artibus, cum esset praestantissimo ingenio praeditus amplioris cultus gratia non modo Germaniam, Galliam, & Italiam, sed & Graeciam iam videre voluit: Vbi cum eruditissimis, quos inuenit, lingua philosophiae potissimum gratia versatus est à quibus &

Basilij

Basilię nomine donatus est: Vnde reuersus cum & Hebraeam linguam Græcæ atq. Latine addidisset, magna admirationi fuit saeculo Barbaro. Cuius proinde tenebras cū eruditionis lumine discuteret, vulgò lux mundi dictus fuit: Docebat enim clarius & disputabat euidentius, quam reliquum professorum vulgus cum instructus esset artibus Logicis, quæ reliquis reuè explicandis comparata sunt. peperit ea res illi magnā inuidiā, apud eos qui hæctenus in summa auctoritate fuerant, cum se à iuuentute destitui, illum colli animaduernerent: Do. uit autem Colonia, Heidelbergæ, & Parisiis: Incidit tandem in conuersionem de Religione cū Theologis, ex qua in periculo fuit. Ideo que relictis Academijs in patriam se contulit, & in priuato studio se continuit: Gruningæ enim in conuentu Spiritualium Virginum sedem fixit: non quidem ut habitum sumeret, quod quidem putant, qui eū ordinis Hieronymiani monachum & istius conuentus Patrem fuisse scribunt, sed ut priuatus ibi viueret in otio literato & Theologia studio se oblectaret: Commendatus fuit Virgimbus à Dauide Burgundo Episcopo Vltraiectino: Cuius ad ipsum Vesselum data littera in conuentu eo conseruantur, sicut & aliorum quoque magnatum & doctorum virorum: Incertum autem est, virum ne ipse an verò eius nomine Episcopus virgimbus expensas mensæ soluerit, an denique gratis ab illis alitus fuerit. Inter familiares & amicos, quos multos Gruningæ habuit maximè fecit Rodolphum Agricolam & M. Ioannem Oesterdorpium postea Canonicum Dauentriæ, ad Sanctum Lebuinum. Vixit autem Gruningæ diu charus

omnibus

Anno Christi
1489.

omnibus: Tandem mortuus & sepultus est in templi
Choro non longe à summo altari. In libro memoriali
eiusdem templi hæc leguntur: Anno Domini 1489.
Obijt Venerabilis M. Vesselus Hermannii egregius
Doct̃or sacra Theologia, & in Latina & Græca
& Hebræa linguis multum eruditus, & in tota Phi-
losophia quasi vniuersalis. Epitaphium illi huiusmo-
di positum propè monumentum fuit.

Pallida Vesseli saxum hoc tegit ossa magistri
Philosophos inter, qui Leo fortis erat.

Illum lingua triplex, Hebræa, pelasga, latina.

Inclita doctorum scandere pulpra dedit:

Agrippina & Parisium, duo regna Minerua:

Sensere ingenij vimq; decusq; sui:

At laus vna Viro, quia totum scibile sciuit

Et vitio infectis malleus ipse fuit:

Arx Frisia cineres Germania tollit honores.

Dic ferat omnipotens Lector amice animam.

Multa scripsit in Theologia, quæ tamen ad manus
nostras hæcenus non venerunt, à Catholicis autem
non probantur. Qua ætate vixit ex natiuitate ac mor-
te eius apparet.

5. RODOLPHVS AGRICOLA.

Rodolphus Agricola anno Christi 1460. natus
est in Baffio, qui pagus ab vrbe Gruningana
Septentrionè versus duobus miliaribus distat: Fra-
tres habuit duos se iuniores, non quidem Germanos
sed vterinos Ioanuem & Henricum. A Ioannes qui
dem Secretarius fuisse videtur Gratiöse Domine Au-
ricensis, ad quem extant scriptæ plures eius epistolæ:
Henricum adhuc adulescentem studijs infirmandum
aliquans

his libris
1443. 1460
quand vixit
anno
Ar. d. 1460
intuitu

aliquando commendauit Alexandro Hegio schola
 Dauentriēsis tum Reſtori, & tandem ſecum Heidel
 berga habuit: De quo nihil amplius conſtat. Ipſe Rō
 dolphus etiamnum puer & pene inſaus ingenij &
 induſtriæ ſuæ ſpecimen parenti ita certum dedit, vt
 ille quoad vixit ſumptus ſtudijs eius nō grauatiſſimè ſup
 pedicaret: Itaque iactis in patria litterarum funda
 mētis Louaniū miſſus eſt, cui vniuerſitati, vt Alardus
Amſtelredamus aſſerit Dialectices, Theblogiciq; ſtu
 dij primordia debet, inſtitut^o in pedagogio Falconis:
 vt teſtatur Geldenhaurius. Hinc in Franciam, inde
 que in Italiam proſciſcitur, & Ferrariæ Theodorum
Gazam, qui ibi Ariſtotelem docebat, diligenter au
 diuit: vbi cum in cœtu doctiſſimorum virorum inge
 nij ſui vires exercuiſſet, multis magnatibus innotuit:
 Maximè autem familiaris fuit Ioanni Camerario
Dalburgio poſtea Vormaciēſi Epifcopo, & Plenin
gero viro nobili, poſtea Principis Palatini Conſiliario,
 quem vbique plinium ſuum appellat: Inde reuerſus
 in patriam aliquot annis Gruningæ verſatus eſt, iu
 rundeque cum Veffelo ſiue Baſilio Gruning. vixit, &
 fuit ea tempeſtate Gruningana Reip. vel Syndicus vel
Secretarius, vel certè Conſil. Cuius nomine ſe aulam
Cæs. Maximilian dimidio anno eſſe ſecutum, & vo
 ti compotem ad ſuos eſſe reuerſum, Ioanni fratri ſuo
 ſcribit: Oblatum ſibi eſſe Reſtoratum Antuerpiana
 ſchola, cum ſtipendio trecentorum Renēſum annuo
 rum & iuſtis cauſis ab ſe reſuſatum ad eundē ſcri
 bit & cauſas addit cur Heydelbergensem provinciã
 huic pratulerit: Itaque Heydelbergam venit anno
 1582. & elapſo triennio vno, diem ſuum obiit: Cum

plinium

Anno Chri-
sti.

autem Heydelbergam venisset, cōperit locum ipsi ingenio suo mirum in modum repugnare. Qua de re apud Ioh. fratrem per literas conquestus est: Sed vicit tamē fastidium constantia, & id quod euitare citra leuitatis notā nē potuit, ipsa cōsuetudine sibi incundū reddidit: Itaq; etiam suauissimē ibi vixit, studiosis necessarius, professoribus vtilis, omnibus gratus omnibus venerabilis. Potuit in Italia magnus esse, nisi litterarū studia in Germania sibi excitanda pposuisset. Potuit etiam in ipsa Germania atque etiam in Belgio conditiones amplissimas consequi, nisi litteris propagandis totum se consecrare maluisset, vt ad Ioannem Reuchlinum ipse scribit, vt & ad Rodolphum Langium: Itaque vt nullum sentiret impedimentum in villo studiorum genere, iam quadragenarius Theologia causa, literas Hebraicas pceptore quodam Iudaeo sibi adiuncto didicit, cui studio immortalis est Heydelb. vbi & sepultus est apud Minoritas in habitu Franciscano. Anno Chr. 1585. Quantus in omni litterarū genere fuerit, quāto ingenio, quā acri iudicio, quā tenaci memoria fuerit, malo doctissimorum aliquot Virorum Elogijs quā verbis meis declarare:

Hermolaus Barbarus Patriarcha Aquileiensis Epitaphium Rodolpho hoc posuit.

Inuida clauserunt hoc marmore fata Rodolphum

” Agicolam, Frisii spemq; decusq; soli:

” Scilicet hoc vno meruit, Germania quicquid

” Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

” Latomus hoc posuit.

” Qui putat ingenijs patriam conferre, Rodolphum

” Agricolam Latij dixerit esse soli:

DECAS OCTAVA

Aut extra Italiam nasci minus esse beatum

Hunc ipsum Frisium, qui putat, esse sciat:

Sigismundus Fulginas Secretarius Innocentij Pö
tificis Octavi, Hoc Eulogium posuit.

Anno Chri.
sti

Rodolphus Agricola vixit annos 42. Hic natione Friso, Philosophia, Theologia caterisque liberis disciplinis in patria plurimum: mox cultoribus studijs Latina Græcæque lingua in Italiam operam summam dedit: Hebrææ postremo etiam cognitionem habuit. Musica quoque atque pictura apprimè studiosus fuit: In singulis quoque disciplinis supra quàm credibile est profecit: Obijt dum ex vrbe patriam repetit. Anno Christi 1585 quinto calendas Nouembris.

Paulus Iouius Nouocomensis Episcopus Nucernus: Eulogium hoc posuit.

QUIS non te Rodolphe Agricola inusitato & planè portentoso syderum concursu natum esse fateatur, si vim cœlestis tam varie radiosi luminis, nõ secus ac in castris cursum certior disciplina depræhenderet? Hausisti enim Hebraicas Græcæque literas vsque adeo stupendâ celeritate, vt nequaquàm Gruninga in vltima Frisia sed Hierosolymis Athenisue natus & educatus à doctissimis credere: Latinas porro tantâ felicitate didicisti docuisti, vt exacta puritas, ac illa nobilis vbertas Romana eloquentia nosstro cum pudore insquallenti asperoque Oceani littore quærenla videatur: Viuent profecto in admirationem manibus tua illa, quæ auide leguntur in Dialecticis Rethoricisque præcepta: & diuini ingenij carminum, quibus vel illustribus Poëtis numeros excusisti

Anno Chri-
sti.

Nos vero in magno vita tuae desiderio aut numinum
 aut syderum inconstantiam indignantes vsquequaq;
 mirabimur, quae tantis cumulatum muneribus, ter-
 ris tantum ostenderunt, grauiore quidem iniuria hu-
 mani generis. Cum ille caelesti aura fortasse dignior
 in secundissimo foecunditatis cursu raperetur: Defun-
 ctum Heydelberga Germania vrbe Gymnasio clara
 Decuriones sepulchri honore perornarunt, Hermola-
 us autem Barbarus apud Casarem legatus in scripto
 Epigammate supremum amicitiae munus exoluit:

His adderem & eulogium quod illi posuit Eras-
 mus Roterodamus in adagio, quid cam cum Balneo?
 nisi & prolixius esset, & ex propinquo peti posset à
 Gerardo Geldenaurio, qui totum posuit in Rodolphi
vita quam & ipse scripsit, ac posuit in opere de Illu-
stribus Germania scriptoribus: Scripsit autem Rodol-
 phus tum prosa tum cyrmine multa quae omnia Alar-
dus Amsterledamus in duos tomos rededit, & ex-
 cusa sunt Coloniae apud Ioannem Gymnicum anno.
 1539. & habentur etiam in Bibliothecis publicis vnde
 peti possunt, & hodie omnium manibus voluuntur
 vt necesse non sit hic eorum catalogum texere: Flo-
 ruit maxime circa annum Domini, 470.

1470.

6. ADOLPHVS OCCO

ADOLPHUS Occo Medicus & Poëta iusfigis, fuit
 Rodolpho Agricola dum vixit admodum fami-
 liaris, hic si quid scripsit, quod in lucem datum sit,
 haectenus cognoscere liquide non potui: Epitaphia
 certe, quae diuersi eruditi in obitum Rodolphi com-
 posuerant collegit, & edenda curauit, quod ipse his
 verbis testatus est, vt in frontispicio posterioris Tomi
 operum

operum Rodolphi leguntur, quæ sunt edita Colonia apud Ioannem Gymnicum in, 4.

A D O L P H V S O C C O M E D I C U S
 Rodolpho Agricolæ Frisio con-
 terraneo sodali charissimo,
 Epitaphia hæc pientissi-
 me edidit.
 D. M. S.

Pietati & memoriæ Rodolphi: Agricolæ
 Frisij, Germanorum, suæ ætatis omni-
 um facile doctissimi: Vixit autem annos
 42. mense 2.

C E L T E S Protrucius Poëta Laureatus inter-
 tres Frisiorum Poëtas Rodolpho Agricola pri-
 mas, huic Adolpho secundas, Theodorico Vlsenio ter-
 tias partes tribuit: Carmeu ita se habet.

Tribus Poëtis Frisia nobilis.

Claret Rodolphus primus Agricola

Qui græcâ miscbat latinis:

Et cithara cecinit canora

Rheni per Vrbes, atq; per Italas.

Notusq; Gallis atq; Britannicis.

Et qua tumescit fluctuosus

Danubius bibulis arenis

Adolphus alter qui medicus fuit:

Clarus per oram nostram Alemannicam.

Doctus pelasgis disciplinis:

Et latij pariter Camoenis:

Anno Chri-
sti.

Nos vero in magno vita tue desiderio aut numinum
aut syderum inconstantiam indignantes vsquequaq;
mirabimur, quae tantis cumulatum muneribus, ter-
ris tantum ostenderunt, grauiore quidem iniuria hu-
mani generis. Cum ille caelesti aura fortasse dignior
in secundissimo foecunditatis cursu raperetur: Defun-
ctum Heydelberga Germania vrbe Gymnasio clara
Decuriones sepulchri honore perornarunt, Hermola-
us autem Barbarus apud Casarem legatus in scripto
Epigrammate supremum amicitiae munus exoluit:

His adderem & eulogium quod illi posuit Eras-
mus Roterodamus in adagio, quid cam cum Balneo?
nisi & prolixius esset, & ex propinquo peti posset à
Gerardo Geldenbaurio, qui totum posuit in Rodolphi
vita quam & ipse scripsit, ac posuit in opere de Illu-
stribus Germania scriptoribus: Scripsit autem Rodol-
phus tum prosa tum cyrmine multa quae omnia Alar-
dus Amsterledamus in duos tomos rededit, & ex-
cusa sunt Coloniae apud Ioannem Gymnicum anno.
1539. & habentur etiam in Bibliotheca publicis vnde
peti possunt, & hodie omnium manibus voluuntur
vt necesse non sit hic eorum catalogum texere: Flo-
ruit maxime circa annum Domini, 470.

6. ADOLPHVS OCCO

ADOLPHUS Occo Medicus & Poëta iusfigis, fuit
Rodolpho Agricola dum vixit admodum fami-
liaris, hic si quid scripsit, quod in lucem datum sit,
haectenus cognoscere liquide non potui: Epitaphia
certe, quae diuersi eruditi in obitum Rodolphi com-
posuerant collegit, & edenda curauit, quod ipse his
verbis testatus est, vt in frontispicio posterioris Tomi
operum

operum Rodolphi leguntur, quæ sunt edita Colonia
apud Ioannem Gymnicum in, 4.

Anno Claudi
fii.

A D O L P H V S O C C O M E D I -
cus Rodolpho Agricolaë Frisio con-
terraneo sodali charissimo,
Epitaphia hæc pientissi-
me edidit.
D. M. S.

Pietati & memoriæ Rodolphi: Agricolaë
Frisij, Germanorum, suæ ætatis omni-
um facile doctissimi: Vixit autem annos
42. mense 2.

C E L T E S Protrucius Poëta Laureatus inter-
tres Frisiorum Poëtas Rodolpho Agricola pri-
mas, huic Adolpho secundas, Theodorico vlsenio ter-
tias partes tribuit: Carmen ita se habet.

Tribus Poëtis Frisia nobilis.

Claret Rodolphus primus Agricola

Qui græcâ miscbat latinis:

Et cithara cecinit canora

Rheni per Vrbes, atq; per Italas.

Notusq; Gallis atq; Britannicis.

Et qua tumescit fluctuosus

Danubius bibulis arenis

Adolphus alter qui medicus fuit:

Clarus per oram nostram Alemannicam.

Doctus pelægis disciplinis:

Et latij pariter Camoenis:

Vlserius sed carmine maximus :

In tertio tunc ordine fulgidus

” Morbos fugat, blandusq; tristes

” Carmimbus releuare mentes.

” Qui varijs mundum experiētijs

” Artem medendi dans per agrauerat.

” Et Maximilianum secutus,

” Indicem numine, vel Iodoci:

” Quo tempore igitur hic auctor vixerit, ex supradictis apparet, utpote qui Rodolpho Agricola familiaris extitit: Vbi versatus potissimum sit, docet nos in Bibliotheca sua Iosias Simlerus qui Conradū Gesnerum expleuit: Et Adolphi Occonis nomen (inquit) habuere tres Augustana vrbe apud Vindelicos medici clarissimi, pater, filius, & nepos, ac deinde qua filius ac nepos ediderint porro recenset. Itaque hunc nostrum fuisse istorum patrem minime dubium est. Facit huius Occonis honorificam mentionem Conradus Peutingerus in sermionibus conuiuialibus cap. 4. Alardus Amstelredamus in epistola ad Nicolaum Clenardum, quae Rodolphi Tom. 2. praefixa est, testatur cum fuisse Sigismundi Austria Ducis Medicum, eiusq; Nepotem fuisse Pompeium Occonem quem appellat multis nominibus Frisiae decus. Addit etiam hunc Adolphū, Rodolphi Agricola in studijs assiduū collegam & in communi Bibliotheca socium fuisse, ex qua transumptum autographum de inuentione Dialectices ipse acceperit. Huius Pompeij filius fuit Sibrandus Pompeius Occo. Cui Alardus Amstelredamus deducit Aphthonij Progymnasmatum ex interpretatione Rodolphi cum cōmentarijs suis: Floruit

DECAS SEPTIMA.

vna cum Rodolpho circa annum, 1470.

7 Theodoricus Vlsenius.

Theodoricus Vlsenius homo Frisius (vt ait) Trithemius, singularis eruditionis & peritiae in carmine & oratione edidit nonnulla inter quae extant eius.

Elegia culta.

Et quadam epigrammata.

Et alia plura, quae ad posteritatem ventura sunt, Haec Trithemius: qui addit eum sua aetate, cum ista de eo scriberet adhuc viuere sub Maximilano primo scilicet anno Domini, 1494. Fuit autem professione Medicus hic Theodoricus, & vt quidam asserunt, collegam, vt quidam dicunt successorem habuit 10-annem Cuspinianum in curatione supradicti Imperatoris. Certe Celtes protucius Poëta laureatus testatur Maximil. Cas. esse secutum. Vide carmen eius supra in Adolpho Orccone. Scripsit autem Theodoricus praeter supradicta, libros duos de Pharmacadi comprobata ratione carminibus, 312. Absolutos, Noribergae impressos anno, 1596. eisdem scholia adierit Georgius pictorius Villinganus: floruit ea aetate quam assignauit Trithemius.

8. FOLKERVS Simonis.

Folkerus Simonis Sneca natus & ibidem educatus & institutus, primū Receptor Scholae constitutus & tandem Consul vrbs creatus est. Is scripsit Chroricō Frisiae sermone latino, & vixit circa annū Domini. 1496. vt ad me scripsit nobilissimus Vir Leo à Beima literis ex Altaromo ad me Louaniū datis pridie Calendas Maij anno. 1574. quod tamen morte

Anno Chri.
Ri.

1496.

praeventus ille ad me mittere ut pollicitus erat non potuit nec ego eo mortuo aliunde unquam consequi potui. Citatur hic author in supplemento Germanico ad Vorperum de Rijnfina Geest ad annum. 1496.

9. HARINGVS Sifridi Synnama.

Haringus Sifridi Synnama: nobilibus Parentibus natus est in Hagis Frisia qui Pagus est Territorij Vinbriſerani prope Suecam: Recte autem dicit Ioannes Trithemius hunc authorem natum esse Hagis Frisiae ad differentiam Hagarum Hollandiae, Comitatus enim Hollandorum, ut in ipsa Hollandia ita etiam in Frisia pagum habuerunt cum in Frisia dominarentur, quem Hagas appellarunt, & aula sua curiaq, ob amoenitatem oportunitatemq, loci deeorant: Quas autem Hagas Hollandi easdem Hegas dialecto sua Frisij appellant, in quibus adhuc extant ruinae veteres, quae priscam comitum sedem illic fuisse arguunt, in qua vel eorum fratres vel praefecti versabantur, ut in officio Frisios continerent. Vnde porro Hage dicitur & quae sit huius nominis etymologia origo ac vis, in descriptione Frisia cum ad hunc pagum peruentum erit diligentius explicabimus: Eulogium huius viri studiosus videat apud Ioannem Trithemium, qui ait eum Colonia, vulgo Hermannum fuisse appellatum. Est enim Hermanni nomen apud Colonienses frequentius ob Viciniorum Vespaliam: Fuit autem Haringus hic noster celeberrimus V. I. Doctor qui professionem publicam V. I. Hic habuit quam ante eum Petrus Raunennas, & post eum Ioannes Oldendorpius, & Georgius Viniennus, & nos deinde obiimus haecenus: Fuit ob
singula

singularem prudentiam quam in consultationibus declarauit resignata professione vicinis principibus rebusq; Pub. perquam gratus, vt & ipsi Imperatori Maximiliano primo: In supplemento Vorperi Rynsma Geest, Video nostrates huius opera maxime fuisse vsos eo tempore cum coram Imperatore controuersia ipsis esset cum Gruninganis, de iurisdictione & regalibus: Scripsit ea quæ recēset Trithemius qui tamen singulis toto Iuris corpore singulos titulorum libros metitur & totidem expositionum libros illi adscribit, quot sunt in vniuerso corpore tituli, quod & Bibliotheca postea secuta sunt. In opere autem quod nos excusum vidimus frontispiciū simpliciter hoc est: Expositiones siue declarationes titulorum vtiusque Iuris. Versa deinde pagina titulus hic habetur, expositiones siue declarationes titulorum V. I. cum continuatione secundum mentem Glossæ & Doct. & aliquali ac compendioso intellectu nigri: adiūctis extrauagantibus, de pace scilicet constantiæ, & alijs Constitutionibus Frederici. 2. Henrici septimi. Caroli. 4. sub aurea bella ac etiā Fredrici. 3. Imperatoris. Collectæ per egregiū Virum M. Haringum Sifridi Synnama, de Hagis Frisia Pontificij ac Casarei Iuris Doctorem in florentissima Vniuersitate Colonienſi ad profectum cupientinm in Iure habere notitiam: Excusum est hoc opus in folio Colonia per Ioannem Roeloff Lube: ensem anno. 1400. Scripsit præter hoc opus & alia quædam teste Trithemio, sed quæ nos hætenus videre non potuimus: Docuit autem in hac vniuersitate cum magna gratia cum ad Iuris explanationem adferret subsidia logicarū artium & max

Anno Christi.
li.

xime lumē Dialectices quo pralucet illis qui Methodi studiosi sunt sicuti exemplo eius manifeste declaramus primo libro Methodi Iustinæ, quam brevis in lucem dabimus: Floruit Auctor vt supra dictum est circa annum Christi 1494.

10. VICENTINVS Frisius.

Vicentinus Frisius V.I.C. Auorum nostrorum atate insignis fuit, & scripsit in lure quæ probata sunt ab eruditis Quamquam an hætenus aliquid eorū Typis excussū sit, equidem nondum cōperi: Alciatus certè eum in prælectionibus suis frequenter allegare solet: Quod in epistola quadam familiari ad consultissimum V.I. Doctorem, & supremæ Curie in Frisia nostra, multis annis iam primarium columnen Dominum Gisbertum ab Arnsma nobilissimus vir Ioannes Iacobus à Cost Tirolensis Ticino. 12. Calendas Ianuarij anno 1549. data testatur, hisce verbis. Alciatus noster (inquit) doctissimè & acutissimè docet. Applicat dicta Dd. ad verba textus eaq; in Cōclusiones siue Regulas cum suis limitationibus redigunt. Post lectionem omnia prædicta ipsemet dictat.

22 Declarauit hætenus L. 1. 1. Respon. & . si quis ita.

22 De verb oblig. Fac me certiorem, quid Gribaldus legit, & annouum aliquè intellectum dederit: Alciatus mirabiles Dd. allegat, quos nunquam audiui nominari, & præsertim Vincentinum Frisium: Placet tibi utique Frisios tuos à doctissimis viris allegari &c. Plura de hoc auctore non inueni quem & conijcio potius quam scio floruisse circa annum Christi 1498.

DECAS NONA.

1. M. Petrus ab Aucama.

M. Petrus ab Aucama cognomine Pimkertus V.
I.C. Leonardiensis patriæ suæ Gubernator per
multos annos fuit eo munere fundus, quo Oderman
ni, hoc est Seniores in Repub. solent, qui cum tempore
Anarchiæ in mediam flammam Frisonicæ factionis
incidisset, consilio suo, quando pacem inter partes, ut
studebat, conciliare non potuit, ciues suos aduersus
hostium insulius saepe tutatus est: Qua de causa c. m
& suis gratissimus, & hostibus maxime formidabilis
esset, anno 1487. Leonardia per Schiringos capta cru-
deliter trucidatus est, salutare consilium suis dede-
rat, si obtemperare ipsi voluissent, quo facile arcere
periculum à ceruicibus suis tunc potuissent, ut in An-
nalibus nostris suo loco plenius dicturi sumus: Sunt
qui eum in mœmbus patriæ foriter dimicantem oc-
cubuisse tradant, quod & Andreas Cornelius inue-
re videtur. Sunt qui capta ciuitate apprehensum
ab hostibus postquam confessionem sacram dixisset
supplicio capitali affectū asserant, quibus astipulatur
in historijs suis Thaborita, nobis pueris, à senibus per-
suasū fuit, eū à ciuibus desperatis rebus ex mœmbus
abreptum, & saluandi gratia abditum fuisse in ar-
cē Kempemanā, quæ angularis domus est, & opposi-
tū habet à fronte cōuētum monialium Senensium, &
à Septentrionali latere contiguū cœmteriū S. Mariæ
in Aula noua, & ab inuidis proditū ibidē in tabulato
in ipso furore hostiū trucidatū. Meminimus certè nos
eo loci vidisse manifesta vestigia sanguinis humani,
qui

Anno Chri.
sti.

qui & Pinckerti diceretur illic interfecti. Hostes autem capta ciuitate infestis animis toto oppido pinckertū Vestigabāt, de medio tollendū esse vociferātes illū virum cui sapientia par esse nemo posset: Magis doluit ciuitas huius Viri mortem, quā calamitatē publicā quod hoc orbata tanquam pupilla hereret absq̃ tutore: Primus ille crescemem ciuitatem vallo cinxerat, vt ab hostiū assultu tutam redderet, quibus antea pagi instar patebat. Quod si fossam saltem absoluerē ab omni parte potuisset, quam Ciuitati circumducere cœperat. Ciuium strenuitas, quam etiam hostis laudauit, periculum arcere facillime potuisset. Posteritatem reliquit se dignam, & quā nunquam degenerans sed vestigijs illius fortiter insisterens tum virtute tum eruditione patriæ suæ ornamēto in presentem vsque diem semper facit. Quam quidem vniuersam hic explicare cum in plures ramos arbor se diffuderit, operosius fuerit quam vt huic instituto nostro conueniat. Partem tamen eius vnā si hic proponam, quæ & authorem hunc nostrum illustret, & alijs explicandis lucem adferat, putō neminem fore qui mihi vitio vertendum putet vt omittā merim Ciuitati honorificum esse si Ciuium iusta laus exteris innotescat, & vnicuique fore iucundum cognoscere, quod consanguineos habeat laudatos. Fuit autem circa annum Christi, 1439. Leouardie vir egregius, Sibrandus Petri ab Aucama, qui ex legitima Vxore Auca à Donia suscepit plures libros, quorum tres tantum nos hic reliquis in presens omisis, breuitatis ergo ponemus: Sibyllam scilicet Ioannem, & hunc nostrum M. Petrum: Sibylla ex marito suo sustulit,

M. Sibrand-

M. Sibrandum, ex quo Iacobus Sibrandi, qui consul
 Urbis Leouardiensis nostra memoria diu fuit, is pro-
 creauit ex Helena vxore sua filium Sibrandum, &
 filias duas Ankiam & Helenam: Porro autem Ioan-
 nes procreauit filium vnum Petrum, qui sine liberis
 obiit, vir diues & magnæ authoritatis, & filias duas
 ex quarum altera, cuius nomen iam non occurrit,
 natus est Vilhelmus Canterus, ex quo Doctor Lam-
 bertus Căterus, ex quo Vilhelmus & Theodorus, q̄
 scriptis suis patriam & auitam terram insigniter il-
 lustrarunt vt infra in Cantero latius patebit. Altera
 filia cui Tita nomen fuit, nati sunt M. Petrus Simon-
 nis, Ioannes Simonis, & Anskia: M. Petrus Simonis
 V. I. Licentiatus & aduocatus in suprema curia fuit.
 reliquit filias duas Aucam clarissimo V. I. cōsulto. D.
 Hieronymo Verrutio nuptam, & Catharinā nuptam
 praestantissimo viro Petro à longama: Ioannes autem
 Simonis filios duos reliquit & filias: ex Anskia deniq̄
 Tita filia fuerunt filij duo Gisbertus, ex quo filia. 4.
 & M. Aesgo V. I. L. & Urbis Leouardiensis consul
 absq̄ liberis defunctus: fuit & vna filia Aleidis vxor
 Hermanni Feltens consulis Urbis Leouardiana: Post-
 remo M. Petrus hic noster ex Hisia Ringie vxore sua
 procreauit filium vnum nomine Petrum & vnam
 filiam nomine Aucam: Petrus auitem vxorem duxit
 Idam Hopperam Tadaei Hopperi filiam, qua amita
 C. L. Viri Ioachimi Hopperi fuit. ex ea procurauit fi-
 lias duas Hisiam & Reinskiam: Hisia nupsit pra-
 stantiss. V. I. consulto Hildebrando Brygirs suprema
 Curia Frisonica apud Leouardiā aduocato, quo sine
 liberis defuncto, nupsit egregio viro M. Hermanno

Arnts,

Anno Chri-
 sti.

Anno Christi.

Arntis, itidem V. I. Consulto, eiusdemque curie Aduocato, ac demum Leouardiana urbis Consuli: ex quo peperit vnā filiam Annam, qua nisi fallor cœlibem vitam hactenus ducit: Reinskia autē altera Petri filia nupsit prudentissimo viro M. Ioāni Buygirs Hildebrādi fratri, qui & ipse V. I. Consultus, & eiusdem curie Aduocatus, insuper Territorij Leouardiani Iuridicus, siue, vt populariter apud nos loquimur, Greetmannus fuit: Ex eo peperit filium vnum & filias duas: filius, vir praestantissimus Petrus Buygirs Iuridicus siue Greetmānus Territorij Vinbritheradelei, adhuc in viuis agit, & Reipub. in parte sibi commissā officium diligenter facit Filia Reinskia natu maior Bauca Buygirs nupsit nobilissimo viro ac Domino Occoni à Gratinga, quo sine libris defuncto, nupsit amplissimo viro Heëtori ab Ayta, qui Vigly Zuicheni ex fratre nepos doct. V. I. & suprema curia Frisonia Consiliarius fuit, & à patruo per testamentū Dominij Zuicheniani de-laratus haeres: ex quo filium vnū peperit Viglum Zuicheniū hoc marito defuncto, nupsit amplissimo viro Doctore Iacobo Bouricio Doccomiensi, V. I. Consulto, & in suprema Frisia curia ciuiliū causarum patrono disertissimo: cum quo hodie superstite superstes viuit: Ida denique soror eius nupsit excellentiss. V. I. Doctore Theodoro Tiara. Itidem suprema Curia Aduocato: Reinskia deniq; priorii marito M. Io Buygirs defuncto, nupsit excellentissimo V. I. Consulto, M. Sabino à Vissēma, ex quo peperit filium vnum Ioannem à Vissēma: Restat Auca M. Petri nostri ex filio Petro neptis. Hac nupta nobilissimo viro Kemponi à Donia tres liberos reliquit, Ioannem, Petrum, & Sytiam: Ioannes à donia Kem

ponis filius reliquit filiã Aucam, & ex ea neptẽ quõ- que Aucam, quam in vxorem duxit vir nobilissimus Feddo ab Haerda: Petrus à Donia Kemponis filius reliquit filium Franciscum, hic Franciscus à Donia reliquit filium Kemponem, & filiam Catharinam, quæ nupsit nobilissimo excellentissimoque viro Si- brando à Camminga: Sitia denique monialis & Ab- batissa fuit Virginum in Bethlehem: Cui nos debe- mus eas, quas recepimus aui nostri reliquias histori- cas, de quibus supra diximus in Suffrido Rodolphi: Hæc de liberis M. Petri Aucamani nostri, quibus ille patriã suã ornauit: Agamus iam de libris eius quorũ ipsum nomine celebramus, qui si in lucem peruenire potuissent, non minus ornamenti ex his quam ex illis ad Remp. Leouardiensem redundaturũ fuisset: Qua re dolendum est eos vsque adeo fuisse suppressos ab ex- traneis, vt amici eius, consulti negent sibi de his quic- quam constare. Nobis pueris praeceptor noster Dn. M. Cornelius Colebertus Buscoducensis, cum supra- dictam illam Arcem Kempemanam vacuam ali- quam diu conduxisset ac discipulos quos priuatim in- stituebat, in ea doceret, occasione sanguinis istius quẽ illic cõspici supra diximus historiã huius authoris ex relatu senum oppidanorũ qui meminerãt nobis incul- cabat, & scripta quadam ostendebat, tum in Iure, tum etiã in alijs disciplinis, & maximè in historijs Patria quæ ab hoc auctore elaborata afferebat: Coleberti de- functi monumenta omnia litteraria in quibus & hæc fuisse arbitramur ex fidei commisso eius perue- nisse intelleximus ad manus D. Anthony Del vaille, cõsiliarij, tum tẽporis Regij in suprema Frisia curia:

Quod

Anno Christi.

1490.

Quod ideo dico vt inquiri & inuestigari queāt: Vixit author circa annum Christi. 1490.

2. PETRVS Poetinus.

PETRVS Poetinus à Benzna ex nobli familia Stauria natus fuit, qui literis vt istud saculū ferebat, medicoriter excultus, non infimo loco in Patria habitus esse videtur, Pastor fuit in Boxemo, qui pagus est Leouardia ad occidentem proximus: Vixit eodem tempore quo Petrus ab Aucama de quo diximus. Cui etiam nō satis aequus fuisse videtur, cum illi interfecto scriptis suis insultauerit: Prætextum disidij cum antea amici essent utcumq; iustum prætendit sed vera interim causa fuit factionis diuersitas, vt ex ipsius oratione facile subolet, ijs, qui sunt naris non prorsus obese: Feruebant ea tempestate in Frisia factiones Vetoperorum & Schiringorum, & Poetinus Schiringis, Aucamanus Vetoperis addictus fuit: Hinc igitur veteris amicitia repudium inter viros etiam eos qui in politica atq; ecclesie publica gubernatione principes habebantur: Putent fortasse, qui vocabula factionis ignorant, dignā aliquam disidij causam factionis extitisse, cū non temere viri cordati amicis inimicitia denunciare soleant: Quare vt rem lector intelligat, cuius & hic & alibi crebra mentio nobis facienda est, horum duorum occasione paucis eam hic explicabimus: Itaq; sciendum est, lingua Frisica Vetopers, & à nobis hic Vetoperos dici eos proprie mercatores qui emunt ac vendunt pingues Boues. Quod mercatura genus honestum, ac splendidum, Schiringen vero, quos nos Schirineos appellamus, eos proprie mercatores dici, quos hic Colonie appella-

Factio Schiringorum & Vetoperorum.

appellamus Coismengers: Qui Lactes siue Lacticinia
 hoc est bouum & aliorum animalium intestina & alia
 viscera, itemq; pedes & capita ad culinam preparāt
 ac vendunt, quod mercatura genus est sordidum ac
 vile: Dicuntur autē Schiringi ex asi frisca à vocabulo
 patrio schieden, quōd Belgicè per Metathesin Diphon
 gi dicitur scheijden, & significat separare: Separant
 enim Schiringi, quæ in animalium visceribus mensa
 humana preparandis separanda sunt, sanguinem sci
 licet à carnibus, & excrementa ab intestinis, & adi
 pem ab utrisq;: Hinc schielmoer frisi dicunt adipem
 sic separatam & schieders separatores, quos & schie
 deren communiter & apud Orientales Frisos vnde
 factio hæc orta est schiederingen, & per ethlipsin
schiringen dicuntur, eodem modo quo ex schiedingen
schingen dictus est pagus prope franekeram qui tan
 quam limes controuersos pagos separat: Errant e
 nim etiam apud nos quidam eruditi qui putant Schi
 ringos dici à colore eo, quem Barbari griseum, nostræ
 tes Schier appellant ob id quod schiere muynzen
griseos monachos appellet vulgus, & constat etiam
 monachos huius coloris fuisse factionis Schiringana.
 Nam & alij monachi qui huius coloris non erant,
 hanc factionem sectati sunt. Et si hæc significatione
Scirringos accipias nulla erit horum ad Vetcoopers
 relatio ex comparatione mercatura ex qua tamē fa
 ctionis vis omnis pendet: Hac enim contentio omnis in
 ter mercatores istos erat, vt armis decernerent penes
 quos prerogatiua dignitatis esse deberet: Mihi aliquā
 do originem huius insania persecutanti responsum fuit
 eam contagio quodam in Occidentalem Frisiam ex

Vetcoperi

A NNO Chri
42.

Orientali permanasse: ibiq; initiū sumpsisse ex causa huiusmodi: Cū enim more maiorū in epulo quodā publico eligendus esset praefectus, quē nostrates Sede nardū Graci νομοφύλακα, Latini Regē cōiuij dicūt, quūssu suo cōiuias gubernaret, ne quid inter pocu la praesenti cœtu indignū committerent, adfuisse tum inter ceteros ibi qui eximij videbātur praecipue merca tores duos, pares quidem alioqui opibus, auctoritate & gratia apud conuiuas, sed mercaturæ genere dis crepantes. Cum eorum alter Bubus, alter Boum vis ceribus mercandis questum faceret: Et cum proinde nemo non clamaret Regiæ maiestatis sublimitatē me rito penes digniorem esse debere, gliscere cœpit con tentio de dignitate mercaturæ, alijs Vetcoberos, alijs Schiringos praferentibus, Cūq; ea contentio iritatis diutius partium animis paulatim cresceret eo tandē euasi ut ad manus veniretur, & conuiuae nihilo cle mentius inter se agerent quam centauri olim ac lapi the. Itaque multis ibi trucidatis, pluribus vulneratis omnibus mutua contumelia affectis, cū nulli non esset gratissima tum sui tum suorum vindicta natā esse fa ctionem hanc inter partes, quibus discernēdis merca tura discrepantis nomina indiderunt: Quocirca cum isti primū amicos ac propinquos suos viciscendi gra tia, & tandem etiā extraneos in auxilium vocarūt serpsit cancer latius, & ceperūt se immiscere multi non spe vindictæ, quia nec ipsi laesi erant, nec laesi atti nebant, sed spe prædæ, quia oppressis legibus factionis ritulo hosti extorquere & auferre licebat, q̄ poterat: Iura enim, uti tunc loquebamur, ducebāt ex vaginis, & sententias ferebant gladijs percussorijs, vbi qui fortior

fortior esset pro illo facultas erat. Huius igitur factio
 nis hac origo hic fructus fuit, nec ea intra priuatorū in
 iurias stetit, sed etiam familias, pagos, ciuitates, imo
 prouincias integras in ruinā traxit, ita vt furtis rapi-
 ni, cadibus, lairocinijs, omnia prophana ac sacra mis-
 cerētur, vt merito exclamare potuerit poëta: Pellitur
 è medio sapiētia, vigeritur res, nec enim vel hospes ab
 hospite, nec socer a genero tutus tū erat. & planè quo-
 que fratrū gratia rara erat: consimilis etiā rabies e-
 adem fere tempestate Hollandos inuaserat inter pa-
 narios & casearios, cū isti panē hi caseū digniorē asce-
 rēt. Nec dissimilis ea apud eosde insania fuit inter A-
sellatos & Hamatos quorū illi Asellū Piscē, hic hamū
 quo pis. is capitur praestantiorē esse cōtenderēt: sane qui
 de lana caprina aut de asini vmbra litigunt vulgari
 prouerbio stultitiae arguuntur, & istos homines qui
 in Ecclesie gubernatione erant, non puduit contende-
 re tanta cum acerbitate de vocabulis inanibus & ad
 se nihil pertinentibus: Habentur autem quaedam hu-
 ius Poëti opera manu scripta, sed nulla haëctenus
 quod equidem sciam in lucem prodierunt. Ideoq; ro-
 gandi sunt ad quos haereditas eius peruenit, vt Patria
 & huius Auctoris honori consulant, & cum posterita-
 te communent, qui non alio sine ea elaborauit, quā
 vt sui saeculi conditionē posteritati declararet. Vixit
 auctōr circa annum Domini 1490.

1490.

3. Edo à longama.

EDO à longema vir nobilis eruditione ac pruden-
 tia conspicuus, & auctoritate potēs, habitus fuit
 inter suos getiles in primis: habuitq; Arcē nō ignobilē
 in Rauerdia: De quo pluribus agemus in Annal. nostris
 suo loco. hic in occasionem scriptorum eius duntaxat

Anno Chri- iudicabimus. Hic autem eo saeculo quo supradicta
 21. Vetcoperorū & Schiringorum factio patriam lace-
 raret consilio suo ad pacem & reconciliationem par-
 tes semper hortatus fuit. Et postquam factio altera
 vindicta sua gratia Alberti Ducis Saxonis auxilium
 implorasset, & is adueniens in Bosuerdiam exerci-
 tum praesidio suis immisisset anno 1498. Ordines Ve-
 strachia in vrbe Snetana congregati hunc Edonem
 veluti maxime accommodatum legatum miserunt
 Leouardiam ad Magistratum, & Praefectum Gru-
 ninganorum qui tunc illic agebat, & aliquam Frisiae
 partem sibi obstrictam tenebat, petentes vt Grunin-
 gani memores idē fœderis opem ferrent laboranti
 ac periclitanti patriae aduersus ingruentem commu-
 nem hostem Saxonem. Sed cum Edo re non impe-
 trata reuersus esset, co'nuentus ille Snetanus dissolu-
 tus est, cum plurimorum periculo atque exitio: Edo
 igitur praecedentis istius & subsequētis huius belli
 tempore, res in Frisia gestas ad aetatem vsque suam
 diligenter conscripsit, quas mihi tamen haecenus ne-
 que excusas neq; manuscriptas videre contigit: Alle-
 gantur in supplemento Vorperi Thaborita ad annum
 1494 & 1498 quare rogādi sunt gentiles eius, vt si
 superstites eas penes se habēt dignētur eas publicare
 & impartiri patriae. Vnde honor familiae suae, & sibi
 1500. gratia accedat: Vixit auctor circa annum 1500.

4. Augustinus Dodo.

Augustinus Dodo patria Frisius fuit, is patre Do-
 done natus postquam in Triuialibus literis excul-
 tus esset, maioris profectus gratia Basileam se contu-
 lit, & cum in Theologia se potissimum contineret, Ec-
 clesiasticam

clerasticam vitam duxit: Itaque ibidem Canonicus ad S. Leonardum constitutus opera D. Augustini primus à tincis ac blattis vendicare, & in lucem eruere cepit. Vtq; opus hoc maiori cum fructu in publicum prodiret, in singula opuscula parabat argumenta & censuras summa cum diligentia nec minori iudicio cum in sacris literis exercitatisimus esset: Sed vt res humanae sunt editioni quã adornaauerat ipse praeesse non potuit: Eodem enim anno quo opus praealo subiiciendum erat, hoc est anno 1501. peste absumptus fuit opus nihilo minus excusum ex officina Amerbachij prodijt anno 1504. Meminerunt huius & Bibliotheca. Vixit auctor circa annum 1500.

Anno Christi.

1500.

5. Henricus Thaborita.

HENRICVS hic, quibus parentibus, quae familia natus sit, equidem haecenus non comperi, ipse asserit se Religiosam vitam professum esse in Thabor, quod monasterium fuit prope Sneecam Regulatum Canonicorum. In quo monasterio multos animaduerto vixisse viros, qui singulari diligentia versati sunt in conscribendis historijs patriae, & actis eius publicis fideliter conseruandis: Hic auctor scripsit opus vastum, stylo monastico vt ea ferebat atas, quo complexus est historiam mixtam, hoc est, Ecclesiasticam simul & Politicam à natiuitate Christi, vsque ad annum eiusdem 1508. Collegit multa studiose & vtiliter ex diuersis scriptoribus quorum tamen nomina raro allegat, ordinem sequitur annorum, quo multum lucis non suis modo sed & aliorum quoque scriptis adfert. In rebus Frisonicis multa praclare tradit qua alibi non facile reperias. Vnde mihi

Anno Christi
M.

multum adiumenti adfert ad institutum meum. Codicem M.S. penes me habeo, quem mihi Louanio, Colonia vtendum pro sua humanitate transmisit conterraneus & amicus meus Cl. vir ac Dn. D. Petrus Pierius de quo infra suo loco plura dicemus: Auctor hic noster vixit vt ex suprad. apparet circa annum 1510.

6. Hermannus Doccomiensis.

1510.

Hermannus Doccomiensis Doccomij honestissimis parentibus natus & in literis humanioribus deinde in sacra Theologia feliciter versatus, natura & institutione eloquens, cum sacris iniciatus esset, Leouerdia ad S. Vitum summus Pastor constituitur, quo ministerio se ecclesiam talem praeiuit ministrum, vt omnibus gratus ac venerabilis esset, vt pote qui non modo vitae integritate & concionum salubritate, sed & scriptorum quoque lumine omnibus suis praeire cuperet. Scripsit cum alia quaedam tum etiam

In 17. priores Psalmos Dauidicos commentaria.

Et cum ad 18. peruenisset in mentis alienationem incidit, vnde & periit. Vixit circa annum Christi. 1514.

1514.

7. Idsardus Grauius.

DIdsardus Grauius, natus est in pago dicto Grou sue vt quidam malunt Grau, quanquam eorum discriminis est in pronuntiatione literarum a & o tamen conuictum locum obtineret, si quis dicatur Grou uir, quando id rusticum lingua nostra inuit. Hic autem D. Idsardus sacerdos in ea tempora incidit quibus Saxonum Duces Frisiam sibi subiugare conabantur. Itaque cum bello tunc omnia feruerent in patria, Geldris contra Saxones tumultuantibus ipse quietis ergo relictus Frisia Romam coeessit, ibidemque aliquandiu continuit Interimque conquisitis & secum comportatis

patria antiquitatibus quas vndecunque corrādere potuit Chronicon conscripsit Frisie, incipiens ab anno Domini 763. & desinens in annum Domini 1514. Vbi que insistsens vestigijs Ioannis Becani Ultraiectini, quem videtur voluisse explere exemplo Pauli Longobardi, qui Eutropium pluribus de suo admixtis extendit & ad calcem eius deinde historiam Longobardorum adiecit: Sunt autem eius generis ea que Idsardus Becano adiecit, vt pleraq; alibi nō facile reperiatur. Optandūq; sit vt non Becanū tantū ipsum porro vt ceperat locupletaret, sed etiā appēdice porro expleret, vt nos fecimus: sed ille morte peruentus perficere institutū suū, vt videtur nō potuit: In frōtispicio operis sui memoria gratia hac verba scripsit de priuil. Fris. quod illis C. Magnus dedit Rome (inquit) in quādā antiquissima Biblioth. ad S. Mariam de Minerua hāc copiā priuil. Fris. ego D. Idsar. Grauius Agricola inueni: Vtināq; nostrates ab hoc dignissimo indulto & priuilegio à Car. M. ipsis concessō per oculats eorū factiones non tam cito recessissent, & bene cū eisde esset: Itē quia omnis potestas impatiens confortis est Frisia liberrima gentiū D. facta est tributaria D. Saxonia Ducibus. Haectenus ille, vbi planè consentit cū clariss. viro D. D. Cyprian. Vomelio. De quo infra, copiā autē priuil. Fris. de qua loquitur, elogio huic suo ibide pramissit, quā diligenti collatione facta ad amussim cōcordare deprehendo, cum ea quam Ludouic. Guicciardinus ex Archiuis Geldriae in descript. Frisia exhibuit vixit hic auctor vt ex praemissis colligitur circa annū 1514. opus eius cū alijs nonnullis antiquitatibus M. S. apud me est ex dono optimi viri Cor. Kēp. de quo inf.

Anno Christi.

8. Ienco à Douma.

1470.

Ienco à Douma vir primariæ nobilitatis de quo plura nobis in Annalibus nostris dicenda sunt, scripsit epitomen rerum in Frisia gestarum, quam vocat Testamentum suum: Cuius antigraphum vsibus meis ex patria huc misit ampliss. ac nobil. vir ac dominus Vpco à Burmania, ut & alia subsidia necessaria non pauca, de quibus infra dicturi sumus. Vixit hic auctor circa annum 1515.

1515.

9. Ioannes à Lemmigo.

1494.

IOANNES à Lemmigo Ciuis Gruninganus scripsit historias Frisiae & Gruningia, inter factiosos tempore Anarchia, & Rebellionis quæ citantur in supplemento Vorperi Rynsmageestam. Quæ tamen hæcenus excusa sint, equidem non comperi. Floruit auctor circa annum Christi 1494.

10. Suffridus Rodolphi.

Suffridus Rodolphi Sterkenburgius Bolsuerdia natus ob factiones nobilium quæ ex ista ciuitate originem ducebant Do. comium commigravit. Vbi ducta vxore Iustina Petri Docomiensis ibidem tum Consulis filia sedem fixit in Arce Sterkenburgo propè Clarum Campum, vnde & Sterkenburgius cognominatus est, Vbi rem rusticam exercuit simulq; officinas pictorum & Statuariorum fouit, quas & maiores eius longa serie Bolsuerdia fouerant. Cum autem esset ingenio viuido, & litteris humanioribus, ut tum ferebant tempora mediocriter excultus, acta conscribere, quam scribenda agere in factiosorum isto feruore maluit: Itaque & superioris & sui seculi res in Frisia gestas diligenter conquisiuit, & annotauit.

1193

Iisq; coniunctis historiam gentis Frisonica à prima
 eius origine repetitam, ad sua vsq; tempora continuo
 filo deduxit: Sed cum absoluto opere non admodum
 diu superuiveret, factum est, ut posteri eius tum hoc
 opere tum tota etiam eius Bibliotheca, quam antiquis-
 simis patrie monumentis habebat instructissimam,
 priuati sunt, nam cum Petrus filius eius natu maxi-
 mus, per etatem his tum prospicere non posset, ut pote
 qui tum annum decimum agebat, & adolescentiam
 totam extra patriam contriuit, ac vidua insuper eius
 ad secundavota transfiret, alia aliter direpta sunt: Ma-
 gna tamen librorum pars in Betlehem (qui conuen-
 tus Monialium Pramonstrate sinum inter Leouardiã
 & Doocominium medio fere itinere extitit) deuicta
 fuit, ea occasione quod Gertrudis filia Suffridi in eo cõ-
 uentu monasticam vitam professura crederetur, qua
 libros ibi in vsum familiae tuisime custodire posset.
 Quae tamen ante confectum probationis annum res-
 pexit libris omnibus ibi relictis. Itaq; ut auus hic nequa-
 quã sua laude fraudãdus fuit, ita etiam mihi est meri-
 to dolendum, tum parum ex monumentis eius ad ma-
 nus meas peruenisse, idq; ipsum laetum ac mutilum:
 Fuit ille diligentissimus in texendis Regum, Ducum,
 Principum ac nobilium genealogijs, & originibus eo-
 rum declarandis, multaq; allegat authorum nomina
 quae apud alios non facile inuenias, quae nomina mihi
 magno vsui fuerunt: Filias plures, Filios tres reliquit
 Petrum, Rodolphum, & Ioannem: Petrus mihi pater
 fuit, Rodolphus in albis perijt, Ioannes post obitum
 patris, mutato nomine, Suffridus vocatus est: Is vxore
 ducta tres filios procreauit Suffridum, Cipconem, &

Anno Chri-
sti.

Petrum: quorum natale solum est in Rijnstma geest:
Mortuus est Suffridus Sterkenburgius quinquagenari-
us anno 1590. & sepultus in claro campo, quod mona-
storium fuit ordinis Cisterciensis prope Doccomium:
Floruit igitur hic Author circa annum Christi.

1499. 1499.

DECAS. IO.

Hildebrandus Goffredus.

HILDEBRADVS Goffredus à Doengieterpo,
natus in Schinga, qui pagus est Territorij Mei-
naldumani. Patrem habuit Goffredum à doengie-
terpo eius pagi Primatem: Is ab ineunte aetate literis
& à natura deditus & à parentibus dedicatus fuit:
Itaq; cum in patria tum per intestinas nobilium fa-
ctiones oppressis legibus mera Anarchia esset & idcir-
co minus illic studia vigerent Suollis potissimum edu-
catus fuit, ut in tranquillo esset: parentibus deinde vi-
ta defunctis, cum necessarijs destitueretur, in patri-
am è medio studiorum cursu redire coactus est: Quo
reuersus domum direptã, fratrem vnicũ, quẽ Habe-
bat aetate iuniore Leberide magis nudum repperit,
nec satis ipsi per aetate vel consilij, vel animi vel præs-
idij quæ fuit ad saluandum ea quæ furtis sallem ac ra-
pinis non cadunt; Quocirca cum fundum nullum sibi
reliquum esse putaret, nisi quẽ ipse sibi stabiliret indu-
dustria sua, relictis patrijs & aruitis aruis, ipse voluit
faber esse fortune suæ: Itaq; ipse coloniã se cõtulit, vbi
diligentissimo studio Philosophiã ac Theologiã secta-

tus fuit: Inde in Frisiam reuersus sacros ordines suscepit. & non multo post electus pastor fuit in Husemo, qui pagus est in Territorio Leouardiano, & Leouardia ad austrū proximus. Vbi & per aliquot annos cōcionibus sacris, & reliquis officijs ecclesiasticis, vt bonū pastore decuit, populum in pietate Christiana continuit: Interim autē fratrem suum Galenum, qui mihi auus maternum fuit domi suæ in arte Geometrica fideliter instituit. Qui deinde architectonica peritissimus fuit, & multis in Frisia munitionibus erigendis, præsuit: Hildebrādus autē cum ob factiones quorumdam nobilium, quibus tum temporis cum Leouardiensibus erant acerrima contentiones ibi tranquillitatē seruare nullam posset, Husemo relicto in Conuentu monachalium Engeverdensium data pecunia summa perpetuas expensas emit: vt, quod reliquum vitæ erat securus in sacrarum literarum studio transigeret. Itaq; conuadis patriæ necessitas postularet. Consilio suo deesset, tamen vt se à factionum turbis subduceret ibi consensescere voluit, vbi & mortuus ac sepultus est anno Domini 1500. Scripsit multa quæ partim in adibus parentum, partim in monasteriorum Bibliothecis manuscripta vidimus.

1570

In epistola Pauli commentaria.

In Euangelia Dominicalia.

Postillam Euangelicam.

Vitas aliquot sanctorum Frisie.

Principia artis Geometricæ.

Collegit etiam Statuta Episcoporum Vltimiectionum cū

appen-

Anno Chri-
sti.

1500.

appendicibus suis qua postea edita sunt suppresso loci temporis ac Typographi nomine quorum exemplar apud me vicum est, vixit auctor circa annum 1500.

2. HENRICVS FRISO.

HENRICVS Friso Carthusiensis scripsit Chronica[m] sui ordinis, item librum de nouitiorum instructione. De vita librum vnum, & multa alia, meminit eius Iacobus Viumphelingus in Epitome reru[m] Germanicarum cap. 52. qui eum sub Frederico tertio floruisse testatur: circa annum autem 1500. viuere desijt.

2. MARTINVS Ilstanus.

Martinum hunc Ilstanum sunt qui fuisse putant Monachum Carmelitam & habitasse in conuentu Carmelitarum qui olim Elosti fuit, & scripsisse eum commemorant:

Elogia & encomia Nobilium in Frisia.

Item historiam factionum sub Anarchia.

Hanc historiam eius citat & commendat Andreæ Cornelius ad annum Domini 1499. Vnde patet hunc auctorem vixisse circa annum Domini 1500. Historia eius nondum quidem excusa, sed M. S. tamen haberi in patria intellexi.

4. Meinardus Franekerensis.

Meinardus Franekerensis, fuit vt accepi, Franekerensis Ecclesie Vicarius, homo, non in doctus. Hic Rythmis belgicis descripsit expeditiones eas, quas sua memoria fecerant Gruningani, in Frisia occidentale[m], quod opus suum vocauit passionem Gruninganam quam ego M. S. penes me habeo. Vixit auctor circa annum Christi. 1500.

3. Haio

5. HAIIO HERMANNVS.

HAIO Hermannus Erasmi Roterodami praconio nobilitatus, insigni eruditione conspicuus, & ciuili prudentia clarus extitit: fuit enim vtriusq; lingua ad miraculum vsq; peritus, vt ex monumentis eius apparet, & in Iurisprudencia Doctoratū consecutus, Iuuenili adhuc aetate florens in consilium Caroli Quinti Imperatoris in Frisia cooptatus duxit in vxorem praestantissimam Virginem Annam Pompeij Occonis filiam cuius patruus fuerat ille Adolphus Occo de quo supra diximus: Subscribit his Henricus Patalcon, prosopographia parte. 3. ad annum 1520. vnde plura Lector petat: Scripsit hic Author.

Epistolas aliquot ad Erasmum Roterod. quae extant in epistolarum eius opere magno.

Ermit etiam in lucē Luciani libellum, de non facile credendis delationibus ab Rodolpho Agricola se graeco translatum in latinum & addita eruditissima praefatione dedicauit Dn. Erardo A Marco Episcopo Leodiensi, author vixit circa annum 1530, nec multo Diutius superuixit sublatus angina vt ex Epistola Alardi Amstelredami colligitur quam Vltraiecto scripsit ad Sibrandum Pompeium Occonem.

1530.

6. LAVRENTIVS FRISIIVS.

LAurentius Frisius, vt ex Gesnero refert Pantaleō arte medicus fuit, qui tamen quo vel oppido vel pago natus sit, haecenus non comperi. Is autem perceptis in patria triuialibus ad exteras Academias se contulit & cum medecinae studium praecipue sectaretur eius gratia non modo latina & Graecam, sed & Arabicam quoq; linguam perdidicit: His adiunxit exacta
Philo-

Anno Chri-
sti.

philosophiæ cognitionem, ut materiæ medicinae rationem haberet in promptu, quibus perceptis legendo, dicendo, docendo, disputando scribendo sibi habitum artis comparavit, ita ut & eruditionis opinione & felicitate successus in curationibus memoria suâ parem non habuerit: scripsit autem

Librum unum germanice de singulorum morborum curationem à capite vsq; ad pedes quem speculum medicinae inscripsit.

Item Synonyma materiae medicae siue simplicium Pharmacorû Latini, Graeci, & Arabici vocabulis.

Extat quoque eiusdem epitome de curandis pustulis, vlceribus, & doloribus morbi Gallici: Henricus Petri excudit Basilia anno 1532.

Item Reginem salutis per rationem victus.

1536.

Vixit Auctor circa annum Domini 1536.

7. Cornelius Snekiſ.

Cornelius Snekiſ natus in Indick prope Snekan Ordinis Prædicatorij, conuentus Rostochiensis quondam Prior in Ducatu Megalopolitano: in magna gratia & auctoritate apud Marchiones Brædeburgenses Ioachimum & Albertum fuit: Erat enim Sacrae Theologiae Rostohij professor, & Prior prouincialis Prouinciae Saxoniae, Franciae, Poloniae, & congregationis Hollandiae Vicarius generalis: Itaque cum Lutheraniſmicea tempeſtate in ducatum istum ingrueret magno spiritu se opposuit, & concionando, docendo, disputando, scribendo Catholicorû dogmata diu iustatus est: Ad extremum cum aduersarij vim pararent, ad prædictos Marchiones se contulit. In quorû defensione integro fere biennio secure egit, tandè in Frisiâ reuerſus post aliquot

aliquot annos obiit, sepultusq; est in choro fratrum sui ordinis Leouerdia 14. Septembris anno 1531. Scripsit autem quae quidem haecenus comperi. Aduersus Sebastianum Pol. Lutherani dogmatis propugnatorem.

Item de Rosario B. Mariae Virginis.

Item sermones Synodales quos in diuersis ecclesiis Cathedralibus habuit:

Item sermones aliquot habitos in receptione nouitiorum ad ordinem.

Quae omnia in Bibliotheca Prædicatorum Leouerdia haberi solent. Vixit auctor circa annum 1537.

1539.

8. Vorperus Thaborita.

Vorperus natus in Rynsmagesta, qui pagus in frisia est in Territorio Dantumano, filius fuit cuiusdam viri nobilis ibidem ex familia Tiardana hic cum ab ineunte aetate literis ac Religioni deditus esset, euasit vir in primis Religiosus ac doctus vnde sacris initiatus pastor ecclesiae patriae constituitur: Inde maiori pietatis zelo correptus ordinem Canonicorum Regularium professus est, in conuentu Thaborito prope Sneecam, vbi multi insignes literis & Religione viri fuisse in historijs Frisiorum deprehenduntur: Hic igitur Dominus Vorperus ob peritiam vsunque rerum tum sacrarum, tum secularium, primū Supprior Deinde Procurator, & etiam tandem Prior Dominis huius constituitur: in qua cū alia ecclesiae & reip. vtilia in praesenti multa fecerit, tum etiam quod in futurum quoque posteris ex vsu foret meditatū est. Itaq; stylo latino non inepto patriae chonicō conscripsit ab exordio gentis ad aetate vsq; suam continuata serie
libris

Anno Christi.
fi.

libris tribus quorum primus ab initio ad Carolum magnum, secundus hinc ad exordium comitum Hollandiae, Tertius ad suam vsque memoriam hoc est ad annum, 1538 protenditur in quibus & ordinem bonū in distinguendis rerum temporibus, & iudicium sumum declarauit in rerum ipsarum delectu ne lectori fabulas obruderet ac nugis: Sunt qui eum Chronicon suum domi suae dum Pastor esset in Rynsmageesta suis expensis excudi curasse asserant. Quamuis mihi hactenus non nisi M. S. videre contigerit idque in vno dūt axat exemplari, quod mihi Leonardia anno, 1590. mense Marito trāsmissit amplissimus nobilissimusq; vir Vpco A. Burmāna, vt subsidijs necessarijs me instrueret: na quāuis hoc opus ita vti auctor ipse scripsit, diu desiderauerim, nunquam tamen antea venanti fauit delia, quo tempore hic Macenas pro singulari erga me fauore suo mihi succureret qui nec re nec cōsilio mihi adesse vniquam grauatus est, quo patria in meis studijs promouendis gratificari posset. Habeo autem & alia duo eiusdem huius auctoris exemplaria manuscripta, quibus vltisq; est additum suplementum auctore potissimum Iacobo Petri Taborita, qui Vorperum rerū gestarum relatione suppleuit vsq; ad annum. 1550. Horum codicum alterum mihi trāsmissit ex patria Louanium ante multos annos amplissimus consultissimusq; vir ac Dn. D. Igcamus ab Achelen Regij Senatus in Frisia preses: qui & ipse omni studio in hunc finē conatus meos promouere voluit, vt ad Historias patriae Recte & fideliter conscribendas solide instructus essem. Itaq; hunc ipsum codicem ille mihi impetrauit non difficulter à

R. Patre

Reuerendo D. Dom. Paulo Aegydio Costero, tum eiusdem Thaboritici conuentus Priore, qui postea electus est Abbas Monialium Benedictini ordinis in Beth siue vt vulgò vocatur Fosuerdia: In hoc codice multa sunt Vorperi scriptis aliunde aduincta scripta aliorum. Primum locum habent ea quae vocantur gesta Frisiorum translata ex latino per nescio quem in sermonem Belgicum, & continet compendium Hist. Frisonica ab exordio muudi vsque ad expugnatam Terra Sancta nomine Damiatam: Sequitur deinde M. Aluini tractatus continens itidem compendium historia Frisonica sed ab exordio gentis vsque ad Carolum Magnum: Deinde sequuntur copiae aliquot priuilegiorum quae Frisii diuersi Principes dederunt. Item pacta quadam & foedera inter diuersas personas, Ciuitates, & Prouincias in Frisia pacis ergo. Deinde sequitur tractatus D. Meinardi Franckerensis quem inscripsit passionem Gruninganorum: Deinde subiungitur Chronicon Frisia ab anno 781. vsq; ad annum 1550. Quod Petri Iacobi supplementum est, de quo infra dicemus, etiamsi sint qui hunc non ultra annum 1521. descendere putant & proinde quod reliquum est, alteri deberi: qui tamen errant cum ipse Vorperus opus suum ad annum 1538. perduxerit. Alterum Codicem nobis Leonardia Colonia transmisit anno 1585. amplissimus vir consultissimusque V. I. Doctor Iacobus Bouricius in suprema Frisia curia ciuiliu causarum patronus disertissimus, & mihi multis nominibus colendus, qui eum ab affini suo amplissimo, prudentissimo doctissimoque viro, & mihi etiam amicissimo D. Petro Buygirs in usum meum petijt & obtinuit, ad cuius margi-

Anno Chri-
sti.

nes interdum & ipse Buygirs commodas adnotatiua-
culas adiecit: In hoc codice primum locum habet ipse
Vorperus distinctus in tres libros latine scriptos, vt
supra dictum est, quorum vltimus desinit in annum
Christi 1309. Quartus deinde subiungitur populari
lingua Belgica scriptus qui, protenditur vsque ad
annum 1498. hinc sequitur Memardi Franekerens-
is passio Gruningana. Postremò sequuntur annales
rerum in Frisia gestarum ab anno 1413. vsque ad tē-
pora Burgundorum, hoc est, ad annum 1510. Scripti in
certo Authore lingua quidē belgica sed nō ineptē: qui
magnopere congruunt cū Petro Iacobi Thabor. de quo
supra, & mox infra plura: & nos hic etiam quicquid
extra Vorperum est vt in superiori codice promif-
sue supplementi titulo in nostris allegamus: Vixit
D. Vorperus circa annum Dom. 1538.

1538.

9. Ioannes Doccomiensis.

IOANNES Doccomiensis V. I. Doctor Colonienfis
Academiae ornamentum insigne fuit. In qua Ius v-
trumq; diu cum summa laude professus est: Vnde ob
egregiam nominis claritatem in Cameram Spirensis
euocatus inter Assessores Imperij controuersis Princi-
pum, Ciuitatum, ac Prouinciarum decidendis operam
strenuam per complures annos nauauit: Inde cum
asiduis literis & stipendijs haud quaquam pœnitendis
à Duce Clina inuitaretur, Cameram reliquit, ea com-
moditate ductus quod Colonia habitare nihilo minus
posset, etiã si Duci esset à Consilijs. Maluit enim inter li-
teratos quam inter Aulicos agere vir literis promouen-
dis natus. Audio eum reliquisse quadã in iure scripta
sed mihi haecenus videre non contigit: Anno Domi-

In 1557, illi dedicatum fuit opus, cui titulus est, *Candela Euangelica* in cuius praefatione ei tribuitur ab auctore libri hic titulus. Ad eximium virum Ioannem Dockem Frisium V. I. professorem. Viglius Zuichemus cum post anno 14. quos studiorum gratia in diuersis vniuersitatibus exegerat, in Frisia ad visitandos parentes & amicos tenderet, Colonia apud hunc diuersatus est. à vicesima tertia die Ianuarij vsq; ad 20. diem Februarij anno 1534. Ob veterem consuetudinem quem cum eo quondam habuerat vir incomparabilis D. M. Bernardus Bucho Patruus Viglij. Mortuus est Colonia peste anno 1540. Fuit hic dum vixit patriae non modo ornamento, sed & praesidio, quoties in arduis negotijs expeteretur salutare consilium quod tum temporis frequenter euenit, ob res nuper in Frisia recenti pace composita: Fuit autem apud Doccomium honestissimo loco natus, & omnibus ob auctoritatem ex literis & Iurisprudentia charus: Habuitq; heredem gloriae suae Pronepotem, ex sorore clarissimum Cornelium Kempium Doccomiensem historicum, de quo infra suo loco dicendum erit. Vixit hic Auctor circa annum Chri. 1538.

1538

10. Gerardus Synellius.

Gerardus Synellius Gruninganus, Abbas fuit Vallis B. Mariae in Norda: vir suo saeculo insignis tum eruditione tum virtute Scripsit Hortulum orationum metricum dramaticum in tres libros distinctum quos excudit Albertus Pasradus Dauentriae anno Domini 1525. dedicauit hoc opus suum generoso strenuoq; Equiti Aurato Hictio Dormio Emendensi praeposito, Sacrorum Canonum legumq; Imperial. Doctore ac interpreti consultiss. in Dormio & Guydmunda: dedicatorem

Anno Ghzi.

42

epistolā qua illi opus suum inscribit & offert, ita claudat. Vale Cauchorum Frisiabonum decus & praesidium: Quod ideo hic adnotandum putavi quod hic appareat Frisiabones ab hoc Authore collocari trans Amisim, hoc est, in Frisia orientali cum alij ponant eos in Occidentali Frisia, & quidem in Hollandia inter Vaterlandos: Auctor vixit circa annum 1538.

1538.

DECAS VNDECIMA.

I. GREGORIVS BERTOLFIVS.

GREGORIVS Bertolfius Louaniensis, primus fuit praeses supremae curiae in Frisia: Sub Carolo Q. de cuius proinde actis, Vita & prosapia plenius & ex professo dicturi sumus in eò libro quem de praesidibus huius curiae peculiarem breui in lucem edituri sumus: hic enim de scriptis eius tantum agemus: Hic enim à Car. Q. postquā submoto. Carolo Geldria Duce, nouā curiam in Frisia erigeret, accitus Saxonum Statuta, quae partim communi, partim Saxonum iure constabant, in melius reformauit, & ad ius commune prorsus emendauit. Totum enim Iuris processum conscripsit & ad Forensem vsum applicuit, & in lucem edi curauit populari lingua Belgica, quo magis obuiā Iuris praxim redderet etiam idiotis, quo consecutus est vir prudentissimus vt nusquam terrarum purius vsurpetur Romanum Ius in foro quam in Frisia. Haec renouata, & ratificata sunt in suprema Frisia curia, per Maximilianum Comitem Buranum anno 1541. Hoc autem opus correctum Statutorum Frisorum quod

quod typis euulgatum est, cum originali suo in meam gratiam conferre, & ad me transmittere non est grauatius, vir mihi multis meritis venerandus D. Doctor Iacobus Bouricius Aduocatus in suprema curia consultissimus: Hic Praeses moriens Leouardia anno 1527. Filium vnum reliquit, & filias tres de quibus in opere supradicto plura dicemus: Filia natu maxima nupsit nobilissimo viro Renero Tegnagelio vtriusq; Iuris Doctori ac Professore celeberrimo, ex quo liberi plures, & inter hos clarissimus, amplissimusq; Vir ac Dominus D. Gregorius Tegnagelius Imperialis Camerae assessor, de quo infra plura suo loco: Filia Gre. natu media nupsit clarissimo vtriusq; Iuris consulto Ioachimo Hoppero: ex quo est praeter alios amplissimus vir ac Dom. D. Gregorius Hopperus Baro in Dalem. De quo infra suo loco plura: Filia Gregorij minima nata Anna nupsit N. Duyfkens ex quo est Maria, vxor clarissimi, nobilissimi, consultissimiq; Viri Ludquici Mulleri, V. I. Consulti & illustrissimi Bauariae Ducis Consilarij. Qui quidem etsi haecenus, quod sciam, nihil scripserit, tamen ob id quod nobis ad scripta nostra locupletanda, subsidia ex instructissima sui Principis Bibliotheca aliquando promisit, hoc loco eius mentionem faciendam duxi, vt occasione profoceri sui recordetur se etiam à Frisia non prorsus esse alienum, & posse etiam gratificari Principi suo. Cuius maiores aliquando Frisiae dominati sunt, quorum acta celebrari ad honorem posteritatis pertinet, quo tempore Praeses Bertolffius floruerit ex superioribus satis euidenter patet.

Anno Chri-
1540.

2. Hector ab Hoxuijer.

HECTOR ab Hoxuijer Vir primariae nobilitatis natus in Maurichemo, qui Pagus est Territorij Baroderani, de quo plura dicturi sumus in Annalibus nostris & in opere de Praesidibus & Consiliarijs Curiae supremae in Frisia singulari eruditione prudentia & eloquentia praeditus à Carolo Quinto in summum Frisia Senatorum cooptatus fuit, tandemq; Praeses ab eodem Consilij apud Ultraeclum constitutus est, ubi diem extremum clausit: Multis & arduis Legationibus functus est pro patria ad Imperatorem, & pro Imperatore ad alios Principes: Viglius Zuichemus certior factus, me historiam Frisia moliri, praeter ceteris patriae nostrae magnatibus mihi nominatim Patruum suum Bernardum Buchonem, & hunc Hectorem datis literis commendavit: Nihil admodum ab eo scriptum memini, quod quidem Typis excusum sit. Sed olim cum studiorum gratia Louanij ageret confirmandae nationis Frisonicae collegio leges scripsit, si rem spectes tanta grauitate ac prudentia, ut nihil possit sublimius, si stylum spectes tanta puritate, & perspicuitate, ut nihil queat elegantius excogitari: Quibus proinde nostrates qui studiorum gratia Louanij versantur in hodiernum vsq; diem vtuntur: Vixit auctor circa annum Christi. 1540.

1540.

3. Kempo à Martena.

KEMPO à Martena vir primariae nobilitatis summis natura ac fortuna dotibus ornatus industria suam promouendis patriae commodis constantissime probauit, nam cum esset ex antiquissima nobilitatis familia Martenana natus, ingenium, quod ipsi praestantissimum contigerat, à prima adolescentia omni literarum genere excoluit, quibus instructus adiuncto rerum vsu

eruditionis ac prudentiæ nomine Carolo Austriaco Hispaniarum Principi, & postea Rom. Imperatori eius nominis .V. Commendatus fuit à quo mox Equestri dignitate ornatus & in Prouincialem Frisicæ Senatū allectus fuit: Vbi rebus adhuc nouis, & post diuturnam factionum Anarchiam in aliquam Reip. formam redigendis, consilio suo Principi & Ordinibus patriæ salua fide sua plurimum commodauit: Nam cum esset rerū Frisicarum insigniter peritus, & polleret naturali iudicio, essetq; cum primis eloquens, multas legationes in ijs controuersus ad Principem obiuit, quæ inter eius M. & Ordines patriæ tractandæ occurrebant: Quarum nemine & singularem quoq; gratiam vtrinq; reportauit: Cum igitur hic omnium eorum, quæ publicè primum cum Duce Saxoniæ, & deinde cum Carolo Q. & contra hos à factiosis intranijs & Carolo Duce Geld. sua memoria acta erant, notitiā certissimā haberet, Ordines Frisicæ comitijs habitis, cū consensu Principis illi publicos Frisicæ Annales conscribendos demandarūt ex quibus publica fide rerum gestarum indubitata certitudo hauriri posset, vt posteritati liquido constaret quid & quib. modis inter hūc Principē & Antistites prouincia actū esset. Conscripsit igitur Kēpo populari lingua Belgica, Historiam Occident. Frisicæ, annorū 42. Exorsus ab anno 1498. quo Albertus Saxoniæ Dux in Frisiam accitus venit, vsq; ad annū 1540. cū appendice actorū, quæ Leonar. tractata sunt cū Maria Vngarica Car. V. sorore anno 1545. Operi absoluto titulus adscriptus est, Het Lādt Boeck. i. Codex Prouinciæ: Cui examinādo, & inauthqrādo ex præcipuis Fri. nobi lib. M. Iarichus à Dekema, M. Sicco à Dekema, M. Sixtus à Tierda, Abbo à Siuxma, Iēcke Deuma Iunior &

1540. Anno Christi.

Sibrandus à Rorda: Ex Senatu Principis M. Albertus ab Arnſma. Doctor Renicus à Butmania, Doctor Hector ab Hoxuier, M. Petrus à Dekema, delecti sunt Opus igitur ab his examinatum & approbatum Ordines grato animo amplexi sunt, aeternaquæ memoria consecrarunt, eo fine, vt consimili forma successum temporis nouis additionibus ex fide publica locupletaretur: De Authore huius operis plura dicemus in Annalibus nostris, & in opere de praesidibus & consiliarijs Curiae supremae in Frisia: Vixit Auctor autem circa annu Christi, 1540.

4. Pibo à Gerritsma.

PIBO à Gerritsma in pago Virdemio natus, cum Geometria scientia celebris, tum etiam iocis ac facetijs in patria charus fuit. Vir clarissimus D. Doctor Cyprianus Vomelius, multa Moguntia nobis de eo iucundè narrauit: Afferens eum latine quidem lingua pene ignarum, natura tamen inclinatione & propensione, ita in arte Geometrica profecisse, vt etiã in ea non contemenda scripserit, quæ tamen ad manus nostras hæctenus non peruenerunt: D. D. Cyprianum ei vt familiari & amico & artis perito epitaphium scripsisse comperio, quod proinde vt in Sylua eius extat hic subiiciemus vt manibus viriusq; gratificemur, & hæredes Pibonis exuscitemus ad perquirendas eius reliquias: Mortuus est autem hic auctor circa annum Christi 1540.

EPITAPHIUM PIBONIS A
Gerritsma Geometrae Vir-
dumensis:

Directis oculis, & fixo ſtipite quondam
Qui terra menſus iuger a multa fui:

Metior en tenuem toto nunc corpore fundum
cumq; ſuis numeris, calculus omnis abeſt:

Dogmata quid prodeſt, mihi nunc Geometrica ſciſſe?
Fetiuiosq; ſales, ridiculoſq; iocos?

Iuppiter anne volet metiri climata cœli?
Atque ſimul dictis ſe recreare meis?

Nemp̄ hoc in regno ſpatij mihi nulla puſilli
Cura erit, hoc etiam plus iocularis ero.

5. Vlp̄ius Ciffæus Franekereniſis.

IOSIAS Simlerus hunc auctorem Ioannem Vlp̄ium Franekereniſem vocat: Franekereniſem autē ipſe ſe vocari maluit quam Schalfemiū cum eſſet in Schalfemo natus, qui pagus eſt in Territorio Franekerēſi, nec longe à Franekereniſi ciuitate diſtat: Nā cū hic pagus inſigni quadam hederā notabilis ſit, fugere veterem iocum voluit, qui de nomine ipſius pagi & hederā in eo crescentis vulgo iactatur, cum dicunt Tob Shalſum in Climmerbaem; ideoque nomen pagi, quod obſcœnitatis ſonum apud nos habet proſſus ſuppreſſit, Climmerbaem autem quod hederam ſignificat & in eandem obſcœnitatem ob iſtius vicinitatem abripi poſſet Græco nomine obuclauit xiffos enim hederā ſignifi- at Vnde ille ſe Giffium, hoc eſt, Hedera-ccem appellauit: Hic autem iactis in patria fundamētis artium, Erphordiam ſe grauiorum ſtudioꝝ gratia contulit, quæ vniuerſitas tum temporis maxime florebat, & à noſtratibus præcipue frequentabatur: Ibi cum aliquandiu ſingularis induſtriæ & eruditionis exempla de ſe publice priuatimque edidiſſet publi-

Anno Chri-
sti.

ca Graecae linguae professione decoratur, eadem illa ad quam postea nos Louanio ex intervallo vocati sumus. In qua quam dextrè, quantoque cum fructu rei literariae versatus sit, ipsa adhuc vniuersitas testatur, & monumenta ipsius declarant, quae posteritati reliquit. Gliscente deinde in ea vniuersitate Religionis dissidio, cum aduersus Lutherum stringere calamum coepisset, indignationem quorundam incurrit, qui illi nocere poterant: Quod ille sentiens cessit inuidiae, & Lypsiam se contulit, vbi cum aliquandiu substitisset, in patriam reuocatus est, vbi sacris initiatus non admodum diu superuixit. Mortuus est autem circa annum 1540. Scripsit multa sed non omnia in lucem prodierunt ob immaturam Authoris mortem.

Hesiodi opera & dies carmine reddidit, ita vt singulos Graecos versus singulis Latinis exprimeret, vt inseruiret illis, qui vtramq; linguam conferre cupiunt: Georgius Ratallerus idem opus transtulit vt infra diximus, sed liberiori stylo: Michael Isxngrinus Vlpj opus hoc impreßt Basilea anno 1540. Graecis & Latinis è regione oppositis.

Scripsit & collectanea quadam prouerbiorum, quae in Chiliadibus Erasmi non habentur: Scripsit etiã ad Henricum Saxoniae Ducem Elegiam gratulatoriam.

Scripsit etiam nonnullos tractatus aduersus Lutherum, quos olim excusos vidimus, sed nec recordamur satis quales sint, nec amissos recuperare vnquam potuimus: Clariss. V. I. Doctõr Cyprianus Vomelius, qui illi Erphordia & in patria valde familiaris existiit ei hoc Epitaphium scripsit, quod vt extat in eius sylua hic subiiciam.

EPITA-

DECAS VNDECIMA
EPITAPHIVM D. VLPII
Cissæi Ecclesiastæ Fran-
kerensi.

91
Anno Chri-
sti . . .

Vlpus hic recubat Cissea gloria gentis
A Eternumq; decus Franckæra tuum;
Orantem latius laudasset Tullius ore,

Uberis eloquij copia tanta fuit:

Nec fuerat Graio leuiter sermone beatus

Quin etiam Gracè dicere promptus erat:

Claruit in patria facunda munere lingua

Et Ciues do:uit cœlica iussa suos:

Regna suum poterat celebrare per extera nomen

Postposuit notis sed peregrina locis:

Terra parens igitur corpus venerabile nati

Molliter ut foueat Lector amice, roga:

Nam mens sancta Viri fruitur te dulcis LESV:

Angeli os inter psallit ouatq; Choros.

Aliud eiusdem, in eundem.

Mortuus hic recubat iuuenalibus Vlpus annis

Par Frisia nostra Pieridumq; decus:

Fœtibus ingenij toti inclarescere mundo

Cœperat, ab quantum spei fera Parca rapis!

Qua tamen ante diem fati monumenta supremum

A Edidit, hæc vita causa perennis erunt:

6. Petrus Thaborita.

F. Petrus Iacobi cōuentualis ut videtur Laicus in Tha-
bor prope Snecam fuit. Is patrem habuit Bolsuar-
dia (ut ipse tradit) Iacobum Nauperum virum hone-
stum, & quoniam ea ciuitas tum temporis ob factio-
num dissidia optimo cuiq; maxime periculosa erat ipse
in conuentū Thab. qui & à Bolsuardia nō longe distat,

velat

Anno Christi
1550.

velut intutum vite portam se recepit & quanquam lingua latina non admodum peritus fuerit, tamen artium Mathematicarum, & praesertim Geometriae cognitionem habuit quibus & otiam suum falleret & patria sua operam suam probaret: quod & saepe numero fecit in agrorum ac finium controuersis terminandis: itaque & Carolus Quintus eius opera usus est, in mensuranda terra Bildia, vna cum M. Martino Delpho si, qui huic negotio praefectus erat. Fuit autem hic F. Petrus non modo conuentui suo, sed etiam vniuersae Frisiae valde utilis tum consilijs tum scriptis: Conscripsit enim supplementum Historiae Frisonicae ad Dominum Vorperum Thaboritam de quo supra actum est, paulo tamen altius exorsus quam vnde ille destiterat ab anno scilicet 781. Quo Christi fidem Frisia suscepit ac produxit seriem annalium vsque ad annum 1550, quam finit, qui illum non vltra annum 1527. Descendere asserant, & quod excurrat alteri deberi. Vt cumque hoc sit, nos supplementi titulo sub huius nomine inscriptis nostris allegamus, vt lector intelligat, quo fidere debeat. Nos hoc scriptum eius manuscriptum habemus duobus exemplaribus, vt supra diximus in Vorpero Thaborita: Vixit aucter circa annum 1550.

1550.

7. Stephanus Syluius.

Stephanus Syluius in Vngieterpo natus qui pagus est Territorij Vpsterlandiani, cum parentes haberet obscuros ipse sua industria his praeluxit. perceptis enim vtcumque literis humanioribus, & sacra scriptura principijs ordinem sacerdotalem suscepit: Quae adeptus ludum literarium aperuit domi suae. Quae ratione cum & concionibus in Templo & praelectionibus

in ſchola ſeſe ſtrēnuè exerceret, id conſecutus eſt, vt in
ter Sacerdotes & Ludimagiſt. ſua memoria parē non
habere crederetur, multo tempore in Friſia: Itaque cū
vtramque ob hanc cauſam ſapius ex alijs in alios pa-
gos electione populari inuitatus tranſmigraret, tandē
Paſtor in Tzumma electus eſt, qui pagus eſt Territo-
rij Franekerani. Ibi cum aliquandiu verſaretur, res
& Eccleſia promouenda & proſtiganda Barbariei
ſtrennuam egit: Nam & nos eius diſcipulos complu-
res cognouimus, in vtraque lingua feliciter inſtitutos
qui & Reipublicæ gubernacula poſtea tenuerunt:
Hanc igitur famā conſecutus, Stephanus iſtinc Leo-
uardiam vocatus eſt, non vt Scholam adminiſtraret,
ſed vt paſtoratum Parochia ſuſciperet ad Sanctum
Vitum in aula veteri: Vbi quamuis ſtrennuè munus pa-
ſtorale obiret, quicquid tamen otij negotijs Eccleſi-
aſticis ſubducere poterat literis excolendis impendere
ſolebat. Ideoque domi ſua priuatim diſcipulos admis-
tebat, non quidem promiſcue quoſlibet, ſed eos tantū,
in quibus ſibi minimo negotio, fructus plurimum fa-
ctutus videbatur: Leouar. poſt annos aliquot vocatus
eſt Gruningam, vbi Paſtoratu ſummo ad S. VV albur-
gam per aliquot annos functus diem ſuum obiit anno
1567. atatis ferè 60. Scripta eius hæctenus excuſa qui-
dem nulla vidi, ſed oſtendit mihi olim Leouardia anno
1554. Grammaticam, quam carmine conſcripſerat,
cuius exemplaria apud eius diſcipulos etiam extare
arbitror oſtendit & in Theologia tractatus aliquot,
quorum iam non ſatis memini. Epitaphium ſuum hoc
diſticho ipſe complexus eſt.

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Hic situs est Stephanus studiose auriga iuuenta
Qui columen Frisiae si voluisset, erat:
Floruit maximè circa annum Chr. 1556.

7. Gemma Frisius.

GEMMA Frisius Doccomij honestis parentibus natus est, circa annum 1500. & ob bella quae tum inter factiosos in Frisia feruebant Gruningam ad amicos missus & ab ijs ibidem educatus est: Cumq; adolecens ibi in literis mirum in modum profecisset: Louanium ad grauiora studia capescenda ablegatus est, vbi & collegio Gruninganorum nomen dedit, ob nunciij commoditatem, quo vti posset ad petenda ab amicis Gruninganis studiorum necessaria: Nam cum Frisia, & Gruningia longè distent Louanio, nec proinde in diem studiosi a Parentibus suis habere possint, quibus ad vitã & ad studia opus habent, Collegia nationũ suarum cū consensu vniuersitatis cõstituerunt, quae singula peculiare nũciũ sustentare possent, qui statis tẽporibus ex patria cõmeatũ & pecuniam & cetera necessaria apporet: Gẽma igitur cū parentibus admodũ adhuc puer orbatuſ esset, non Fris. Occident. sed Gruning. collegio se adiunxerat ob causas suprãdictas, vt ex ipso saepius audiui-
mus, & ex eius etiã sorore quae Louaniũ multis annis nostra memoria habitauit: Gẽma itaq; à multis ob causas modo relatas Gruning. est habitus quãquam Doccom. esset: Studuit autem Gẽma Louaniũ Mathematicis artibus ac medicin. In illis quãtum valuerit scripta eius publica testantur: In Medicina doctoratum consecutus & professionẽ publicã, inter præcipuos eius vniuersitatis medicos habitus fuit: In Theoria acutus ac tritus in praxi felix. Mathematicas artes priuatim in adibus
suis

fuit docere solebat, vbi & nos eū docentem studiose au-
diuimus: Erat enim singularis in eo docēdi dexteritas
ac gratia: Duxit Gema vxorem Louanij, ex qua filiū
habuit Cornelium Gemmā: itidens Medicū & Mathema-
ticū, & qui patrē suū non modo eruditione sed & nomi-
ne ipso obscurauerit: Fuit enim hic & in mathesi & in
mediema patrē nō inferior, & nomē p̄priū habuit, Cor-
nelius, cognomē illi gema fuit, q̄ Patri erat nomen pro-
priū, qui cognomen nullū aliud habuit quā à patria,
ex qua dictus est Frisius: quamquā & à patre habere
potuerit, qui Cornelius appellatus fuit: Est autē Gēma
apud Frisios nomen frequens & vsitatū, illa tantū gen-
ti Dialecto conseruata, q̄ litera G. sonū literę I & E.
item I. in pronunciatione vulgari edat: Fuit autē Gema
in summa gratia apud Car. V. maximē ob astrono-
miam & Geometriam, in quibus & Imperator non in-
feliciter versatus erat, adeo quidem, vt & Gemmam
erroris admonuerit in mappa mundi, quam postea er-
rore sublato illi Gemma dedicauit: ob easdem artes
Mathematicas Gemma domus à multis Magnatibus
Aulicis visitabatur, qui & ipsum sapē Bruxellas euoca-
bant, non ingrati pro opera prestita: Erat Gemma Lo-
uanij ob mortuū comitatē gratus omnib. ὁμοτέχνοισ
suis medicis, inter quos vnum precipuē familiarē hā-
bebat D. Hieremiam Triuelium. Cum hoc aliquando
conspēctus in publico, effugere non potuit salsi cuiusdā
facetiās, qui dixit esse Hieremiam & Gemmam Loua-
nensium medicorum par impar: Gemma enim statura
mediocri erat, membrisq; gracilibus, & facie pallida.
Hieremias illo non paulo procerior & facie rubicun-
da, totoq; corpore insigniter obeso: ita vt præ caronum

Annae Chri-
sti

mole membrorum suorum fermè inpos esset: Hieremiam nos Louanij anno 1547. studiose audiuius publicè explicantem Aphorismos Hippocratis: Qui frequenter dicebat, nihil infelicius esse aegrotanti medico propterea q̄ omnib. in promptu esset illud, Medi. e cura te ipsum: id quod illi tunc impossibile factu esset, iudicio per morbum turbato: Ideoque Gemmā sibi medicum, si quando aegrotaret, praestipulatus erat; & Gemma vicissim illi in sibi, itaque cum euemisset, vt morbo pestilenti correptus Hieremias Gemmam accerseret, Gemma, vt venisset, Hieremiam hortatus est, strenuè præcederet, nulla alia re opus esse, quam fideli Comite, se non longo interuallo eadem via subsequaturum: Vterq̄, igitur breui temporis spatio vna cum alijs multis viris egregijs peste absumptus est anno 1558. Neuter medicamentis vti voluit aduersus fatalem necessitatem, quam praesentem esse intelligeret: Scripta reliquit Gemma (quod equidem comperi) nulla in medicina, in Mathematicis autem complura: quae sunt Methodus Arithmetica impressa Antuerpia anno 1540.

De locorum describendorum ratione, deque distantijs eorum inueniendis.

Item de vsu annuli astronomici, libelli hi sunt impressi ibidem cum Petri Apiani Cosmographia anno 1540.

Charta sive mappa (vt vulgus vocat,) qua continetur generalis totius orbis descriptio, partim ex veteribus partim ex recentioribus collecta & Carolo Quinto Augusto dedicata impressa Louan annoij 1540.

Eiusdem libellus de principijs Astronomiae & Cosmographiae

mographia, de que vsu globi Cosmographici ab eodem editi: Et de orbis diuisione & insulis rebusq; nuper inuentis.

Item libellus de Annuli Astronomici vsu, excusum sunt apud Ioannem Stelsius anno 1548 in 8.

Eiusdem demonstrationes Geometrica, de vsu Radij Astronomici, seu Regulae Hipparchi excusae sunt Antuerpia.

Arithmetica Methodus excusa est Parisiis cum Annotationibus & Additionibus quibusdam Iacobi Pellerarij.

Eiusdem de Astrolabio Catholico liber, quo latissime patentis instrumenti multiplex vsus explicatur & qui quid vsquã rerum Mathematicarũ tradi possit continetur: Antuerpia anno 1556. Floruit Auctor maxime circa annum Chr. 1551.

1552

9. Regnerus Prædinius.

Regnerus Prædinius, natus est in pago Vinsemo, qui Gruninga non longe distat: Prædinius enim vocari voluit, quod ruri & in prædijs esset natus: Is cum per acri ingenio esset, perceptis in patria viriusq; lingua fundamentis Louanium se contulit, & Philosophia primum, deinde etiam maioribus (quas vocant facultatibus) operam strennuam impendit: Reuersus in patriam cum ad diuersa munia in Repub. obsequenda magnis & precibus & præmijs inuitaretur, ad nullum suscipiendũ commoueri potuit, quã ad administrationẽ schola publica, tum quod in hoc plurimũ fructus Reip. adferre posse se arbitaretur, tum etiam quod genium suum huc maxime propensum esse sentiret: Susceptam itaq; Gruninga hunc Spartam sic ornauit, vt vicinas

prædij n.

Aono Chri
sti.

1556.

scholas Triviales fama sua longè latèq; obscurauerit, Erat enim in hoc viro recondita eruditio, & eloquentia singularis, & quod praecipuum est gubernanda iuuentutis mirabilis quadam dexteritas: Itaq; non modo ex Gruningia Frisia Orientali, & Occidentali, ex Vespalia, Transisulania, Geldria, Brabantia, Flandria, sed etiam Gallia & Italia eius audiendi gratia, Gruningam non modo studiosi mittebantur, sed & eruditi quoque velut ad Academiam celebrem confluebant: Et procedebant ex eius schola adolescentes, ita fideliter instituti, ac tam solidè docti, vt cum ad Academias se conferrent omnibus essent admirationi, quorū non pauci mihi Louanij & cogniti & amicitia coniuncti fuerunt: Scholam per multos annos administrauit, & ad extremum vsque spiritum in solita docendi contentione perseuerauit. Cum autem ille diem suum obisset clarissimus vir D. Doctor Hesselus ab Aysma qui tum vrbis Gruninganae Syndicus erat, & Reuerendiss. Dom. D. Stephanus Syluius qui summus ibi Pastor ad S. Valburgam erat Erphordiam literis datis petiuerūt vt ego eam scholam gubernandam susciperem quod si vellem se magistratu vrbis bonis rationibus inducturos, vt mihi ea prouincia publicis literis offeretur. Sin minus, causas sincere perscriberem cur recusarem. Respondi sincere, & cur suscipere Prouinciam istam non possem causas duas reddidi: primum quod haberem in Academia libera professionem vtriusq; linguae ad quā Louanio publicè accitusestem, vt parum honestè possem permutationem istam subire, etiam si forte apud Gruninganos stipendium amplius foret. Secundo quod prospicerem aētum iri, de existimatione eius, quisquis Prae

inio in Reſtoratum proximo ſufficeretur. Nam cum ille tam ſingulari gratia polluiſſet apud ſuos audito- res ut ſibi perſuaſum haberent omnes, ſimilem eius alterum natum non eſſe, non dubitabam contemp- tum iri, eum qui uon idem & eodem modo præ- ſtaret quod Regnerus, etiam ſi fortè præſtaret plus ac melius. Quam diu enim Regneri vox *ἔραυλος* erat, & ſonaret in auribus auditorum iuuenum, & quorum iudicium adhuc immaturum erat, nihil aliud expectari poterat, quam ex deſiderio ſoliti præ- ceptoris, faſtidium Præceptoris inſolentis. Doluit ſecun- da hæc ratio mea tum Stephano, tum etiam Heſſelo, & cum deinde ad Magiſtratus petitionem, ſcholam iſtam gubernandam ſuſcepiffent vir omnibus modis doctiſſimus M. Gerardus Lopperſum, ipſius Pradinij quondam diſcipulus, experiētia vnius anni doctus, do- luit ſibi quoque in mentem non veniſſe re integræ ul- timam iſtam cauſam recuſationis meæ: Mortuus eſt au- tem Gruningæ Pradinus, & ſepultus eſt prope Tem- plum S. Valburgæ non longè à ſchola, in ſemita qua fre- quenter ſolebat deambulare. Sepulchrum eius tectum eſt lapide inſigni, in cuius ſuperficie ſcriptum eſt. Hic ſi- tus eſt Regnerus, Pradinus, in CHRISTO IESU mortuus anno ſuæ ætatis quinquageſimo primo Dom- ni vero 1559. Die 18. Aprilis. Multa eum ſcripſiſſe intel- lexi, quæ tamen ad manus meas hæcenus non per- uenerunt. Audiui ſcripta eius non referre gratiam quã viua vox habuit, eademq; à Catholicis eſſe notata. Sub iungam hic clariffimi viri Cypriani Vomelij de eo Eut- logium, quod eſt tale:

Anno Chri.
sti.

AD DOCTOREM THOMAM
Ennium de Regno Ludii literarij
apud Gruningenses mode-
ratore.

HAVD mihi continuo solet admirabilis esse.
Si quem fert oculis publica turba suis:
Sed quem commendat quisquam laudabilis ipse
Hunc ego confestim deueneratus ero:
Ergo frequens cum tu memores doctissime Thoma
Regnero eloquij flumen inesse merum,
Atq; vel Isocratis Veneres dicendo referre,
Vel Demostheneos telaq; vimq; grauis:
Nec modo Romuleis vbertim vocibus uti,
Attica sed parili verba sonare modo:
Nunc illum statuo reuera existere talem,
Et Frisiam tantum letor habere decus:
Gratulor & Frisia, cuius condiscere publi:
Et tanto liceat sacra fidemq; viro.
10. VVo Helt.

VVO Helt Gruninganus vir doni nobilis diu
a suis desideratus, cum studiorum gratia per
multos annos peregrinatus sit, in patria (quod equidem
compererim) haectenus non est reuersus: Fama de eo diu
iucunda, & ob spem de ipso coceptam apud omnes gra
ta viguit: Cum eruditione, prudentia, comitate parem
sibi nullum habere dicatur. Bibliotheca Simleri, quae
eum perperam Viuionem vocat, eum scripsisse asserit
Dialecticam, quam mihi tamen haectenus videre non
contigit: Praestitit ille olim Academia Louaniensi rem
oppide

Iuo.
Vuo.

oppido quam necessariã aduersus ingruentem hostem
Martinũ Rossesium, cum summis eloquentia viribus,
studiosos & ciues exsuscitaret ad hostem fortiter repel
lendum, qui à quibusdam alijs iam pene ad deditiõẽ
faciendam inducti erant. Cui subsidio mox fuit M. Se
uerinus à Teyta Harlingensis qui correptis armis stu
diosos in aciem eduxit, & non modo mœnia fortiter tu
tatus est, sed & hostem propulsauit, vnde & à Carolo
Quinto præmij nomine nobilitatem consecutus est. Viri
usque mentionem facit, clariss. Dom. D. Cyprianus Vo
melius: De VVone sic scribit:

Protinus vt subij sublimia tecta Louani
Quero quis hic Cirra fertur in vrbe caput:
Tunc mihi congregiẽs aliquis respondit, hic Vuo,
Germana Sophia præmia prima refart:
Fontibus hic liquidis sua largius ora rigauit
E quibus eloquij vena beata scatet:
Hic Graias Latiasq; simul percepit Athenas,
Quolibet ore sonat, qualibet arte valet:
Permeat hic idem Regiones atheris omnes
Et quid Mars foueat præmonet atque Venus:
Hoc sermone mihi fuit admirabilis vno
Protinus ille mihi vir venerandus erat:
Illius audieram multis præconia verbis:
Ac licuit coram plurã notare quidem
Non tamen hunc martis rebamur ad arma paratum
Sed pacidã tantum pacis habere decus:
Ecce ferebatur Titan per terg: Leonis,
Et sua quassabat spicæserta Ceres:
Cum per Menapios collecto milite campos
Tungrorum Gallis dilaceraret opes:

Anno Ghri-
sti.

Iamque Louanenses muros hostilibus armis
 Cinxerat igniuomis at teger atq; globis:
 Nec mora ni coctus se dedat ciuibus vltro,
 Ferratas iactat vi reserare fores:
 Pacis amans aliquis perq; otia longa solutus,
 Placari Gallum consulit are d'ato:
 Ipse sed intrepidus diuersum consulit Vno
 In medium prodit verbaq; prompta fuit:
 Ne trepidite viri quamuis sit proximus hostis:
 Fortibus in bello nulla pericula nocent:
 Dedecus o Ciues absit memorabile vestras,
 Sospitibus vobis tollat vt hostis opes:
 Et vos o iuuenes obnoxia turba minernæ
 Sumere vos animum nunc Dea vestra iubet:
 Neu rudis vt Tiro parma gladiog; relictis,
 Vix bene conspecto Marte parate fugam:
 Quin pro communi modo vulnera ferte salute
 Si muros hostis scandere forte velit:
 Galle ferox Belgas deuincere sepe mmaris:
 Sed te Iricinus pernegat esse parem:
 Nunc quid declini Cristas etate resumus
 Cum tua sub pedibus lilia strata iacent.
 Hoc omen regni vertendi funditus esto
 Sim ea vincendi præscia signa tui:
 Dixerat atque animo deposcit prælia, certus,
 Dummodo conspiciat mœnia salua mori:
 Ciuica quem sequitur iuuenumq; deinde corona
 Atque arcent animo Deltica signa pari:
 Non ego Groningam mirer sua lura tueri,
 Cum tales nobis educet illa viros:

Educat illa viros belliq₃ togaq₃ peritos
Hoc virtute sua nobilis Vuou probat.

103
Anno Chr^o
si.

DE M. SEVERINO HARL IN-
genſi Ciue Louanienſi ad Bottonem
Hoytes ita ſcribit.

SÆP E Ducem Caſar Friſia ſubmittit in arces
Qui ſeuo tutus præſtet ab hoſte vias
Quiquæ magiſtratus dicit ſanctumq₃ Senatam.

Et populis tribuunt iura bilance pari:
Obligat hoc merito Friſia ſibi Caſar habenas,
Cogitat & grates illa referre memor:

Ecce Seuerinus Friſiis orundus in oris,
Caſaris in Patria viuut agitq₃ Ducem
Illius auſpicio ſua Pieris induit arma
Pieridumquæ Comes quiſquis in vrbe fuit

Bella Lotarienſi gereret cum Gallus in agro
Terrorique ipſis mœnibus eſſet ouans:
Non grauitas, virtus, conſtantia deſuit illi:

Non uſus belli non animoſa fides:
Ne ceſſa fidos Friſia ſubmittere Caſar
Cum ditio fido reddat & illa Duces.

Hac nos occasione Vuonis breuiter hic attigimus
vt ambos Duces grata memoria celebremus : quibus
Louanienſes tunc ſalutem ſuam non grauatim accep-
tam ferebant De bello hoc Louanienſi Lector videat
opus Damiani Goeſi qui Louanio præfectus fuit:
Vuonem quidem nos non vidimus, ſed Seuerino Lo-
uanij diu familiares fuimus, qui totam iſtius Roſſe-
miana obſidionis Hiſtoriam ſuam aliquando nobis

Anno Chri-
sti.explicare non grauatius est: Floruit autē maximè VV°

Helt circa annum 1560.

1506.

DECAS DVODECIMA.

I. IOANNES ACRONIUS.

IOANNES Acronius, in Acronio natus qui pagus est in Fri. Territ. Vtingeradeleo Medicus & Mathematicus fuit, & Basileæ obistarum artium professionē celeberrimus fuit, vbi & per multos annos versatus fuit, & tandem vita defunctus est anno 1563. Vir etate adhuc florenti: In medecina quod equidem sciam nihil scripsit. In Mathematicis plura extare puto, quamquam nihil hactenus viderim: Nam cum Exphordia agerem plurimas ab eo literas accipiebam, quibus me verum suarum certiore redderet, vt & ego eum vicissim mearum: scripsit autem literis suis quas adhuc habeo, se habere opera quaedam absolata ac typis iā destinata: Videlicet,

Confectionem Astrolabij, & annuli astronomici.

Item de sphaera:

Item de motu terræ.

2. Ioannes Saxonius,

Ioannes Saxonius Hartstedius ex minori Frisia V. I. Doctor, Decanus fuit Ecclesie Hamburgensis & Canonicus Bremensis vir insigni eruditione ac prudentia conspicuus: Qui in diuersis vniuersitatibus iura publice professus est: Hic circa annum 1559. Erphordia clarissimo viro D. Doctori Henrico Knaustimo valde familiaris erat, quo mediante & nobis ibi tum amicitia

CUM

cum eo contigit, quam & absens per literas ille deinceps fouit: Scripsit multa ex quibus Bibliotheca recensent.

Commentariolum ad T. Liuinij historiarum ab vrbe condita lib. xxxi. & xxij. De secundo bello punico impressum Basilea apud Ioannem Oporinum anno 1547. Assertio eius de glossis Accursianis, & Bartholi consimiliumq; Doctorum commentarijs, absq; ijs Ius Civile intelligi rectè non posse excusa est Basilea apud Ioannem Oporinum anno 1548.

Commentarius in orationem Ciceronis pro Sextio Roscio Amerino.

Item Oratio de vtilitate studij dicendi.

Item alia de obseruandis legibus simul excusa sunt Basilea apud Ioh. Oporinum.

Hic sibi proposuerat conscribendam generalem totius Frisiae historiam eoque sine Bruxellam profectus Viglio Zuichemotum Secreti Consilij per Belgium Praesidi Assertionem suam illam de qua supra dictum est dedicauit eo fine, vt opera Vigly, qui plurimum vbique poterat, antiquitates patriae ad institutum suum necessarias consequeretur. Itaque Viglius eum Senaui Regio in Frisia & praecipuè D Aggeo Albada, Iulio à Geol aduocato Regio, & Pastori Stephano Syluo commendaui. Quorum opera ille adiutus plurima antiquitatis monumenta conquisiuit: Quem postquam ego defunctum cognouissem Erphordiam literas ad Knaustiniū dedi ac petij vt curam adhiberet, vt antiquitates illae nostratibus in tuto essent. Sed Knaustinus literis Erphordia Louaniū ad me 4. Augusti anno 1571. datis in hac verba respondit, ad 10. Saxonij inchoata historica

Anno Christi.

quod attinet (inquit) scripta ad heredes, & Germanū fratrem eius, verum impetrare nihil potui. Credo quod furi deripuerunt, quos vinam à praefepibus arcere licuisset, nec enim confecta examinibus dulcissima mella furis debentur: Ego non immemor precum tuarum, & si qui quam hoc nominis forte & alias in posterum cōperio fideliter transmittam, ut praclarum opus tuum quod in manibus habes quocunque modo adiuuem haētonus ille: Nihil ex his ante Biennium cum ad clarissimum amplissimumq; Virum & mei ab ineunte aetate amantissimum Dom. D. Hesselum ab Aysma scripsissem de conquirendis antiquitatibus, in usum meum ille ignarus eius quod ego apud Knaustinum egissem ita ad verbum respondit scripsit literis 12. Martij anno 1590.

- „ Memini (inquit) me aliquando à Iulio de Geel Pro-
 „ curatore Regio audiuisse Ioannem Saxonium (si bene
 „ memini) in Frisia fuisse, & à se & Doctore Stephano
 „ Syluio omnia pene Chronica Frisiae & vetustatis mo-
 „ numenta accepisse, & in patriam suam tulisse, fide da-
 „ ta ut Historiam conscriberet, qui tamen nihil praestitit:
 „ non abs re foret eius Viduam vel heredes de ijs restitu-
 „ endis interpellari haētenus ille: Sic interim nos patrijs
 „ antiquitatibus paulatim denudati sumus: Floruit Aut.
 „ hic circa annum Chr. 1564.

3. Regnerus Hallemius.

Regnerus Hallemius, natus in pago Hallemo qui est Territorio Ferner der adeo studiorum gratia versatus in vniuersitate Heidelbergensi, scripsit Carmen Elegiacum in obitum Mariae Vxoris Frederici Comi-

Comitis Palatinis Electoris, &c. Excusum Heidelbergæ, à Martino Agriola: anno 1567. Scripsit & alia quedam quæ ad manus nostras non peruenerunt: Floruit Auctor circa annum Christi. 1565.

Anno Christi.
1565.

4. Volcherus Koyter.

VOLCHERVS Koyter Frisius, Medicus Noribergæ praxin exercuit. ibidemque externarum & internalium principalium humani corporis partium tabulas atque anatomicas exercitationes nouis, & artificiosis figuris illustratas composuit: Quæ sunt excusæ Noribergæ anno Christi 1573. In folio in officina Theodoretæ Gerlaceni: Auctor floruit circa annum Domini 1570.

1570.

Item tabulas eiusdem de ossibus & cartilaginibus humani corporis excusæ 1567.

5. Theodorus Euroteles.

THEODORVS Euroteles, natus est in pago Frisia dicto Oesterendi, qui est in Territorio Nannæderadeleo: Voluit enim per nominis interpretationem Euroteles dici, cum Oesterendus dici posset: Hic diuersis locis Scholas Triviales rexit, cum ingenti discipulorum & frequentia & fructu: Primum Harlemi in Hollandia, deinde & Bolsuerdiæ in Frisia & alibi: Multa scripsisse dicitur, sed quæ nos hæcenus excusæ cognouimus hæc sunt:

Iudicium paridis super tribus de aureo malo litigantibus Deabus è Luciano in modum Tragædiæ lusum. Excudit Iserandus Terstege Leonardia anno Chr.

1574.

Idem

Anno Chri-
sti.

quod attinet (inquit) scripta ad heredes, & Germanū fratrem eius, verum impetrare nihil potui. Credo quod furi deripuerunt, quos vtiā à praesepibus arcere licuisset, nec enim confecta examinibus dulcissima mella furis debentur: Ego non immemor precum tuarum, & si quicquam hoc nominis forte & alias in posterum cōperio fideliter transmittam, ut praclarum opus tuum quod in manibus habes quocunque modo adiuuem haētonus ille: Nihil ex his ante Biennium cum ad clarissimum amplissimumq; Virum & mei ab ineunte aetate amantissimum Dom. D. Hesselum ab Aysina scripsissem de conquirendis antiquitatibus, in usum meum ille ignarus eius quod ego apud Knaustinum egissem ita ad verbum respondit scriptis literis 12. Martij anno 1590.

- „ Memini (inquit) me aliquando à Iulio de Geel Pro-
 „ curatore Regio audiuisse Ioannem Saxonum (si bene
 „ memini) in Frisia fuisse, & à se & Doctore Stephano
 „ Syluio omnia pene Chronica Frisiae & vetustatis mo-
 „ numenta accepisse, & in patriam suam tulisse, fide da-
 „ ta ut Historiam conscriberet, qui tamen nihil praestitit:
 „ non abs re foret eius Viduam vel heredes de ijs restitui-
 „ endis interpellari haētenus ille: Sic interim nos patrijs
 „ antiquitatibus paulatim denudati sumus: Floruit Aut.
 „ hic circa annum Chr. 1564.

3. Regnerus Hallemius.

Regnerus Hallemius, natus in pago Hallemo qui est Territorio Feruerderadeleo studiorum gratia versatus in vniuersitate Heidelbergensi, scripsit Carmen Elegiacum in obitum Mariae Vxoris Frederici Comi-

Comitis Palatinis Electoris, &c. Excusum Heidel-
berga, à Martino Agri. ola: anno 1567. Scripsit & alia
quædam quæ ad manus nostras non peruenerunt: Flo-
ruit Auctor circa annum Christi. 1565.

1565.

4. Volcherus Koyter.

VOLCHERVS Coyter Frisius, Medicus Nori-
berga praxin exercuit. ibidemque externarum
& internalium principalium humani corporis partiũ
tabulas atque anatomicas exercitationes nouis, & ar-
tificiofis figuris illustratas composuit: Quæ sunt excu-
sæ Noribergæ anno Christi 1573. In folio in officina
Theodoretæ Gerlaceni: Auctor floruit circa annum
Domini 1570.

1570.

Item tabulas eiusdem de ossibus & cartilaginibus
humani corporis excusæ 1567.

5. Theodorus Euroteles.

THEODORVS Euroteles, natus est in pago
Frisia dicto Oesterendt, qui est in Territorio Iden-
naerderadeleo: Voluit enim per nominis interpretatio-
nem Euroteles dici, cum Oesterendius dici posset: Hic
diuersis locis Scholas Triuiales rexit, cum ingenti dis-
cipulorum & frequentia & fructu: Primum Harlemi
in Hollandia, deinde & Bolsuerdie in Frisia & alibi:
Multa scripsisse dicitur, sed quæ nos hæcenus excusa
cognouimus hæc sunt:

Iudicium paridis super tribus de aureo malo liti-
gantibus Deabus è Luciano in modum Tragædiæ lu-
sum. Excudit Iserandus Terstege Leonardia anno Chr.

1574.

Idem

Idem descripsit Carmine Elegiaco Horrendum illius
Cataclysmum, qui Frisiam afflixit Calendis Nouem-
bribus anno 1573. excudit Lathocomi: Floruit Auctor
anno 1573.

6. Andreas Gryphius.

ANdreas Gryphius, cum in iuuentute sua literis hu-
manioribus non infeliciter excultus esset, animus-
que illi ad rem bellicam propenderet, militia tiroci-
num sub Carolo Quinto fecit: Itaque in eius expeditio-
ne ad Algeriam fuit, in qua sic se gessit ut nobilitatis in-
signia illi in premium virtutis Imperator conferret:
Ornauit eum etiam Imperator iurisdictione Territo-
rij Vingeram, quam per multos annos summa cum
aquitatis laude administrauit: Tandem subortis in Fri-
sia sacris factionibus, varia fortuna iactatus, tandem
suum diem obiit circa annum 1574: Collegit tum ex
observatione propria, tum ex aliorum suggestione, tum
etiam ex authorum lectione prognostica rustica non
inepta, quibus & tempestates & alia calamitates pre-
uideri possent quae hominibus diuersis temporum reuo-
lutionibus accidere solent: Quae cum aliquando mihi in
Borna domi sua exhiberet, editurum se in lucem pro-
mittebat. Quod tamen an factum sit equidem non scio:
transmisit autem vsibus meis ad subsidiũ historiae meae
multa antiquitatum monumenta egregia, & in his et-
iam reliquias Cappidi Stauriensis: Quae mihi plurimũ
ad iumentum attulerunt, ut hoc nomine illi gratias im-
mortales debeam. Filium habuit vnum Vscionem Gry-
phium, qui à parentibus liberaliter educatus, & adhi-
bitis bonis Praeceptoribus feliciter institutus est primũ
in Borna, deinde Leouardia. Vbi Triuialibus ex politus

Louanium se contulit, & Iuri Ciuili operam dedit: Sed cum esset non satis expedita lingue magis illi semper Theoria quam praxis iuris placuit: In patriam reuersus in adibus parentum se modestissime continuit, & patrem suis collationibus iucundissime refecit: Cumq; pater a factiosis captus & in vincula coniectus esset, pius filius viro se loco patris obsidem obtulit, donec pater Lytron suum, quod ab eo postulabatur inferret ac solueret: Ingruentibus tandem per vniuersum belgium motibus grauioribus cum in patria esse non posset aliquam diu castra Regia secutus est, ac tandem in eo pralio, quod in deserto Mokensi commissum est perijt non quidem ex vulnere aliquo sed mera siti suffocatus, quod alijs ibidem eius commilitonibus accidit: Scripsit hic Heroico carmine (quo multum valebat) historiam expeditionis sua quam diu in castris fuisset, quam quidem non iniucundam lectu fuisse, a fide dignis accepimus: Editum tamen in lucem esse hactenus non audimus, non desunt qui asserant opus hoc paulo ante mortem auctoris a Proteruo quodam commilitone eius in ignem coniectum conflagrasse.

7. Fredericus siue Feico Viarra.

Fredericus siue Feico Viarra honestissimis parentibus natus est in pago Viera, qui est in Territorio Menaldumano prope Bellocomum, vnde & Viarra dici voluit: Hic singulari ingenio præditus fuit: Et cum in quouis disciplinarum genere posset quantum vellet, in Musicis, tantum excellere studuit. Itaque in testitudine præcipue emicuit, in qua & cantiones aliquot diuersarum vocum composuit elegantes, quæ Louanij & alibi excusæ: Carminum etiam syluam ab eo compo-

Anno Christi.
81.

composita Louanij vidimus, sed an ea sit excusa typis
 compertum non habemus: Venam eerte habuit in fun-
 dendo carmine facilem ac fluendam, & quae factibus
 oportunitis non careret: Louanij optimam aetatis sua
 partem contriuit: Galliam tamen & Germaniam vi-
 dendi potissimum gratia peragrauit: A Egrè tandem in
 patriam reductus ad politicas actiones, quas semper
 fugerat, non sine felici successu se accommodauit:
 Mortuus est in patria, vt accepimus, circa annum
 Christi 1574. Cum nos relictæ Erphordia ad Cardina-
 lem Granuellanum acciti Venissemus anno 1562. Ille
 nos Louanij A Eroslichide salutauit quam in memo-
 riam eius hic subyciemus: Cum paulo melius vita no-
 stra cursum indicet, quam Henricus Panthaleo in Pro-
 sopographia sua: M. Suffrido Petro, &c.

Profalesu

M. SVFFRIDO PETRO
 suo Frederic. Viæra
 Frisius.

SERTA Comis hedera Phœbeiaq; laurea cedit,
 Vatibus hic sacris semper habetur honos:
 Frisia quem genuit fœlici vberima partu,
 Frisia Doctorum fertilis illa parens:
 Rara dedit iuueni crescenti munera Phœbus,
 Ingenij studijs hinc tamen auxit opes
 Doctus erat, docuit iuuenili et aetate iuuentam.
 Virtutem summa religione fouens:
 Suscipit hinc vlnis Academia Belgica passis
 Per varium Sophie ducere sueta genus.

Et Thuringorum precibus commota potentum

Teuthonicis posthac mittit ad arua soli:

Restituit quibus ille suo prope cuncta nitore

Vindice dans linguis arte duabus opem.

Sed mox hac cecidit spe, dudū Erphordia foelix,

Fata negant longa prosperitate frui:

Rursus enim patrias reuocatur Petrus ad oras

Inq̄, Aulam ambigua conditione venit:

Sed nimius candor, sed mens quoque nescia fraudum

in tali haud patitur viuere posse loco:

Vita Viro tranquilla placet studijsq̄, ditata:

Suspicit hanc sapiens, hanc fouet ipse Deus.

8, Vilhelmus Canterus.

SI quis absolutum specimen desideret hominis studiofi, & eius qui literis promouendis totius se consecrarit, in Gulielmo Cantero ad amussim expressum reperiat. Quem inter Scriptores Frisios merito nobis recensendum arbitramur, cum parentes eius partim Leouardienses partim Gruningani fuerunt, ipseque Ultraiecti natus sit: Ut enim Leouardiam & Gruningam hodie in Frisia esse nemo dubitabat, ita etiam Ultraiectum olim Regum nostrorum tempore portionem Frisia fuisse certissimum est. Nec illud quisquam negauerit, Leouardienses omnes & Gruninganos Ultraiectinis esse conterraneos, si communem his Ultraiecti posttam Dincesios Archiepiscopalis sedem consideres. Quo accedit quod Cantero non modo fundi auiti prope Leouardiam haectenus integri sint, sed & in eadem ciuitate complures superstites sint, qui illi sanguine iuncti sunt, ipseque demum illic sedem figere constituerit, si modo vita supervisset.

Anno Christi.
111.

Vt igitur & expeditius originem huiusce Viri explicemus, illud in primis est sciendum, Cant. familias dū is. easdemq; non modo diuersae gentis, sed etiam diuersa nationis esse, quarum altera Leouardia quae Occidentalis Frisia Metropolis est, altera Gruningae velut indigena, viraq; autem apud suos tum vetustissima tum honestissima agnoscitur: Viramque tamen ex vna eademq; Origine olim fluxisse, eiusq; originis radices in Occidentali Frisia primum pullulasse, Genealogia satis alte repetita nobis praesentibus hic praesens aliquando declarauit p.m. clar. Vir ac Dom. Doctor Rembertus Dodonaus. De quo alias commodius dicemus.

Ex Gruningana illa familia Canteros aliquot, ob singularem eruditionem miraculi instar celebravit Erasmus Roterodamus. Fuitq; nuper vir praestantissimus & Senatorij ordinis in ciuitate Gruningana Ioannes Canterus Et nobis adolescentibus ante triginta annos Lotanij familiaris fuit, egregius tum iuuenis & re laeta Ioachimus Carterus, & supersunt summae spei Liberi sui.

Ex Leouardiana familia originem duxit hic noster. Cuius vi Agnati, ita Cognati illic tum ob auitam tum ob suam integritatem atque prudentiam omnibus hodie noti sunt ac venerabiles: Extant enim Leouardiae, vt plurima, ita etiam splendidissima monumenta, quae non minus diuturnitate temporis antiquitatem, quam actorum praestantia excellentiam illorum declarant: Vtpote, qui gerendis magistratibus studium Ciuilis iustitiae, Dotandis Ecclesiis curam Religionis Christianae erigendis Orphanotrophijs & Xenodochijs sollicitudinem pauperum iuuandorum, cum primis habuisse publi-

publicis annalibus memorantur. Quare & merita illorū, & instituti nostri ratio flagitat, vt Genealogiā eius paucis hic deducamus. Ex qua intelligi possit, qua dignitate, quo splendore eius Agnati & Cognatum Leouardie tum Gruningæ, tum Ultraiecti fuerint.

Aono Chri
sti.

Et quod quidem ad paternam eius prosapiam attinget, ipse Guilielmus patrem suum Lambertum, Auū Vilhelmum Canterum nominat, Rembertus Dodo-
naus proauum ei Lambertum tribuit, eiusq; vxorem Vithā nominat ac filiā fuisse asserit clariss. viri Ioannis ab Aucama, cui Pater fuit V. I. consultissimus Petrus ab Aucama, ille qui Leouardiensem ciuitatem primus vallo cinxit, & eandem Senior aliquandiu gubernauit: Ideoque ne eadem sepius inculcemus qui prosapiam cognatorum Canteri cognoscere velis que frequens hodie & splendida Leouardie est, videat eam supra in Petro Aucamano: Dec. 9. capite. 1.

Ex Agnatis Canteri nostri, vixit memoria mea vir praestantissimus Iacobus Canterus qui Consul vrbis Leouardiensis aliquandiu fuit, reliquitq; filios tres, Albertum qui sine liberis decessit, D. Iacobum Sacerdotem ad S. Vitum in aula veteri virum integrae vitae, & Franciscum, qui Consul vrbis Leouardiensis aliquandiu fuit, ex quo cū liberi superstites non sunt, satis apparet, quam nō sint stabiles ac perpetuae res humanae.

Vilhelmus igitur Canterus Lamberti pater, postquam ad virilem aetatem peruisset, secutus com-
moditatem suam, relictā Leouardia, Gruningam se-

Vilhelmus
Canterus.

ANNO Chri.
4i.

contulit: Est autem Gruninga caput Gruningiae, hoc est, peculiaris ditionis suae: Quae tamen si pars Frisia sit, inter Occidentalem & Orientalem Frisiam interiecta, suis limitibus tamen, hoc est, amisi & lauica, vtriusque terminata est: hic ille ducta vxore sedes fixit, & cum vir esset eruditus ac prudens in Senatum cooptatus, illam Rempub. aliquamdiu summa cum laude gubernauit, ac tandem cooperante potissimum ipsi Toparcha Frisia, viro fortissimo generosissimoq; Barone de Tautenburgh, Domino Georgio Schenk, saluberrimis consilijs ciues suos eo induxit, vt Gruningam Gruningiamq; suam Carolo Quinto submitterent, quod & factum est anno 1536. Porro autem cum Gulielmo Cantero vndecim liberi ex vxore nati essent, vnus duntaxat filius Lambertus, defunctis reliquis haeres parentibus superstes fuit. Cuius vitam qui plenius cognoscere desiderabunt, ex cap. 26. libri secundi Nouarum lectionum Gulielmi Canteri nostri petent, vbi parentis optime meriti filius gratus ex professo memoriam celebravit. Lambertus igitur Canterus, postquam absoluto studiorum cursu viriusq; Iuris Lauream consecutus, in patriam rediisset, à Carolo Quinto in senatum Curiae Ultraiectinae allectus est, quod accidit circa annum 1540. Quo tempore Senatus illi praesidebat, ni fallor, Vir clarissimus D. M. Martinus Nardenus, is qui non multo post istinc translatus, & Gruninganae ditionis Vicepraefectus constitutus, Successorem Ultraiecti habuit Dominum Hectorem Hoxuirium Frisium: Mouerat autem Carol. V. vt id faceret, non modo virtus & eruditio Lambertus, sed & recordatio accepti beneficij, quod tum Pater,

tum

tum Auunculus magnus illius Pet., ab Aucama Io. Anno Chr.
 filius in rebus Gruning. atq; Fris. cōponendis, vt di-
 ctum est, in illum nuper contulerant. Nihil enim Ca-
 rolo Quinto antiquius esse solet, quam eos rebus ge-
 rendis præsicere, quorum maioribus officij præstiti no-
 mine se obstrictum agnoscebat, modo eos ab illorum
 industria non degenerare comperisset: Porro autem
 Lambertus ea dignitate auctus, fixis Vltraiecti sedi-
 bus, haud multo post matrimonium contraxit, du-
 eta in vxorem honestissima virgine Ioanna, filia am-
 plissimi viri Domini Theodorici de VVyck. Cuius
 maiores familie splendore nobilissimi rerum affluen-
 tia potentissimi, eruditione atque sapientia cum pri-
 mis admirandi, maxima semper in Repub. Vltraie-
 ctina fuerunt auctoritatis, ac temporibus tam aduer-
 sis quam prosperis, re atq; consilio tum publicè tum
 priuatim Ciuibus suis promissimè adfuerunt: Nati
 sunt Lamberto Cantero ex hac vxore libri tres: Gu-
 lielmus de quo hic dicturi sumus, item Theodorus &
 Ioanna puella. Natus est Gulielmus Canterus anno
Domini 1542. vigesima quarta Iulij, qua dies Luna
fuit, intra decimam & vndecimam horam anteme-
ridianam. Hic autem quo studio futurus esset,
 statim à natiuitate sua præfagio nequaquam am-
 biguo declarauit, utpote qui dum infans adhuc
 in sinu nutricis hæretet, nulla re magis delectare-
 tur quam libris: Et si, quando in vagitum solutus
 esset, nullo solatio citius, quam libri alicuius obla-
 tione placari posset, librosq; dum contrecta-
 re atque voluere concederetur, facile omnis incom-
 modi atque molestia obliuisceretur: Parens vt

Gulielmus
 Canterus:

Præfagium
 ex indole
 puerili.

Anno Chri- contulit: Est autem Gruninga caput Gruningiae, hoc
 91. est, peculiaris ditionis suae: Quae tamen si pars Frisia
 sit, inter Occidentalem & Orientalem Frisiam inter
 iecta, suis limitibus tamen, hoc est, amisi & lauica, v-
 trimque terminata est: hic ille ducta vxore sedes fi-
 xit, & cum vir esset eruditus ac prudens in Senatum
 cooptatus, illam Rempub. aliquamdiu summa cum
 laude gubernauit, ac tandem cooperante potissimum
 ipsi Toparcha Frisia, viro fortissimo generosissimoq;
 Barone de Tautenburgh, Domino Georgio Schenk,
 saluberrimis consilijs ciues suos eo induxit, vt Grunin-
 ningam Gruningiamq; suam Carolo Quinto submit-
 terent, quod & factum est anno 1536. Porro autem
 cum Gulielmo Cantero vndecim liberi ex vxore na-
 ti essent, vnus diutaxat filius Lambertus, defunctis
 reliquis haeres parentibus superstes fuit. Cuius vitam
 qui plenius cognoscere desiderabunt, ex cap. 26. libri
 secundi Nouarum lectionum Gulielmi Canteri nostri
 petent, vbi parentis optime meriti filius gratus ex pro-
 fesso memoriam celebrauit. Lambertus igitur Can-
 terus, postquam absoluto studiorum cursu viriusq;
 Iuris Lauream consecutus, in patriam rediisset, à Ca-
 rolo Quinto in senatum Curiae Ultraiectinae allectus
 est, quod accidit circa annum 1540. Quo tempore Se-
 natui illic praesidebat, ni fallor, Vir clarissimus D. M.
 Martinus Nardenus, is qui non multo post istinc trans-
 latus, & Gruninganae ditionis Vicepraefectus consti-
 tutus, Successorem Ultraiecti habuit Dominum He-
 ctorem Hoxuirium Frisium: Mouerat autem Carol.
 V. vt id faceret, non modo virtus & eruditio Lamber-
 sed & recordatio accepti beneficij, quod tum Pater,

tum Auunculus magnus illius Pet., ab Aucama Io. Anno Christi
 filius in rebus Gruning. atq; Fris. cōponendis, vt di-
 ctum est, in illum nuper contulerant. Nihil enim Ca-
 rolo Quinto antiquius esse solet, quam eos rebus ge-
 rendis præficere, quorum maioribus officij præstiti no-
 mine se obstrictum agnoscebat, modo eos ab illorum
 industria non degenerare comperisset: Porro autem
 Lambertus ea dignitate auctus, fixis Vltraiecti sedi-
 bus, haud multo post matrimonium contraxit, du-
 cta in vxorem honestissima virgine Ioanna, filia am-
 plissimi viri Domini Theodorici de VVyck. Cuius
 maiores familie splendore nobilissimi rerum affluen-
 tia potentissimi, eruditione atque sapientia cum pri-
 mis admirandi, maxima semper in Repub. Vltraie-
 ctina fuerunt auctoritatis, ac temporibus tam aduer-
 sis quam prosperis, re atq; consilio tum publicè tum
 priuatim Ciuibus suis promissimè adfuerunt: Nati
 sunt Lamberto Cantero ex hac vxore libri tres: Gu-
 lielmus de quo hic dicturi sumus, item Theodorus &
 Ioanna puella. Natus est Gulielmus Canterus anno
 Domini 1542. vigesima quarta iulij, qua dies Luna
 fuit, intra decimam & vndecimam horam anteme-
 ridianam. Hic autem quo studio futurus esset,
 statim à natiuitate sua præfagio nequaquam am-
 biguo declarauit, vtpote qui dum infans adhuc
 in sinu nutricis hæretet, nulla re magis delectare-
 tur quam libris: Et si, quando in vagitum solutus
 esset, nullo solatio citiùs, quam libri alicuius obla-
 tione placari posset, librosq; dum contrecta-
 re atque voluere concederetur, facile omnis incom-
 modi atque molestia obliuisceretur: Parens vt

Gulielmus
 Canterus:

Præfagium
 ex indole
 puerili.

Anno Chri.
ſi.

vir prudens, hinc eam de filio coniecturam ſumpſit, quod is ad egregiam eruditionem peruenturus, & inſigne rei literariae columen aliquando futurus eſſet: de Pindaro, de Platone, de Virgilio. de alijs nonnullis eruditis admiranda quaedam praſagia futura praſtantiae commemorant historiae veterum Ethnicorum, illud propius ad noſtrum hunc accedit, quod de D. Athanaſio refert Eccleſiaſtica historia, quae author eſt, hunc à teneris ſtatim vnguiculis, dum inter aequales ſuos puer luſitaret, Eccleſiaſticis officijs praecipuè fungi delectatū: Ea q₃ ex re, Alexandrinae ſedis Episcopum ducta coniectura fore aliquando hunc in ſignem Chriſtiana gregis Paſtorem, dediſſe operam vt à puero ſtatim Sacris literis per Doctores Orthodoxos fideliter inſtitueretur: Eodem igitur modo etiā Lambertus Canterus, quod bonum parentem decuit, in filio proſpexit, vt agro ferociſſimo debitus adhiberetur cultus: Neque enim, vt vulgò ferè mos eſt, in ſeptimum vsq₃ annum inſtitutione dilata indulgentia muliebri puerum corrumpi paſſus eſt, ſed ab ipsis mox incunabilis, vna cum ipſo lacte inſtillari voluit, quae ad praſentem captum idonea, ad futurum proſectum neceſſaria eſſe iudicabat: Itaque non modo pedagogum atque cuſtodem diligentem puero, mox adhibuit, ſed et ipſe quoque pedagogi atque praecipio ris officio functus quoad in viuus fuit, intra ſep̄ta familiae ſuae doctrinam diſciplinamq₃ praſtitit. Interim vero cum primum per atatem, & corpusculi vires licuit, hoc eſt anno Domini 1548. poſt Paſcha anno aetatis ſuae ſexto nondum completo, ad ſcholas publicas eum deduci voluit: vt & ſi frequentia aſſueſceret, & a-

Inſtitutio
Cantecti.

qua-

qualium emulatione in maius ac melius proficeret. Praefuit ea tempestate schola Ultraiectina vir doctissimus & formanda iuuentutis longè peritissimus, scriptisq; suis, vt multis, ita etiam praclaris celeberrimus Georgius Macropedius: Quo Praeceptore, tametsi ego Canterum nostrum ob, atatem suam & illius mortem, haud multo postea subsecutam, non magnopere vsus putem, tamen & hoc ipsum quantum fuit profuit, & ipsa hoc Rectore instituta disciplina, tuentibus deinceps Hypodidasculis eius & successoribus plurimum adiumenti, ad eruditionis incrementum tulit: Lactis igitur hic fideliter viriusque linguae fundamentis anno 1554. mox à Ferijs Paschali-
bus agens annum aetatis duodecimum, cum parens nō multo, ante in fata cōcessisset, ad capiendū ampliorem ingenij cultum Louanium missus est: Ibi cum eruditissimo viro Cornelio Valerio Ultraiectino lingua Latina professori celeberrimo in disciplinam datus esset, eiusq; lateri primum per quatuor integros annos in aedibus viri V. I. Consultissimi Domini Doctoris Lamberti Harij Ultraiectini adhaesisset, ac postea in collegio etiam Buslidiano aliquandiu adfuisse, summam excolendi ingenij occasionem nactus fuit: Habebat enim in priore illo hospitio ipsum hospitem, virum praestantissimum, habebat in altero praeter ipsum collegij istius Praesidem, virum vndiquaque doctissimum trium linguarum professores publicos, cum quibus illi tum domus tum mensa communis esset, ita vt horum non modo exemplis exuscitari ad virtutem, sed etiam collationibus in literis institui quotidie posset. Habebat vtrobiq; praeterea contubernium plu-

Canterus
praepro-
re vsus Cor-
nelio Vale-
rio Ultraie-
ctino.

Cōturber-
nales! Cast-
teii.

Anno Chri-
sti,

rimorum selectissimorum adolescentum, quorum opera mutua emulationem, emulatio alacritatem in studijs prosequendis accenderet. Habebat deniq; præceptorè illum singularem erudiendæ iuuentutis artificem, cuius ductû tuto sequeretur. Qui quantum in hac palastra valeret, multis annis publicè priuatimq; summo cum rei literaria commodo, nec minori Louanienfis vniuersitatis ornamento tum scriptis tum viua voce declarauit: Vtpote cuius scripta, quæ in omnes Philosophiæ partes publicata extant, ob eruditam commoditatem omnibus ferè in scholis iuuentuti prælegantur viua tamen vocis ea præ his energia, ea vis erat, vt & Aristoteles de se ad Alexandrum scripsisse fertur, de hoc Auct. verissimè dici possit, eum demû Cor. Valerij scripta rectè intellexisse, qui ipsum hæc viua voce ita dentem audiuisse: Quantum igitur Canterus hoc tæporis curriculo hic profecerit, non tam indefatigabili eius studio, quam euentu ipso declaratum est, cum & Latine & græcè scribendi facultate, & non solum Dialecticorum & Rethorum præceptis, verum etiam eorum vsu & exercitatione & totius Philosophiæ rudimentis fidelissimè instructus fuerit: Cum iam in omni ferè descriptionis genere versatus esset, & modo Latinas & græcas epistolas singulis hebdomadibus nõ infeliciter scripsisset, modo Græcos scriptores interpretatus, Poetas carmine, Oratores & Historicos oratione soluta reddidisset, interdû etiã Cœmedias nõ omnino cõtenuendas composuisset, aliq; præstitisset, quæ absoluta iam eruditionis argumenta nequaquã dubia præberent. Quæ omnia recognos. ens præceptor diligens admirabatur ingenij ad quiduis apti felicitatem & in scribendo industriam: Quamuis igitur v

Profectus
Canteri.

Exercitia
Canteri.

equo illo Troiano rei bellica, ita ex huius viri sinu rei
 literaria principes infiniti prodierint, se tamen horū
 omnium neminem vnquam tanto amore fuisse prose-
 cutum atq; hunc Canterum, ipse non modo scriptis
 publicis profiteri dignatus est, sed etiam quoad ille in
 viuus fuit, re ipsa comprobauit: Ex singulari enim illo
 ingenio & continenti studio adolescenti, vir pruden-
 tissimus facile collegit ex hoc discipulo, vberimos la-
 borum suorum fructus ad Rempub. literariam esse re-
 dundaturos, neq; difficulter ex promptissima illa eius
 erga se obseruantia prospexit, dignum fore illum, quē
 amore tanto prosequeretur: In quorum etiam neutro
 eum sua fuisse expectatione frustratum, euentus lu-
 culentissime declarauit, cum ille & tantus in re lite-
 raria euaserit, quātum fuisse doctissima ipsius scripta
 testantur, & eo amore illum ad extremum vsq; spiri-
 tum vicissim prosecutus sit, quo Praeceptorem optime
 meritum discipulus gratus debet. Cum igitur ille ado-
 lescentem ad Græcicæ magis, quam ad latinæ litera-
 t. ra studium suapte natura propensum animadu-
 teret, instarentq; amici, vt in Galliã mitteretur, quo
 interim dū studia absoluit, aliud agens, etiam Regio-
 nis eius & nationis & lingua cognitianē sibi compara-
 ret, auctor illi fuit vt Lutetiam proficisceretur, ac Re-
 gio Græcarū literarum professori, viro longē doctissi-
 mo, Io. Aurato se applicaret, quo maior esset oportuni-
 tas promouēda natura in q; ipsa procliuus erat: Cui cō
 filio cū ipse libenter obtēperasset natus iā annos 16.
 anno D. 1559. sin Gallias profectus est. Ad Auratū ta-
 mē nō venit ante ij diē Octob. insequetis anni, apud
 u ē porro gratissimus hospes vixit vsq; ad mēsem Au-

Anno Chrī
 sti.
 Beneuole-
 Præcepto-
 ris erga dis-
 cipulum.

Canterus
 ad Græcas
 literas ma-
 gis propen-
 sus.

Canterus
 Ioanni Au-
 rato Parisi-
 is se applica-
 cat.

Anno Chri-
sti,

rimorum selectissimorum adolescentum, quorum op-
ra mutua emulationem, & emulatio alacritatem in stu-
dijs prosequendis accenderet. Habebat deniq; præce-
ptorè illum singularè erudienda iuuentutis artificem,
cuius ductū tuto sequeretur. Qui quantum in hac pa-
lastra valeret, multis annis publicè priuatimq; sum-
mo cum rei literaria commodo, nec minori Louanien-
sis vniuersitatis ornamento tum scriptis tum viua vo-
ce declarauit: Vt pote cuius scripta, quæ in omnes Phi-
losophiæ partes publicata extant, ob eruditam cōmō-
ditatem omnibus ferè in scholis iuuentuti prælegatur
viua tamen vocis ea præ his energia, ea vis erat, vt &
Aristoteles de se ad Alexandrum scripsisse fertur, de
hoc Auct. verissimè dici possit, eum demū Cor. Valerij
scripta rectè intellexisse, qui ipsum hæc viua voce ita
dentem audiuisset: Quantum igitur Canterus hoc tē-
poris curriculo hic profecerit, non tam indefatigabili
eius studio, quam euentu ipso declaratum est, cum &
latine & gracè scribendi facultate, & non solum Dia-
lecticorum & Rethorum præceptis, verum etiam eo-
rum vsu & exercitatione & totius Philosophiæ ru-
dimentis fidelissimè instructus fuerit: Cum iam in
omni ferè scriptiōnis genere versatus esset, & modo
latinas & gracas epistolas singulis hebdomadibus nō
infeliciter scripsisset, modo Græcos scriptores inter-
pretatus, Poëtæ carmine, Oratores & Historicos
oratione soluta reddidisset, interdū etiā Cœmedias nō
omnino cōtēnnendas composuisset, aliāq; præstitisset,
quæ absoluta iam eruditionis argumenta nequaquā
dubia præberent. Quæ omnia recognoscens præceptor
diligens admirabatur ingenij ad quiduis apti felici-
tatem & in scribendo industriam: Quamuis igitur vt

Profecus
Canteri.

Exercitia
Canteri.

equo illo Troiano rei bellica, ita ex huius viri sinu rei
 literaria principes infiniti prodierint, se tamen horū
 omnium neminem vnquam tanto amore fuisse prose-
 cutum atq; hunc Canterum, ipse non modo scriptis
 publicis profiteri dignatus est, sed etiam quoad ille in
 viuis fuit, re ipsa comprobauit: Ex singulari enim illo
 ingenio & continenti studio adolescentis, vir prudenti-
 tissimus facile collegit ex hoc discipulo, vberimos la-
 borum suorum fructus ad Rempub. literariam esse re-
 dundaturos, neq; difficulter ex promptissima illa eius
 erga se obseruantia prospexit, dignum fore illum, quē
 amore tanto prosequeretur: In quorum etiam neutro
 eum sua fuisse expectatione frustratum, euentus lu-
 culentissime declarauit, cum ille & tantus in re lite-
 raria euaserit, quātum fuisse doctissima ipsius scripta
 testantur, & eo amore illum ad extremum vsq; spiri-
 tum vicissim prosecutus sit, quo Praeceptorem optime
 meritum discipulus gratus debet. Cum igitur ille ado-
 lescentem ad Graecicā magis, quam ad latinā litera-
 rae studium suapte natura propensum animadu-
 teret, instarentq; amici, vt in Galliā mitteretur, quo
 interim dū studia absoluit, aliud agens, etiam Regio-
 nis eius & nationis & lingua cognitionē sibi compara-
 ret, auctior illi fuit vt Lutetiam proficisceretur, ac Re-
 gio Graecarū literarum professori, viro longē doctissi-
 mo, Io. Aurato se applicaret, quo maior esset oportuni-
 tas promouēda natura in q̄ ipsa procliuus erat: Cui cō-
 filio cū ipse libenter obtemperasset natus iā annos 16.
 anno D. 1559. in Gallias profectus est. Ad Auratū ta-
 mē nō venit ante ij diē Octob. insequētis anni, apud
 u ē porro gratissimus hospes vixit vsq; ad mēsem Au-

Anno Chr
 sti.
 Bencuo-
 Praecepto-
 ris erga dis-
 cipulum.

Canterus
 ad, Graecas
 literas mag-
 nis propen-
 sus.

Canterus
 Ioanni Au-
 rato Parisi-
 is, se appli-
 cat.

Anno Chri-
sti.

Peregrina-
tio Cante-
ri.

gustū anni 1562. Quo tempore motibus quibusdam
ibi coortis, versari diutius non satis tutum videbatur.
Interea igitur temporis, cum apud hunc & audiendo
& conferendo plurimum profecisset, etiam alios alia-
rum facultatum professores cognoscere, & accrescē-
te vna cum aetate etiam eruditione atque iudicio, sua
quog; in medium proferre, ac tandem cum eruditis
in arenam descendere cepit: Hoc modo confirmatus,
cum omnes conatus suos ad rei literariae emolumentū
conferre decreuisset, Germaniam atq; Italiam sibi
perlustrandam iudicauit, non modo vt eruditos ibi
visitaret, & populares linguas perdisceret, ipsaq; Re-
giones cognosceret, sed etiam vt veterum Authorum,
Graecorum potissimum, scripta conquireret, quibus in
lucē eruendis, & ab imeritu vindicandis ad publicam
Ecclesiae vtilitatem momenti plurimum se allatur-
um arbitretur. Relicta igitur eo consilio Lutetia,
cum eruditorum quorundam gratia, quorum fama
excitus erat, aliquot vniuersitates Galliae lustrasset,
in patriam reuersus ea, comparauit, quae ad proposi-
tā peregrinationem necessaria videbantur. Inter Italiae
vniuersitates Bononiam potissimum coluit & Pata-
uium, Venetias etiam videre placuit, non modo ob
maiestatem vrbs ipsius, & Reipub. celebritatem, ve-
rum etiam, quod ibi, vt omnium rerum, ita etiā Grae-
corum Codicum mercimonia esse intelligeret. Graecis
com pluribus, non solum omnis generis opera veterum
Scriptorum ex patria istuc vœnum importantibus,
sed & eo etiam opificio vitā sustentantibus, quo maio-
rum suorum scripta questus gratia des. ribunt ac ven-
dunt: Quo loci ea tempestate se forte fortuna appu-
lisse

lisse mihi aliquando retulit, qua defuncti illic viri clarissimi Diegi Hurtadi celeberrima illa Bibliotheca didistraberetur, ex qua tamen an ille quicquam fuerit consecutus, equidem non satis commemini: Romam inde cogitauerat. Sed quo minus iter iam susceptum perficeret, aestus, cuius fuit impatientissimus, impediuit: Istinc igitur ita repulsus, in Germaniam se contulit, & Basilia tēpore satis diuturno versatus est, & cōtubernale habuit amplissimum virum ac celeberrimū medicum Dominum Doctorem Henricum Butterū, vbi & primos, ni fallor ingenij sui foetus in lucem edidit: Istinc tandem reuersus per continuos fere octo annos Louanij versatus est: Quo tempore vt pro arbitrio suo rationem vitae commodius institueret, apud commodum aliquem hospitem propria quadra potissimū vixit. Dicere enim solet, Platonem quidem in medijs Sicilia dilicijis continentiam potuisse tueri suam, sed tamen & consuetudine Dionisij minime delectatum, & moribus Aristippi grauitè offensum; & virisq; vicissim fuisse inuisum, nec vsquam proinde commodius egisse, quam in Academia sua: Illud enim quod veteri prouerbio dicitur, aut bibat aut abeat, vniuique documento esse debere, vt solus potius agat, quā eiusmodi consortio se applicet, à cuius moribus, mores sui discrepent: Quamquam igitur adolescentibus, qui studiorum gratia illic versantur: nihil magis ex vsu sit, quā vt vel in collegio aliquo celebri, vel apud eruditū aliquem insignem annuum victum emant, vbi disciplina bene constituta, praeceptoris doctrina & exemplis, vt & aequalium inter se aemulatione, tum in literis, tum in moribus erudiantur, tamen id Cantero

Anno Chri-

sti.

*Bibliotheca.
Diegi Hurtadi
de Menduca*

Canterus
Louaniū
redit.

Dieta Can-
teri.

Anno Chri-
sti.

omnibus virtutibus ac literis iam consummato conuenire non poterat. Et proinde nec praeceptori ipsi cui praefer sententiam suam adolescentum gratia saepe multa simulanda, multa dissimulanda sunt, hospes congruus, neq; adolescentibus, quibus pro aetate, indolis, ac profectus ratione multa indulgenda, multa deneganda sunt, contubernalis idoneus esse potuit. Fouere autem familiam propriam & eius gratia ibi priuatim domum conducere suppellectilem comparare, famulitium assicere, ut ad rem familiarem minus utile ei futurum erat, qui diu hic non herere proposuerat, ita etiam propter adnexas curas atq; molestias conatibus eius impedimentum allaturum erat haudquaquam tolerabile: Cum igitur & inutiles sumptus refecare, & curis ac molestijs quo adposset, extricare se cuperet, ut studijs suis otium suppetere quam profundissimum, cubicula suis vsibus, quot suffocatura videbantur, apud virum aliquem honestum loco oportuno conducebat, eo pacto, ut huius non modo ministris, sed etiam suppellectili ad eam sui curam videretur, quam diurna vita necessitas flagitare. His enim cum ex mandato diu sui incuberet, ut huic singulis diebus ministeria diurna praestarent, singulis hebdomadibus expensorum rationem redderent, confecta res omnis fuit, negligentia interim, peridia, & si qua alia peruersitas eorum emergeret, non Canteri sed hospitis periculo stabat, His ita constitutis, diatam sibi ipse praecipserat, quam & natura sua conuenientissimam, & studijs suis quam maxime congruam fore existimabat: victus enim erat, ut à sordibus, ita etiam à delicijs alienissimus,

& qui

& qui non ad luxum, sed ad valetudinem sustentan-
dam comparatus esset: Volebat enim edere vt viue-
ret, non autem, quod pleriq³ solent, viuere, vt ederet:
 Mane autem fere ad septimam vsq³, horam somno
 reficiebat vires, quod sibi matutina studia minus
conuenire diceret. Deinde cum hinc ad medium
 fere vndecima alacri animo studijs incubuisset, ex
 museo suo prodienst, vel in hortum, vel si aura id ve-
 taret, in commodiorem aliquem locum se recipie-
 bat, ibiq³, ad hora ferme spatium inambulando ob-
 sonebat famem, simulq³, ruminabat, que illo die le-
 gisset. Quo facto cum interea temporis per ministre-
 ria intus parata essent, que ad mensam pertinebant,
 parabili cibo prandebat largiter. Quo finito reuer-
 sus vnde venerat, vel alio digressus quo malebat, vel
 inambulabat per horam leniter, vel si commodus ali-
 quis obtigisset congerro, suauiter confabulabatur,
 hinc se in museum recipiens & in hemicyclio resi-
 dens dormiebat horam vnā, experrectusq³, alacris
 ad studia reuertebatur, quibus cum ad solis fere occa-
 sum hybernis, ad horam septimam astuis temporibus
 continuo inhāisset, relicto museo progressus foras
 inambulando quoad satis, erat, sese recolligebat, in-
 terimq³, ne quid temporis absq³, fructu elaberetur,
 vel neq³ iūm aliquod expediebat, vel amicum ali-
 quem officij causa inuisebat: Domum reuersus tam
 estate, quam hyeme accenso lumine in mediam vsq³,
 noctem eas horas protraherat, quas superuacuas &
 minus vtilis ipse appellare solet. His enim nihil ordi-
 nariū agitare cōsueuerat: sed siquid vel ad postridiā
 perisfi

Anno Chri-
sti.

pensi absolutionem inuestigandum, conferendum, dis-
 cutiendum, adnotandum esset, vel si quid extra diur-
 num pensum de improviso obiectum fuisset, puta si
 literis acceptis respondendum, si petitionibus amico-
 rum gratificandum, si quid huius generis aliud a-
 gendum esset, id quicquid esset, in has horas simul con-
 iiciebat, quo absoluto exacti diei ratinões a se ipse re-
 poscebat, usq; diligenter ad calculum reuocatis fu-
 sisq; precibus lectum petens, Deo optimo maximo se
 commendabat. Omnes autem actiones suas tam stri-
 ctè ad clepsydram reuocauerat, adeoq; certis ac sta-
 tutis temporum interuallis alligârât, vt ne ipsa qui-
 dem natura alijs, quam sibi destinatis necessitatem
 suam flagiteret: Cœnam nunquam capiebat, aut si
 adeo appetitum sensisset, bolum pauis vnum aut alte-
 rum addito vini cyatho corroboranda natura sume-
 bat, quod ego tamen ab eo rarissimè factum memini:
 Erant fortasse quibus hac diata minus ad medicorū
 prescripta quadare videbitur, sed cum nobis, nō quid
 agendum fuerit, sed quid actum sit, bona fide refer-
 re propositum sit, non dissimulamus extitisse etiam,
 qui hac de re cū viuente aliquoties egerint, & plarè
 illi auctores fuerint, vt de summo illo rigore non nihil
 remitteret, cum prorsus videretur inconueniens, vt
 vnicò prandio contentus viueret, corpore presertim
 tā vasto atque robusto, qui & in frigidioribus his ad
 Septentrionalem Regionibus natus, & à puero lon-
 gè aliter educatus esset: Quibus ille respondebat, non
 omnibus eadem conuenire, se autem non temere hęc
 viam ingressum esse; sed cum diuersis experimentis
 eam sibi commodissimam deprehendisset, consulto de
 incepto

ceps esse secuturum, sibi primam esse curam pascendi animi, corpori tum satis esse, cum nullo indigeret, naturam paucis esse contentam, consuetudinem autem alteram esseq; naturam, sequerem eam in naturam iam consuetudine ipsa sic vertisse, vt sine presenti vita periculo se alium viuendi modum posse suscipere proffus diffideret. Interim verò vultus ipse orationi eius suffragabatur, totusq; corporis habitus testabatur, valetudinem esse solidam, cum in mēbris omnibus vigor, in cute natiuus color esset, pallor ille ac macies, quibus studiosi plerumque notabiles esse solent, in illo nusquam apparerent, quin ipse non multo antea, quam vita defungeretur amicis quibusdam retulit se nouem continuis annis morbum non sensisse.

Canterus

Agebat autem & valetudinis curam diligentem, non modo obseruata hac diata sua, sed & corpore purgando bis in anno, primum ineunte Vere, deinde sub Autumnum. Luxum omnem canepius et arguis oderat, eamque ipsam reddebat causam, quod nec ipse conuiuas vnquam imitaret, nec alio vocatus vnquam conuiuia iret, cum vr gere cibo potuq; aut vr geri vt robique necesse esset: Domestica eius consuetudo hospiti suo, eiusque familia non modo non grauis aut molesta, sed etiam perquam suavis ac iucunda erat. Erat enim longè dissimilis istis, quibus nihil vnquam satis est, neq; hospites sui quantumuis honesti, alio, quam seruorum loco sunt. Ille enim cum in singulas hebdomadas semel prescriberet, quid quoque die sibi ad mensam comparari vellet, elapsisq; hebdomadis singulis expensorum rationem acciperet exigua admodum eademque in diem stata erant mini-

valetudinē
curat.Cāteri mo-
destia.

steria

Anno Chri-
sti.

steria, quae illi praestanda per familiam hospitis erat? Quibus ille quamuis ex pacto debitis, libenter tamē precidebat, si quid operis ad praestandum forte grauius esse intellexisset. Quod reliquum erat qui totū diem in museo suo transigeret, nulli importunus, nulli impedimento fuit, al. unde etiā eius causa molestiae, si qua adeo, leuissima tamen accesserunt: nam quod ipse de parente suo scripsit parentesq; nostri nobis de aūo eius cōmemorarunt plane patriū illi atq; auitū in fuit, vt amicitias paucorū expeteret. Erant igitur q̄ hospitū eius frequētabant nō modo numero pauci, sed etiā moribus tales, vt eorū aduētū hospiti gloria, nō ignominia accederet, vtpote qui nō ad bacchi, sed ad Phœbi pocula cōuenirent. A conuiujs enim & Comessationibus nemo vnquam illo magis alienus fuit. Ideoq; & ipse nullius accessu magis offendebatur, quam eius, qui temetum olere videbatur: Quamquā autē natura perquam Comis & affabilis esset, grauatim tamen ad colloquium quenquam admisit, nisi ijs horis, quibus eum à museo suo abesse supra diximus, eosq; interpellatores maximè auersabatur, qui illius otio ad satietatem vsq; abātebantur suam: Nā cum temporis esset parcissimus dispensator, sicut ipse amicos suos conueniebat, ita & a suis vicissim conueniri volabat, raro scilicet ac paucis, idq; tempore non importuno: Cum autē vitam suam vniuersā sic institisset, vt eam nō immerito exatissimam philosophiae praxim appellare possis, non intra priuatos duntaxat parietes eius virtus se cōtinuit, sed etiam foris omnib⁹ merito admiranda fuit, vtpote quē vt vxorē nunquam duxisse omnibus exploratum, ita vllius vnquam

Mores can-
teri.

vnquam femina consuetudinem expetuisse, nulli cō-
 pertū sit, illud cū cōdis liquet, qui cum eo familiaris cō-
 uersati sunt, ab omni obscœnitate ita seum abhorruis-
 se, vt sicui, vel imprudēti fortè lasciuus aliquod ver-
 bum inter loquendum excidisset, pudicissimæ cuiusdā
 virginis instar, erubuerit; eaq; causa illo presente ser-
 mones eius generis de industria semper fuisse vitatos
 ab his, quibus id constabat. Cum autem de patrimo-
 nio suo viueret, ita rerum suarū rationem instituit,
 vt redditibus annuis multū superesset: vnde factum est
 vt pecunia semper abundaret. Ac ne cuiquam obstri-
 ctus libertatem amitteret aut quenquam fraudaret
 suo, quicquid agendum erat, presenti pecunia expe-
 diebat, in cre nullius vnquam mansit, officium Sem-
 per officio prōptissimō pensauit: Reditus ecclesiasti-
 cos, vt ijs illicitos, qui altari nō seruiūt, cōstantissimè
 semper auersatus est: Quin & musas suas omnibus
 gratuitus exposuit. Cū neq; ex operū dedicationibus
 vnquā munus vllum sperauerit, neq; stipendium vllū
 vel publicè vel priuatim literarum nomine acceperit,
 etiamsi non semel tum à priuatis personis gratitudi-
 nis ergò tum à bene fundatis ciuitatibus honoris
 gratia oblatum illi esse constet. Docuisse autem eum
 ex professo vel publicè vnquam vel priuatim equidē
 non memini: Ad publicas enim prelectiones, quas
 ille libenter in gratiā studiorum obiussit vocem sibi
 non satis robustam esse causabatur, que illi sub-
 missior ac lenior contigerat, quam pro ratione cor-
 poris equum videbatur: In priuatis verò se opera-
 pratium facere non posse arbitrabatur, quod existi-
 maret, &

Anno Christi.
fti.

ma ret, se eodem temporis spatio rei literariae plus scribendo, quam praelegendo commodare posse. Interim verò se consulendum libenter omnibus praebebat, nihilque erat illi iucundius, quam consuli à studiosis, à quibus ille, tantum abest, vt aliquid muneris: aut honorarij acciperet, vt libenter etiam necessitatibus eorum de suo subuenerit, si quos subsidio dignos cognouisset: Erat enim in hoc totus, vt prodesset omnibus, noceret nemini: ideoque non modo submisit de se sensit semper, nunquam se alijs odiosè praeposuit, sed etiam libenter omnibus modishonestos aliorum conatus promouit: longissimè dissentiens ab ijs, qui tantum detrahi putant glòriae suae, quantum astruitur alienae: Illud hominum genus ferre nullo modo potuit, qui doctorum virorum fama traducenda, famam aucupantur suam, dum calumniandis horum scriptis id agunt, vt ipsi doctiores hisce esse videantur. Quam continentis enim linguae ipse fuerit, ex eius scriptis abunde perspicitur, in quibus cum ob argumentorum multiplicem varietatem infinita fuerint occasiones, quibus & se extollere, & alios deprimere potuerit, vbique tamè ingenuum candorem tuus, quid se deceret expendit: Nam qui suos conatus non aliò, quam ad vtilitatem Reipub. dirigebat, quod huic ex vsu erat, bona fide, quantum in ipso erat, praestitit, risus, cachinnos, scommata, conuitia, illis relinquenda censuit, qui delectantur fricandis hulceribus alienis, scarabeis haud dissimiles, qui dum eo sibi magnificè plaudunt, quod aquilas molestijs afficiant, originis obliuiscuntur suae, quam ex fimo, & maxime quidem a sinino ducunt. In priuatis colloquijs,

quanto

illi qui familiaris cum eo versati sunt. Quandoquidem ipse non modo neminem vnquam odiosus vellecauit, aut traduxit, sed et quoties id se presente fieret, vel taxatum si posset honeste excusauit, vel si non posset sermonem ediosum alio de industria sermone illato interruptum interceptumque, & quantum quoquo tempore potuit omnium existimationi adstruxit. Ideoque cum lecto iam decumberet prater hunc morem suum sinisterius de quibusdam locutus deprehenderetur, non obscuram ob lassa iam mensura proinde secutura mortis coniecturam ipsis prabuit, quibus id insuetum erat: A superbia verò & ambitione quam alienus fuerit, ex eo facile colligas, quod cum V. I. esset peritissimus, gradum tamen ac titulos eius eo consilio fuerit auersatus, ut à politis dignitatibus & honoribus excusari commodius posset, quos tum propria, tum patria, tum etiam auita virtutis & eruditionis ergo in Regalibus Belgij, prouincijs sibi oblatum iri prospicere non difficulter poterat, cum sibi propositum esset priuatam vitam ducere ab omni fastu ac pompa remotam: Hac igitur ratione cum ille vitam suam instituisset, animo tum curis & affectibus internis tum etiam molestijs externis liberato, non modo summam tranquillitatem, sed etiam profundissimum otium ad studia fouenda consequebatur. Quæ quidem quo felicius prosequi posset, prima cura Bibliotheca comparanda fuit. Nam quod Caesar ^{Antoni} ~~Antoni~~ de se profiteri solet, id & Canterus etiam de se merito dicere poterat, nullam sibi chariorem esse, quam librorum possessionem. Ut enim constat huic infanti, puero, adolescenti, iuueni, nihil charius fuisse libris, ita res ipsa docuit, viro nihil

Canterus
Bibliothecæ studio-
sus.

Anno Christi.
Inundatio
Louanien-
sis Canteri
libros cor-
rupit.

Ratio stu-
dij Cante-
riani.

accidere potuisse grauius, ea inundatione, qua Louanij 8. Ianuarij anno 1573. aucto imbribus in immensum Dilio, tum aliorum eruditorum complurium, tū ipsius quoque Bibliothecam oppressit: Tum enim nisi vir doctissimus Dominus Haio Dominicus Organopæus Leouardiensis, tunc temporis Louanij eius hospes, maturè succurrisset, oportunaq; eius libris explicandis, & desiccandis operam nauasset, ille præ nimio animi merore haud dubiè contabuisset: Non erat autem illi in libris comparandis tanta multitudinis, quanta præstantia cura, neque tam id spectabat, vt quam plurimos, quam, vt quam optimos consequeretur: Delectu enim hic utebatur diligenti, ad quem faciendum adhibebat non modo lectionis propriae subsidium, sed & vulgatas istas authorum Bibliothecas, quibus eruditum neminem carere posse dicebat: His addebat omnium mundinarum Francofordiensium catalogos, quibus certior reddebatur, quid egregium aut lectu dignum vnoquoque semestri in lucem ederetur: Comparatis autem ad hunc modum libris necessarijs, quo expeditius & certiori spe, fructus in studijs porrò versari posset, in certas operas diem partibus erat, vt alijs ante meridiem, alijs à meridie tractandis incumberet, ne quod ex nimia illa continuatione tedium obreperet: atq; antemeridianum quidem tempus lectioni, pomeridianum vero scriptioni potissimum dare consueuerat: Ad vtrumq; institutum ille solerti quadam prudentia se preparauerat: Ad authorum lectionem illud peculiariter inuētum erat vt non modo memoriae gratia, locos communes in pròptu haberet, sed & Iudicij causa Authorum ipsorum,

quos legeret, certas classes ratione temporum faceret, vt aequales cum aequalibus legeret. Nam cum diuersis temporibus, diuersa studia, diuersa etiam lingua fuerint, hanc authorum aequalitatem obseruatam non id modo sibi prestare aiebat, vt certa ratione deprehenderet, quantum quoquo tempore res literaria, vel creuisset, vel decreuisset, seditiam, vt sine errore Authori cuiq; restitueret quod suum esset: Nā cum singulis atatibus suum quoddam fuerit Philosophandi genus, quod & argumenti ipsius & tractandi ratione deprehenditur, suaq; peculiaris quadam phrasis extiterit, quae ex simplicibus vocibus, ex constructionibus, ex sententijs, ex paræmijjs, ex figuris, ex tropis elucescit, aequalium Authorum collatione se facile ad intellectum locorum difficultium, & ad emendationem deprauatorum peruenire asserbat. Ad vetustatem in s. codicum deprehendendam consimili temporum distinctione utebatur, qua constat Orthographiam illam veterem ac genuinam paulatim in deterius fuisse deprauatam, vel negligentia vel inscitia Librariorum: Qui cum primum iustis syllabis dictiones expressissent, postea notis eas conceperint, paulatim etiam subiunctiuam diphthongi vocalem à latere abstractam vocali praecedenti subiecerunt, ac tandem etiam prorsus omiserunt: Quibus animaduersis Codicum antiquitatem deprehendi facile posse; vt, quantum cuiq; fidei in emaculandis bonis Authoribus tribui debeat, sine hesitatione iudicare queat: Ad descriptionem etiam se non dissimili solertia muniebat, nihil minus enim, quam illotis pedibus rem aggrediebatur: Nam cū in omnibus praepropera festinatio mo-

Anno Christi.

Criteria
Canteri in
dignoscen
dis Autho
ribus, lin
guis & cha
racteribus

Anno Christi.
fti.

ram adducat, planeq; dimidium facti habeat, qui bene cepit, ille nunquam opus aliquod suscepit, quod non antea perlectum diligenter expenderit, an suis humeris conueniret: Suscipiens enim ut rem exemplo declaremus, authorem aliquem de Graco vertendum in Latinum, diligenter perlegebat, ut argumentum ipsum dicendiq; genus penitus contemplatus, cuius nam classis authoribus ad huius explicationem potissimum indigeret, intelligeret: Calamus interim ad manus erat, quo simul adnotabat memoriae gratia, si quid occurreret difficultatis, quae ante interpretationem propositam sibi discutiendum erat. Hac opera defunctus, ita sibi in singulos dies pensum ipse praescribebat, ut quod postridie transferendum sibi proposuisset, id pridie semper omnibus difficultatibus ac nebulis discussis, expeditum sibi redderet ac facile: Quo facto interpretationem ipsam, ad quam illi nihil aliud iam restabat, quam nuda quasi descriptio, incredibili quadam celeritate peregit. Declarari hoc non aliunde certius potest, quam ex prolegomenis ipsius ad eclogas Ioannis Stobaei, ab ipso ex Graco in Latinum translatis. Illic enim cum de collatione authorum equalium & pensu propositi repurgatione locutus esset, de interpretatione ipsa loquens, ita dicit: Atq; hic labor noster, tamen si multis haud valde grauis fuisse videtur, multo tamen fuit grauior, quam is quem in interpretatione posuimus. Quippe quem horis aliquot superuacuis ac minus vtilibus intra paucos menses confecerimus. Etenim cum in Christophori Plantini gratiam viri de nobis optime meriti potissimum hanc operam sumpserimus, non ultra CXXXVI. horas, si res ad calculum

culum vocetur, in eam impensas affirmare ausim. His enim verbis indicat se eam interpretationem con-
fecisse nocturnis istis temporibus intra menses qua-
tuor ac dies sexdecim, cum singulis diebus ei impen-
disset horam vnam: Quod nulli ab eo vel temerariè,
vel hyperbolicè dictum videri potest, qui & prolego-
mena ista legerit, & hanc ipsam tractandi Metho-
dum eius considerauerit, & expeditam illam, ac lon-
gissimo assiduoq; vsu comparatam vtriusq; linguae fa-
cultatem, & singularem quandam legendi scriben-
diq; celeritatem in illo cognouerit ac meminert? Mi-
hi vero huius viri dotes consideranti planè videtur
ei nihil defuisse eorum, quæ ad plenum trium bono-
rum orbem absoluendum requiruntur: Nam sanè cū
ea morum integritate, ea literarum scientia, ea artiū
cognitione, addo etiam eius ingenij vigore, ea iudi-
cij acrimonia fuerit, vt parem nedum superiorem
haud faciliè inuenerit, tum etiam ea illi fortuna con-
tigit, quæ ad vitæ cultum satis splendoris, ad studio-
rum sustentationem satis subsidij adferre poterat:
Ad corporis felicitatem quæ pertinent, in illo omnia
magnifica erant & ampla. Erat enim Camerius sta-
tura procera & heroica, mēbris validis & solide cōpa-
etis, totiq; corpore iusta proportione bene composito
quadratus, cute candidissima, genuino tamen rubo-
re suauiter colerata, facie decora, oculis latis, vultu
hilari, capillitio nigro, atq; crispanti, barba non admo-
dum densa, aspectu planè amabili: Et quoniam gra-
tior est, vt ille dicit, pulchro veniens ex corpore vir-
tus, merito dici potuit, illius ingenium bene habitare.
Augebat hanc gratiam cultus, cultum ipsum singu-

Profopo-
graphia
Canteri.

Anno Christi
sti.
....

laris mundicies commendebat. Quamquam enim ille vestiretur quidem infra fortunam suam, vestitu tamen utebatur splendido & eleganti. Mundicie enim ipsa natura tam amans fuit, ut non modo sordes in vestibus alijsq; rebus ad usum vite pertinentibus, ferre nullas posset, sed et comam quoq; & berbam propterea subiecto pectine statis temporibus detunderi curauerit: Sed hac momentanea sunt & caduca, neque verè nostra diu bona possunt, illa sunt nostra verius, quæ ad animi cultum pertinent. In quibus ponderandis etiamsi ego nominatim complures insignes viros, tum veteres tum recentes, quorum nomen virtus, & eruditionis ergo omnibus sacro sanctum est ac venerabile, veris orationibus conuincere possum hoc nostro nequaquam fuisse superiores, tamen cum omnis huiusmodi comparatio odiosa sit, ne vel amore quodam cæco hunc extollere, vel inuidia quodam stimulo quenquam alium deprimere videar, libenter equidem his abstinebo. Theophrastum, autem seu quæ alium Philosophum, natum annos non minus octuaginta cum animam ageret, iniquitatis accusasse naturam ferunt, quæ coruis, ceruis, ac phœnicibus, quorum nihil interesset, vitam in multa sæcula prorogaret, homini autem, qui ad sapientiæ cultum atate proficeret, vitam breuissimam attribueret: Qui quidem, si humana conditionis sortem in hoc merito deplorauit, iustus conqueri Canterus poterat, qui non atate iam decrepita, ut ille, sed in ipso iuuentutis flore hinc abreptus est. Eo etiam magis, quod hac repestate adiuus ad sapientiã longè difficilior sit, quã ista fuit: Istis enim hominibus græcis non modo ad suam

illam

*Theophrastus
Siculus*

Facilior a-
ditus ad e-
ruditionẽ
Veteribus
præsertim
Græcis fuit
quã nobis.

illam sapientiam comparandam, sed etiam ad quam
uis peregrinationem sapientia ergo expediendam lin-
gua patria sola, quam vna cum ipso nutricum lacte
imbibebant, abunde suffecit. Cū hac tum temporis, vt
vbiq; terrarum fere vsitata esset, ita etiam quicquid
vsquam scitu dignum erat, comprahēderet. Augebat
hanc facilitatem, quod eadem illa sapientia, quam
illi diuinarum rerum, & humanarum scientia ter-
minabant, limitibus tunc longè angustioribus, hoc est,
ijs tantummodo facultatibus concluderetur, quas
nunc minores appellamus: Accedebat huc felicitas
istius seculi, quo ipsis sapientia authoribus vicini-
ores essent non modo disciplinarum fontes ipsos, sed e-
tiam eosdem puros ac synceros biberunt: Nobis in hac
decrepita mundi senectā, idq; in media barbaria na-
tis longè diuersum accidit: Primum enim cum & no-
bis eadem, quæ illis discenda præponantur, tum his in
super accedunt illa, quæ maiores appellantur facul-
tates, Theologia scilicet, Iurisprudencia, Medecina:
Quæ vt nunc quidem in Christianorum scholis vsur-
pantur, istorum ætate recentiores, & à Christianis,
vel peculiariter adinuenta, vel certè in artis formam
redacta sunt: Quantum autem difficultatis tum ex
his ipsis, tum etiam superioribus istis facultatibus ad-
iecerit, tot seculis interea cumulata scribentium
multitudo, quantum lucis detraxerit illa inter nos
& istos interiecta tot incommodis notabilis tempo-
poris intercapedo: quis non facile asstimet. Cum
non modo tot bella, tot eluiones, tot incendia, tot
ruina, vt tineas & blattas omittamus, tantam copi-
am bonorum Authorum nobis prorsus abstulerint

Anno Christi
81.

laris mundicies commendebat. Quamquam enim ille vestiretur quidem infra fortunam suam, vestitu tamen utebatur splendido & eleganti. Mundiciei enim ipsa natura tam amans fuit, ut non modo sordes in vestibus alijsq; rebus ad usum vitæ pertinentibus, ferre nullas posset, sed et comam quoq; & berbam propterea subiecto pectine statis temporibus detunderi curauerit: Sed hæc momentanea sunt & caduca, neque verè nostra dici bona possunt, illa sunt nostra verius, quæ ad animi cultum pertinent. In quibus ponderandis etiamsi ego nominatim complures insignes viros, tum veteres tum recentes, quorum nomen virtutis, & eruditionis ergo omnibus sacro sanctum est ac venerabile, veris orationibus conuincere possum hoc nostro nequaquam fuisse superiores, tamen cum omnis huiusmodi comparatio odiosa sit, ne vel amore quodam cæco hunc extollere, vel inuidia quodam stimulo quenquam alium deprimere videar, libenter equidem his abstinebo. Theophrastum autem seu quæ alium Philosophum, natum annos non minus octuaginta cum animam ageret, iniquitatis accusasse naturam ferunt, quæ coruis, ceruis, ac phœnicibus, quorum nihil interesset, vitam in multa sæcula prorogaret, homini autem, qui ad sapientie cultum ætate proficeret, vitam breuissimam attribueret: Qui quidem, si humane conditionis sortem in hoc merito deplorauit, iustius conqueri Canterus poterat, qui non ætate iam decrepita, ut ille, sed in ipso iuuentutis flore hinc abreptus est. Eo etiam magis, quod hæc tepestate aditus ad sapientiã longè difficilior sit, quã ista fuit: Istis enim hominibus græcis non modo ad suam

illam

Theophrastus
Quintus

Facilior aditus ad eruditionem Veteribus præsertim Græcis fuit quã nobis.

illam sapientiam comparandam, sed etiam ad quam
uis peregrinationem sapientia ergo expediendam lin-
gua patria sola, quam vna tum ipso nutricum lacte
imbibebant, abunde suffecit. Cū hac tum temporis, vt
vbiq; terrarum fere vsitata esset, ita etiam quicquid
vsquam scitu dignum erat, comprahēderet. Augebat
hanc facilitatem, quod eadem illa sapientia, quam
illi diuinarum rerum, & humanarum scientia ter-
minabant, limitibus tunc longè augustioribus, hoc est,
ijs tantummodo facultatibus concluderetur, quas
nunc minores appellamus: Accedebat huc felicitas
istius seculi, quo ipsis sapientia authoribus vicinio-
res essent non modo disciplinarum fontes ipsos, sed e-
tiam eosdem puros ac synceros biberunt: Nobis in hac
decrepita mundi senectā, idq; in media barbaria na-
tis longè diuersum accidit: Primum enim cum & no-
bis eadem, quæ illis discenda præponantur, tum his in
super accedunt illæ, quæ maiores appellantur facul-
tates, Theologia scilicet, Iurisprudencia, Medecina:
Quæ vt nunc quidem in Christianorum scholis vsur-
pantur, istorum ætate recentiores, & à Christianis,
vel peculiariter adiuuenta, vel certè in artis formam
redacta sunt: Quantum autem difficultatis tum ex
his ipsis, tum etiam superioribus istis facultatibus ad-
iecerit, tot seculis interea cummulata sribentium
multitudo, quantum lucis detraxerit illa inter nos
& istos interiecta tot incommodis notabilis tempo-
poris intercapedo: quis non facile aestimet. Cum
non modo tot bella, tot eluiones, tot incendia, tot
ruina, vt tineas & blattas omittamus, tantam copi-
am bonorum Authorum nobis prorsus abstulerint

Anno Chri-
sti.

Cum barbaris insuper tam profunda alijs aliter in-
star porcorum in rosas irruentibus, bonos authores
plerosq; omnes, qui reliqui erant, tam turpiter macu-
lauerit, vitiauerit, mutilauerit: Deinde cum et lin-
gua, quibus propositus hic sapientia thesaurus conti-
netur ex vsu populari iam prorsus sublata sint, & po-
pularium linguarum hodie tam multiplex diuersitas
sit, vt pedem vix domo mouere possis, quin idio mate
peregrino retundaris, qui nun. sapientia candidati
sunt, optimam etatis sua partem linguis discendis im-
pendant necesse est. Quod eo etiam grauius est, quo
res illa inter has praecipua & simpliciter necessaria,
non aliunde nunc quam ex libris hauriri queant: Quam
quam autem in confesso sit humana vita breuitatem
ad euoluenda omnia scripta, quae ad vniuersum sapi-
entiae complexum coaceruata sunt, nullo modo suffi-
cere, quis tamen insicias iuerit, eum, cuius nomen so-
lidae eruditionis ergo celebrandum sit, earum discipli-
narum omnium quae hoc orbe continentur, si non om-
nium aequae ad vnguem, atq; vnius alicuius, quam pra-
cique delegerit, at certe mediocriter peritum esse o-
portere? Et cum hoc ita sit, quis negauerit eundem
illum, qui ad hanc sapientiae arcem contendit ipsarum
disciplinarum nomine eas linguas oportere discere
quibus illae sunt comprehensae. Quamuis igitur vir Ca-
terus fuerit, quanto ingenio polluerit quanto studio-
flagrauerit, hinc aestimari potest, quod in tegrâ adhuc
atate non solum superatis difficultatibus vniuersis ad
culmen & fastigium solidae eruditionis peruenerit,
sed etiam pestiferis magna ex parte viam strauerit,
quae eodem per venire possint. Prater patriam hoc est

Cantori
eruditio.

Belgica

belgicam linguam, sex calluit exoticas, latinam scilicet, Græcā Hebraicam, Germanicā Gallicā & Italicā, quas quoniā non alio, q̄ sapientia consequēda studio per didicit, quantū non modo in minoribus hisce Christianorū facultatibus profecerit, si nō ex hac ipsa eius industria, at certe vel tacētibus nobis ex ipsius scriptis liquido constare potest, qua vt numero satis multa & eruditione admiranda, ut a fructu viliissima posteris reliquit. Extant eius nouarum lectionū libri octo, in quibus cum plurimis ac diuersissimis authoribus integritatem suam restituat, quantus ipse librorum belluo fuerit, declarauit. Extat eius syntagma de ratione emendandi græcos authores, in quo cum infinita mēda ex diuersis authoribus tollat, tum abundē etiam declarat, quam non oscit ante in euoluendis authorum scriptis versatus fuerit, utroq; autem opere studiosis plurimum difficultatis & impedimenti adimit: Consimili industria ac fructu & in reliquis versatus est, que ex catalogo operū eius facile intelliguntur, quē hic infra subiiciemus ex quibus presentis facti apparebit, quantum in poëtica, in oratoria, in historica facultate, quantum in soluta, quantum in numeris adstricta, quantum in natiua, sua, quantum, in transferenda aliterius oratione valuerit. Quā luculenter vbiq; eam, qua prima orationis virtus censetur, perspicuitatē tueatur, vt nihil obscurum, nihil ambiguum, impropriū relinquat, q̄ offendere lectorem possit, erat enim id iā longo vsu cōsecutus, vt se facile extricaret, vnde pleriq; alij difficulter emergerent nā si quis eiusmodi forte nodus incidisset, quem ipse ne-

Canteri diligentia fides, ac præstantia, in tractandis eruditorū monumentis.

Anno Christi
11.

Cāteri ope
ra nō dom
edita.

Cāterus ar
cani tenax.

Cāteri pro
positum pi
um.

cessario subsidio destitutus soluere non potuit, tum le-
ctorem, ne forte ipsius autoritate mixtus grauius er-
raret, caudid adēmonuit, vt in stobaeo fecit. Vbi cum
se plurimum, & quidem sine magno negocio presti-
tisse profiteatur, lectorem tamen admonet adhuc
multa esse inexcussa ob defectum Graeci Codicis, qui
non prorsus ex ingenio, sed etiam manuscriptorum co-
dicum collatione supplendus erat. Quos ille tum cōse-
qui non poterat: Porro autem praeter illa, quae in Ca-
talogo librorum eius infra recensebimus, eum etiam
habuisse alia opera nōnulla vel iam inchoata vel etiā
absoluta, nomini dubiū esse potest, Ipse, aut aliquando
flagitante quadā occasione mihi retulit se pene iā ab-
solutos habere, quos conscriberet cōmentarios lingua
Graeca, & versari tum in transferēdis quibusdam op-
eribus, D. Ioannis Chrysostomi, quae haecenus nec grae-
cè nec latine edita essent, de ceteris nihil compertum
habeo. Erat enim eo ingenio Canterus, vt non agen-
da promitteret sed acta proferrere, neminemq; pate-
retur propositi sui consciuum ideoque, nō modo percontato-
res sed etiā famulos auersabat, quo sibi magis in-
tuto forent arcana, quae eliminari nolebat longe tum
prudētiōr tum modestior illis, qui parturiunt ante
quam cōscēperunt, & multa iactitant, quasi iam ab-
soluta opera sua, quae nunquam inchoarunt, aut ne in-
choaturi quidem vnquam sunt: Illud interim ille non
dissimulauit, se deinceps in sanctorum patrū opera de
Graeco in latinum transferenda fuisse incubiturum,
in primisq; nouā Bibliorum translationem, & exactio-
rem graeci textus emendationem meditari ad quam
rem felicius absoluendam non modo hebraica lingua
pene

penetrabilia curiosus iam rimabatur, sed & exemplarium tum hebraicorum, tum graecorum tum latinorum non solum. m. S. sed etiam excusorum diuersa editionis copiam terra marique venabatur. Pium hoc propositum suum prudenti consilio falciebat nam, quo facilius effectum daret id quod moliebatur, Louanio relicto, Leouardiam concedere ibique sedes figere constituerat, eoque consilio eclogas stobaei (qui fetus illi posthumus extitit) amplissimo Clarissimoque viro ac Domino D. Igramo ab Achelem Regum tum senatus per Frisiam Praesidi dedicauit, tum ut eius auctoritate atque prudentia non solum aduersus incommoda protegeretur, sed etiam in literarijs subsidijs conquirendis adiuuaretur, tum, etiam ut singulari eius eruditione ac sapientia familiaris atque commodius frueretur. Nemo autem (qui quidem res Canteri diligentius expenderit) temere cum Louanium Leouardia fuisse mutaturum dixerit. Nam cum illi prima cura vitae, secunda studiorum fuerit, viriusque ratio eum huc impellebat, ut quam maxime: Louanij enim carissime viuebatur, & Cantero, qui stipendium publicum non ambiebat, de suo viuendum erat. Reditus autem ex patria sua istuc arcessere non modo sumptuosum sed et periculosum erat, infestis itineribus terra marique, tunc vniuersis, Atqui Leouardia omnium rerum, quae ad vitam necessitatem pertinent affluentissima copia est, non modo quod ipsa Frisia natura caeli soli, fertilissima, sed etiam quod vicinum mare, quo fere tota ambitur, abunde suppeditet quae requirantur: Hic igitur non modo multa minoris victurus erat Canterus quam Louanij, sed & ipse quoque praesens

Ceteri prudentis consilium.

Igrami
Ab Achelem

Leouardia studijs fruendis accommodata.

Anno Chri-
sti.

sens rerum suarum dispensationem habiturus erat, cum in municipio huius urbis fundos auitos & ex his amplissimos redditus haberet: Accedebat huc, quod Leouar. quae auo Vilhelmo, Gruninga, qui patri Lāberto, (Vltraiectum quod ipsi natale solum fuit,) ciuitates inter se vicinae sint. Cum gruninga nō nisi septem miliaribus ad orientem, Vltraiectum non nisi viginti duobus miliaribus ad Austrum Leouardia distet, ita ut sibi cum amicis inibi habitantibus officia, quae necessitudo pietatis flaguat, vltro citraque, constare facillimè possent, & constat ex supra dictis, quam frequentes, quam splendidos agnatos, cognatos & affines Leouard. habuerit, in quorū utriusque mutua beneuolentiā suauiss. victurus erat. Non vulgare autē ipsi sed singulare & merito admirandā studiorum comoditatem fore Leouardia, partim situs ipse loci partim indoles gentis arguebat. Est enim Leouardia ciuitas ambitu ipso mediocri, plateis latis ac rectis, in quibus nulla permittuntur iacere sordes, aedificia multa angusta, reliqua mediocria non sine venustate, fluuijs aliquot fossatis nauigabilibus interluitur, quae non modo commercijs vndique, agitandis, sed perpetuae mūdiciē seruiunt: Aër serenus est & clarus, subsalsus tamē ob exhalationes vicini maris, & quia ob eā causā putredinem non facile sensit illam ciuitatem rarissimè infestat pestis. Sita est Leouardia in meditullo Frisiae occidentalis ita ut ab extremis finibus Aestriae, Vestrachiae, & septem sylvarum in quas haec Frisia distribuitur ad eam tātundem fere spacij sit, quod & equestri, & pedestri, & nauali itinere vndique, commode perficias. Quae commoditas Albertū Saxonia

Leouardie
qualitas ac
situs.

Ducens

Ducem, ac deinde filium eius Georgiū induxit, vt ibi commune & supremum Frisia tribunal constitueret, quod & Carolus Quintus approbavit & se cutus est. Cum huc vndiq, tantundem itineris esset ad comitia publica patriæ nomine celebranda, ad causas tum ciuiles tum criminales expediēdas quæ tota pro uincia emergerent. Augebat hanc commoditatem etiam alterea commodior, Nam cum hæc frisia a septentrione oceanum Cimbricū siue Britannicum, ab occidente mare hollandicum, ab Austro mare australe habeat, ob oriente continens sit, & proinde terra marig, facilis ad eam pateat accessus, maiori etiam facilitate ex omnibus terrarum plagis, in Frisiam, quæ ex quauis parte Frisia Leouardiam peruenias, quod vndiq, sint oportuni portus ad commercia maritima faciūda: Itaq, quicquid in Belgio, in Gallia, in Hispania in Sicilia in Italia, in Germania in Sarmatia, in Prussia, in Dania in Britannia, in Schotia, in Gracia, in Turcia, in India ac breuiter, quicquid inter orientem & occidentem, inter Austrum & septentrionem, literarum, & chartarum aliarumue quarumvis rerum nascitur aut cuditur istuc importari commodissime possit. Quin & Friscofordia, quæ vniuerso pene orbi Christiano in re literaria commune præstat emporium, secundo R hemo longe tum celerius, tum certius ac tutius Leouardiam transmiseris quam Louanii, si quid opus sit. Præterea cū Leouard. septentrione versus Loua. non nisi vndequinquaginta miliaribus distet, eademq, illa remotis impedimentis itinere nauali intra dies quatuor veredaris etiā citius cōfici possint, eodēq, itinere præter complares alios portus
duo

Auno Christi.
fti.

Leouardia
antiquitus
Druincum
sedes, dicta
Aula Tei:

duo etiam celeberrima sint emporia, Antuerpia scilicet in Brabantia & Amsterdamum in Hollandia, nulla illi vel ad librariam supellēctil, vel ad operam typographicam commoditas deesse Leouardia poterat. Accedit hisce commoditabus insuper & humanitas ipsius gentis, quam ille tantopere commendabat, ut se huic parem aliam nusquā terrarum comperisse assereret. negari certe hoc non potest Leouardienses ob curiā prouincialē & cōmercia exterorum hominū que alibi non sunt, reliquis esse cultiores, ipsaq; cōsuetudo iā inueterata & assiduitas versandi cū literatis & studiosis in naturam illic abiit, ut, se his libenter accommedent. Canterus peculiari loco istius genio hoc adscribebat, quod illic studia semper antiquitus etiam magis quam vsquam alibi in Frisia viguisse cōperisset, nam ut veteres Druydas, aliquos etiam in Frisiam uenisse, atq; cœtum philosophantium congregasse loco isto, cui tum nomen ex diuina, ut ipsi iudicabant doctrina fuerit, aula Dei: multis seculis antequam vel nomen Leouardia, vel presentia ciuitatis iura obtineret. Quam enim aulam Dei latine vocabant, eam tū populari lingua dicebant Godtshooff. Vnde sunt ad huc ibi parochialia illa templa duo, oude hooff & Nye hooff, id est, vetus aula, & noua aula. Quemadmodum autem ex aula aulici, ita etiam ex hooff houelingē hactenus apellantur nobiles, qui Regiā auctoritate in aulis constituebantur ad defensionem doctrinae publicae: Maximam autem nobilium frequentiam Leouardia esse antiquitus versatam, non obscuris etiam hodie reliquijs probatur: Certè Siuardus Sapiens Radbod

ultimi

vltimi Theologus, & Christianorum accerrimus ho-
 stis ille qui, M. T. Cicer. opus de Natura Deorū ha-
 resios damnauit, & publicè exusit, quod (vt ipse cau-
 sabatur) erroneam & minimè synceram doctrinam
 contineret, de Dijs gentium, in Aula Dei scholæ dis-
 centium profuit, vt supra diximus in Siuardo sapien-
 Præbat enim celebranda huic aulæ Dei oportuni-
 tatem magnam, domesticus portus ad Burdonem
 fluum, hoc est, ad fleui brachium mediterrane-
 um, medio ferè spatio situs, vt naues quæ intrapor-
 tum Mankarmanin (qui maritimus tunc erat) & Bol-
 suardiensem per hoc brachium [vltro citroque com-
 mearent, in aula Dei quietam stationem si opus esset,
 reperirent: Et videtur tū temporis huius aulæ Dei, la-
 tior quedam fuisse iurisdictio, quod ex qualitate ter-
 ritorij Leouardiani non obscure colligitur. Sed coa-
 lescente paulatim Burdone fluuio, cum portus oppi-
 latus non amplius frequentaretur, defectu soliti
 prouentus, paulatim etiam defecisse cætera, quibus
 dudum notabilis ac venerabilis fuerat aula Dei:
 Quod & in alijs ciuitatibus Frisia rerum vices ope-
 ratæ sunt: Nostrates tādē cum hæc Ciuitas successu
 temporis Leouardiæ nomen assumpsisset, Monialium
 Cisteriensium conuentum, quem propè Sneckam anno.
 1233. Vlbodo authore condiderant, ad instantiam Du-
 donis, quarti in Florido campo Abbatis, Latinè voca-
 rum Aulam Dei, populari verò lingua non Godts
 hooff, sed Nye cloester, hoc est, Conuentum no-
 uum appellarunt: Vt saltem tunc conuentus ad me-
 moriā istius veteris aula dei nomem hoc inter pios &
 eruditos obtinuerit: Quæ res nō animaduersa errorē
 parit in

Anno Chri-
li-

parit in distributione finium Aestrachi, & veſtrachia
 vt ſuo loco plenus dicemus: cōtinua fere ſucceſſione
 præcipuā totius prouin. ia ſcholā Leouard. fuiſſe, hiſto-
 riarū lectiōne diſcimus, & noſtra etiā memoria, quā
 inſignes eruditiōe viri hic inſtituēda iuuetui præſue-
 rint, quis ignorat? nullis enim ſumptibus Magiſtratus
 vrbis huius parcere ſolet in conſtituendis ſtipendijs
 huiusmodi virorum qui fouendis ac promouendis
 bonis artibus præſunt. Vt cunq; autem præterita ſe ha-
 beam, non poterant non magnopere delectare præſen-
 tia literarum ſubſidia, quæ Cūtero homini docto ſua
 tempeſtate Leouardia ſuppeditatura erat, cum ibi
 tunc eſſet, vt ad huc eſt, tam frequens eruditiſſimo-
 rum virorum conuentus. Inueniſſet enim Philoſo-
 phos, medicos, Iureconſultos, ac Theologos egregios,
 quorum & colloquijs recreari & Bibliothecis ad u-
 uari potuiſſet: Et quia Curia prouincialis hic erat, e-
 rant cum Præſide ſenatores, erant cum ſenatoribus
 Aduocati, vt numero plurimi, ita omnium artium
 genere politiſſimi, quorum ſplendore ciuitatem hanc
 etiā Gerardus Geldenbaurius Nouiomagus celebra-
 uit: His igitur conſideratis Canterus Louanio reli-
 cto, Leouardiam petiturus erat. Mihi verd ex præte-
 ritis ac præſentibus futura metienti ſpē ſubiecit ani-
 mus fieri poſſe, vt ex huiusmodi oportuno initio forte
 res optata ſequeretur: Canterus vnus quidem vir ſed
 ſingularis & eximius erat: Cuius occaſione (quod in
 procliui erat) ſi maior aliqua eruditorum frequētia
 Leouardiam confluxiſſet, poterat ex Cantero expe-
 ctari ſeminarium oportunum futurae illic vniuerſita-
 tis, pari enim ratione ſcimus vniuerſitatis non vnus,
 ex ſingu-

ex singulis quibusdam viris iacta fundamenta pri-
ma incrementis salu inde noua frequentantium acces-
sione auctis eo tandem profecisse, vt ad summum Aca-
demia fastigium conscenderent. Sic enim Alcuinus
Parisienſi, Albertus Magnus Coloniensi, alij alijs Aca-
demijs constituendis, nominis sui celebritate occa-
sionem prabuerunt: Quae spes nostra vt aliarum fa-
cultatum respectu, alicui fortasse minus consentanea
ita ratione Iurisprudentiae nulli friuola fuisse videbi-
tur, qui Curia Frisonica inauditam, in administran-
do Iure Romano sinceritatem cognouit. In hac e-
nim Curia quae Leouardia est, ciuiles & criminales
causae omnes, quotquot tota prouincia emergunt ex
micro iure Romano deciduntur. Et leges Romanae il-
lic in foro ita controuersis terminandis accommo-
dantur, vt à Iustiniano traditae sunt, & in scholis pu-
blicis docentur. Leges municipales & consuetudi-
nes Patria, quae Iuri communi derogent, ibi nulla sunt
prater viginti plus minus, & quae omnes ferè ad ius
retractatus pertinent, in qua occasione consecuti si-
mus, ne lector miretur, dilucidas & illustres ratio-
nes reddemus in Gregorio Bertolffio, huius felicitatis
nostrae Authore, de quo supra diximus. Cum igitur
in alijs prouincijs, vbi Academiae sunt, hodie pro-
fessores plus propè operae impendant infarciendis Iu-
ribus suis municipalibus, quae alibi plerumq; nullum
vsum habent, quam ipsi Iuri communi, cui illic raro
locus est, putabam nusquam terrarum commodius
Academiam docendae Iurisprudentiae fundari posse
quam Leouardiae, vbi studiosi Iuris Theoriam vt in
scholis à professoribus acciperent, ita ad praxim in

Iuris Ro-
mani prax
is in Frisia
sincerissi-
ma.

Anno Chri-
sti.

foro ab Aduocatis accommodari cernerent. Hanc enim mentem Iustiniani fuisse puto, cum reformatum Ius Romanum nusquam doceri voluerit, quam Roma Constantinopoli & Beryti. (Vbi celeberrima ac laudatissima Orientis & Occidentis tribunalia fuisse constat) quod iudicaret fora scholis in Syncretitate Iuris, conformia esse debere, & proinde syncerum Ius ibi rectè doceri, vbi in foro patria consuetudines quam minimè vsurpantur, vtpote quae ius syncerum quod commune est, limitent ac tollant. Hinc & illud consequens futurum erat, ut ius illic, eadem qua scriptum est, hoc est latina lingua doceri posset, sic ut & indigenis & alienigenis Auditoribus, vndecumq; tandem aduenissent ex equo satis fieret. Quod in alijs Academijs fieri ad amissim non potest, cum in Germania, Gallia, Italia, Hispania professores linguam popularem, in Cathedra maximè vsurpent ob iura sua municipalia: Quae res peregrinis auditoribus grauissimum adfert impedimentum non intelligentibus ea quae professor dicit. Hoc cum ita sit, arbitrabar Leouardiam fore celeberrimum Iurisprudentiae emporium, quod ceteruatim ex omnibus mundi plagis eo confluxuros expectarem candidatos Iuris. Constituta enim ibi Academia, habent in scholis exercitia praxios. Habent hospites domi profess. Iur. habent iuris practicos Senatores & Aduocatos, aut alios viros eruditos, alij aliter, pro cuiuscumq; conditione, quorum familiaris consuetudo illis nequaquam contemnenda esset. Quin & ipsi sensim crescente Iuris cognitione ad praxim proludere possent. Cum non tantum ibi

Curiam

Curia prouincialem, sed & municipalia tribuna-
lia haberent, tum intra Ciuitatem, tum etiam Ruri,
vbi ex eodem Iure communi itidem controuersia
terminantur. Inuitare huc studiosos tum lingua po-
pularis, tum etiam Curia stylus poterat, lingua e-
nim qua Frisica proprie est, in agris hodie potissi-
mum vsurpatur, in Oppidis vsurpatur communis
lingua Belgica, qua Leouardia purior est, quam
in alijs Frisia partibus, ob praesentiam Curiae, qua
dialecctum maximè vsurpat Brabanticam: Stylus
Curiae procedendi modus, scribendi character adeo
similis est ei, qui in Brabantiae Curijs obseruatur,
vt ouum ouo non posset esse magis: ex qua consequi-
tur, cum qui Leouardia tum lingua tum praxi iuris
expolitus esset, operam nequaquam lusisse, utpote
qui in Hollandia, Zelandia, Brabantia, Flandria,
Geldria, ditione Vlraiectina, Transisulania & vi-
cinis alijs prouincijs, non minus, quam in ipsa Frisia,
Notarium, Secretarium, Senatorem, & quem-
cunque Iudicem Reipub. sua utiliter & cum laude
prestare posset: Nec verò me ab hac cogitatione di-
mouit amplitudo priuilegiorum vniuersitatis Loua-
niensis, quibus prohiberi aliqui putabant, ne qua a-
lia post hanc vniuersitas erigeretur intra Belgium,
quatenus id erat sub ditione Philippi secundi Hispa-
marum Regis. Hoc enim priuilegium cum vniuer-
sitati Louaniensi datum sit à Ioanne Brabantiae
Duce, ad eas duntaxat prouincias pertinet, quibus
ille dominatus est. Inter quas transmarina non
sunt, qua multo postea ad domum Burgundicam

Anno Christi.
1564.

accesserunt: Itaq; memini anno 1564. Amplissimum
Senatum inclita Ciuitatis Gruningensis me per Syn-
dicum suum clarissimum Iureconsultum, & mei a-
mantissimum D. Doc. Hesselum ab Aysina honesto
stipendio inuitasse ad professionem Institutionum Im-
perialium, quod in particulari sua schola, quam diu
florentissimam habuerant, Philosophicis artibus iu-
ris principia veluti Coronidem quandam addere de-
creuissent, quo magis parata iuuenis esset ad audi-
endum cū fructu Ius in iustis vniuersitatibus. Cuius
conditionis nomine, cum ego Antonium Perrenot-
tum Cardinalem Grauellanum, Viglium Zuiche-
mum, & Ioachimum Hopperum consulissem, qui-
dudum à Regia Maestate erigēda vniuersitati Dua
censi triumviri constituti erāt, vnanimiter ab his mi-
hi responsum fuit, posse me saluis priuilegijs Lou-
niensibus eam prouinciam suscipere, & gratificari
insuper Maestati Regia, si orientalibus istis prouin-
cijs ultra Gruningam sitis occasionem darem cultus
humanius, quibus Romanae leges non admodum vs-
tatae sunt. Quo audito prouinciam suscepturus eram,
nisi quidam commodo suo rem interuertisset. Quae
cum ita sit equidem occasione Canteri vniuersita-
tem Leouardiae futuram sperare non desu, quam ta-
men amplissimi ordines postea Franekeræ constitue-
runt, quae duobus tantum miliaribus occidentem ver-
sus Leouardia distat. Canterus autem ob supradi-
ctas causas Leouardiam planè confessurus erat, nisi
istorum temporum infelicitas propositum eius impe-
diuisset. Quamquam enim toto ferè Belgio pluribus
sum annis intestini hi motus, satis acerbè grassati es-
sent

Vniuersi-
tas Fran-
kerensis.

*hinc. s. p. h. u.
Dua censi.*

sent, nusquam tamen his durantibus ad eius saltem
vitam vsque tutius ac tranquillius vivere contigit,
quam Louanij: Quae causa fuit, vt & ille ibi tan-
tisper harere decreuerit, donec pace recuperata tuto
in patriam commigrare posset. Quo si incolumis per-
uenire potuisset, suppetente vita Reipub. literaria vbe-
res de se fructus haud dubio daturus erat: Diuina
providentia, quae piam ipsius voluntatem pro effectu
sumpsit, & immortalis praemio caelestis gloria remu-
nerare voluit, haud permisit, vt qui literas tanto cum
affectu promouisset alio in loco quam literis conse-
crato diem clauderet extremum: voluit enim huius
memoriam non modo scriptis ipsius toto terrarum
orbe celebrem, sed etiam hic sepulchro conspicuo vene-
rabilem in omne aeuum permanere. Vt qui Epitaphi-
um legerent, ad amulationem scriptorum loci ipsius
oportunitate exuscitarentur. Cum itaq; circa Idus
Novembris in febrem incidisset, quae & in hecticam
degenerauit, tota hyeme cum hoc malo, & maxima
parte Veris grauissimè conflictatus est, medicis fru-
stra opem ferentibus. Ideoq; cum indies ingrauescen-
te malo facile sentiret sibi imminere fatalem diem,
exacta vitae mortem conformem meditatus est: Prae-
stitit illi per multa officia charitatis, vir singulari tum
eruditione, tum pietate conspicuus Dominus M. Em-
bertus Eueraerts, ab Arendonck, sacrae pagina Licen-
tius, & ad S. Iacobum tunc Pastor vigilantissimus.
Qui consolando, confirmando, erigendo aegrotum no-
ctes atq; dies non solum in ultimo agone, sed etiã ex
quo morbus habere periculum visus est, ad spem diuinæ
gratiae alacriorem reddere dignatus est. Cuius hor-

Morbus, &
mors, & se-
pultura Cæ-
teri.

Febri
Lentia

Anno Christi
1611.

accesserunt: Itaq, memini anno 1564. Amplissimum
Senatum inclita Ciuitatis Gruningensis me per Syn-
dicum suum clarissimum Iureconsultum, & mei a-
mantissimum D. Doc. Hesselum ab Aysma honesto
stipendio inuitasse ad professionem Institutionum Im-
perialium, quod in particulari sua schola, quam diu
florentissimam habuerant, Philosophicis artibus iu-
ris principia veluti Coronidem quandam addere de-
creuissent, quo magis parata iuuenius esset ad audi-
endum cū fructu Ius in iustis vniuersitatibus. Cuius
conditionis nomine, cum ego Antonium Perrenot-
tum Cardinalem Grauellanum, Vigilium Zuiche-
num, & Ioachimum Hopperum consulissem, qui-
dudum à Regia Maiestate erigēda vniuersitati Dua
censi triumviri constituti erāt, vnanimiter ab his mi-
hi responsum fuit, posse me saluis priuilegijs Lou-
niensibus eam prouinciam suscipere, & gratificari
insuper Maieitati Regia, si orientalibus istis prouin-
cijs ultra Gruningam sitis occasionem darem cultus
humanius, quibus Romana leges non admodum vsi-
tatae sunt. Quo audito prouinciam suscepturus eram,
nisi quidam commodo suo rem interuertisset. Quae-
cum ita sit equidem occasione Canteri vniuersita-
tem Leouardia futuram sperare non desii, quam ta-
men amplissimi ordines postea Fränkera constitue-
runt, quae duobus tantum miliaribus occidentem ver-
sus Leouardia distat. Canterus autem ob supradic-
tas causas Leouardiam planè confessurus erat, nisi
istorum temporum infelicitas propositum eius impe-
diuisset. Quaquam enim toto ferè Belgio pluribus
tum annis intestini hi motus, satis acerbè grassati es-
sent

Vniuersi-
tas Fran-
kerensis.

hinc. s. j. h. d.
D. n. c. l. x. i.

sent, nusquam tamen his durantibus ad eius saltem vitam vsque tutius ac tranquillius viuere contigit, quam Louanij: Quae causa fuit, vt & ille ibi tantisper herere decreuerit, donec pax recuperata tuto in patriam commigrare posset. Quo si incolumis peruenire potuisset, suppetente vita Reipub. literaria vberes de se fructus haud dubio daturus erat: Diuina prouidentia, quae piam ipsius voluntatem pro effectu sumpsit, & immortalis praemio caelestis gloria remunerare voluit, haud permisit, vt qui literas tanto cum affectu promouisset alio in loco quam literis consecrato diem clauderet extremum: voluit enim huius memoriam non modo scriptis ipsius toto terrarum orbe celebrem, sed etiam hic sepulchro conspicuo venerabilem in omne aeuum permanere. Vt qui Epitaphium legerent, ad emulationem scriptorum loci ipsius oportunitate exuscitarentur. Cum itaque circa Idus Nouembris in febrem incidisset, quae & in hecticam degenerauit, tota hyeme cum hoc malo, & maxima parte Veris grauissimè conflictatus est, medicis frustra opem ferentibus. Ideoque cum indies ingravescente malo facile sentiret sibi imminere fatalem diem, exactae vitae mortem conformem meditatus est: Praestitit illi permulta officia, charitatis, vir singulari tamen eruditione, tum pietate conspicuus Dominus M. Embertus Euerarts, ab Arendonck, sacrae pagina Licentiatus, & ad S. Iacobum tunc Pastor vigilantissimus. Qui consolando, confirmando, erigendo egrotum noctes atque dies non solum in ultimo agone, sed etiam ex quo morbus habere periculum visus est, ad spem diuinæ gratiae alacriorem reddere dignatus est. Cuius hor-

Morbus, &
mors, & se-
pultura Cæ-
teri.

Febri
Lentia

Anno Christi.
1611.

accesserunt: Itaq, memini anno 1564. Amplissimum
Senatum inclita Ciuitatis Gruningensis me per Syn-
dicum suum clarissimum Iureconsultum, & mei a-
mantissimum D. Doc. Hesselum ab Aysina honesto
stipendio inuitasse ad professionem Institutionum Im-
perialium, quod in particulari sua schola, quam diu
florentissimam habuerant, Philosophicis artibus iu-
ris principia veluti Coronidem quandam addere de-
creuissent, quo magis parata iuuenus esset ad audi-
endum cū fructu luis in iustis vniuersitatibus. Cuius
conditionis nomine, cum ego Antonium Perrenot-
tum Cardinalem Grauellanum, Viglium Zuiche-
mum, & Ioachimuum Hopperum consuluissem, qui-
dudum à Regia Maiestate erigēda vniuersitati Dua-
centi triumviri constituti erāt, vnanimiter ab his mi-
hi responsum fuit, posse me saluis priuilegijs Lou-
niensibus eam prouinciam suscipere, & gratificari
insuper Maieitati Regie, si orientalibus istis provin-
cijs ultra Gruningam sitis occasionem darem cultus
humanius, quibus Romana leges non admodum vsi-
tatae sunt. Quo audito prouinciam suscepturus eram,
nisi quidam commodo suo rem interuertisset. Qua-
cum ita sint equidem occasione Canteri vniuersita-
tem Leouardia futuram sperare non desu, quam ta-
men amplissimi ordines postea Franecker constitue-
runt, qua duobus tantum miliaribus occidentem ver-
sus Leouardia distat. Canterus autem ob supradic-
tas causas Leouardiam planè confessorus erat, nisi
istorum temporum infelicitas propositum eius impe-
diuisset. Quaquam enim toto ferè Belgio pluribus
tum annis intestini hi motus satis acerbè grassati es-
sent

Vniuersi-
tas Fran-
kerensis.

in. s. p. h. u.
Dua. centi.

sent, nusquam tamen his durantibus ad eius saltem vitam vsque tutius ac tranquillius vivere contigit, quam Louanij: Quae causa fuit, vt & ille ibi tantisper harere decreuerit, donec pax recuperata tuto in patriam commigrare posset. Quo si incolumis peruenire potuisset, suppetente vita Reipub. literaria vberes de se fructus haud dubio daturus erat: Diuina prouidentia, quae piam ipsius voluntatem pro effectu sumpsit, & immortalis praemio caelestis gloria remunerare voluit, haud permisit, vt qui literas tanto cum affectu promouisset alio in loco quam literis consecrato diem clauderet extremum: voluit enim huius memoriam non modo scriptis ipsius toto terrarum orbe celebrem, sed etiam hic sepulchro conspicuo venerabilem in omne aeuum permanere. Vt qui Epitaphium legerent, ad emulationem scriptorum loci ipsius oportunitate exuscitarentur. Cum itaque circa Idus Nouembris in febrem incidisset, quae & in hecticam degenerauit, tota hyeme cum hoc malo, & maxima parte Veris grauissimè conflictatus est, medicis frustra opem ferentibus. Ideoque cum indies ingravescente malo facile sentiret sibi imminere fatalem diem, exacta vitae mortem conformem meditatus est: Praestitit illi permulta officia, charitatis, vir singulari tum eruditione, tum pietate conspicuus Dominus M. Embertus Euerarts, ab Arendonck, sacrae pagina Licentiatus, & ad S. Iacobum tunc Pastor vigilantissimus. Qui consolando, confirmando, erigendo agrotum noctes atque dies non solum in ultimo agone, sed etiam ex quo morbus habere periculum visus est, ad spem diuinae gratiae alacriorem reddere dignatus est. Cuius hor-

Morbus, &
mors, & se-
pultura Cā-
teri.

Febri
Lentia

Anno Christi
1575.

tatu ille maturè compositis rebus suis nixus misericordia diuina in Dominum placidè obdormiuit, anno post natum Christum 1575. Mensis Maij decima octaua, quæ dies Mercurij erat, intra horam quartam & quintam manè: Cui ad complendum annum ætatis trigesimum tertium tantum defuit temporis, quantum hic porro ad vigesimam quartam diē sequentis Iulij restabat. Sepultus est in ade Sancti Iacobi ad Australem partem Templi, loco in primis conspicuo ac celebri. Testamenti sui executores esse voluit, Dominum Cornelium Valerium Præceptorē suum, & Amplissimum Nobilissimumq; virum ac Dominum Carolū Heluegen, Domnum de Saert, hospitem suum, apud quem vita defunctus est: Itaque illi manibus eius debita solemnitate iusta persoluerunt, & ex præscripto ipsius reliquis omnibus ritè peractis, Bibliothecam eius Vltraiectum ad fratrem Theodorum transmiserunt, qui ea nunc vt ad ornamentum familie auita, ita & ad subsidium Reip. b. literarie iustissimus, idemque dignissimus heres vitur ac fruitur. Obijt autem Cameras vt ingenti incommodo rei literaria, cui plurimum post hac erat collaturus, ita etiam summò omnium eruditorum luctu, quibus acerbissimum sui desiderium reliquit, à quibus cum vita eius integerrimè transacta, singularis item virtus & eruditio pleno ore, sicuti par erat, prædicatur, nemo erat, cui non ea de clementia Diuina spes esset, vt consideret, Camerei manibus æternam requiem præmij nomine reppensam esse: Quæ quidem vt rata illis ac propria sit, omnium votis optandum est. Multi fuerunt viri boni & eruditi

qui

qui memoriam eius carminibus suis profecuti sunt, quæ nos ad calcem huius tractatus adiecissimus, si com-
modum fuisset vitam eius separatim edere. Quod quo-
niam non fuit, & ratio nos coëgit de Cantero inter
Scriptores Frisicos agere, carmina ista quæuis docti-
ssima sint, offeri hic erunt si omnia infarsiantur. Ideo
que alibi oportunius, vna cum nostris enulgabuntur:
Authores autem horum carminum sunt:

Cornelius Valerius Vlraiectinus.

Georgius Ratallerus Leouardiensis.

Andreas Papius Gandensis,

Ioannes Leuineus Gandensis.

Gualterus Colinus Gandensis.

P. Pierius Smenga Schotanus.

a/ Hymno Dominicus Organopæus Leouard.

Albertus Hero Snecanns.

Andreas Schottus Andouerpianus.

Andr. Schottus

Vilhelmus Cripus Iumor.

Ioannes Fungerus Leouardiensis.

Scripti autem Canterus noster primum.

Nouarum lectionum l. 4. in quibus præter variorum
authorum, tam Græcorum quam Latinorum explicatio-
nes Athenæi, Gellij, & aliorum fragmenta quadam in
lucem præferuntur Basil. excud. Opor. in 8. anno 1564.

Deinde Aelz Aristidis orationum tomos tres Lat.
conuertit: Quorum primus 28. secundus 17. tertius.
7. Orationes complectitur.

Huc accessit orationum tomus 4. ex veteribus
Græcis Oratoribus conuincatus eodem interprete.
Gorgiæ orationes 2. Thucydidis vnam Leshonactis
vnam, Andocidis vnam, Herodis vnam Antisthe-

Anno Christi
1566.

tisthenis duas, Lysiae vnam Dinarchi vnam, Alcidamanti s vnam continens.

Adiungitur etiam de ratione emendandi Gracos auctores eiusdem syntagma.

Ac deniq; Gnomologia Gracolatina, siue sententia insigniores breuiter ex Aristide collecta, Basil. excudit Perna. in fol. 1566.

Praterea Lycophronis Alexandram siue Cassandram, latine ad verbum trāstulit, adiectis annotation. quibus loca difficiliora partim è scholijs Gracis partim ex alijs Scriptoribus explicantur. Huc accessit Epitome Cassandrae Gracolatina carmine Anacreontio eodem Authore : Nec non ipsius Cassandrae versio altera carmine expressa per Iosephum Schaligerum Iulij filium: Basil. excudit Oporinus in 4. anno 1566.

Nouas lectiones recognouit & tribus libris auxit Basil. recudit Oporinus in 8. anno 1566. Similiter Aristidis Pepli Fragmentum, siue Heroum Homericorum Epitaphia, primus auctori suo restituit, latine vertit & annotationibus illustrauit: His adiecta sunt Ausonij Epitaphia Heroum, quae bello Troiano interfuerunt, aliquot locis ab eodem emendata. Basil. excudit Guarinus in 4. anno 1566.

Praterea Fragmenta quaedam Ethica Pythagoreorum quorundam ex Stobaeo desumpta, Latinitate donauit. Basilea excudit Oporinus in 4. anno 1566. cum Ethicis Aristotelis Gracolat.

Postea Synesii aliquot opuscula Gracè pariter ac Latine primus edidit, sunt autem haec: De Dono ad Paconium, Coniio secunda, Constitutio, Constitutio altera :

Ethica
Pythagoreorum

altera: Hymni Carmine, quibus adiuncti sunt alij
tres hymni: Basileæ excudit Oporinus in 8. anno
1567.

Eiusdem locorum aliquot in Ciceronis epistolis ex
plicationes & emendationes. Ant. excudit Plant. in
8. anno, 1568. cum ipsis Epistolis.

Eiusdem in Propertium scholia ibidē excu. in 8. an.
1569. Cum ipso Propertio.

Deniq; Euripidis Tragedias edidit in quibus præ
ter infinita menda sublata, carminum omnium ra
tio hæctenus ignorata præditur, adiectis Euripidis
sententijs aliquot insignioribus, & Latinis versibus
eb eodem redditis, AntuERP. excud. Plant. in 16. anno
1571. quod ipsum etiam in Sophocle & Aeschilo bre
ui edendis ab illo præstitum est.

Nouas lectiones iterum recognouit & libro vno
auxit, quibus accessit de ratione emendandi Græcos
Authores Syntagma similiter auctum, nec non Ari
stotelis pepi fragmentum cum alijs, tum integra ta
bula Deorum, & hominum illustrium progemes cõ
plectentes itidem auctum. Ant. excud. Plat. in 8. an.
1571. ac nouarum lectionum quarta iam editio para
batur, libro vno rursus aucta,

Similiter locorum aliquot in Ciceronis epistolis
explicationes & emendationes recognouit additis
nouis locorum aliquot in epistolis ad Atticum expli
cationibus & emendationibus ibidem excud. in 8.
1572. vno folio.

Postremò Ioannis Stobæi eclogarum libros duos
in latinum conuertit, quorum prior Physicas poste
rior Ethicas complectitur: quibus vna etiam acces
serunt

Anno Christi.
1575.

serunt G. Gemisthi Plethonis de rebus Peloponnesiacis orationes duae eodem interprete. Ant. excud. Plāt. anno 1575.

Confecit quoq; separatim tabellas duas, alteram in Ciceronis libros de officijs, primo separatim à Sylvio excusam vno semifolio. Deinde tum ab eodem vna cum ipso Cicerone, tum etiam ab Oporino vna cum ipso Cicerone & nostris in eundem castigationibus: Alterā in Cornel. Valerij Phisica, cū ipsis à Plāt. eadem formam editam.

Transtulit insuper Ael. Aristidis artis Rhetor lib. duos, vnū de oratione Ciuili, Alterū de oratione simplici, nondum editos: Poëmatum deniq; libros quatuor propemodum absoluerat:

Scripsit etiam notas in Bibliothecam Iosie Simleri quibus multis Author. genuina nomina, & scripta restituit, quas apud me Louanij reliquit, quas ego libenter communicabo cum ijs, qui Bibliotheca adornande operam dignam nauare cupiunt additis etiā obseruationibus meis.

9. Ioachimus Hopperus.

Profapiae
Hopperi-
nae antiqui-
tas & nobi-
litas.

Ioachimus paternum genus ex Hopperiana, maternum ex Piersmana familia ducit, quae utraq; in Frisia ob antiquitatem ac nobilitatem, venerabilis semper fuit, ut ex infra scriptis apparebit. Si uardion Hopperum in Archivis maiorum nostrorum me legisse memini, qui fuerit vnus ex capitaneis praecipuis Hengisti & Horsim expeditione Anglicana an. Chr. 449. cum Britanniam occuparent. Vnde & Hopperorū familia, tū in Angli tum in Schot. propagata in hunc vsq; die durat: ex qua memoria nostra fuit ille

Vigornien-

Vigorniensis & Glotestrensis, Episcopus Ioannes Hopperus. De quo multa scriptores Anglici. Eiusdē etiam familiae vestigia reperiuntur in terra Grunigana, in Saxonia, in Heluetia, in Germania superiori: Vnde & Marcus Hopperus Basileensis originem duxisse videtur, cuius scripta Bibliotheca publica recensent: Insignia huius familiae vetustissima sunt, dimidiata aquila, & argenteus piscis Harengus (qui vulgò halec dicitur) coronatus in scuto caeruleo. Occasione deinde affuitatis cum orientalibus Frisii Pellicanum receperunt. Successu temporis etiam Scacos Bauaricos Pellicano addiderunt, vt infra suo loco dicemus. Scacis rursum omiſſis, Pellicanum aureū solum retinuerunt. vna cum tribus pullis in scuto caeruleo, in cuius galea idem Pellicanus eminent. Vt in hunc vsq; diem Hopperiani omnes vsurpant. Hopperorū porrò genti nomen hoc inde esse Cappidus Stauriensis asserit. quod olim domini fuerint istius districtus, qui inter Stauriensem & Hornensem ciuitatē quondam terra continua fuit, nunc mare est, & nihilo minus retento nomine, Dije Hoppe adhuc vocatur: Ex huius enim dominio eos tum dictos fuisse, Dije Hop Heren, hoc est, Hoppe dominos: Mutata de inde rerum natura, & veritatis notitiam obumbrante temporum diuturnitate, dictos fuisse, vt & nūc dicuntur Hoppers. Remanente tamen in singulis prima originis Vestigio cum priuatim quisq; eorū non Hoppers, sed Hopper, quasi Hop Heer in antiquis monumentis reperiatur: Suffridus Sterkenburgius addit hic hist. memorabile: Ancillā ait Iuonis Hopperi, non istius, de quo infra, sed antiquioris, an. Chr. 500.

Anno Christi.

Insignia
Hopperorum.Hopperi
vnde dicitur.

Cum

Anno Christi.
1575.

serunt G. Gemisti Plethonis de rebus Peloponnesiacis orationes duae eodem interprete. Ant. excud. Plat. anno 1575.

Confecit quoque, separatim tabellas duas, alteram in Ciceronis libros de officijs, primo separatim à Sylvio excusam vno semifolio. Deinde tum ab eodem vna cum ipso Cicerone, tum etiam ab Oporino vna cum ipso Cicerone & nostris in eundem castigationibus: Alterā in Cornel. Valerij Phisica, cū ipsis à Plat. eadem formam editam.

Transtulit insuper Ael. Aristidis artis Rhetor lib. duos, vnu de oratione Ciuili, Alterū de oratione simplici, nondum editos: Poëmatum deniq; libros quatuor propemodum absoluerat:

Scripsit etiam notas in Bibliothecam Iosephi Simleri quibus multis Author. genuina nomina, & scripta restituit, quas apud me Louanij reliquit, quas ego libenter communicabo cum ijs, qui Bibliotheca adornanda operam dignam nauare cupiunt additis etiā obseruationibus meis.

9. Ioachimus Hopperus.

Profapiae
Hopperiana antiquitas & nobilitas.

Ioachimus paternum genus ex Hopperiana, maternum ex Piermana familia ducit, quae utraq; in Frisia ob antiquitatem ac nobilitatem, venerabilis semper fuit, vt ex infrascriptis apparebit. Si ueridicam Hopperuanam in Archiuis maiorum nostrorum me legisse memini, qui fuerit vnus ex capitaneis praecipuis Hengisti & Horstii expeditione Anglicana an. Chr. 449. cū Britanniam occuparent. Vnde & Hopperorū familia, tū in Angliam tū in Schot. propagata in hunc vsq; die durat: ex qua memoria nostra fuit ille

Vigornien-

Vigorniensis & Glöcestrensis, Episcopus Ioannes Hopperus. De quo multa scriptores Anglici. Eiusdē etiam familiae vestigia reperiuntur in terra Grunigana, in Saxonia, in Heluetia, in Germania superiori: Vnde & Marcus Hopperus Basileensis originem duxisse videtur, cuius scripta Bibliotheca publica recensent: Insignia huius familiae vetustissima sunt, dimidiata aquila, & argenteus piscis Harengus (qui vulgò halec dicitur) coronatus in scuto caruleo. Occasione deinde affinitatis cum orientalibus Frisii Pellicanum receperunt. Successu temporis etiam Scacos Bauaricos Pellicano addiderunt, vt infra suo loco dicemus. Scacis rursum omīssis, Pellicanum aureū solum retinuerunt. vna cum tribus pullis in scuto caruleo, in cuius galea idem Pellicanus eminent. Vt in hunc vsq; diem Hopperiani omnes vsurpant. Hopperorū porrò genti nomen hoc inde esse Cappidus Stauriensis asserit. quod olim domini fuerint istius districtus, qui inter Stauriensem & Hornensem ciuitatē quondam terra continua fuit, nunc mare est, & nihilo minus retento nomine, Dije Hoppe adhuc vocatur: Ex huius enim dominio eos tum dictos fuisse, Dije Hop Heren, hoc est, Hoppe dominos: Mutata de inde rerum natura, & veritatis notitiam obumbrante temporum diuturnitate, dictos fuisse, vt & nūc dicuntur Hoppers. Remanente tamen in singulis prima originis Vestigio cum priuatim quisq; eorū non Hoppers, sed Hopper, quasi Hop Heer in antiquis monumentis reperiatur: Suffridus Sterkenburgius addit hic hist. memorabile: Ancillā ait Iuonis Hopperi, non istius, de quo infra, sed antiquioris, an. Chr. 500.

Anno Christi.
fti.

Insignia
Hoppero-
rum.

Hopperi
vnde dicti.

Cum

Anno Chri-
sti-

Cum aquam ex puteo hauriret, extraxisse simul viuentem piscem Harengum. Quare cognita luonem ad perpetuam rei memoriam Clypeo suo in quo haetenus aquilam solam habuerat, addidisse harengū, eumq; coronatum, quod ipsi euitanda imminētis calamitatis nuncius oportunos aduenisset: Recordatus enim vir solers Oraculi eius, quod Stauo Frisiorum Iuppiter de flammis ex rubro cliuo prope stauriam anno Christi 155. erumpentibus consultus ediderat, non esse periculum timendum ex flammis istis, quas successu temporis consecuturum esset contrarium refrigerium, ex re praesenti facile prospexit, praecedentis Vatic. futurū suentū: ideoq; paulatim diuēditis aut permutatis iis, quae illic possidebat, sedes suas

Hopperia-
nae familie
trāsmigra-
tio ex Hop-
pa, in vrbe
Stariēsem.

Orien. versus transtulit: Ultra Fleui fluuij brachium primum: Idem fere Tgloni à Tadena in Kreyli contigit, vt & alijs quibusdam, qui eodem oraculo moti, Orientem versus emigrarunt: Hopperianam autem familiam deinceps in vrbe Stauria celeberrimo olim regni Frisiae Emporio. Regumq; sede floruisse, & tamquam hereditaria successione Reipub. gubernaculis semper profuisse satis certum est. Testantur id Archiua Stauriensis vrbis, testantur id Chronicorum publica Eulogia. Indicio sunt Gentilium Auitae sedes, indicio sunt & sepultura, quae Stauria & in Heme-lis prope Stauriam atq; etiam propè Bolsuerdiam conspiciuntur. A Sisardo illo supradicto Hengisti Capitaneo, porrò qua serie & alij ex alijs haetenus in hac familia progeniti sint, dicere possemus, nisi temporum iniquitas nobis Sterckenburgij monumenta integra inuidisset quem in huiusmodi familijs anti-
quis

quis, earumq; Genealogijs describendis valde diligentem fuisse supra diximus: Ex Siuardi ergo posteris antiquior nobis haectenus nemo repertus est, quã Iuo Hopper. ille, qui per harengũ admonitus relictã Hoppa, Staur. cõ migravit. Post quẽ interuallo 850. annorũ, hoc est anno 1350. Alius Iuo Hopperus Stauria consulatu functus ex publicis actis instrumentisq; cognoscitur: Cuius p̄inde posteritatẽ vt extat, paulo diligentius nos hic explicare sine inuidia benevolus leterpatiatur, ob rationes iustas quas infra reddemus

Hic igitur Iuo Hopperus moriẽs superstites duos filios reliquit, Hermannum, & Tiedemannum: Hermannus, qui dominus in pago Scarla fuit, post mortem patris interuallo non admodum longo sine liberis vita defunctus est.

Genealogia Ioachimi Hopperi.

Tiedemannus verò vir ditissimus, vtpote & fraterna hereditate locupletatus, & aliequi Dominus existens in Varns & Laexum Alberto Duci Bauariae, & Comiti Hollandiæ, cum is Frisia dominaretur, à Consilijs fuit. Neq; interim tantum Consul Stauriensis, sed & totius Prouinciæ deputatus fuit. Quem tanto fauore & benevolentia profecutus est suprãdictus Bauariæ Dux, vt illi insignia auita (pellicanum scilicet) quæ Hopperiana familia tunc visitata erant, suis, hoc est, Bauar. Scacorũ tabulis additis augeret ornaretq; ita vt Tiede. ille insignibus Ducis cum Pellicano medio, dũ viueret, vsus reperiatur.

Paterna profapia Hopperi.

Tiedemannus hic Stauria vita defunctus filium & in consulatu successorem Arnoldum Hopperum habuit Qui tamen insignibus istis plenis vsus non est, nam rebellauit contra ducem Frisia, omnes isti,

quos

Anno Christi.
fti.

quos Dux officijs politicis admouer at, patria exciderunt. Ideoq; libri supradicti Tiedemanni in Angliam & Schotiam ad amicos aliquandiu secedere coacti sunt. Et reconciliatione paceq; facta in Frisiam reuersi sunt.

Porro autem Arnoldus supradictus, & ipse aliquandiu Stauriēsis Reip. Consul fuit, qui ibi debitum natura soluit, tres filios superstites reliquit, Tiedemannum scilicet, Sakelium, & Hermannum: Hermannus iste sine liberis obiit, Sakelius habuit filios duos, Arnoldum, & Timannum: Timannus habuit filios duos Sakelium & Petrum, & filiam vnam Catharinam Sakelius hic filium habuit Cornelium & alios praeter eum liberos in Hollandia: Petrus hic nobis olim condiscipulus Leouardia fuit sub M. Cornelio Colberto, ac coelebs & sine liberis obiit: Catharina ex Ielbio Iacobi Aegidij consulis Leouardiensis filio Timannum & Ielbum enixa est, quae marito viduata, grassantibus in Frisia sacris factionibus Emricam se contulit, vt & tranquillitati suae, & filiorum studijs consuleret. Vbi & in Dominum pie obdormiuit: Timannus eius filius natu maior post obitum matris Coloniam se recepit, operamq; strenuam Iurissprudentia nauauit, quod & in Gallia, & in superiori Germania fecit, & Iuris Lauream secutus, in patria suis & Reip. negocijs diligenter incumbit.

Tiedemannus denique Arnoldi supradicti filius Tadeum habuit filium, qui & ipse quoque Consul Stauriensis fuit.

Deinceps ponetur & vxorū iam nomina ex quibus Hopperiani progeniem suam propagarunt per
quas

quas magis apparet familia splendor, quam illustrat Anno Christi.
affinitates tam generose. li.

Itaque supradictus hic Tadeus vxorem habuit nomine Liuckiam à longama, cuius pater Galenus, auus paternus Euerardus à longama fuit, quorum auita sedes est in Varns, vbi hæctenus extat eius vestigium Euerisma Geeft. Ex hac igitur Liuckia Tadeus supradictus sustulit filios tres, Suffridum scilicet, Sakelium & Galenum, & filiam vnicam Idam. Hac Ida nupta fuit Petro ab Aucama. Cuius pater M. Petrus ab Aucama V. I. C. ac senior vrbs Leouardiensis fuit, eamque ciuitatem primus vallo cinxit. de quo supra cap. i. decad. 9. comodus diximus, vbi & Ida posteritatem deduximus, vt eam hic rursus intulcare nihil sit necesse.

Galenus porrò supradicti Tadei filius, habuit Fredericum & Tadeum (qui fuit Senior vrbs Snecana) & horum sorores.

Sakelius autem Tadei eiusdem filius, filios duos habuit Regnerū & Tadeum & filiam vnicā Idam.

Suffridus demique eiusdem Tadei filius, duos filios habuit, Ioachimum hunc de quo nobis hæc est instituta tractatio, & ex alia vxore Scheltonem, qui sine liberis obiit.

Sic igitur vt omisis ramis transuersis huius arboris rectum stipitem paucis expediamus ex Iuone Tiedemannus, ex eo Arnoldus, ex quo Tiedemannus, ex hoc Tadeus, ex illo Suffridus ex quo Ioachimus natus est.

Maternum genus Ioachimi nec minus antiquum nec minus splendidū est, quam paternū: Mater enim
Ioachimi

Materna
profapia
Hopperi.

Anno Christi
li.

Ioachimi cui nomen erat Rixtia, filia fuit Feiconis à Pierfma Consulis Snecani, cuius occasione familia Hopperiana cognitionem Pierfmanorum, Tierxmanorum, Iariganorum, & Sirxmanorum contraxit.

Pierfmani enim huius Rixtia ratione accesserunt; cuius pater Feico Consul Snecanus, auus Tarquinius Consul item Snecanus, & roxius Aelifius Pierfma fuit: Pierfmani huius sedes antiquas habuerunt in Rauerdia ubi Arx etiam nunc Pierfmana superest, habueruntq; ibidem in templo maiorum suorum monumenta: Postea commigrarunt Snecam. Vbi etiam monumenta sua in templo, & domum prope ponte Iustitia habent.

Tierxmani ratione Feiconis supradiicti accedunt: Tarquinius enim à Pierfma Feiconem filium sustulit ex Rixtia Tierxmana cuius pater Douuo Consul Snecanus, auus Sicco Tierxma vocabatur. Tierxmani sedes antiquas habuerunt in Flandersen prope Rauerdiam, ubi etiam nunc eorum monumenta visuntur, hinc postea Snecam immigrarunt.

Iarigani accedunt ratione Tideæ, quæ vxor fuit Feiconis supradiicti: Hæc enim patrem habuit Rembertum Ioenkens siue Iariga senio rem ciuitatis Leouardiensis. Cuius pater fuit Iarigellus Ioenkens Stauriensis, Consul Leouardiensis. Ex cuius posteritate etiam descendit nobilissimus ille medicorum Phœnix Rembertus Dodonaus: Vt infra suo loco plenius deducemus: Hi Iarigani sedes suas Leouardia & maiorum suorum monumenta ibidem in templo prædicatorum, & bona in subaibijs habent.

Sirma-

Sirxmani, demiq³, accedunt ratione Rixtie Sirxma-
na, que mater Tideæ Iarigana auia Rixtie Pierfma-
nae, proauia Ioachimi Hopperi fuit: Hæc autem pa-
trem habuit Dodonem à Sirxma ciuitatis Leouar-
diensis consulem, auum verò paternum Allardum
Sirxma consulem item Leouardiensem, & ex eodẽ
patre fratrem Allardum: Huius Allardi filia fuerunt
duæ, Tideæ & Beufia, filius vnus M. Tiepco V. I. C.
& in suprema Frisia Curia Aduocatus. Huius filij
sunt, Bernardus, Allardus, ac Dodo: qui vt equidem
puto superstites adhuc in administratione Reip. sunt:
Sirxmani autem originem à Snecanis trahunt. Sed
postea Leouardiam commigrarunt, vbi & sedes ve-
teres, & prædia in suburbanis & maiorum monumẽ-
ta in templo prædicatorum ante chorum habent.

Hæc de Ioachimi prosapia paulo fufius hic expli-
cuius: rimium, quod multarum antiquitatum ex-
plicandarum occasionem nobis præbeat, que ad illu-
strandam Patriam nostram plurimum conducunt.
Deindeq; ad personas, que in hac genealogia recen-
sentur, commodè referri queant & alia, que harũ
æquales extiterunt: Postremò, quod huc lectorem sæ-
pius remittamus hoc opere in Scriptoribus explicã-
dis qui familie Hopperianæ vel agnatione vel cogna-
tione vel affinitate, iunctæ sunt: Vt suis locis infra
supraq; apparebit.

Natus est autem Ioachimus Hopperus ipso die S. Natiuitas
Martini, hoc est, 11. die Nouembris anno 1523. Sneca, Ioachimi
in adibus aui materni, quo mater instante partu con- & educa-
cesserat, habebat enim maritus auitum prædium in tio.
Hemelis propè Stauriã in quo morabatur: Vxor ppè

Anno Ghri-
sti.

ex subsequenti puerperio interijt: Nec ipse valde dis-
illi superstes fuit, quamquã post mortẽ huius Vxo-
ris aliam duxit, ex qua Scheltonem habuit, vt dictũ
est. Ideoq, Ioachimus parentibus orbatu apud auum
& auia porro Sneca educatus est. Quia vero infan-
tutrix idonea euestigio reperiri non potuit, honestam
ciuem & vicinam suam, qua nuper in Viglia Assum-
ptionis B. Mariae filium enixa erat, auia conduxit, vs
hunc nepotem suum, vna cum filio proprio suis vberi-
bus aleret. Quod & non difficulter obtinuit: Hac au-
tem erat mater Dominici Bendixij de quo infra ca-
pite 1. Decade 14. dicturi sumus. Vnde Ioachimus
hunc Bendixium singulari semper amore profecutus
est. Vt ipote cuius fuisset collactaneus.

Inclinatio.
Ioachim.

Ioachimus autem cui rei à natura factus esset,
ab ipsa inde infantia manifestis indicijs mox decla-
rauit, qui à libris quantumuis puer diuelli nunquam
potuit. Quod animaduertens pro singulari pruden-
tia sua adfuit eius M. Ioannes Buygirs puerum sin-
gulari amore complexus est, & non vano euentu pra-
dixit in virum magnum esse euasurum:

Institutio
Ioachi.

Puer itaq, mature studijs adhibitus Sneca rudi-
menta vtriusq, lingua & reliquarum artium triuia-
lium fidelissime iecit, praeceptoribus vsus M. Ioanne
Rodano Drento, & M Gerardo Leouardiensi: Hisce
fultus anno 13. aetatis vna cum collactaneo suo Do-
minico Bendixio & alijs aliquot aequalibus Harle-
mum missus est. Vbi tum Scholæ celeberrima Rector
praerat vir omni literarum genere instructus, &
ad iuuentutem faeliciter instituendam ab ipsa natu-
ra factus M. Cornelius professione Presbyter. Sub
hoc exactis annis quatuor, ac Philosophijs discipli-

nis & politoribus literis probè instructus comitante
 Bendixio suo Louanium cōtendit: Hic se Iuridica fa-
 cultati prorsus addixit, in qua tum publicos professō-
 res insignes habuit, quos audiret, Ioannem Hasium,
 Gabrielem Mudeum, & complures alios: Interim ta-
 men vt legum fontes, & Iuris penetrabilia penitus ri-
 maretur, Philosophia tum Physica, tum Ethica dili-
 gentius incubuit. Philosophiā autem sectatus est, ma-
 xime Platonicam, quod hanc Iuriscon. futuro pluri-
 mū conferre iudicaret. Cui cū & Methodum adiun-
 geret, cuius semper studiosissimus fuit, ad propositum
 studiorum suorum scopum facile peruenit, vt rectè iu-
 dicaret, quid singulis hominibus in solitaria, quid con-
 iugibus in familiari, quid ciuibus in politica vita cōue-
 niret, & sibi idcirco pro horū delectu, in officij delibe-
 ratione consiliū certū esset. Triēnio his dato Parisos,
 & deinde Aureliā profectus est. Vt & vsum lingua
 Gallicæ cōpararet, & interim eruditorū amicitia sibi
 conciliaret, quorū collatione doctior euaderet. Hinc
 iā Italiā petere eodem consilio proposuerat, nisi rebus
 ipsius in patria sic postulātibus, è medio cursu, eū re-
 uocasset M. Io. Buyg. cuius prudētia multū tribuebat
 Rursus itaq; Lou. toto conatu ad iur. prof. se cōforma-
 uit: Erat autē iā maxima apud iuris cādidatos eius
 expectatio propter conceptā de eius in omni discipli-
 narum genere solida sciētia opinionē, quam vt inde-
 fessus labor ipsi pepererat ita exercitia priuata cum
 laudatissimis iuuenibus frequētata auxerāt erudito-
 rū eulogia publica confirmarant: Sumpsit igitur Lo-
 uaniy titulum licentia in vtroque iure. In cuius actu
 publico eiusmodi specimē eruditionis suae dedit, vt in

Ioachimi
 professio
 ad V. I. Lic.

Anno Christi
 Ioaehimi
 professio
 Iuris hono-
 raria.

Ioaehi-
 mus confu-
 sionē Bar-
 baricam in
 Iure discu-
 tit.

celeberrimo Doctorum conuentu, facile probaret fa-
 mam de se sparsam nequaquam esse vanam: Non ita
 multo post in publicum prodijt, & partim exercendi
 sui causa, partim in gratiam studiose iuuentutis Ca-
 thedram legitimam professionis conscendit: Ex qua
 cum eius industriam applausus, applausum summa
 eruditorum frequentia consequeretur, Antistites v-
 niuersitatis conatus eius, mox delata honoraria Iu-
 ris professione promouerunt nullo statuto stipendio,
 tantum vt doceret ex auctoritate publica: Hac fre-
 tus liberius potuit ab inueterata Barbarorum do-
 cendi consuetudine deflectere, & ad puriorem illam
 veterum Iuris transcendere rationem, iuuenum studia
 reuocare: Quod Gabrieli Mudæo quamuis eruditissi-
 mo hæctenus difficile fuerat, obstantibus Barbarorū
 Decretis, vt & nos ex Gabriele sæpius corā audiu-
 mus, & se quoque audiuisse in Gabrielis vita testa-
 tur Mattheus VVesenbergius: Vt igitur plausibiliorē
 redderet doctrinam suam, Iuris artem se traditu-
 rum professus est, & idcirco Digestorum paratula
 exorsus consequentiam, titulorum in pandectis ra-
 tione subiecta declarauit, quod hæctenus illic non mo-
 do inusitatum erat, sed & paradoxum quoque vide-
 batur, quod plerisque persuasum esset, non modo Ro-
 mani iuris Authorem, Iustinianum hominem fuisse
 prorsus ἀναλόγητον, sed etiam ius ipsum in artis for-
 mam planè redigi non posse: Itaque vniuersam iuris
 materiam in certa Capita contraxit, eademq; diui-
 sione in sua membra distribuit, mēbra ipsa in genera
 diuisit, generibus suas species attribuit, ipsasq; in di-
 uidua resoluit, singulisq; suas definitiones commo-
 dè sub-

de subiunxit. Sic ut partiendo, diuidendo, definiendo
 obscuram hactenus artem illustret, & auditoribus
 suis magna cum voluptate conspiciendam, ob ocu-
 los poneret: Atq; hac quidem in generalibus: qua tan-
 to applausu à studiosis excepta sunt, ut mox in suo
 Authore, opera hæc, quam in Pandectis præstiterat,
 per quosdam in tabulas contracta, & Colonia typis
 euulgata sit: Et vniuersitatis Antistites ex liberalita-
 te ordinum Brabantia deinceps in ordinariâ paratit-
 lorum professionem stipendio luculento constituerunt:
 Qua postea diu splendidissime functus est D. Ioannes
Ramus Gosanus: In particulari autem titulorum le-
 gum & paragrahorum explicatione consimilem
 viam ingressus, & adhibita arte Dialectica finem &
 scopum propositi tractatus primum aperuit. Deinde
 partes eiusdem & membra singulatim demonstra-
 uit: Tum si qua cognata his, si qua similia, si qua op-
 posita, contraria aut repugnantia videretur, ea sin-
 gulatim discussit, & commoda decisione aut distin-
 xit, aut conciliauit. In his operam eius commenda-
 bat perspicuitas ac breuitas. Obscuritatem enim eo
 facile vitabat, quod in Cathedram docturus nan-
 quam ascenderet, nisi diuturna meditatione rem ple-
 nè perspectam haberet, quam traditurus vènerat.
 Prolixitatem facile effugit, qui candide docere, hoc
 est, paucis multa tradere constituerat. Nec illi vn-
 quam probari potuit, illorum prolixitas, qui in singu-
 lis materijs totum ius docere satagunt, & in propo-
 sito suo comprobâdo pari se gloriantur fluxum legū:
 Ipse enim indicatis Iustiniani vestigijs Methodum
 ostendit, qua omnia inter se cohererent, tum singu-

Ioachimo
 constitui-
 tur ordina-
 ria paratit-
 lorum
 professio.
 Ioachimi
 Methodus

Anno Christi
li.

lis non modo τὸ δι, sed etiam τὸ διοτι, & non modo proximas sed etiā remotissimas causas subiecit: Causas ipsas quae animae legem sunt, ex intimis naturae penetralibus eruit, & distinctis artium terminis quaerens quaestio proposita vel ex aeconomicis vel ex politicis, vel etiam ex Theologicis rationibus penderet diligenter admonuit: Quocirca ad hunc modum non minus in particularibus hisce, quam in istis vniuersalibus iusta consequentia demonstrata merito suo Barbaros istos Iuristas perstrinxit, & grauius ac verè pronunciauit, eos nullam tenere Methodum, qui in Iustiniano Methodum desiderarem: Hoc iudicium suum de Iustiniani arte in iure componendo praestitit. Ioachimus non modo viua voce suis auditoribus, sed & vniuersa posteritati scriptis aditis testatum reliquit: De Gabriele interim non immerito dici poterat quod de Latona dicit Poëta.

Mudaei tacitum pertentant gaude apectus:

Delectabatur enim hoc successu Ioachimi, in quo non modo singularem ingenij perspicacitatem exosculabatur, qua iustiniani vestigia assequeretur, sed & interpidam animi constantiam suspiciebat, qua veritatem iustis rationibus comprahensam nullius metu territus fortiter in mediū proferret. Cum inde certatim alios exorituros non obscure prospiceret, qui inueteratam de confusione Romani Iuris opinionem ex animis studiosorū porro eximerent: Neque sanè postea quenuquam comperi, qui pulam ut antea, flagellare Iustinianum ausus sit: Hieron tamen Elenus, qui se Ioach. in Gallia familiarem fuisse commemorat, & Matthaeus Vesenbecinis, qui Gabriele Mudæo prae-

Aduersa-
rij Ioach.

ptore familiariter vsus fuit, à Ioachimo Eatonus hic
dissentiant, vt negent Iustinianum in particulari sin-
gularum materia, itidem vt in eorundem omnium
vniuersali consequentia, de qua supra dictum est, Me-
thodum obseruasse. Contra quos Hopperi sententiã
nos euidentissimis rationibus defendimus in Metho.
nostra Iustiniana, quã breui vna cū Oeconomia &
Harmonia Iuris in lucẽ Deo fauente daturi sumus:
Ioachimus interim institutũ cursum suum fidelissime
cõfecit, & vxore ducta non multo post in viroq, iure
doctoratus insignia accepit, actu celeberrimo, ad quẽ
cum & alij multi amici ex Frisia, tũ & Præses Vigl
Zuiche, & patruus Hopperi, Galenus Hopperus con-
sul Staurien. conuenerãt. Nã pater Suffrid. iã antea
vita defunctus erat: Deinde autem Louanij domici-
lio constituto, Ioachimus studiosos in conuictum suũ
recepit, ad quorum profectum suiq, exercendi gra-
tia priuatam quoq, disciplinam domi sue exorsus est
Disputationũ exercitia instituit. Institutiones Impe-
riales pralegit, aliasq, nonnullas in Iure precipuas
materias explicuit. Timaum quoq, Plat. græcum (ad
quẽ & externos admittebat) in atrio domus sue fre-
quentissimo auditorũ concursu enarravit, in quo quã-
uis Philosop. esset, presenti experimento declarauit.

Ioachimi
matrimo-
niũ & Do-
ctoratus in
V.I.

Ioachimi
exercitia.

Duxit autem Ioachimus vxorem Louanij egregiã
virginem Cristinam Bertolsiam: Cuius pater vir cla-
riß Dom. D. Gregorius Bertolus, primus fuit in Fri-
sia Prouincial. Senatus Præses sub Carolo V. de quo
sup. hoc opere c. 10. dec. 10. Cuius matrimonij occasio-
ne familia Hopperiane accessit ad finitas & cognatio
Scribonianorum, Edingianorũ, Banninxianorum. Itẽ

Ioachimi
vxor, &
cius nomi-
ne affinita-
tes.

Anno Chri-
sti.

Ioachimi
celebritas.

Ioach. cōf.
in magno
Senatu Me-
chliniensī.

Ioac h
mus in Cō
siliū Se-
cretum, &
statuum
allectus.

Triumviri
erigendæ
Vniuersi-
tatis Duacen-
sis.

Ioachim.
in Hisp. n.
euocatur
ad Regem.

Tegnageliorum, Dufkenoram, Mullerorum & aliorum Aquisgrani, in Brabantia, Geldria, Bauaria. Exactis autem aliquot annis in professione iuris, cū interim & consultationibus conscribendis vacaret, & ea occasione multis etiam magnatibus innotesceret, in oculis mox fuit Censiliarijs Secreti Senatus, apud Bruxellā. Cui praesidebat Viglius Zuichemus, in oculis fuit & Margarita Austria a Principi Parmensi, quæ tum Belgium nomine Philippi Hispaniarum Regis gubernabat: Ideoq; cū in magno Belgij Senatu apud Mechliniam locus vacaret, Ioachimus ceu Regi maximè utilis futurus defuncto substitutus est: Vbi cum Senatoria dignitate, tanta cum grauitate ac magnificentiâ fungeretur, vt omnium admirationem excitaret, Gubernatrici visus est idoneus, qui in Secretario Senatu, ac demde Consilio status propinquioribus Regis negotijs adhiberetur. Ita Ioachimus quam diu Bruxella fuit, Viglio Zuichemo, & Cardinali Granuellano, sua diligentia permultum laboris ademit, cum in huius humeros reijceretur, quod ipsis alioqui exantlandum fuerat: Vidimus id coram Bruxella toto biennio, quo illic à Secretis Cardinali fumus. Cum in alijs multis, tum etiam in negotio Vniuersitatis Duacensis, cui erigenda, cū Rex Cardinalem, Vigliū & Hopperum profecisset, illi mox Hopp. suas partes commiserūt, ita vt ipse istius vniuersitatis fundamenta iecerit: Quæ causa fuit, vt audita eius morte ea vniuersitas, illi exequiis, vt patrono parentaret, orationeq; funebri eum pro Concione laudaret.

Post hac amplissimo viro Carolo Tisenaco, cui apud

pud Regem in Hispania rerum belgicarum guber- Anno Chri-
 nacula commissa erant, ad suos redire cupiente, ^{li.}
 Ioachimus postulante Rege in illius locum profe-
 ctus est, postridie Calendas Aprilis anno 1566. Re-
 lieta interim vxore cum libris Bruxella, quam ad se
 istuc postea euocauit: Decessum eius mox per Belgiū Motus Bel-
 motus ac tumultus ingēs subsecutus est. Quinto enim gici.
 eiusdem mensis die supplex iste libellus à Bredemro-
 dijs Gubernatrici fuit exhibitus, quo edictorum re-
 laxatio petebatur, qua ad Catholica Religionis cu-
 stodiam, iusto (vt afferebatur) arctiorem ab Rege
 promulgata videbantur. Vnde noua conciones pro-
 pè Antuerpiam primum, & deinde pluribus in locis
 constituta, & imagines templis eiecta sunt, qua pri-
 mordia fuerunt omnis calamitatis huius, qua infe-
 rriorem Germaniam hactenus affligit: Ioachimum
 autem in Hispania aduenientem Regia Maestas in-
 signi humanitate excepit, & summi Consiliarij Sta-
 tus Belgici dignitate, ac Regij Sigilli praefectura or-
 nauit:

In eius magistratus administratione, summa ad Ioachimi
 mirationi, apud omnes Hispanos fuit, ipsumq; Re- dignitas in
 gem bonis artibus prudentia, iustitia, vigilantia, & Hispania.
 (quam ille maximè amat) consulendi libertate, ac
 sinceritate adeo deuinxit, vt illi Dominum in Da-
 lem, & peculiare venandi ius in Gesterlandia (qua
 pars est Occidentalis Frisia) tandemq; etiam nihil
 minus expectanti, aut ambienti equestrem dignita-
 tem ac lus a reorum Calcarium sponte sua contra-
 lerit, iisdem solemnibus eodemq; die quo Ioanni Au-
 striaco, nudato scilicet gladio humerum eius leniter

Anno Chri
sti.

Ioachimi
morbus.

pro more verberans. Qui honor non nisi ob singularē
virtutem, resq; illustres gestas conferri solet,

Nouennio autem in Hispania feliciter transacto,
& grauissimis interim laboribus fortiter exantlatis,
cœpit illi corporis robur paulatim minui (vigore ta-
men animi nihil flaccescente) ac tandem in Phthisin in-
cidit, quæ indies incrementum sumens ita humidum
radicale omne absumpsit, vt deiectis corporis viribus
vltimo anno, qui mortē præcessit, paucissimo cibo (sto-
macho in dirigendo officium nō amplius faciente vitā
sustentauit: Cum autē sibi mortem iā imminere præ-
sentiret, duabus ferme horis antequā ex hac vita mi-
graret, ad Regiā M. literas subsignauit, quibus sua in
Reimp. officia, seruitiaq; ipsius Maiest. fidelissima men-
te præstita commendebat, Regiam eius M. rogabat.
vt sua coniugis futura Vidua, liberorumq; pupillorū
curam suscipere dignaretur, quā illi se publicis rebus
seruitijsq; eius Maiest. debitis per omnem vitam post
posuisse sanctē affirmabat. Atq; omnia fausta Regi
ac D. suo precatus vltimum valēdixit: Hora autem
mortis adueniente, cū liberis coniunctisq; suis bene-
dixisset, Missæ sacrificiū in cubiculo celebrari iussit:
in quo cū eleuatio corporis dominici fieret, ipse se ma-
gno nisu subleuauit, pileoq; capiti detracto, corinā le-
tuli manu reduxit, ac Sacramentum venerabūdus
adorauit. Neq; Albā sacerdos adhuc exuerat, cū spi-
ritum lacrimantibus omnibus qui aderāt, etiā extra
neis in Dom. emisit: Mortuus est 15 die Decē. a 1576
Madrui, sepultusq; in Aede S. Trinit. via Iochiana.

Ioachimi
mors ac se-
pultura.
Consola-
tio Regis
ad Viduā
Ioachimi.

Rex autem nunciata Hopperi morte, ex nobilibus
suis quendā ad ades eius misit. Vidua hac dicturum.

Regiam

Regiã M. dolēter morte eius esse affectū. iubere Viduam liberōsq; bono esse animo, se enim poſthac eorum curam ſuſcepturum, atq; etiam pupillis eius patris loco eſſe futurum: Qua ſumma conſolatione animi illorū erecti paululū & lapſis diebus aliquot, iuſta facta ſunt, ijs ſolemmitatibus quas gentis illius atq; illuſtris conditio dignitaſq; defuncti exigebant: Exequia cum tanto noſtratium hominū dolore celebrata ſunt ut nobiliſſimi quiq; aula proceres quaſi miniſtri humeris ſuis feretrum ſuſtulerint.

Regia demde M. viduã liberōsq; in Belgium redire cupientes annua mille florenorum penſione data ad vitã viaticog; duode. em milium florenorum ſuſpeditato Coloniã Agrip petere, ibidemq; ſuſſistere iuſſit: Ut filiorū ſtudijs otiiū trãquillitaſq; ſuſpeteret. Donec rebus in Belgio pacatis in patriã reditus pateret: Ex quo Regis mandato euidenter apparet, non fuiſſe Regis mentem, ut Colonia inter eas Acad. exteras comprahēderetur qua edicto Ducis Albani Belgis Regi ſubditis interdicta ſunt: Itaq; vidua Germaniã petiit, & Coloniã vna cum liberis ſubſtitit, donec Antuerpia recuperata Bruxellam con. ederet.

Vixit Ioachim. annis 53. menſe vno diebus quinque. vir immortalis vita digniſſimus, ut qui egregijs tum corporis tum animi dotibus conſpicuus fuit. Erat enim in Heroi. a ſtatura proceritate mebrorū quadã apta concinnitas qua gratiã ſingularẽ toti corpori cõſiliabat: Crines flauis, vultus grauitate plenus, faies tota virilis, lata frons, oculi cæſij, naſus nec ſim⁹ nec aquilinus ſed intermedius & intermedio tubere ſublimis. Cute cãdidiffimã, humeris latis amplo pectore, cruri

Anno Christi. *bus validis ac bene compactis. Vox virilis & interrim tamen suavis ac blanda, laborum patientiam ipsa natura illi in seuerat maximam: Valetudo illi ab ineunte etate varia & minus firma fuit: Quod illi ex duabus causis euenisse, Dominicus ille Bendixius assererat: In pueritia enim ab auia materna nimis delicijs illi naturam fuisse debilitatam, & studijs de inde nimis atq; intempestiuis porro afflictam. Hinc enim in concoctione cruditas ex cruditate dentium prematura luxatio, quae etiam voci, praesertim cum intendebatur, notabile impedimentum adferebat. Hinc deniq; phthisis illa promanauit, quae mortem illi prematuram attulit, quamuis hanc & cura prouocauerint, quas de Belgij successu sustinebat.*

Ingenium
& mores.

Ingenio fuit ab ineunte etate praestantissimo, cum & captus esset facilis, & memoria tenax, & rectum iudicium: Accedebat naturalis inclinatio ad Iurisprudentiam, quae huic arti aptiorem reddidit: Amator iustitiae fuit semper maximus: Auaritiam sane peius & angui odit, libidinem detestatus est, luxum multo magis: ad honores ac dignitates accessit non ambitione sed virtute, ut, qui eas non aliter quam debitum laboribus suis premium acciperet, quo potius pluribus benefacere posset: Animo enim erat praemagno & sublimi, a rebus caducis abductissimo easq; certa ratione despiciente: Secretò sibi praescripserat iam inde ab adolescentia exercitia pietatis continua, rigida etiam & aspera, ultra quam cuiquam credibile sit, cum interea Comis tamen esset & affabilis, & non tantum in administratione sibi commissa Reip. abunde, & quid em alacriter satisfaceret, sed & unicuiq; se consulendum

fulendum benigne praberet: Ad communem Reipub.
vsum actiones suas omnes dirigebat, suis aut amico-
rum priuatis affectibus, nisi cum virtute coniuncti es-
sent, nihil indulgebat: Vnde neq; conterraneos, neq;
cognatos vnquam ad publica munera vnquam pro-
mouere voluit, nisi quorum idoneam aptitudinem pe-
nitus prospexisset: Vxori etiam sue hortanti interdum
liberorum suorum haberet curam, & eorum
gratia proinde à Regia Maestate pro seruitio diu iã
prestato compensationem aliquam flagitaret, Respon-
dit sperare se liberis suis mediocres facultates esse re-
licturum, quibus honeste possent viuere si frugiferet,
sin minus, nihil habituros aiebat.

Liberty
Latin

Liberos Ioachimus ex Vxore sua Cristina suslu-
lit octo quatuor scilicet filios, ac totidem filias. Pri-
mogenitus eius filius Sedeuardus, qui aui paterni no-
men referebat infans perijt, eodemq; die, Louanij e-
latus est, quo patris opus de arte Iuris ibidem typis
absolutum in lucem prodijt: Secundò genitus filius, aui
materni nomine Gregorius appellatus est, qui patri
superstes, adhuc laus Deo viuuit, & omni artium ge-
nere ornatus, visa Hispania, Italia, Gallia, viraque
Germania, perceptisq; earum nationum linguis, om-
ni conatu patris vestigijs insistit, vt & ipse exemplo
paterno Rempublicam in parte sibi committendam
administret. Qui quidem quantum eruditione, ac iu-
dicio valeat prafationibus suis abunde declarauit,
quas operibus paternis de vera Iurisprudencia, &
Psalm. Dauidicorum interpretatione prafixit. Ter-
tio genitus filius, de nomine patris magni Gaius no-
minatus est, qui itidem superstes adhuc viuuit, adolse-
cent

Ioachimi
liberi.

Anno Christi
sti-

cens egregius, in literis ac Virtute plane patrisans, qui in Vniuersitate duacensi hodie superatis iam difficultatibus philosophiae Ius civile cum Canonico coniungit, totoque pectore se functionibus ecclesiasticis praeparat sedis Apostolicae protonotarius iam creatus.

Quarto genitus filius nomine Tiedemannus, puer in Hispania perijt, decimo die ex quo cum matre aduenerat Filiam natu maximam catharinam, ipse Ioachimus ante profectiōem Hispanicam desponderat praestantissimo Dn. Cornelio Vander Myl filio Arnoldi Vander Myl, Consulis drodracensis Arcis Goudane profecto quae est sine liberis mortua: Filiam secundo natā Rixtiam mater sua despondit nobilissimo Viro ac Dom. Cornelio Van Durgh, Zelando: Reliquae duae filiae Ida, & Tidea, haecenus innuptae sunt.

Etymologia aliquot
nominum
frisicorum
in familia
Hopperi:

Quod autem primogenito Hopperi filio nomen aui paterni, & tertio genito nomē patris sui magni inditum esse dixerimus, cum in Genealogia Ioachimi supra posita neque sedeuardus neque Gaius vllus referatur: Sed Ioachimi pater illic Suffridus, patruus autem Galneus apelletur, vt constat illa cū his esse eadem, forte rem non ingratam lectori studioso fecerimus, si paucis explicuerimus Ioachimi consilium, quo vsus est in mitigatione patriorum nominum, quorum pronūciatio exteris alioqui peregrina ac duriuscula fore Videbatur. Pater Ioachimi monosyllabum nomē habebat siurd. Quod vt in Frisia vsitatissimū est, ita quisquis adeptus est, illic latine suffridus appellari solet: in quo quidem latino cum nullū frisici Vestigiū appareat, Ioachimis filiū, Sedauard-

Siurd. sedeuard.

am appellavit qui vulgo sedeuard diceretur, & frisi-
ca lingua cōtraxit in Siurd. fit enim ex sedeuard, pri-
mū eliso. d. Seevard deinde duobus. e. e. breuibus in.
longum siuard, tandemque eliso. a. Siurd. nam huius
modi grammaticis dictionum figuris lingua fristica
non minus commode vitur, quam aut latina aut
græca: Siue igitur siuardum siue sedeuardum voces
in utroque ratio contractionis etymologiã, etymolo-
gia significationē nominis fristici declarat: Significat
enim sedeuard communi germanica lingua idem q̃
latine custos legum, & græca νομόφύλαξ, Sedene-
nim mores, Varden custodire germani dicunt. quare
& sedeuardi titulū operi suo Hopperus indidit, quod
de vera Iurisprudētia cōscripsit, vt in catalogo libro-
rum eius infra apparebit Ioachimus itaq; integra fi-
gura Sedeuardum dixit alij exprima contractione si-
uardum maluerunt, quo nomine Hengistianus ille ca-
pitaneus in prosapia Hopperiana supra & quatuor
Danorum Reges memorantur siuardus primus se-
cundus, tertius, & quartus, & vulgo etiã utrobiq; ho-
die vsurpatur tam apud Danos, quam apud Frisi-
os. Nec enim constat hactenus utrum ne adanis ad
Frisios, in à frisijs ad Danos hoc nomen transi-
tum sit ob solita olim inter eos commercia: Frisijs
certe forma maxime contracta siurd. & nunc v-
tuntur vulgo, & antiquitus vsi sunt non alia
significatione quam ea, quam primitiuum eius se-
deuard, indicat, & nomen suaue appellarunt,
quòd ad eius ingeminatam acclamationem in con-
uiujs se mutuis suauis excipere conuiuie soleant:
Vt in communalibus Frisorum legibus plenius de
clara

Anno Chri-
sti.
Gaius Ga-
lenus,

claraturi sumus: Iam cur tertium filium suum Gai-
um vocauerit, cum patruus ipse, cuius nomen ille
referre debebat Galenus appellaretur, consimilis fer-
me ratio est. Frisoni, primo gentis Frisonicae cōdito, i
filius fuit Gaio, qui ducentis amplius annis ante na-
tum Chri. vixit. Cuius nomen hodie in Frisia qui re-
fert Gaele & blandiendi gratia diminutiue Gaelthie
vel etiam Gaeltse, vel deniq; Gatse, & latinè Gale-
nus dicitur. Iogachuaus itaq; cum patruus ipse vul-
gò Galise diceretur, filium suum non Galenum, sed
Galium, & eliso L Gaium nominauit. Cum & in fri-
sico partim nomine succedenti contractione litera L
eliditur. Matri Hopperi nomen fuisse Rixtiam, su-
pradiximus, quod Saxonū scriptores aliquot Rixā
dicunt, ad sensum odiose, ad etymologiam inepte. Vsi-
tatum est enim in Frisia, vt alibi nomen mulieribus
Rijck, viris Rijke, quod est, Diues. Huius com-
paratiuum substantiue in vsu non est, sed superla-
tiuum Rijxt in vsu est, tantum foeminae, & signi-
ficat ditissimam, siue optimè dotatam: Ideoque nos
non Rixam, sed Rixtiam appellamus: Vt in La-
tino nomine germanicā etymologiam vtcumq; indi-
cemus.

Rijxt.

Haftenus de Ioachimi patre, auo matre & liberis
transeamus nunc ad eius libros, quos plures ille scri-
psit, quam scribi potuisse quisquam credat ab eo ho-
mine, qui tam multis, tamq; arduis negotijs continuè
districtus fuit: Qui typis excusis iam dudum extant,
ex publicis Bibliothecis peti possunt: Qui verò post
Authoris mortem praealo commisi fuerunt, eorum ca-
talogum infra subiiciemus: Hic interim pauca dice-

Libri Ioā-
chimi non
editi.

mus

tenuerunt de ijs, qui olim concepti quidem, vel etiam ab
 soluti, tamen in lucem nunquam prodierunt, nec vn-
 quam fortè prodituri sunt.

Promiserat nobis in præfatione operis sui de arte
 Iuris, libros duodecim de antiqua Frisiorum Repub.
 quos magno desiderio nostrates expectauerunt: Con-
 quisuerat eorum gratia per amicos ex diuersis mū-
 di plagis diuersa antiquitatum monumenta, quæ sibi
 ab ipso Mechlinia exhibita fuisse, mihi coram hic Co-
 loniæ retulit, atq; etiam scriptis literis asseuerauit
 collactaneus eius Dominicus ille Bendixius: Sed neq;
 de libris istis quos promisit, neq; de subsidijs, quæ ho-
 rum causa conquisiuit, quid actum porro sit, liquido
 quisquam definire potest: Sunt qui suspicantur libros
 iam absolutos in Hispania post eius mortem à quo-
 dam infideli amico fuisse interceptos, ea coniectura
 ducti quod in aduersarijs Authoris, eorum quædam
 fragmenta reperiantur (quæ & nos vidimus) vnde
 colligi posset, solidiora illa, quæ ex his facta erant,
 iam fuisse postea absoluta: Sunt qui suspicantur
 eos in Arce Goudana, apud Præfectum eius, generum
 suum D. Cornelium vander Myl, apud quem eos His-
 paniam petiturus ipse vna cum reliqua Bibliotheca
 sua deposuerat, simul cum reliquis antiquitatum Fri-
 sicarum subsidijs fuisse direptos. Hanc enim arcem
 primum ab Hollandicis militibus occupatam, & su-
 pellectilem librariam totam, ab his præda nomine di-
 stractam fuisse, ac deinde in manus Hispani etiam
 militis peruenisse, satis constat. Paucis admodum li-
 bris amicorum beneuolentia recuperatis: Vt cumq;
 hoc sit, mihi filij hic Coloniae tres illius tabulas, sive

Anno Chri-
 sti.

3. Tabulæ
 Ioach. Hop-
 peri de Fri-
 sia.

Anno Chri-
sti.

chartas, siue mappas appellare malis exhibuerunt. Quarum prima sitū Frisia exprimebat, quem habuerit sub Augusto Casare. Secunda eum quem sub Carolo magno, tertia eum quem sub potestatibus habuerit: Sæpius enim vel eluione, vel alluione, vel inundatione tota facies Frisia immutata est. Quarta tabula præsentem sitū exhibere debuerat, siue ea composita ab ipso non fuerit, siue interciderit, certè desiderabatur: Tribus istis equidem magnoperè fui delectatus. Ideoq; viduam ac filios hortatus sum vt in memoriam parentis eas excusas ad posteritatem transmitterent: Quamquam enim Author in his forte rem acu vbique non tetigerit, tamen quia patriæ suæ sitū norat, & antiquitates eius callebat, locis describendis vbiq; rerum in his gestarum lumen addidit, in quibus multa prodidit scitu dignissima, quæ extranei scriptores ob ignorantiam ne attingunt quidem: Argumento sit tabula prima, quæ iam extat in mappa Sibrandi Leonis, vt in illo latius diximus capite. 5. decad. 13. Abrahamus quoq; Ortelius eandem tabulam hinc accepit atq; in lucem dedit adiunctam Frisia hodierna.

Origo gen-
tis Friso-
nicæ.

Vidimus etiam filiis hic exhibentibus aduersaria Ioachimi de origine gentis Frisonicæ, quæ Epitomes titulo conscriptæ erant, quasi ex opere quodam pleniori descriptæ: In quibus cum alia quadam sumus admirati, tum & illud quoque quod nostræ nationi magnam scriberet fuisse notitiam, & amicitiam cum gente Hyperborea: Quam opinionem illic nec imperam nec recentem, sed inueteratam & penitus infixam fuisse, declarat ipse in Themide sua: Scripsit enim

enim ad imitationem Cebetis Thebani tabulam vitae humanae, cui titulum fecit Themis Hyperborea, siue de tabula Regum Frisia: In qua Frisiorum antiquam Rempublicam Philosophia veterum subnixam esse demonstrat: Huius tabula interpretem introducit senem quendam Hyperboreum, qui hanc Frisiorum doctrinam Hyperboream esse asserit: Erat enim Ioachimus in antiqua hac Graecorum Theoria versatissimus cum non modo in Philosophicis ipsis, sed & in poetis etiam a Theologis ipsorum operam diligentem posuerit: Themis autem hac iam publicata extat, ut mox apparebit in catalogo operum eius: Commentaria in Platonis Timeum, quanquam nondum absoluta Bruxella nobis aliquando exhibuit: Magica etiam Oracula successorum Zoroastris ibidem commentarijs illustrare decreuerat. Ideoq; cum exemplar graecum vna cum scholijs quod habebat, mendosissime excussum esset, nobis repurgandum dedit: Quod promde non modo emendauimus, sed in latinum quoq; transtulimus, ita ut carmen carmine, prosam prosa redderemus: Quid Ioachimus deinde in his egerit, planè ignoramus: Heredes certè negant, post obitum ipsius, vel illius, vel meum quicquam, quod quidem ad hoc institutum pertineret, repertum esse: Placuisse ei operam à me in his posuam, ex duobus viris doctissimis Iacobo Susio, & Iacobo Endio Hollandiae tutore quibus & ipsis ab eo exhibita placuit, coram postea intellexi. Doleo autem intercidisse operam Ioachimi, doleo intercidisse exemplar illud graecum: Nam cum antea nullum aliud viderim;

Anno Christi
fii.
Themis
Hyperborea
rea.

Commen-
ria in Ti-
meum Pla-
tonis.

Oracula
Magica suc-
cessorum
Zoroastris

Anno Christi.
li.

Ioachimi
opera in lu-
cem edita.

quam illud vnum à Ioachimo acceperam, eo reddito nullum hactenus aliud nancisci potui, quod si potuissem emendationem meam textui græco etiam nunc addere possem.

Quod ad scripta Hopperi in vniuersum attinet, ea quæ Typis excusa, aut ab Authore dum viueret reuifa & incerdum recusa sunt, ex Bibliothecis publicis, vt supra dictum est peti possunt. Sed cum Author ante mortem suam quibusdam horum aliam formam, quibusdam aliam classem dederit, complura etiam alia adiecerit, nonnulla etiam substulerit, omnia autem in certum ordinem redegerit, nos hunc tantum catalogum hic proponemus qui heredum opera & studio in lucem dati sunt, in quo sunt hæc:

Sedeuardus, siue de vera Iurisprudencia ad Regē
libri 12. nempe.

voꝛoꝛtheꝛids, siue de Iuris ac legum condendarum
scientia libri 4.

Rerum diuinarum & humanarum, siue de Iure
publico libri 4.

Ad Pandectas, siue de Iure Ciuili priuato libri 4.

Themis Hyperborea, siue de tabula Regum Frisie
liber 1.

Ferdinandus, siue de institutione Principis liber
vnus.

Hæc simul excusa sunt in folio Antuerpiæ in officina Plantimana apud viduam & Ioannem Moretū anno 1590.

Item.

In veram Iurisprudenciam Isagogas ad filium
briotto.

Nempe:

Nempe:

Anno Chri-
sti.

Paratitlon Iuris Ciuilis, siue de diuinarum & hu-
manarum rerum, principijs libri 4.

Elementorum Iuris, siue de principijs iusti, li-
bri 4.

Hæc simul excusa sunt Colonia in 8 apud Mater-
num Cholimum anno 1580.

Item.

Paraphrasis in Psalmo: Dauidicos additis breuibus
gumentis & explicatio nibus in quinque libros con-
gesta.

Cum libro de vsu & diuisione Psalmerum.

Hæc simul excusa sunt Amuerpiæ ex officina Planti-
niana: apud viduam & Ioannem Moretum an. 1599

Hæc sunt candidè Lector, qua in præfenti de Ioa-
chimo Hoppero dicenda putauimus. Non quod eius
virtus, tum in literis, tum etiam in actis ciuibicus nõ
plura meruerit, sed q̄ nobis instituti nostri ratione
hæc sufficiant, cui modus adhibendus fuit. Deinde
quod cætera præsertim politica, alias commodius tra-
dè poterit. Iam enim hæc potissimum, quæ omnia co-
ram vidimus memorie mandamus, ne posteritati in
eo deessemus, quod ad explicationem propositi nostri
necessarium erat, & citra iacturam veritatis omitti
non potuit.

AMPLISSIMVS CLARISSI-
musq̄ D. Cyprianus Vomelius
à Stabert, Ioachimo Hoppero
hoc Epitaphium posuit.

Anno Ghri- Prob dolor eripuit terris cita mors Ioachim
 si.

Hopperum Frisia non mediocri decus:
 Nam licet Hispanis Regum consultus in oris.
 Sneca fuet at natus in vrbe tamen:
 Snea dole, tuus ecce iacet patronus, at ingens
 Gloria non yllo est, interitura die,
 Quam sibi, quam patria studio flagrante pararat,
 Astraam nullo sine modog₃ colens.

Viglius ip
 se vitā suā
 composuit

10. Viglius Zuichemus.

CVM Viglius Zuichemus ipse. vitam suam ab ip
 sa natiuitate, vsq; ad obitum accuratissime de-
 scripserit, nisi me presentis operis institutum huc im-
 pulisset, in quo sine offensa omnium bonorum omitte-
 re eum non potui, equidem hunc de eo tractatum, hic
 nequaquam instituissem: Integrā enim eius vitam
 hic Lectori ingerere satis importunum, aliquid autē
 ab ea resicare, non parum temerariū fortasse videa-
 tur: Interim tamen cum nostri instituti non sit omnia
 hic prosequi, quae ipse in vita egit, sed ea tantum qua
 rei literariae gracia gesit, placuit vnae integrā editio-
 nem, ita vt ab ipso scripta est, posteris eius illibatam
 remittere & ea tantum hic referre quae ad ipsius vi-
 ta decursum, & studiorū rationē spectant: Nam po-
 liticis eius actionibus referendis alibi commodius tē-
 pus suppetet.

Viglij nati
 uitas, & pa-
 rentes no-
 men ac co-
 gnomen.

Viglius igitur natus est in villa Barrabusia, quae
 distat ab Leouardia primaria Frisiae vrbe, sub Paro-
chia Viridumensi dimidio duntaxat miliari, per amoe
 no loco cita, & fossis vn lig₃ cincta, & fructiferis ali
 isq; arboribus consita, quae tum ad Monasterium Ca

noniorum Regularium in Bergum pertinebat, ac postea patri Viglij ab iisdem Cononicis in Emphiteusim data fuit: patrem habuit Folcardum ab Aytta. Est autem familia Ayttanorum, apud nos per antiqua, & olim inter nobilissimas reputata. Quamquam bonis postea partim per multiplices hereditates distractis, partim per nobilium factiones (quae ante Carolum Quintum centum amplius annis patriam affligerat) attritis, multum potentiae & proinde etiam auctoritatis ac gratiae amiserit. Quod & alijs etiam nobiliss. ac potentiss. familijs in Frisia, ut & alibi, accidisse, nemo negauerit: Quamquam autem in Barrabusia natus sit, & ex familia Ayttana originem traxerit, tamen neq; Barrabusius, neq; Ayttanus, sed Zuichemus cognominari voluit, tum quod in hoc patrii Buchonis exemplum sequi voluerit: tum etiam quod paterna auitaq; villa, se successorem fore presagebat, ubi etiam in eius ius omnia pradia, agerque vniuersus in pago Zuichemensi, praeter ea quae iuris sunt Ecclesiastici postea cessere. Est autem Zuichemum pagus territorij Leouardiani, qui Austrum versus vno fere miliari ab Leouardia distat intra quem & Leouardiam Barrabusia villa medio fere itinere sita est. Porro autem Gerbrandus ab Aytta, Viglij auus paternus, uxorem duxit Ietsa à Bouckema, cum qua commoratus in Zuichemo multas proles suscipuit, inter quas filios praecipue duos, Buchonem & Folcardum. Bucho iste euasit in virum summum, qui & eruditione & virtute sua, patriam suam mirifice illustrauit. De quo ex professo dicturi sumus in opere quod breui emittemus de praesidibus & consiliarijs in supremo

Zuichemum
pagus.

Anno Chri-
144.

Curia Frisia: Folcardus autem qui parentibus suis
filius natus minimus erat, cum ad virilem aetatem per-
uenisset, uxorem duxit in pago Veidemo habitantē,
virginē egregiam Idam ab Hania: Cuius pater Vigli-
us ab Hania, mater Rintisia à Bonninga fuit: Vterq;
autem patēs Ida ibi fuit, cum primis honesti nominis
primariq; nobilitatis familijs sanguine & affinitate
iunctus, pater enim ex Serapione Hania, qua latissi-
ma in Frisia familia est genitus, matrem ipse habuit
Gelam à Camstra, Viglij à Camstra (à quo omnes
Cāstrenses hodie descendunt) filiam: Mater vero ma-
trona insignis ex Bonningana, Renardanaq; stirpe
procreata, Albadanam, Harinxmanam ac VViarda-
nam familias propinquitate attingebat: Folcardus
porro tamen si & alia pradia haberet Barrabusiam
tamen Villam vna cum Ida coniuge sua incoluit, vbi
duodecem ferē annis continuis suavissime vixit, &
sex liberos procreavit. Gerbrādum primū, Viglium,
Rintsum, Serapionem & Rintfiam, & Gerbrandū
secundum: Gerbrandus ille primogenitus filius octen-
nis in albis perijt anno 1513. in cuius locum subrogat-
us Viglius & à patruo assumptus, sex ferē annis in
eius familia Lecuardia fuit. Quo tempore tamen si
praeceptoribus traditus esset, parum admodum pro-
fecit, partim quod patruus Dom. Bucho, tempore tū-
turbulento, studijs eius intendere non posset, varijs
Reip. negotijs legationibusq; distractus, partim quod
magistri saepenumero mutarētur: Primum enim à pa-
trui facellano, prima literarum rudimenta didicit,
deinde in pub. scholā deductus, Grammaticā & cantū
Ecclesiasticum discere cepit, hinc ad scholam priuā

Educatio
& institu-
tio Viglij.

tam cuiusdam M. Ioannis cognomento Craffi dedu-
ctus est: Verum eo peste anno 1516. sublato, cum diu
proprio praeceptore caruisset, ad pub. rursus ludum ac-
cessit: Sed cum ibi in multitudine negligentius insti-
tueretur, tandem obiit illi praeceptor quidam non
indoctus nec indiligens M. Anthonius Colomensis,
apud quem in priuata schola tantum profecit, ut iam
maiori alicui schola idoneus haberetur. Itaq. ad scho-
lam Dauentriensem, quae tunc inter particularia gym-
nasia florebat, cum patruus ablegauit: Quo sub mi-
nū anni 1519. deductus, ibidem primum septimae clas-
si adscriptus, ex ea deinde ad sextam & quintam as-
cendit: Nomen proprium quod Viglonem, seu Vige-
ram vulgus vocabat, ipse Viglium matriculae schola-
sticae inscribi se fecit. Viglij autem nomen in memo-
riam aui materni Viglij ab Hania ei inditum fuit,
qui ab auo quoque suo materno Viglio à Camstra,
idem nomen prius acceperat. Reuocatus autem à Pa-
tre ex Dauentria mense maio anni sequentis in Fri-
siam, ab eo paulo post cum fratre Rintio missus fuit
ad patruū Buchonem in Hollandiam, qui tum in Ha-
ga Comitum morabatur, Aedis siue Capellae princi-
palis Decanus, à quo deinde anno 1520. sub festum D.
Ioannis, apud Leydam instituendus, traditus fuit M.
Gulielmo Verio, qui principuorum procerum Hollan-
diae filius, tum ibi in primis literis instituebat, ac tan-
dē sub finem anni vicesimi primi in Hagam rediens
operā dedit aliquot mensibus Iac. Volcardo Bergēsi,
viro insigniter in Lat. Graecisq. literis erudito, cuius
extat perelegans oratio philibetica de vsu eloquentiae
in obeundis muneribus publicis: Mense deinde Octo-

Anno Christi.
Viglius Lo-
maniū petit

bri anno 1522. Cum eodem Volcardo Louanium mis-
sus, habitatum iuit apud Bogardos, vsq; ad festū Pa-
sche, anno 1524. Vnde cum eodem in grauit ad M.
Egidium à Mola Mechliniensem prope capellam cle-
ricorum: Duobus autem primis annis grecis latinis-
que ac humanioribus literis operam dabat. Cum pri-
uatim apud eundem M. Iacobum, tum publicè sub
professoribus Conrado Cœleno & Rutgero Rescio.
Donec eum patruus Buchoin Hagam anno 1525.
ad se sub tempus vacationum Scholasticarum euo-
cans, aptum iudicauit, vt ad Iuris disciplinam (cum
institutiones iam pridem sub Doct. Io. Hasio audire
cœpisset) serio animū applicaret: Non grauatus autē
fuit ipse Bucho illū in primis elementis iuris, qua o-
lim publicè priuatimq; apud Louaniū professus erat,
plenius quoq; instituere: A quo deinde Louanium re-
missus fuit, vt prædictum iuris studiū diligentius perse-
queretur, ac ibidē eodem anno audire cœpit Doctorem
Nicolaum à Bruxella ordinarium legum Professorē
tempore matutino: Pace autem cum Gallis capto Re-
ge, sperata, ad Academ aliquā Gall. ablegare eū pa-
truis ipsius constituit, verū cum inq̄ta cū Gallis con-
cordia effectū non sortiretur, pecuniā ad cōparandos
libros I. Ciuilibus liberaliter à patruo instructus Louani-
um redijt, & cū Iac. Volcar, quē apud studiosè secta-
batur (quod is interea in ades M. Seuerini à Feyta Fri-
sij, cū nobilibus aliquot adolescentibus eius institutio-
ni traditis migrasset) locus ei non concederetur, è re-
gione illorū in adibus in quibus Martin. Doppius pauld
antea mortuus fuerat apud M. Michaële. à Dorna cō-
modum inuenit hospitium: Verum pauld post inde cū
hospite

Seuerinus
à Feyta.

hospite in patris defuncti domum, quae rubra porta appellabatur recedere est coactus: Vbi vsq; ad mensum Iulium Iuri strenuam operam dare pergebat. Vnde in Hagam rursus co euocato consilium cu patre patrius cepit, de eo in Burgun. ad Academia Dolana mittendo. Valedicto igitur apud Hagā. patre Folcar. qui eodē venerat patruoq; Buch. 27. Septē. an. 1526 Dolā in Burgund. cum nobili adolescente Siouckone à Mellema cōterraneo ac familiari suo profectus fuit: Vbi per totū pene trienniū M. Aymoni Bourdier (habitans sub profess. Ludo. Maranchio, Iaco Duxinio, Io. Monacho, Pet. Phœnice, & Quintino vitulo Docto. diligentem in viroq; iure nauauit operā, ut inter auditores primā facile laudē referret, eōq; permoti studiosi aliquot adolescentes Germani Henricus ac Quirinus Rechlinger, Leuiri D. Antonij Fuggeri locupletissimi ciuis Augustani, eiusdemq; consanguineus Io. Gregor. Herman. in ysdē adibus habitantes, ac commensales familiaritate inuicē conciliata, illū propter opinionem quā de studijs eius habebāt, valde cōplecti cœperunt, eidemq; persuaserunt, ut institutiones I. C. illis praelegeret. Cumq; Eras. Roter. Basilea, quae non longē à Dola distat, ageret, & cui iū patruo eius Buchone magna familiaritas beneuolentiāq; intercedebat, captauit occasionem eius amicitia se quoq; insinuādi, & ad eā humaniter receptus crebris literis vtro curoq; missis in ea cōfirmatus fuit. Vnde nō parū existimationis ei apud condiscipulos accessit. Circa q̄ tempus Buchonē patruū ē viuis 13. Decēb. an. 1528. decessisse intellexit. Cuius morte animo quasi deiectus cōsternatusq; de reditu in patriā cogitare cœpit

Anno Christi
tti.Viglius Da
lam pctit.

Verum

Anno Chri-
sti.

Viglius a-
cademias
gallicas lu-
strat.

Verum certior factus illum Legatum pecunia-
rium sat magnam, & Bibliothecam, tam in iure
quam in alijs disciplinis bene instructam reliquisse,
quo videlicet studia sua commodius ad metam per-
ducere posset, quod & parentes eius suadebant iube-
bantq; ac sodales, qui priuatim illum institutiones
proficientem audiebant, multis modis magnificisq;
promissis apud eum contenderent, vt ipsis ad Acad-
miam Auenionensem proficisci desiderantibus co-
mes esse vellet, eis tandē assensit: Mense deinde Mar-
tio anno 1529. perlustratis aliquot Oppidis Monaste-
rijsq; Ducatus Burgundia, vrbesq; Salinarum, vbi sal-
sorum fontium memorabile miraculum conspicitur,
& vbi tum statuum conuentus celebrabatur ob auxi-
lia à Rege Ferdinando petita aduersus Turcas, reli-
cta Dola per Cabillonem, & Matisconem praclaras
Burgundia ciuitates, Lugdunū secundo Arari fluuio
aduecti sunt. Ac deinde per Rhodanum descendentes
Auemonem appulere, eo potissimum desiderio allecti,
vt Andream Alciatum ac Franciscum à Ripa, quo-
rum celebris inter Turis Professores fama erat, audi-
rent: Quo aduenientes ob pestem ibi grassari inci-
pientem, & Alciatum aliosq; professores ob eius metū
discedentes, paulo post inde intinere (Ciuitate Au-
raicensi, priuilegium & ipsa vniuersitatis habente
prius perlustrata) Valentiam non in celebrem Acade-
miam in Delphinato oncessere. Auditis autem ibi
aliquādiu professoribus praclari nominis ac doctrina
ab eisdem sibi persuaderi est passus Viglius, vt in ea
Academia gradum doctoratus promotoribus Ioanne

de Mota,

de Mota, & Felici Prato, professoribus primarijs, Antonio de Dorna ac Ioanne Baptista Palma Alexandrino 8. Maij anno 1529 susciperet. Verum haud diu illic mansere: Sed cum spes affulgeret pacis, de qua tum apud Cameracum tractabatur, fauore quoque adiuti Andrea Alciati qui ab Auenione discedens in Bituricensi gymnasio ad Iuris professionem ascitus erat, impetratis à Rege Gallorum literis securitatis, ipsi quoque Biturigas se contulerunt, quo illos inferioris superiorisq; Germania, complures scholares ex Dola, Valentia, atq; Auenione secuti sunt: Eoque tempore quo illic egere, Viglius priuatim publicèque proficundo ac disputando nomen sibi inter studiosos non nullum comparauit, Alciatoq; postea in Italiam proficiscente, ipsius locum in praelegendo tenuit, ac quietissime iucundissimèq; ibi supra bienniū moratus est, magna amicitia ac familiaritate Francisci Rupili Germani ac Caroli Suqueti Flandri Iureconsulti & valde eloquentis multorumq; aliorum Doctorum studiosorumq; Iuris vsus: Aureliam verò eo anno Lutetiamq; profectus cum multis preclaris notitiam quoque inijt ac à Gulielmo Budeo, Ioanne Tartefio Lexouiensis collegij Rectore ac plerisq; alijs humaniter honorificèq; susceptus fuit: Deinde verò rogatu eorundem sodalium suorum sub Autumnum anno 1531. in Italiam proficisci constituit: Inuitatus verò ab Antonio Fuggero alijsque non nullis, quorum

Exercitia
Viglij.

Viglius Italia
petit
transiens
per Germaniam.

liberi eius auditores fuerant, vt per Germaniam trāsiret ac cum ipsis coram notitiam iniret, à Biturigibus magna Scholarium auditorumq; suorum caterua comitante vsque ad vicinum oppidum Don le Roy

concessit

Anno Chri
sti.

concessit, Lugdunumq; tertio reuifens, ac pene per Hobennam Lausanamq; transiens, Friburgū Echilādia seu Heluetiorū, Bernā, Solodurū, Basileāq; transiēs Friburgum Brisgoia peruenit, vbi ab Eras. Roterod. Vdalrico Zasio alijsq; doctis viris quā humanissimē acceptus fuit, ac deinde Rotvilam, Tubingā, Vlmā quē transiens ad desideratam diu Augustam cum socijs saluus peruenit. Tres in eo itinere Academias inuisit: Basileensem, Friburgensem, Tubingensem apud Basileam Bonifacium Amorbachium Iuriconsultū salutauit: ac in Frobeniana officina cum eximie docto viro Sigismundo Gelenio Bohemo, qui libris ibi corrigendis præerat, Hieronymoq; Frobemio Typographia magistro illic notitiam contraxit: vidit tam quoque Oecolampadium ac Simonem Grineum, apud Friburgum vero Brisgoia Erasmus Ludouicum Berum insignem Theologum ac Canonicum Basileensem. Vdalricum quoque Zasium, & Henricum Glareanum salutauit: Tubingam autem vbi aduenisset, Iacobus Jonas qui postea Regis Ferdinandi Vice Cellarius fuit, multiq; alij cateruatim accurrere, salutandi eos causa, ac nomine vniuersitatis ad prandiū inuitauere non tantum mensæ lauitia, sed & hilaritate ac doctis sermonibus valdè conditum: Apud Augustam vero ornatissimus vir Dom. Ioannes Reylinger Henrici ac Qurini pater Hospitio illum excepit, magnificeq; tractauit, quotidianis conuiujs à Domino Raymundo Amonio ac Hieronymo Fuggeris ab Dom. Ioanne Paungartnero plerisque eius vrbs patricijs ac Doctoribus exceptus, & cathemis, numismatibusque, ac aureis annulis, alijsque cimeljs munifice donatus

donatus fuit. Die autem 16. Octobris inde cum comi-
 ribus, cum quibus è Gallia venerat, Italiam versus
 decessit, a. apud Monachium se ipsis itineris socium
 Dominus Christophorus Backenbusus Lubecensis.
 adiunxit. Vigesimoq; die Sarcium venere: Vbi à pa-
 tre Ioannis Gregorij Hermanni splendide accepti ac
 triduo humanissime tractati fuere. fodinasq; argenti
 & eris ditissimas perlustrauere. Is autem eos Oeno-
 pontem deduxit. Vbi per Rodolphum Comitem à Su-
 ter Gubernatorem ac locum tenentem Tyrolensis co-
 mitatus ad serenissimam Reginam Annã, Regis Fer-
 dinandi vxorem, ac Maximilianum & Ferdinandũ
 eius filios adhuc minorenes salutandos deducti, opi-
 paræque cum à Gubernatore, tum ab Cancellario D.
 Hieronimo Baldinigo tractati fuere: Deinde per Bri-
 xiniam Tridentum, Teruisiam 3. Nou. die eodẽ an.
 1531 Venetias peruenire nonoq; die inde Paduam
 concessere. Vbi tam in Iure profitebantur Franciscus
 Curtius. Marianus Socynus, Marcus Mantuanus, &
 Arregutius de Arregutijs Perusinus multiq; alij in
 omni genere doctrina viri praestantes: Inter humanio-
 rũ vero literarũ professores primas tum ibi tenebat,
 Lazarus Bonamicus: Commendauerat autem Eras-
 Roterodamus Viglium literis Ioanni Baptista Egna-
 tio, apud Venetos agenti ac Petro Bembo postea in or-
 dinem Cardinalium ascito, qui eum multa cum bene-
 uolentia fuere profecuti: Cum autem eum annũ con-
 sumpisset in priuatis lectionibus, auditioneq; præ-
 ceptorũ Doctõrũ publicisq; ex disputationibus innotef-
 cere cõpisset, in nouo delictu Profe. ipse penè inuitus
 ad publicã Institutionũ lectionẽ protractus fuit. pecu-
 rariis in primis D. Christoph. Marutio, & D. Oihone

Instituti-
 onum pro-
 fessio publi-
 ca collata
 Viglio.

Anno Chri
sti.

Exercitia
Viglij.

Conditio-
nes oblatae
Viglio.

Græcæ In-
stit. Impc.

Thruchses Barone in VValiburke eius auditoribus,
qui ambo in Cardinal. ordinē postea adsciti fuere: vbi
illi cum ambitioso Antagonistâ D. Casparo Maligna-
to crebra concertationes disputationesque iuxta mo-
rem eius Academia fuere: Pralegebat autem institu-
tiones ter in die, semel publicè cum apparatu (vi vo-
cant) diligentiquè materiarum explicatione: Deinde
cum textu glossas percurrrens. propc sioquè applicās
ac postremo pro iunioribus textum tantum expliās:
Quæ autem diligentiori studio in scholis publicis le-
gerat, domū reuersus annotare consuevit. Quæ cum
discipulis familiaribus communi. asset, ad editionem
hortati sunt. Quibus ipse obsequens Hieronymo Fro-
benio celebri apud Basileam Typographo commenta-
rios in decem Institutionum titulos, quos Patauij fue-
rat professus, excūdendos dedit: Interim autem dum
Patauij ageret duæ insignes conditiones illi oblatae
sunt, altera vt esset Vicarius Iudicialis in Regno Cy-
pri, altera vt Philippum Caroli filium instituendum
susciperet, quas ille tamen iustis tum rationibus re-
cusauit: Cum autem ibidem ab Casare Duce Venetia-
rum commendari petiisset, quo Bibliotheca quam
Bessarion Cardinalis illic reliquit inspiciendæ facul-
tas daretur non difficulter illud obtinuit, adiuuante
Dom. Matthia Held Vicecancellario Maiestatis suæ.
Vbi Græcæ institutiones Iustiniani comperit. Quarū
describendarum potestate illi facta curauit in officina
Frobeniana Basileæ eas imprimi, ac Carolo Casari
opus hoc studiosis omnibus plausibile gratitudinis
ergo dedicauit: Expleto deinde cursu vt vocant an-
nua lectionum, cum decem titulos institutionum ab-
soluisset

soluisset à multis inuitatus fuit vt praelegendi munere
perseueraret spe minime dubia facta obtinenda pri-
marie Institutionum lectionis à Prouisoribus venetae
Reipub. Verū ipsum qui. 14. annus à patria absuerat,
desideriū eius ac parentiū permouit, vt de ea repeten-
da animo cōsueret. Itaque rebus omnibus cōpositis
ac Valedictis amātiſſimis sodalibus. 16. eiusdem mē-
sis octobris iter ingressus, & in itinere Erasmum Fribur-
gi & alijs alibi salutatis Basileā venit. Vt Institutio-
nes graecas excudi, & commentarios in x. tit. Iustitiae
correctius recudi curaret: Quibus impressis septimo
Ianuarij iter ingressus eques coloniā. 23. Ianuarij
peruenit. Vbi cum à multis humaniter exceptus fu-
isset, tum praecipue ab Doctore Ioanne doccomiensi
olim assessore Iudicij camerae Imperialis (de quo su-
supra egimus dec. 10. cap. 9.) coactus ob Patruī Buc-
honis erga se olim impensā beniuolentiā hospitium su-
mere: Vbi māsit ad. 20. diem februarij: Interea autē
cū Episcopi Monasteriēsis Domini. Francisci comitis
à Valdeck officialis defunctus esset. Omnibus mo-
dis egu Dom D. Io. vt oblatam ab episcopo conditionē
tunc vacantē acceptaret, cū honorariū non contēnen-
dū offerretur, & nō solū ab praesule, sed etiā capitulo
& cāonicis magnificis promissis eo innitaretur. Itaq;
sibi persuaderi passus est vt operā suā polliceretur,
atq; Monasteriū post visitatos parētes adire promit-
teret. Ac an. 1534. die Martis post scholastica virgi-
nis idē Episc. ratificauit: Inde igitur eū decedēs in Fri-
siam die. 12. Martij venit vbi vsq; ad quartum diem
Maij permauit & iucūde cum amicis Vixit celebra-
tioniq; impiarū Rursus sua cum Popckone Montzi-

Viglius pa-
triarum

Anno Chri.
sti.

ma interfuit posthac Monasterium ab Episc. Vocatus mense Maio anno 1534. profectus fuit ceterū ob belli turbas quas Anabattista tunc mouebāt iudicia pene cessarent consilium in rebus agendis Episcopo prauit, crebrisq; legationibus ob eundis operam nauauit: Dum hac aguntur Pircko langtranius

7
7 110

ditionis
oblata Vi-
glio.

Viglius Af-
fessor Spire
camerplm
perialis:

Hassia eum oblato stipendio ad vniuersitatem Mar-
purgi a senu per institutam inuitauit, cui se Viglius iu-
stis rationibus excusauit: Sub idem etiam tempus
caesarijs ac Regis Ferdinandi literis ad Assessoriam
digintatem in Iudicio Camere Imperialis nomine

Domus Burgundice Vocatus est Ad Quam condi-
tionem impetrata ab Episcopo missionem spiram pro-
fectus est. Vbi mense Iulio anno. 1535. in Assessorium
ordinē receptus in tertiū annū permansit Donec
sub finem anni. 37 Bauaria Dux Vilhelmus eum
inde in Academiam Ingolstadiensem. Magno stipen-
dio euocaret Vbi permansit vsque ad Pascha anno

Viglius per
fessor Iuris
Ingolstadij

42. Cæpitque profiteri secundā partem Dig. Vet.
incipiens ab Titulo de Rebus creditis & si cer-
tum petatur legitque per id spatium quatuor an-
norum, aliquot que mensum potiores notabilio-
resque aliquot titulos prima & secunda partis Di-
gesti Veteris, in quos & commentarios satis diligen-
ter conscripsit, quos tamen in publicū edi Vetuit: An-
no autem. 39. Frisiam Parentesque sub Vacationum
æstiuarum tempus inuisit, quos tunc incolumes reppe-
rit. Matrem tamen iā grandauiam anno sequenti. 40.
amisit Audiebatur autē ab scholaribus lubēter mul-
tisque eā Academiā eius fama acciti accessere, neque

alius fuit

alius fuit qui ibi plures haberet auditores tametsi excellentissimos ex Italia collegas haberet Fabium Videlicet Romanum, & M. Antonium Caymum Mediosanensem: Erant enim in Viglio dotes omnes cumulate, quæ in absoluto Iuris professore requirantur. Erat ille quippe tum in theoria tum in praxi Iuris profunde versatus, ita ut materias viles ab inutilibus in utroque Iure discernere & ad usum studiosorum dirigere posset, Habebat exactam cognitionem encyclopadia & historiarum, callebat linguam latinam, graecam Vtranque Germanicam, & præter has etiam gallicam & Italicam, ita ut nodus incidere nullus posset, quem ille non facillime solueret, Accedat huc naturalis quadam & usu longo confirmata perspicuitas in docendo: Accedebat sermonis latini puritas & elegantia, & singulare quoddam philtum in lingua, quo mirum in modum aures auditorum titillabat: accedebat huc demum, quæ omnia ista comendabat, Vox suaui sonora penetrans articulata, & flagrantem quandam sui audiendi appetitum excitans Accedebat ad extremum ipsius vultus plenus hilari quadam authoritate ac gratia qui aspecta sui in amorem Iuris rapere studiosos posset: porro autem ipse dux Bauariæ ipsum in suum consilium decidendisque controuersis, quæ Ingoftadij Ducalem cognitatem pertinebant eum alij consiliarijs præfecit: circa idem tempus Serenissimus Rex Romanorum eius fama permotus consiliarij diploma seu Codicillos illi sponte transmisit præclarisque aliquot priuilegijs donauit: Functus est autem Viglius in Ingoftadiana Academia Rectorali dignitate decanali officio Iuridice facultatis

ANNO Chri:
111.

Due autem illi Ingolstadij existenti conditiones obla-
ta fuerunt. Vna ab Electore Ioachimo Marchione
Brandeburgensi qui cum rursus miris modis dupli-
catoq; stipendio nitebatur pertrahere in suam Aca-
dedemiam Francofordiana, ut illic ius profiteretur,
à consilijs suæ Celsissset, cum res de posceret. quam
ipse iustis de causis recusauit. Altera Vero à Cæsa-
re Carolo Quinto, qui cum apud Ratisbonam comi-
tia Ordinum Imperij annoque celebraret ac opera
Vicecancellarij sui doctissimi Mathie Held viri in
comparabilis destitutus esset, suggerentibus non nul-
lis consiliarijs, multis modis per Granuelianum ali-
osq; consiliarios conatus fuit ei persuadere Vt vicecan-
cellariatus officium apud Maiestatem Suam suscipe-
ret. Quam & ipsam ut humeris suis imparem recusa-
uit: Cumq; imperiosius cum eo ageretur, quod cum
subditus naturalis Maiestatis suæ esset, proprio po-
tius Principi seruire debebat quam in extera regio-
ne fortunam querere, responsum est ab eo, non posse
humeris suis imparem prouinciã suscipere, Verum
si aliqua offeratur conditio in patria qua ibi hone-
ste vitam traduere possit, eam se non esse recusatu-
rum. Itaq; non paulo post iussu Caroli Q. soror eius
Maria Regina vngaria tum Gubernatrix prouin-
ciæ Belgicæ scriptis literis ei conditionem in consi-
lio secreto, aut quolibet alio inferioris Germa-
niæ proposuit, ac cum ob generalem huiusmodi
oblationem nihil se certi statuere posse respondi-
set, iteratis literis eum sollicitauit, ut Sumpti-
bus Maiestatis cæsareæ in Belgium ad ipsam veniret
quo coram cum illo de conditione oblata conueniret:

Itaq;

Itaque cum ad Gubernatricem Venisset illa dignitatem ei obtulit in quocunque consilio expeteret vna cum donatio pro sumptibus migrationis: Quam obrè hortantibus eū amicis constituit non aspernari honorem sibi in patria oblatum: Resignata igitur honeste conditione Ingolstadiensi, & codicillis, & vt vocant comissione secreti consilij in Curia Belgica acceptis, relicta illi optione, si ad quod aliud consilium transire postea mallet mense Aprili nouam functionem aggressus est. Caterum cum legationes aliquot tum caesaris tum Regine nomine satis difficiles & odiosas, euentu tamen felici obiuisset, pertesus legationum, malensq; se in consilij Iudicialis negocijs exercere, quā turbis curiæ, ac Rep. inuolui, postulauit sibi locū tum Vacantē in Consilio Mechlin. per obitum M. Andrea à Robais vt promissū ei erat, concedi Quod eius desiderium consilium Mechlini. intelligens, ipsum quoq; ad hoc Regine nominare, qua nō granate eius votis condescendit ac. 21. Maij anno. 1543. eius commissio nē expediri iussit: dimissorūq; statu secreti curialisq; consilij Mechliniā migravit: Eodem anno parentem senem in Frisia inuisit, ac Vbi inde rediisset Casar sub hyemem à Bello Bruxellā reuersus Vigliū ad se euocauit, benignissimeq; allocutus, sibi gratissima fuisse dixit seruitia in Comitijs Imperial Nurenberge sibi prastita, pensionēq; eius nomine. Vltro obtulit. 300 florenorū sumptusq; in legationibus factos ei prompte exolui iussit postulauitq; vt interea dum in Belgio ageret manere in curia non grauaretur, permittens Vt cum stipendio magni consilij, secreti quoq; interea perciperet, atq; vna ad Comitua apud Spirā indicta

Anno Christi.

Viglius Ingolstadio relicto venit in Belgium.

Viglius consiliarius Mechliniensis

Viglius patriam reuulsit.

Carolus benigna liberalitas in Viglium.

ANNO Chri-
111.

Due autem illi Ingolstadij existenti conditiones obla-
tae fuerunt. Vna ab Electore Ioachimo Marchione
Brandeburgensi qui cum rursus miris modis dupli-
catoq; stipendio nitetur pertrahere in suam Aca-
dedemiam Francofordiana, vt illic ius profiteretur,
à consilijs suae Caes. Sseet, cum res de posceret. quam
ipse iustis de causis recusauit. Altera Vero à Cæsa-
re Carolo Quinto, qui cum apud Ratisbonam comi-
tia Ordinum Imperij annoque celebraret ac opera
Vicecancellarij sui doctissimi Mathiae Held viri in
comparabilis destitutus esset, suggerentibus non nul-
lis consiliarijs, multis modis per Granuelianum ali-
osq; cõsiliaros conatus fuit ei persuadere Vt vicecan-
cellariatus officium apud Maiestatem Suam suscipe-
ret. Quam & ipsam vt humeris suis imparem recusa-
uit: Cumq; imperiosius cum eo ageretur, quòd cum
subditus naturalis Maiestatis suae esset, proprio po-
tius Principi seruire debebat quam in extera regio-
ne fortunam querere, responsum est ab eo, non posse
humeris suis imparem prouinciã suscipere, Verum
si aliqua offeratur conditio in patria qua ibi hone-
ste vitam traduere possit, eam se non esse recusatu-
rum. Itaq; non paulo post iussu Caroli Q. soror eius
Maria Regina vngariae tum Gubernatrix prouin-
ciae Belgicae scriptis literis ei conditionem in consi-
lio secreto, aut quolibet alio inferioris Germa-
niae proposuit, ac cum ob generalem huiusmodi
oblationem nihil se certi statuere posse respondi-
set, iteratis literis eum sollicitauit, vt Sumpti-
bus Maiestatis caesareae in Belgium ad ipsam veniret
quo coram cum illo de conditione oblata conueniret:

Itaq;

Itaque cum ad Gubernatricem Venisset illa digni-
tatem ei obtulit in quocunque consilio expeteret vna
cū donatio pro sumptibus migrationis: Quam obrē
hortantibus eū amicis constituit non aspernari hono-
rem sibi in patria oblatum: Resignata igitur honeste
conditione Ingolstadiensi, & codicillis, & vt vocant
comissione secreti consilij in Curia Belgica acceptis,
relicta illi optione, si ad quod aliud consilium transi-
re postea mallet mense Aprili nouam functionem ag-
gressus est. Caterum cum legationes aliquot tum ca-
saris tum Regine nomine satis difficiles & odiosas,
euentu tamen felici obiuisset, pertesus legationum,
malensq; se in consilij Iudicialis negocijs exercere,
quā turbis curiæ, ac Rep. inuolui, postulauit sibi locū
tum Vacantē in Consilio Mechlin. per obitum M. An-
drea à Robais vti promissū ei erat, concedi Quod eius
desideriū consilium Mechlini. intelligens, ipsum quoq;
ad hoc Regina nominauere, qua nō granate eius votis
condescendit ac. 21. Maij anno. 1543. eius commisso
nē expediri iussit: dimissorūq; statu secreti curialiq;
consilij Mechliniā migravit: Eodem anno parentem
senem in Frisia inuisit, ac Vbi inde rediisset Casar sub
hyemem à Bello Bruxellā reuersus Vigliū ad se euo-
cavit, benignissimēq; allocutus, sibi gratissima fuisse
dixit seruitia in Comitijs Imperiali Nurenberge sibi
præstita, pensionēq; eius nomine. Vltro obtulit. 300 flo-
renorū sumptusq; in legationibus factos ei prompte
exolui iussit postulauitq; vt interea dum in Belgio a-
geret manere in curia non grauaretur, permittens
Vt cum stipendio magni consilij, secreti quoq; interea
perciperet, atq; vna ad Comitiam apud Spirā indicta

Anno Chri-
sti.Viglius In-
golstadio
relicto ve-
nit in Bel-
gium.Viglius cō
siliarius
Mechlini-
ensisViglius pa-
triam reui-
sit.Caroli & be-
nigna libe-
ralitas in
Viglium.

Anno Christi
 1781.
 Viglij ma-
 trimoniū.

iret. Animaduertēs autē Cal. M. se affectū cōstituit se
 dē in Belgia deinceps figere & ad matrimoniu animū
 applicare: Ita q̄, pro urāti Dom. Grānollano, Viri cū
 primis honesti ac locupletis Petri D' amāt filia Iaque
 linā vxorē duxit celebratisq; nuptijs in festis Nata-
 litijs, mēse Iā. seque te cū casare per Leodiū Col. cōflu-
 entiam, ac Siemerē in Germaniam Spirarum abiit,
 Vbi M. sua Patrem Foliardum, ipsumque Viglum
 plurimus ornauit privilegys concessit vt siquamdo in
 Frisia Patria morari vellet, primū consiliarij post Præ-
 fidem in Senatu Frisia dignitatem obtineret Eodē
 quog; tempore Poggius Episc. Tropiensis ac Sedis
 Apostolica Nuncius, Palatini diplomate ipsum de-
 corauit. Casar autem eundem in Consilium Impe-
 riale quog; acciuit. Cui tunc Illustrissimus princeps
 Ludouici comitis Palatini frater ac paulo post suc-
 cessor D. Fredericus dux, Bauaria Præsideo, mul-
 tisq; grauib; negotijs tractandis eius opera M. Cal.
 fuit. Nam & pacem danicam cum Regis christiani
 legatis ad optatum finem deduxit, & super multis cō-
 trouersijs cum dure Cluensi cōcordiam inuit, gra-
 uissimumq; disidium ac litem quam Traiectenses ad
 Mosam in iudicio Camera Imperialis cū heredibus
 Dionisij frens agitabat, cōposuit Ac casare deinde in
 Galliam cum exercitu proficiscente, ipse Bremam à
 M. sua missus fuit vt ibi Danica pax finalem con-
 clusionem acciperet iuramentisq; huic inde firmare
 retur: Quā profectioe ideo lubentius suscepit, quod
 ipso spirā agere intellexat patrē suū Folcardū è Vi-
 uis excessisse eaq; de causa fratrum sororum leteris
 sollicitaretur vt eo venire Vellet, & qua super fami-
 lia hercis-

lia heriscunda necessaria erāt vna trasigeret: Rebus apud Bremā confectis, ac negotijs cum fratribus cōcorditer in Frisia peractis Mechliniā reuersus Regina acta sua insinuauit: Mox indicto ordinū Imperij cōuētū per cesarē Vormatiā vna cū missus fuit. Hinc illū ad Ducem Bauariae misit et in Belgiū reuersus sub finem anni. 1545. Traiectum proficiscens Et ibi capitulū aurei Velleris celebraret eodē & ipsū sequi mādauit. Hiuc Ratisponā comitijs indictis proficisci rursus ipsū voluit. Inde vero cū bello exerto protestates principes cesarū aggressi & ab eo profligati essent cesarq; belli reliquias persequēs iuxta Neurgū castrametaretur incidit in grauē agritudinē Carolus Boisfotus Thesaurarius custos archiui in Rupelmudana arte conseruati, quod eius in Vigilium contulit. Vigilius autem à cesarij colo., inde missus fuit ad conuentum ibi inductum super priuatione exauthoritationeq; Archiepiscopi Coloniensis, vnde in Belgium reuerso Regina Maria eī commissionem satis Difficile & odiosam iunxit, videlicet vt possessionem aliquarū Vrbiū in Vespalia ac Frisia acciperet. qua inre declinata periculo quod imminabat, maturē se tranquillitatē recepit: Hinc ab cesare rursus post Saxouicā victoriā Augustā rodeūte binis decretis rouocatus accessit. Vbi cum Imperiali cōsilia tū praefectus esses Maximilianis ab Austria Ferdinādī filius, Vigilius ei adiūctus est, qui eū in agēdis instrueret: Aduenit autē eodē Regina Maria, conclusumq; fuit matrimonium inter praedictum Maxilianum Domina Mariam se commissioque Vigilio data vt tractatum antenuptialem cōciperet: Multa & alia praclara officia Vigilius illis

Anno Ghri-
sti.

cmitys Imperatori praestitit, qua hic oia referre longu-
 gu nimis foret Inde igitur vna cu casare in Eraban-
tiā reuersus est: Ac cu Ludouicus à Scora Praeses se-
creti cōsiliij Rerūq; status director mese de ebri vitā
 cum morte cōmutasset, ipse nihil tale cogitans expe-
 ctāsq; in eius locū surrogatus fuit, Vi rerum Secre-
ti cōsiliij cancellariaq; ac Sigillorum curā sollicitudi-
nemq; gereret, ascuo Ioanne de S. Mauritio Domi-
no de Mombaren Sororio Domini Granuellani, qui
 sub titulo praesidis status res eius curaret, ab vnus sco-
rani officium ab duobus deinceps administraretur Ca-
tendiq; Ianuarij anno. 1549 muneris huic inaugura-
tus, conatus fuit, quanto potuit studio, vt ei officio ex-
dignitate satisfaceret. Casar autem vt authoritatē
officij suo fauore adiuuaret equestri honore eum in-
signiuit. & adueniente sub mensem Aprilem Serenis-
simo Principe Philippo vnico filio, Vigilio commisit vt
ipsum de statu prouinciarum instrueret, ac proce-
 ribus ordimbussq; earū hōm gratulandū affluentibus
 nomine ipsius responderet. Cumq; frequenti mense
 augusto visitare belgij prouincias cōstituisset, petiisset
 casareum in futurum Principē, cum eo missus fuit
 ad prouincias, praesertim qua Germanico idiomate
 vnumur consueta inaugurationis sacramenta praesta-
 rentur, Quod officium cum ea dexternate ac gra-
 tia obiit, vt ab eo tempore Princeps Philippus casa-
 ris filius, semper cum singulari fauore amplexus fue-
 rit: Mortuo autem sub idem tempus vincentio Corne-
Thesaurarco generali, qui officio Registrarum Maie-
statis in Hollandia fungebatur, illud Regima in Vigliū
 contulit: Alterūq; qm Flan ante gerebat Thesaura-
rij Videlicet aut custodis Archibini Doctori Hermeti

15-184
Viglius Se-
creti confi-
lij praeses:Viglius e-
ques auro-
tus:Viglius ad-
iuntus ora-
tione Regis
inauigura-
tione:

à vuingene cōsiliario secreti consilij resignauit: Paulo
 post seode anno Viglius Iaquelinā D'Amant, charissi-
 mā vxorē suā amisit. Varia autē fortuna per aliquot
annos inter Casarē & Gallū pugnātū fuit, multosq;
labores Viglius interea sustinuit, vt apud status neces-
saria in sumptibus belli pecunie impetraretur. Cuius
solluicationis potissima cura praefidi Viglio incubuit,
dū alter collega de S. Mauritio nominatus, viribus im-
par missione impetrat, quo decedente Casar vtriusq;
praesidatus, & status & secreti consilij officia iterum
in Viglio vniuit. ¶ Non multo post Abbas Sancti Ba-
 uonis Viglium sibi coadiutorem postulauit, cuius pe-
 titionem cum Rex certior factus auctoritate sua,
 vt patronus comprobasset, Viglius coadiutorem S.
 Bauonis accepit & in ministerio Regis permansit ex
 quo alioqui se extricare constiuerat: Renouare autē
 illi Rex iussit literas commissionis praesidatus Secre-
 ti consilij, ad hęc M. Registrorum Hollandia, ac ordi-
 nato consilio status, Viglium in illud cooptauit, stipen-
 diumq; aequale decreuit. ¶ Regina autem cum Casare
 in Hispaniam proficisci constituens Viglio quo ad ipse
 viueret, ducentos florenos annuos donauit, eidemq;
cum alijs quibusdam superintendentiam bonorum
suorum quae habebat, in Belgia commisit, sigilliq; sui
custodiam eius fidei credidit. ¶ Anno 1558 mense Sep-
 tembri Viglium Atrebatimorbus inuasit, ex quo nū-
 quam planē conualuit, itaq; mense Nouembri inde
 vix semiuuius Bruxellam reductus sit. ¶ Sequenti an-
 no. 1559. accidit mors Annae Bauiae coniugis Petri
 D'Amant charissimae Sororis Viglij. Viglium autem
 agrotantem saepe per medicos familiaresq; suos eum

Anno Chri-
sti-

P. D. S. H.
 M. Anrius
 qu'il s

Viglius co-
 adiutor S.
 Bauonis.

a f.
 Magistri

1558

Anno Chri-
sti.Viglius in
Thermis
Aquen-
si-
bus.Viglius in
Thermis
EmelanusViglius pa-
triam reui-
sit.

inuisere consulari^q, Rex est dignatus, Bibliothecarij-
que officium ei imposuit, ac paululum recuperatis
viribus, Regem Gandauum secutus fuit. Mense Au-
gusto eodem anno ex Medicorum consilio amicorum
hortatu, & consensu Regis Comite Nicolao Biesio
Medecina professore Louaniensi, Aquisgranum pro-
fectus est, vbi calidis aquis per sex hebdomadas vsus,
non modicum leuamen sensit. Inde Bruxellam reuer-
sus, benigne à Ducissa Parmensi noua Belgij Gubernat-
rice susceptus est, & animo magis confirmatus, vt
libentius in ornanda Spartha sua perseueraret, ac la-
tiori quoque ac magis hilari animo esset: Itaq³ duas
tunc temporis sub Calendas Ianuarias anno 1560. Ne-
ptes elocauit. Vnam M. Lacobo Hesselio Regio Gan-
dauu Consiliario & Procuratori generali, alteram
Feyconi à Fritema Questori Gruningensi. Ipse deinde
eodem anno 1560. mense Maio Thermas Emesanas
adijt foelici euentu sanitatis. Anno verò sequenti Fri-
siam patriam à qua pene 17. annis abfuerat, vt reui-
seret Ducissa benigne concessit. Quo eum Morillonus
Hessellusq³ comitati sunt. Honorificèq³ ab ciuitatibus
populoq³ vniuersa susceptus fuit, ac in villa Svichemē
si Igrami Cōsiliarij Frisia cū Nepte sua nuptias solē-
niter celebravit. Neptūq³, ac liberorū fratris sui Se-
rapionis, sororumq³ praedesuntarum rationes ab tu-
toribus exegit paternorum maternūq³ bonorū par-
titiones de propinquorū ac eorū qui tū atatem habe-
bant consensu fecit, multasq³ inter consanguineos ac
propinquos discorūiarū causas sustulit. 18. autem die
Ian. an. 1563 defuncto Luca Munick Abb. S. Bauonis
cessit. Im accitus est praeses ad capestrandam professio-

1563.

nem Prapositura eius qui ipsum quoque heredem successore, emq; ex indulto Apostolico nominarat mox se in Loe. Xpi. conulit, funusq; ante omnia honorificè curavit, ac prius profess. one per procuratorè accepta, ipse deinde solennem ingressum Gandavi ad Ecclesiã S. Bauonis fecit. Sacrisq; ordinibus per congrua intervalla, sacra operante Illustri. Cardinali Granuillano initiatus Presbyter factus, die Dominica, qua festum omnium Sanctorum præcedit primum sacrum celebravit, ac deinde solennem benedictionem ab eodem Cardinale accepit: Obitum autem ipsius Abbatis duabus hebdomadis præcessit mors D. Philippin' gri Decani Bruxellensis, & primarij Consiliarij in secreto Consilio Regiæ Maiestatis, Cancellarij, Ordinis Aurei Velleris, cum autem Equites eiusdem ordinis, qui in ea prouincia presentes erant, in vnum conuenissent ut Successorem in eo officio eligerent, nominarunt ad hoc Reuerendiss. Archiepiscopum Cameracensem, & Episcopum Tornacensem, ac Præidem Vigliu. Quod præter illius opinionem accidit, cum vereretur ne familiaritas D. Granuell. potiores Equites à veteri erga eum affectu alienos reddidisset. Transmissa autem nominatione ad Regem, Viglium Maiestas sua prætulit, confirmationisq; literas expediri iussit: Quarum vigore ab Comite Egmontano seniore eius Ordinis Equite presentibus aliquot alijs in possessionem eius dignitatis assumptus fuit. Iuramentumq; solenne præstitit: Sub finem autem Mensis Augusti, anno Christi 1564. Cum Bucho à Momzima eius ex sorore nepos Doctorem Lauream suscipere Louanij decreuisset, Theologia studio ibidem atque

Anno Christi
Ri.

1564
Xpi.

Viglius
Cæ
cellarius
ordinum
Aurei Vel
leris.

Viglius Cæ
cellarius
ordinum
Aurei Vel
leris.

1564

Anno Christi
 1192
 Viglius ad
 promotio-
 nē Bucho-
 nis à Mont-
 zima.

Lutetia confecto Viglius auunculus in id sumptus non illibenter contribuit: Eodemque pene tempore Cardinalis Boromeus mandato Pij 4. Pontificis prioris eius motu transmissit ad Viglium diploma pileumque Prothonotariatus, offerens eidem maiorem honorem ac beneficentiam cum tempore, quod eum antea in castris ante Ingolstadt. nouerat ac pleraque Sancti sue obsequia grata exhibuerat: ex hoc autem tempore, cum ex desidio Religionis factiones indies auerentur, neque pari gratia, ut hactenus in medium consulere Viglius posset, assiduis flagitationibus missionem ab rege tandem impetrauit: Et Rex illum Praesidali officio benigne absoluit, ac Carolum à Tysenacy, qui res Belgij cum sigillorum custodia in Regia aula hactenus curauerat, successorem ei destinavit relictam tamen ipsi Viglio dignitate consularij status, ac Domino Ioa. himo Hoppero in Tysenacy locum surrogato. Cum itaque tandem Dom. Tysenacus ex Hispania venisset, cum titulo Praesidis Secreti Consilij, Viglius multum exhilaratus fuit, quod hoc saxo quod supra viginti annos voluerat exoneratus esset: Placuit autem Maiestati suae qui refragari ausus non fuit, ut Consularij Secreti Consilij titulum ac stipendium etiam absens retineret: Et quo honoratio- rem eius missionem faceret, Consilij status Praesidis titulum eum retinere voluit, Adiutore ipso Praeside Tysenaco: Et cum eum collegium apud Louanium studiorum erigere intellexisset, duodecem milia florenorum in subsidium ei ad id liberaliter contribuit: Tysenaco autem post annos tres subitanea morte sublato, ipsi rursus inuito ac recusanti sigillorum Re-

Religionis
 dissidia

Missionem & rebus
 impetrat

in Hispania

D. Ioa-
 chimus Hop-
 perus in
 Hispania.

Benignitas
 libereris
 Regis in
 Viglium.

Collegium
 Viglianum.

giorum custodia obstrusa fuit: Sed cum ipse subeunte iam senio, morbisq; lassatus esset, serio cogitare cepit de condendo testamento suo, quo rerum temporalium sollicitudini finem imponeret, & quod reliquum vite superesset, id omne impendat meditationi de vita cœlesti. Itaq; cum liberos ipse nullos vnquam suscepisset, eam bonorum suorum dispositionem fecit, vt id quod ex beneficij Ecclesiastici preposituraq; S. Bauonis prouentibus comparserat in pios vsus conuerteret: Collegium Louanij in vsum studiosorum fundauit, qui bonis sacrifq; literis operam darent. In pago autem Suichemensi Hospitale siue Geruntocomion fundauit pro senibus qui victum quærere suis laboribus amplius non valerent. Scholam quoque ibidem fundauit pro pueris, siue adolescentibus in primis literis ac Religione rectè informandis cum Ludimagistro, cum adificijs prouentibusq; necessarijs: Vnaque operam dedit, vt in villam S. Bauo vbi antiqui monasterij prophanati in castri militumq; domicilia conuersa erant, aliò translata Ecclesia rursus ad Subditorum commoditatem ac salutem Parochialis Ecclesiæ sub appellatione S. Amandi restitueretur: Et vt eo habitatores reuocaret, præclaram quoq; iudicialē siue Scabinalem domum extrui curauit: In capitularis quoque domus Ecclesiæ S. Bauonis extructionem liberalissime contulit: Seminarium quoq; eius aliquot Bursarium dotatione adiuuit, ipsiq; Canonicis & Ecclesiæ ministris, pauperibusq; per amplum pro anniuersaria eius memoria in vita & post mortem donatiuum reliquit: Postremo Capellam in eade S. Bauoniseleganti altaris structura, marmorioq; sepultura

Piæ fundaciones
Vigli.

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

206 pulnra monumento condecorari, & Sacerdotem ibi
 Anno Chri- dein competentem dotari fecit: Domos quoque &
 sti. nonnullas prepositura suae Arces vna Comite diligen-
 ter reparari, ac in decenti statu conseruari curauit:
 Et pleraq; alia ad Ecclesiae ornamentum decus & vti-
 litatem constituit, rectaq; bonorum Ecclesiae suae ad-
 ministratiōi pro tempore suo, ac in futurū accuratē
 Cura Vi- prouidit: De reliquis autem bonis dispositionem suam
 glij in po- ita moderatus est, vt, quae ex patrimonio ac industria
 fectos. sua largitione q; Principum pro seruitorum suorum
 remuneratione processerūt, ea inter propinquos, ami-
 cos ac seruitores, secundum vniuscuiusq; meritum,
 qualitatem & conditionem distribuerit: Itaq; domū
 paternam in pago Suichemensi, alteramq; Leouar-
dia sitam, quam Dux Saxonia Georgius pater eius
 donarat, operibus structurisq; nouis non mediocriter
 amplauit exornauitq;, ac Nepotibus suis agnatisq;e
 pro stirpis Ayttana memoria reliquit: Quoniam au-
 tem numerosam prolem fratres sororesq; eius reli-
 querant, cuius maior pars parentibus immature or-
 bata fuit, earum piam ac fidelem curam gessit, sum-
 tusq;e pro facultatum suarum modulo, in educatio-
 nem institutionemq;e subministrauit: Quorū nōnul-
 los qui apti videbantur ad Ecclesiae ministeria dire-
 xit, alios secularibus literis instrui curauit, vt ad
 Reipublica munia idonei fierent. Neptes vero viris
 honestis ac eruditis ferē elocauit, mediocriq;e dote
 adiutos, ad officia publica, quantum potuit promo-
 uit: cuius liberalitatis amplitudo quo magis aestimari
 possit genealogiae Viglianae proximam partem paucis
 hic subyiciemus.

Cerbrandus igitur *Aytta*, qui *Viglio* nostro pater
 nus auus extitit, ex legitima vxore sua *Ietsia*, filia *Vi*
ti à Bucama decem proles sustulit.

1. *M. Barnardum Buchonem*, cuius hic supra cre-
 bro mentio facta est, & nos alibi res praclare gestas,
 vt supra diximus tradituri sumus.
2. *Fericum*, qui *Sacerdos* & *Prabendarius* in *Vir*
dum obiit anno 1501.
3. *Vitum* qui puer est mortuus anno 1490.
4. *Folcardum*, *Viglij* nostri patrem, cuius stirpens
 hic infra peculiariter prosequemur.
5. *Mintsiam*, siue *Clementiã*, qua nupta fuit *Doyt*
sio à Viarda, & moriens anno 1515. Octobris 1. reli-
 quit superstites filios tres & filias duas.
6. *Svobinam*, qua nupta *Vibio Hylli* filio in *Eef*
chen obiit anno 1494. relictis filio *Hyllo*, & filia
Ebelã.
7. *Sytiam*, nuptam *Renico Suffridi à Camsterrat*
 qua moriens reliquit filias duas, *Rintsiam* & *Syt*
siam.
8. *Fericam*, que primo nupta fuit *Sakelio Sipco*
nis, qui anno 1498. perijt in pralio ad villam *Barrha*
husiam. Deinde nupsit *Sydsio Ata*, ex quo habuit libe-
 ros tres.
9. *Aucam*, qua sine consensu matris nupta *Ruardo*
Vobbonis in *Veidum* patrueli *Taconis Ingelij Zviche*
mensi, obiit ex partu.
10. *Sapiam*, qua nupta decessit.

Horum autem omnium ac singulorum stirpes in ra-
 mos suos explicare cū longū fuerit illis relinquimus,
 quibus familia *Ayttana* genealogiã integã cōseruare

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

206
Anno Christi.

Cura Viglii in posterum.

pultura monumento condecorari, & Sacerdotem ibi
dein competentem dotari fecit: Domos quoque &
nonnullas prepositura suae Arces vita Comite diligen-
ter reparari, ac in decenti statu conseruari curauit:
Et pleraque alia ad Ecclesiae ornamentum decus & vi-
litate[m] constituit, rectaque bonorum Ecclesiae suae ad-
ministratiōi pro tempore suo, ac in futurū accurate
prouidit: De reliquis autem bonis dispositionem suam
ita moderatus est, vt, quae ex patrimonio ac industria
sua largitioneque Principum pro seruitorum suorum
remuneratione processerūt, ea inter propinquos, ami-
cos ac seruitores, secundum vniuscuiusque meritum,
qualitatem & conditionem distribuerit: Itaque domū
paternam in pago Suichemensi, alteramque Leouar-
die sitam, quam Dux Saxoniae Georgius pater eius
donarat, operibus structurisque nouis non mediocriter
amplauit exornauitque, ac Nepotibus suis agnatisque
pro stirpis Ayttanae memoria reliquit: Quoniam au-
tem numerosam prolem fratres sororesque eius reli-
querant, cuius maior pars parentibus immature or-
bata fuit, earum piam ac fidelem curam gessit, sum-
tusque pro facultatum suarum modulo, in educatio-
nem institutionemque subministrauit: Quorum nonnul-
los qui apti videbantur ad Ecclesiae ministeria dire-
xit, alios secularibus literis instrui curauit, vt ad
Reipublicamunia idonei fierent. Neptes vero viris
honestis ac eruditis ferè elocauit, mediocrique dote
adiutos, ad officia publica, quantum potuit promo-
uit: cuius liberalitatis amplitudo quo magis estimari
possit genealogiae Viglianae proximam partem paucis
hic subiiciemus.

Cerbrandus igitur *Aytta*, qui *Viglio* nostro pater
 nus auus extitit, ex legitima vxore sua *Ietsia*, filia *Vi*
ti à Bucama decem proles sustulit.

1. *M. Barnardum Buchonem*, cuius hic supra cre-
 bro mentio facta est, & nos alibi res praclare gestas,
 vt supra diximus tradituri sumus.

2. *Fericum*, qui *Sacerdos* & *Prabendarius* in *Vir*
dum obiit anno 1501.

3. *Vitum* qui puer est mortuus anno 1490.

4. *Folcardum*, *Viglij* nostri patrem, cuius stirpens
 hic infra peculiariter prosequemur.

5. *Mintsiam*, siue *Clementiã*, quæ nupta fuit *Doyt*
sio à Viarda, & moriens anno 1515. Octobris 1. reli-
 quit superstites filios tres & filias duas.

6. *Svobinam*, quæ nupta *Vibio Hylli* filio in *Ees*
chen obiit anno 1494. relictis filio *Hyllo*, & filia
Ebelã.

7. *Sytsiam*, nuptam *Renico Suffridi à Camsterrat*
 quæ moriens reliquit filias duas, *Rintsiam* & *Syt*
siam.

8. *Fericam*, quæ primo nupta fuit *Sakelio Sipco*
nis, qui anno 1498. perijt in pralio ad villam *Bartha*
husiam. Deinde nupsit *Sydsio Ata*, ex quo habuit libe-
 ros tres.

9. *Aucam*, quæ sine consensu matris nupta *Ruardo*
Vobbonis in *Veidum* patrueli *Taconis Ingelij Zviche*
mensi, obiit ex partu.

10. *Sapiam*, quæ nupta decessit.

Horum autem omnium ac singulorum stirpes in ra-
 mos suos explicare cū longū fuerit illis relinquimus,
 quibus familia *Ayttana* genealogiã integã cōseruare

Ianno Christi
fti.

cura erit: nos eos hic prosequemur, qui ex Folcardo Gerbrandi filio procreati sunt.

Folcardus igitur Aytta Gerbrandi supradicti filius, natus anno 1484. Vxorem duxit Idam, filiam Viglij ab Hania, ex qua liberos suscepit septem: Gerbrandum primum, Viglium, Rintsum, Serapionem, Rintfiam, Mintfiam, siue clementiam, & Gerbrandum secundum: & Ida mortua suscepit ex alia muliere proles duas, filium Folcardum, virum egregium V. I. L. Praepositum Betuniensem Canonicum S. Bauonis Gandauensis, & S. Petri Vlraicctensis: & filiam Mariam, nuptam Ekoni Bauckio, ex quo vnica nata est filia Ida, nupta Theodorico Dobben.

1. Gerbrandus autem primus Folcardi filius primogenitus puer in Zuichem vita defunctus est anno 1513. Septembris 13. die apud auiam suam.

2. Viglius hic noster natus 19. Octobris an. 1507: Fratre defuncto, iure primogeniturae patris M. Bernardo Buchoni commendatus & gratus, & singulari Curiae fuit. Vt qui familiae auitae columen futurus erat, sicut & ex supradictis apparet.

3. Rintsius, natus 3. Iulij anno 1509. Vxores vicissim duas habuit: Harum prior fuit Ida, filia Tiardi ab Hertema, ex matre Mersborn in Poppinga VVier & habitauit in Schierhuysen: Posterior Ioanna fuit filia D. M. Ioannis Rhommarts, Consiliarij Regij in suprema Frisiae Curia: Ex harum neutra liberos reliquit: vnum reliquit filium ex alia muliere M. Ioannem Rintsum Canonicum Aricensem, Rintsius autem ipse pater mortuus est anno 1570. in Aprili: Fuit autem hic Rintsius iuridicus (siue vt nos vocamus)

Greet-

viglius natus
1507

Greetmannus, Territorij Dongeradelei ad Orientem fluuij Paseni. Anno Chast. li.

4. Serapio Greetmannus, siue Iuridicus, Territorij VVijnbritseradelei Vxorem duxit D. Barbaram filiam D. Hettouis ab Hettema, & Hackia à Rhorda, ex qua sustulit proles noxem, Ietsiam, qua nupta clarissimo viro Aggeo ab Albada V. I. D. primum Regio in Frisia Consiliario, Deinde Assessori Camera Spirensis, & tandem Reuerendissimi Episcopi Herbipolensis ac Ducis Franconia Consiliario: ex quo susceptis octo liberis, vnum tantum reliquit superstitem filium, Aggeum Albadam, V. I. D. qui vxorem duxit D. Catharinam po: giesser, filiam etiam Assessoris Spirensis, & Spira habitat ac priuatim publicèq; de Iure respondet.

● Hackia, nata 10. Octobris 1545. primo fuit matrimonio iuncta clarissimo viro ac Dem. Bernardo à Mellema V. I. D. Consiliario Regio in Frisia suprema Curia, ex quo nullos liberos habuit: Secundo nupta fuit M. Andrea à Donia, ex quo vnum filium habuit Serapionem. Tertio nupta fuit Suffrido Rhee, ex qua habuit vnicam filiã Barbaram: Ipsa autem Hackia perijt ex partu anno 1574.

● Bucho, S. Theologia Doctor, Archidiaconus Iperensis, & postea in locum Patruj Viglij prapositus S. Bauonis Gandauenfis.

Folcardus, V. I. L. & Canonicus, & Officialis Atrebatensis & Vltraiechtensis & Hagiensis, & Lyrensis.

● Hector natus anno 1546 V. I. D. & Consiliarius Regius in Frisia suprema Curia hic. 5. die Nouemb. anno 1570. vxorem duxit, D. Bauckiam Buygirs, filiam

Anno Christi. filiam consultissimi viri Domini M. Ioannis Buygers V. I. L. Aduocati in suprema Frisia Curia, & Greetmanni Territorij Leouardiani. Ex qua suscepit filiū vnum Viglium Zuichemum. Cui patruus magnus Viglius Zuichemus arcem Zuichemensem cum omnibus ad eam pertinentibus reliquit hereditariam: Hector autem obiit ipso die Sancti Michaelis anno. 1576.

Vibrandus, V. I. D. Professor olim Iuris celeberrimus in vniuersitate Dolana, Consiliarius in suprema Frisia Curia, vxorem duxit anno 1591. Domicellam Corneliam à Tiepma.

Lheodoricus, qui Dola studiorum gratia versatus ipsis Cal. Aprilis anno 1574. vita defunctus est.

Ida, quae ipso festo S. Stephani Leouardia anno. 1571. nupsit clarissimo viro Dom. Godefrido de Moesienbrouch V. I. D. Consiliario ordinario in Senatu Hollandiae & Zelandiae & VVestfrisiae, & in curia Feudali, & Agenti ac Deputato Regiae Maiestatis Coloniae.

Iodoca, quae 23. Maij anno 1573. Dom. Petro à Tethlum nupsit, ex quo suscepit filias duas, Barbaram & Cuniram.

5. Rintzia: nupta Popc. à Mützima in Bliā reliquit proles 5. Buchonē, Bauckiā, Taconē, Idā, Folcardū.

Bu. ho, à Montzima S. Theologia Doctor: Prapofitus S. Ioannis Vltraiecti & ibidem in Ecclesia maiori, & ad ad S. Saluatorem Canonicus.

Bauckia, nupsit primo Ielgero à Feitsma tho Halueren, ex quo liberos non suscepit: secundo nupsit Paulo Breckero Greetmanno Territorij Dongeradelei ad

Orientem fluuij Pafeni. Ex quo vnā filiam reliquit nomine Rimsiam quæ 9 die Ian. anno. 1593. nupsit Iodoco Schroieftem Vltraiectensi.

Taco à Montzima vxorem duxit Domicellā Barbarā, filiam Cornelij Schrijuers, Grafiarij curiæ Provincialis Vltraiectensis, ex qua habuit proles Serapionem, Cornelium, Popconem, Rimsiam, Barbarā, Elizabetham, Viglum, & Galenum.

Ida, nupta Liuiō à Vatnia, nullos liberos reliquit.

Folcardus V. I. D. Decanus & Canonicus ad S.

Saluatorem Vltraiecti.

6. Mintzia, siue Clementia, nupta Gellio ab Hoytema, reliquit proles 5. Titam, Ietsiam, Mintziam, Idam, & Gelliam, & tandem perijt ex partu anno. 1549.

Tita, siue Theta primo nupta fuit Geroldo dicto Montzima siue Gerusma Oldermanno in Dockum. Quo mortuo nupsit clarissimo viro D. Suffrido Engolenio Doccomiensi Medicina Doct. præstantissimo: & nullas proles suscepit.

Ietsia, primo nupsit Franconi de monte Delphensi, Consiliario Regio Hollandiæ, & postea Mechliniensi, ex quo multos liberos habuit: postea nupsit Iacobo Hesselio, Consiliario, & Procuratori generali in Flandria, ex quo habuit vnā filiam Mariam, & vnum filium Folcardum, qui anno 1592. fortiter dimicans Stenuichiensi obsidione traiectus sphaera Bombardica occubuit.

Mintzia, siue Clementia, nupta clariss. viro Do D. Igramo ab Achelen Regij Senatus in Frisia Præsidi,

ANNO Chri
sti.

plures liberos suscepit: Folcardum vtriusque iuris Licentiati in Curia Mechiniensium Aduocatum, item Vilhelmum, & Antonium, Clementiam, Aldegundā, & Idam.

Ida, nupta clarissimo viro ac Domino Vilhelmo, equiti Aurato V. I. D. primum apud Delphenses pensionario & mox Consiliario Hollandia, & deinde Mechliniensi, ac demum Cancellario Geldria ac Zutphania ex quo nullos liberos suscepit.

Gellia, nupta Cornelio Oem I. V. L. Graphiario Feudorum, & Consiliario in Hollandia. Ex quo suscepit liberos multos: Idam, Folcardum, Clementiā, Mariam, Iethiam, Annam, Hermannum, Viglium, Aegidium, Vilhelmum, Gertrudem, Danielem, & & alios, quorum nomina nondum comperi.

7. Gerbrandus secundus, natus anno 1519. ante festum S. Margaritæ, vxorem duxit Thetam filiā Lolke ab Rhee, ex qua suscepit liberos infra scriptos. Idā Folcardum, Iaquelinam, Hackiam, Iudocam, & Barbaram, & mortua Theta, ex Catharina Petri filia, reliquit vnum filium Fericum, & mortuus est 19 Aprilis anno 1573.

Ida autem nata 1544. nupsit nobilissimo ac prudentissimo viro Feiconi à Fritema, Consiliario Regio & Quaestori Gruningensi, ex quo suscepit: Eduardā, Buchonem, Tiardam, Titam, Folcardum, Ieskiam, Viglium, Catharinam, Iuonem: quorum aliqui matrimonia contraxerunt, aliqui adhuc in familia parentum sunt, aliqui vita defuncti sunt.

Eduarda nupta est Petro Micault Domino de Indevelt.

Tiarda

Tiarda nupta est Thomæ Grammaticæ, Questori de
Veluva.

Bucho egregius iuuenis & Rei bellica peritia spe-
Etabilis, dum Coloniã tendit à prædonibus circumuen-
tus, & sphaera Bõbardica traiectus non multo opst hic
diem extremum clausit, cum magno omniũ luctu 13.
die Decembris anno 1591.

Folcardus anno atatis sue 26. in Hispania mortuus
est anno D. 1571. Sep die 24.

Iaquelina nata anno 1554. nupsit amplissimo viro
Dom. Petro Buygirs Greetmanno territorij VVj-
britseradelei filio supradicti M. Ioan. Buygirs ex quo
suscepit filium Gerbrandum, & proles alias quarum
nomina hæctenus me latent.

Reliquæ Gerbrandi filia Hackia, Iodoca, & Bar-
bara in albis perierunt.

Ex huius prosapie Catalogo apparet quam egre-
gium Columen Ayttane familie se Viglius præbue-
rit: Itaque memini cum Cardinali Granuellano
à secretis essem, me illi nouam dignitatem coram in-
edibus ipsius esse gratulatum, quod illi Gandensem
Præposituram obuenuisse intellexissem: Cui tum ille, at
qui Suffride (inquit) quorsum diuitia si non concedi-
tur yti? Ego enim iam pedem alterum in Cimbaharen-
tis habeo, & ad quid mihi vtilis erunt amplissimi re-
dus huius præposituræ? Cui ego respondens, amplif-
sime Domine Præses (inquam) laudatissimus vita tuo
cursus præsentis euentu satis declarauit, te ijs qua hæ-
ctenus largitus est Deus, rectè vsum esse, dum quic-
quid subducere tuo ipsius genio potuisti, in vsum pro-
pinqorum tuorum conuerteris, vt eorum liberis re-

Cymba Ch
rontis

Anno Chri-

1611.

& institutionis & educationis subsidia suppeterent,
 ad sustentationem paterna familia, & auxiliū Reip.
 puto nunc senescenti Deū Opt. Max. Praposituram
 hanc obtulisse, vt ex eius redditibus aliq̄ perpetuū sub
 sidium in tuorum & Reip. vsum fundes, quod etiam
 te mortuo duret: Quod si feceris nemo negauerit te
 Prapositura hac optime fuisse vsum: Quo responso
 meo ille delectatus, mihi aperto pectore retulit se tū
 temporis suis expensis vltra triginta adolescentes in
 studijs fouere, qui ipsi vel consanguinitate, vel affini
 nitate iuncti erant, & consilium suum aperuit de re
 ditibus Prapositurae in collegij foundationem & alios
 pios vsus conuertendis, quod & postea executus est:
 Fuit sanè Viglius Zuichemus singularis patrie no
 stra Phœnix, & quem Frisica iuuentus, quae quidam
 literis consecrata est, veluti splendidissimum quen
 dam Philosophorum, in dirigendis studijs suis, omni
 conatu sectandum sibi proponere debet. Vt pote, qui
 singulares tum corporis tum animi dotes quas natu
 ra illi contulerat, incomparabili industria sua conser
 uarit & auxerit. Fuit autem hic Viglius statura me
 diocri, membris bene compactis ac decentibus, cute
 candidissima, capillitio infra flauedinem albicante,
 proluxa fatis, sed non densa, capite rotundo, vultu
 amabili, fronte lata nullis rugis interpolata: nāso in
 ter aduncum & sinum medio, quantitate mediocri,
 Buccis tumidulis ac rotundis, oculis vitreis ad ni
 gredinem tamen inclinantibus, quorum radij nota
 bili celeritate praesentem ingenij vigorem arguebant:
 Erat autem captu facillimo, memoria tenacissima
 iudicio acutissimo, ita vii quae traderentur facile
 perci-

Profopo-
 graphia Vi
 glij.

perciperet, fideliterq; teneret, & in vsu debitū dextere applicaret. Quibus quidē facultatibus suppetentibus ille nō ad nequitia abusum est, vt illi quorū peruersitas declarat, optimis ingenijs innascentibus plerumq; vitia pessima, & tritum penē vulgō prouerbiū fecit Iuristam bonum esse Christianū malum. In his enim quia non ratio affectibus, sed affectus rationi dominantur, fertur equis auriga, nec audit currus habenas, vt Poeta dicit, ac tanto etiam grauius in praecipit ruunt, quanto magis ab indomita & effrenata natura propellabantur: Atqui Viglius qui affectibus rectam rationem praefecit: Voluntatem bonam naturae facultatibus subiunxit eamq; vitam ab ineunte aetate ingressus est, vt ad eruditionis ac virtutis supremum fastigium conscenderet, eo proposito, vt & sibi & suis & Reipub. prodesset: Quod & facile animaduertet, quisquis eius vestigia diligenter obseruauerit, quae cursum vitae, ab eo transactae, ab initio ad finem huius supra dilucide indicant: Itaq; cū talis plerumq; fiat aut saltem habeatur vnusquisq; quales ij sunt, quibuscū familiariter versatur, ille à prima statim pueritia prauum consortium cane peius & angui odit ac vitauit, illisq; condiscipulis suis se maxime sc̄per applicuit qui ipsum aetate, eruditione ac virtute praecederent, praeceptoribus suis se morigerū ac sequacē praebuit, in discendo prima cura fuit vt animi cogitata proprijs, perspicuis, ac significantibus verbis explicare posset. Deinde vt artium liberalium Encyclopediā ordine debito perdisceret, quo viatico percepto sine remora ad solidam Iurisprudentiam porro contenderet. His fundamentis iactis vb; studia ipsius maturuissent politissimis literis suis ijsq; cordate scriptis se praestantiss.

Anno Chri-
sti-

viris insinuauit, optimis ac studiosissimis adolescentibus se applicauit, usque ad studia & virtutem exuscitandis, priuatim publicèq; beneuolentiam apud omnes sibi conciliauit: Cumq; iam in publicum prodire, & eruditionis suæ specimen edere constituisset, modestia memor, ab institutionibus Imperialibus iuris professionem auspicare voluit. Vt sine arrogancia suspicione, (quæ inuidiam parit) magna tandem aggrederetur, qui in minoribus antea feliciter versatus esset. Quantū igitur ille in re literaria prestare potuisset, si perseuerasset, satis arguunt tot vniuersitates in Gallia, Italia, & Germania, in quibus eius industria spectata fuit, arguunt eius lucubrationes in publicam editæ. Arguunt deniq; politissima & elegantissima eius epistola, ad diuersos amicos scriptæ, in quibus singularis ac mirabilis quædam est concinnitas, quæ mediocritate modestiam perspicuitate iudicium, elegantia eruditionem, candore beneuolentiam, sinceritate auctoritatem, pro re nata ad quos scriptæ erant, quasi peculiari quodam eius genio spirabant. Qui quidem genius etiam in alijs eius scriptis, & quidem publicatis suauissime relucet, in quibus cum optimum lumen ordinis in conuenienti rerum dispositione cernitur, tum etiam apparet stylus naturalis, minime affectatus, purus & verbis proprijs ac significansibus ad rerum propositarum explanationem idoneè comparatus, sine obscuritate, sine defectu, sine superfluitate, sine ostentatione: Nec mihi quidem dubium est, quin ille in literaria functione, ad finem usque vita perseuerare maluerit, quàm extra omne periculum positus in otio profundo digere & vitam tranquillam ducere

ducere potuerit, Quia tot dotibus tum à natura tum ab arte instructus, parum difficultatis, plurimum autem honoris & emolumentum, ex ea porro sensurus esset nisi assiduis Magnatum ac Principum flagitationibus, (quibus operam denegare non plane tutum erat) ad civiles functiones traductus esset: In quibus quanta prudentia, quanta dexteritate usus fuerit, inde estimari potest, quod tot Principibus à Consilijs fuerit tot Curijs assederit, ac praesederit, tot legationes obierit, ex omnibus laudem & honorem auctoribus suis, ipsi Reipub. salutem reportauerit: In quibus omnibus perficiendis ille constantiam vigilantiamq; adhibuit, ut à proposito suo, quod cum iudicio susceperat, nec metu cuiusquam se abstrahi, neq; laboribus deterreri sineret, sed donec perfecisset vigilaret ac laboraret: Ut merito suo symbolum vsurparit, vita vigilia est: in quo neq; manui mens, neq; menti manus vnquam defuisset. Quamquam autem ille patrie amicisq; suis prematurè ereptus sit, ad iustam tamen alioqui aetatem, hoc est, septuagenariam peruenit, qui cum 19 Octobris anno 1507. natus esset, 8. Maij anno 1577. vita defunctus sit. Mortuus est Bruxella in aedibus suis, sepultus est Gandavi ad S. Bauonem in Mausoleo ab ipso contracto. Plurimi in eum Epitaphia scripserunt. Louanij & Bruxella & Gandavi ex quibus vnum tantummodo ad manus meas haecenus peruenit, quod quia non satis dignum Viglij amplitudine iudico, omittendum duxi. Doctissimus Consultissimisque, vir ac Dom. D. Cyprianus Vomelius Camera Imperialis assessor illi, hoc posuit quod subiijciam.

Simil. l. Viglij
VITA VIGILIA EST.

Mors Viglij

Anno Chri-
sti.

Viglius hic Zuichemus habet post fata quietem
 Praeside quo celebris Belgica tota fuit:
 Quippe magistratu licet et hoc illustrior vno,
 Haud cedat Doctis, Casare dante, viris,
 Hic tamen illius valdè amplicauit honorem,
 Inclyta tam virtus nomen & huius erat:
 Tantus in eloquio nitor, atq; scientia legum,
 Tanta, tibi quondam Sczuola quanta fuit:
 Id quod perpetuo monumenta diserta loquuntur
 Qua iuuenis merita luce frui voluit.
 Iamq; sua decies septem numerauerat annos
 Quum Lachesis vita fila suprema trahit.
 Frisia mæsta parens, tibi ne solatia desint,
 Heroas tales æde subinde nouos.

Eteostichon quod sequitur, nobis
 Leouardia transmisit V.I.
 Consultissimus Dom.
 Doctor Iacobus
 Bouricius.

Viglius octaua (flet tristis Frisia) Maij,
 Ascendit lati splendida recta poli:

Scripsit Viglius, vt supra diximus, quæ edita sunt.
 Comment in 10. titulos Institut. Imp. excus. Pas-
 sim

Theophili græcas institut. in lucem eruit & addi-
 ta doctissima prefatione Cal. Quinto dedicauit ex-
 cus. passim.

Comment. de rebus creditis & si certum petatur,
 post obitum eius an. 1585. Col. excud. in 8. 10. Gymn.

I. Cyprianus Vomelius.

CYPRIANVS Vomelius familia Stapertica
per antiqua Ioanne Stapert, & Tietzaogema,
pijs ac concordibus per omnem aetate parentibus an-
no Domini 1515 vel circiter natus, prima literarum
elementa Vomelij, qui Frisia Occidentalis pagus est
in Territorio Hennaerderadeleo, parentum cura in
schola infantuli didicit: Mox eorundem sumptibus
Gouda ac Harlemi in Hollandia, item Sneca ac Gru-
ninga in Frisia solidiora Grammatica praecepta con-
sectatus, tandem ut vniuersas dicendi artes plenius
degustaret, atq; alia Iuris fundamenta attingeret,
VWittembergam mittitur: Caterum lapsa triennio,
pater vita defunctus est. Et mater significans se
quatuor adhuc liberis educandis superstitem, praeter
Cyprianum & Sabinum, ostendit sibi permolestum
fore, si missa deinceps pecunia eorum aleret studia:
Natus ergo annos plus minus viginti, cepit ipse sese
professorio munere in diuersis per Germaniam ludis
literarijs exhibere. Nimirum Magdeburga & Bra-
unsviga in Saxonia, & Tremonia in Vestphalia, sta-
tim vero cum hac ratione nonnihil collegisset argenti,
ad diuersas item Academias, videlicet Erphordien-
sem, Louaniensem, & Coloniensem interpolatim re-
currebat: Ut inchoatum Iuris studium, cum non pos-
set continuare, saltem per interualla recoleret, at-
que ad aliquam si fata non aduersarentur perdu-
ceret maturitatem. Tandem vero cum certorum

Anne Chri
sti.

amicorum, maximè vero clarissimi viri Iacobi Cu-
riensis Medicorum ac Mathematicorum eius aetatis
facile principis commendatione Moguntiam euoca-
retur, Regenis munere in Contubernio Philosophi-
co per triennium perfunctus, quo etiam tempore pro-
curatorem fisci Reuerendissimi Archiepiscopi Mo-
guntinensis generalem aliquandiu agebat, sacrarum
legum magno præcipuorum ea in facultate procerū
consensu, Doctoratum ibidem suscipiebat: Porro au-
tem quia statim Iurisprudentia titulo cœperat incla-
rescere, non modo ipse Reuerendiss. Archiepiscopus
Moguntinensis passus est eum Ius Ciuile sua in Acade-
miâ ordinarie profiteri, sed & ipse Imperator Caro-
lus Diuæ memoriæ Quintus, eum cum tribus fratri-
bus germanis, scilicet Sabino, I. V. Licentiato, Epone
ac Ioanne honorarios per codicillos nobilitauit: Ipse
insuper Cipriano Comite Creato Palatino: & quid-
dem in forma ampliore: Ceterum haud multis inter-
iectis annis, ab illustrissimo Principe Georgio Comite
Palatino in numerum Consiliariorum cooptabatur,
ac paulo post eiusdem potissimum, gratia fauore ac
studio in Camera Imperialis Iudicij assessorem præ-
sentatus recipiebatur: Vbi per quindecim annos cū
laude assessorem egit. Vbi in Dominum pie obdormi-
uit, & ad S. Ioannem sepultus est: Multi funus eius
ob summum eius desiderium lugentes, comitati sunt,
multiq; Epitaphia illi condita posuerunt. Ipse sibi Epi-
taphium scripserat paulo ante mortem, cum ani-
maduerteret sibi fatalem diem imminere, quod
hic subiiciam.

Hoc Frisius Condor tumulo Cyprianus *avita.*

Anno Chri
sti

Vomelidum à Stapert gente domoq; *satus:*
Aonia lauri licet arte merebar honorem.

Est astra tamen plus Dea culta mihi:

Testis erit Mogani praecleara Academia, quae me
Tradentem audivit Ciuica Iura frequens:

Testis erit Camera simul Imperiale Tribunal,
Quod colui Assessor per iria lustra Spira:

At hic Christe tuum supremum exspecto Tribunal.

Tu mihi non censor, sed pius esto pater.

Obijt quinta Martij anno post natum Chri-
stum millesimo quingentesimo septuagesimo octauo.

Ioannes vero frater eius natu minimus, an. 1568.

Embrica in Cliuia vbi licet iam quadragenarius, cō-
iugatus ac liberorum parens, memorabili exemplo
ludum quotidie literarium inter adolescentes frequē-
tabat, quippe admirabilis doctrinarum & virtutum
cupiditate sub id temporis inflammatus, in fata con-
cessit. cuius ibidem monumentum cum tali inscriptio-
ne extat,

Vixit Ioannes Frisius cognomine Stapert

Seetator Charitum Pieridumq; senex:

Namq; professores quadragenarius audit

Sedulus, hac Sophiam quotquot in vrbe docent:

Quo magis ô iuuenes castas adamate cumenas

Congruit hic vobis nempe decorus amor:

Alla vero soror iam sexagenaria, quippe inter sex li-
beros natu maxima, prid. Calend. Martias an. 1590.

placidè in Christo obdormiuit, cui idem Cyprianus
tale condidit Epitaphium.

Anno Chri-
sti.

Occupat Alla soror sed prole superstite quina
Atq; adeo felix posteritate sua:

Heu sibi VVitmarsum matronam luget ademptam

Quae pia pauperibus munera saepe dabat:

Pro quibus officijs, & pro bonitate perenni,

Da Deus huic famula caelica regna tua.

Sabinus verò frater Cypriani I. V. Licentiatus vir egregius consulatum aliquandiu Sneece gessit, Donec ingruentibus factionum disidijs Embricam cedere: Vbi per annos aliquot moratus vita defunctus est, hic duas ex interuallo vxores habuit: priorem Idam nomine, quae defuncta, secundam duxit vxorem Ebelam Sicconis ab Albada, viri ob virtutem vitaq; splendorem inter suos haud quaquam incelebris filia forma praestantia, pudicitia, alijsq; matronalibus dotibus nulli secundam. Ex qua aliquot suscitauit proles adhuc superstites. Epo autem paternum possidens pradium quod Stapert vocant, agricolam agit, quod genus inter Frisios cum primis honoratum est, & Eijnjerde, hoc est, proprietarij appellantur, qui Domini sunt fundi sui, & differunt à colonis, qui fundum colunt alienum & conductitium: Fuit etiam idem Epo in Hennaerder ad teo Territorio assessor, siue vt quidam vocant, Scabinus Iuridico, & Vomelij Scultetus: Vxorem habuit Sibricam filiam Marci Sicconis, celeberrimi per Frisiam Capita. filia ac sorore Tincke Sakes Pratoris in Schoten, ac vxoris Eisge Iañ VVillemis Pratoris in Appelsche: ex qua Filium procreauit, Laurentium Vomelium à Stapert, I. V. Doctore & Iudicij Imperialis camera Aduocatum & Procuratorem, cuius insigni diligentia, industria ac fide,

multi

multi Principes, multa prouincia ac ciuitates lōge la-
 teq; toto imperio nitūtur. Ietzia soror octo superstitiū
 liberorum, mater vixit cōiunctissime cum marito suo
 Ioanne Hoffeli à Rinsf. qui & ipse Vomelij agricultu-
 ram exercuit. Fuit autem Cyprianus noster vt omni
 literarum genere insigniter ornatus, ita etiam omni
 humanitate, comitate, ad miraculum vsq; spectabi-
 lis, sine felle, sine fūco. candidus totus & ingenius, q̄
 nemo nō de illo, qui eū cognouit nō libēter & cōstāter
 predicauit: Mihi quidem multis literis vltro citroq;
 datis, cognitus est, cum Erphordia agerem: quo tem-
 pore etiam mihi profesiorē lingua graca nomine vni-
 uersitatis istius obtulit: coram autem mihi nunquam
 visus est, nisi domi sua pridie Parasceues anno 1562.
 Tunc autem cum ego relictā Erphordia ad Cardina-
 lem Granuellanum iturus in transitu officij gratia sa-
 lutaturus eum accederem, ille me nunquam antea
 visum, neq; certior aduentus mei antea factus (vt mi-
 hi postea affirmabat) nominatim compellauit, & por-
 recta dextera, gratissimus est (inquit) mi Suffride no-
 bis aduentus tuus, quem multo iam tempore deside-
 ramus: Idem mihi accidit hic Colonia mox cum cla-
 rissimo viro Laurentio Surio, & non multo post, etiam
 cum doctissimo & venerabili viro Huberto Schoto,
 Patre priore Regularium in Basco Isaac, qui conuen-
 tus est in sylua zonia in Brabantia.

Cyprianus autem in literis prestare potuisset,
 quantum voluisset, si in his perseuerasset, quod quia
 non licuit, ijs se occupauit, quibus officij fidem de-
 buit. Itaque postquam ad Rempublicam accessit
 ijs valedixit quibus delectatus erat in iuuentute
 sua:

Anno Chri
sti

sua: Tunc autem scripsit quo genius eius maxime delectabatur & potissimum se continuit in viridarum musarum ac Charitatem Itaque scripsit

Sylvarum libros tres, qui sunt excusi Erphordiae apud Melchiorem Saxonem anno. 1540.

Hic accessit postea sylvarum liber quartus, separatim ab istis excusus apud Iuonem Schoffer, anno. 1547.

Oder, ad Deum Optim. Max. pro tranquillando Christiani orbis statu, in qua imitatus est suum Praeceptorem D. Iacobum Hoierum, siue Maestrum celeberrimi gymnasii Harlemiensi olim moderatorem, virum non minus propter eximiam virtutem & eruditio- nem, quam vitam Sanctimoniam sempiterna dignum memoria: id quod ipsemet fatetur, Cyprianus in scripto eiusdem nomini epigrammate quod extat sylvarum lib. 4.

Scripsit etiam librum miscellaneorum.

Scripsit etiam librum qui continet celeberrimum aliquot virorum Epitaphia civitatis Madeburgensis.

Cumque à Carolo Quin. ornatus esset Palatinatu, ut supra dictum est, in gratiarum actionem illi luculentum scripsit Epicedium: Erat autem inter hunc & Vlpium cisseum tacita sed sine acerbitate discensio, nam in fedanda & compeffendo factiosorum rebellionem, Vlpium Saxombus sauebat, Cyprianus vero Burgundis, sed uterque commodo suo. Vlpium à Saxombus promotus erat, ideoque Henrico Saxoniae Duci, gratulatorium carmen scripsit Cyprianus id huiusmodi Epigrammate testatus est quod extat sylvarum lib. 3. his verbis.

DECAS DECIMATERTIA
Ad Vlpium Cissaum Fran-
kerensem.

225

Anno Chri

di

Quod Frisia nostra non imperet Aula Georgi
Saxoniae Domini longa querala tua est:
Ast ego quod Caesar rerum moderetur habenas,
In patria summo gaudeo iure, mea:
Qui caput est mundi, cui paret Vesper & Ortus,
Quo nihil hic totus mitus orbis habet:
Hic Frisia nostra longum dominetur in aevum:
Haud Dominus Frisus ille pudendus erit.

2. Georgius Ratallerus.

Gorgius Ratallerus Leouardia natus est, circa
annum Christi 1518 Pater illi fuit amplissimus
vir Dom. Ioannes Ratallerus, primus nomine Caroli
Quinti generalis Frisiae Occidentalis Quaestor. Geor-
gius ab ineunte pueritia statim literis imbutus inge-
nij felicitate aequalibus suis facile praeminuit, semper
que se egregium praestitit: Nos eum adolescentem pue-
ri sub eodem praepatore M. Antonio Colonienfi Leo-
uardia in schola publica ad S. Catharinam cognoui-
mus: Qui non multo post tamen Vliraiectum ad Ge-
orgium Macropedium (cuius fama tum celeberrima
erat) amadatus fuit: Huc igitur praepatorem naetus
ita breui tempore profecit, ut non obscure appareret,
quantus futurus esset: valde propensus illi genius ad
Poësim erat, quod cum animaduerneret,
Sape pater dixit studium quid inutile tentas:

Meonides nullas ipse reliquit opes:

Cuius monitus Georgius, victus, porro ad eloquiū
Viridi tendebat ab auo,

Fortia verbosi ferret vt arma fori:

His igitur liberaliter instructus, Louanium primò, deinde & Gallicas, & Italicas academias adiuit: nò modo vt exactiorem Iuris cognitionem sibi compareret, ex collatione celebrium professorum, sed etiam vt contracta cum his ipsis & alijs viris apud suos praecipuis familiaritate, haberet in omnem euentum, quos iure amicitia conueniret. Quorumq; recordatione peregrinationem suam sustentaret, tum etiam vt popularium linguarum peritia comparata, aptior esset ad negotia Reipub, nomine cui à ministraturus erat, exequanda, si quando legationes ad extraneas gentes forte obeunda essent: Reuersus igitur in Belgiũ à Carolo Quinto in magnum Senatum Mechliniæ cooptatus supplicum libellorum Magister ibidem constituitur: Non multo post à Domina Margarita Parmensi, Caroli filia, Belgij Gubernatrice Legatus mittitur ad Regem Dania nomine rerum Belgicarum: Vbi re feliciter acta reuersus Vltraiecti senatus Regij praeses constitutus est, vbi & diem suũ obiit anno 1581. repentina morte sublatus in ipsa Curia: Vir adhuc integre aetatis & corpore vegeto ac robusto: Erat enim Heroica corporis proceritate, membris validis, & firmis lateribus, candidissima facie, capilluio nigro, barba densa, non tamen proluxa, oculis nigricantibus ac letis, naso subadunco, & vt breuiter dicã, qualẽ gratie ipsa musis adiuuantibus finxisse videri poterant. Vox erat virilis, placida tamen & sine horrore ac stridore: Sed hæc ornamenta exteriora ab interioribus in illo longo interuallo superabantur: Celebratum in descriptione vrbs Leouardiensis Ludouicus

eus Guicciardinius, sed de scriptis eius nullā mentionem facit: Scripta autem eius quae quidem nos hactenus cognoscere potuimus haec sunt.

Anno Chri
sti

Hesiodi opera & dies latino carmine Elegiaco reddidit.

Item Epigrammatum librū scripsit Petrus Brubachius excudit Francofurti anno 1548.

Item Sophoclis fabulas tres Alexandram, Electrā, Antigonem, carmine latino transtulit. Gryphius excudit anno. 1550.

Idem postea Sophoclis Tragedias aliquot latino carmine reddidit, Antwerp Gulielmus Syluius excudit anno 1570. in 8.

Euripidis etiam Tragedias tres, Phoenissas, Hippolitum coronatum, & Andromacham in latinum transtulit, eleganti carmine.

His adiunxit etiam fragmenta ex veteribus Graecis Poëtis apud Stobaeum extantia eodem versum genere latine reddita, quae simul excusa sunt in 16. Ant. apud Plantinum anno 1581.

Scripsit etiam Elegiam in obitum Gulielmi Canteri quae manu eius descripta apud nos extat, & cū alijs Epitaphijs in eundem Canterum scriptis edetur ut in Cantero supra diximus.

Scripsit etiam in gratiam nostram breuem catalogum omnium Praefectorum siue Toparcharū qui Vlraieētinum ditionem sub Carolo Quinto, & filio eius Philippo Hispaniarum Rege gubernarunt: Item quae & Praesidum quoque qui Senatui supremo praesiderunt: Quae ad id ipsius memoriam in vsum Vlraieētiorum, ne intercidas hic subiiciemus ex epi-

Anno Christi
fti.

stola eius Vltraiecto ad nos data. 4. Idus Maij, anno
1574. In quo sic sc ibit.

Quod ad alteram eius epistola tua partem atti-
net, (inquit) qua cupis tibi suppeditari ordine Praesi-
des Curia Vltraiectinae, ab eo tempore, quo in Caro-
luin Quintum Imperatorem, translata fuit Prouin-
cia, & quo qu scj anno coeperit, & quot praefuerit. sic
habe:

Institutum fuisse Senatum Vltraiecti anno Dom.
1530. vndecimo Aprilis.

Gubernatore tum Provinciae D. Antonio de La-
lainij, Comite Hochstratano, quo vita defuncto sur-
rogatus in ipsius locum fuit Renatus Chalomius: Prin-
ceps Aurangia, 11. Octob. 1540.

Huic successit Ludouicus à Flandria D. de Praet.
4. Octob. an. 1544. Ille abdicata consensu Casaris di-
gnitate successorum habuit Maximilianum à Bur-
gundia, Marchionem Veranum. 27. Martij anno.
1546.

In cuius mortui locum successus est Guilielmus
Nassonijs Princeps Aurangiacus 18. Augst. an. 1559
qui Duce Albano ad excitatos in Belgio motus com-
ponendos, misso, in superiorem Germaniam cum re-
cessisset anno. 1562. Praefectus Hollandia atq; Vltra-
iectina provincia designatus fuit Maximilianus Co-
mes à Bouffu.

Primus consilij Vltraiectini Praeses fuit Caspar Le-
winus Hoghelandius ex consilio Hollandiae ascitus 11.
Aprilis 1570.

Martinus Naerdemus etiam ex consilio Hollan-
diae euocatus locum Hogelandij subiit, qui sponte
eam

eam functionem abdicat 6. Augusti. anno Domini. Anno Christi.
1538. tu.

Nardeno deinde Gruningam ablegato, ut ibi Praefectum vrbi ageret, successit Heitor Hoxverius 21. Nouemb. anno 1541.

Cui vita functo successit Adrianus Verburghius Magister libellorum supplicum, & magni Consilij Mechliniensis Consiliarius 27. Septembris anno. 1547.

Qui postea allectus in Praesidem Flandriae & custodem Sigilli Belgiae successorem habuit Hippolitem Persinum, Regij in Frisia Senatus Praesidem 19. Maij anno 1557.

Persino successit Georgius Ratallerus Magister libellorum supplicum & magni consilij Mechliniensis Consiliarius 11. Augusti anno 1569.

Habes mi Suffride catalogum quem petijsti Praesidium Ultraiectimorum, cui ego adieci Gubernatorum seu Praefectorum catalogum, quem, si ita videbitur lo o appendicis poteris adiungere.

Becani Historiam quam hic tandem nactus erā vernacula conscriptam lingua describi iussi, eo animo ut ad te primo quoquo tempore trāsmitterem: Quia autem hesternodie ex Domino praeposito D. Ioannis, intellexi, te Historiam eam propediem editurum, cum appendice tua ad hac vsq, tempora deductam, collatumq, tuum, cum duobus alijs exemplaribus, superuacaneum duxi meum tibi mittere: eoq, magis quod admodum mendosum multis in locis, plurimisque lacunis interscissum, haud magno tibi vsui futurum existimem: Huc accedit quod cum hac scribe-

Anno Chri-
sti.

bam. Interuenit Theodorus Canterus communis amicus, dicens se abs te litteras habere, quibus petebas vt principium finemq; mei exemplaris conferret, cum ijs, quæ ex tuo excerpseras: quod fecit. atq; is ad te de hac re plenius bene vale optime Suffride, & me tui amantem redama. Vltraiecti 4. Idus Maij anno 1574. Tibi ex animo addicti. G. Ratellerus: Hæc Ratallerus, opus autem Io. Becani Canonici Vltraiectini, de quo hic agit, ego Louanio huc decedens Typographo excudendam tradideram cuius incuria amissum sed postliminio tandem recuperatum hætenus penes me hic est, & prodibit in lucem commoda occasione data.

3. Gerardus Loppersum.

Magister Gerardus, qui & Lemonius, & Loppersius & Loppersum dictus est, in Loppersum natus fuit, qui pagus est in municipio Gruningano: Hic in patria sua puerilibus literis imbutus, Regnero Prædimo Gruningane schola Rectori commendatus est. Quo Præceptore tum in vtraq; lingua, tum in omni Philosophia sic profecit, vt in condiscipulorum suorum cœtu facile princeps esset: Hanc eruditionis existimationem consecutus magnatum aliquot liberis Præfidelus Louaniū missus fuit. Vbi & per multos annos se continuit, & priuatis lectionibus se sustentauit, quibus & multos auditores attraxit, & iuncta vita integritate, mirum in modum delectauit. Intra linguarum & reliqua Philosophia cancellos prælectiones

suas continuit etiamſi & Iuriſprudentiam & Theo-
 logiam ac Medicinam quoque non oſcitanter inſpe-
 iſſet, in patribus Eccleſiæ Græcis ad vnguem verſa-
 ſatus erat: Neque iucundius illi quicquam erat,
 quam Græcas patrum lucubrations latinas face-
 re, non modo, proſa, ſed etiam carmine, quo multum
 valebat. Mortuo Regnero prædiano cum Magiſtratu
 Gruningano pro meritis ita à cordatis eſſet com-
 mendatus, vt tali Præceptor, talis diſcipulus merito
 ſufficiendus videretur. Magiſtratus enim liberali ſti-
 pendio induxit vt Schola Gruningana gubernacula
 ſuſciperet. Sed cum vir optimus neque vocem, neque
 motus Regneri præſtaret, quæ oculos & aures titil-
 larent auditorū ſolito modo, introduceret, deinde eti-
 am nouã & inſolutã Poëtices doctrinã, quã Regne-
 rus neglexerat, cui nihil niſi carmina deerant, cui-
 luit eius authoritas, & ipſe in exemplum venit ita vt
 præ animi mœrore pene contabuerit, cum fructum fa-
 cere non poſſet; & exiſtimationem omnem ſuam a-
 mitteret Itaq; elapſo anno vno, miſſionem à Magi-
 ſtratu petiuit, quam illi Magiſtratus quamquam gra-
 uatim dedit, & pro amplitudine ſua liberali cum eo
 egit, cum ipſius culpa in ommodum hoc non accidiffe
 ſciret: Relicta igitur Gruninga Louanium reuerſus
 eſt, vnde quorundam magnarum precibus euocatus
 Traiecti ad moſam Reſtoratum Schoſæ ſuſcepit vbi
 & vxorem duxit, & vt intellexi vita tandem deſun-
 ctus eſt, circa annum 1582. Interim autem dum Tra-
 iecti ageret, aliquando Louanium ad me excurrit,
 & imer alia me prudentiæ laudabat, quod Do-
 mino Regnero proxime noluerim ſuccedere: ſed

Anno Christi
fii-

conqueretur sibi non id in omnimodi solum ibi obstitisse, sed illud quoque, quod essem illic in schola Hypodidascali, qui ipsum omnibus modis amoliri cupiebant, ea spe, ut ipsi Rectoratum consequerentur, & horum instigatione ipsum fuisse exhibitum ab adolescentibus imperitiis & improudis, quod mihi facile persuasum esse verum, & postea ab alijs intellexi esse verò verius: Mibi autem non illae tantum causa fuerunt, cur multis in locis oblatae scholarum publicarum gubernacula recusauerim, de quibus haecenus dixi, sed & illa quoque, vel in primis quod Rector scholae publicae negotij sentiat ex Hypodidascalis suis, quam ex discipulis, Hypodidascali enim plerumque non tam Rectoris, quam suum negotium agunt, & non rard per discipulorum conspirationes Rectorem euertunt, quae res me maxime deterruit, quo minus Rectoratum vel alius scholae suscipere voluerim, cum mihi diuersis in locis oblatus sit: Gerardus autem scripsit multa Epigrammata ad diuersos.

Item Epitaphia & Epicedia.

Item D. Gregorij Nazianseni poemata latina fecit, quae omnia mihi coram Louanij exhibuit: an autem haecenus excudi curauerit ignoro. Scripsit etiam multas epistolas graecas: de quibus aequè nihil constat,

4. Boëtius ab Holdingha.

Boëtius ab Holdingha vir antiquae & primariae nobilitatis, cum à Forensi strepitu abhorreret otium literarium sectatus est, & quoniam neque reditus amplissimi neque praediorum commoditas deesset, musa pro arbitrio suo coluit, & comparata Bibliotheca

theca ampla non modo legere multa, sed colligere multa quoq; & commentari nonnulla voluit ad ornatum & vtilitatem patrie suae: Itaq; etiam tum cū factiones sacrae per belgium gliscerem, ille, quo solita tranquillitate philosophari posset, Emdam concessit, vbe etiam ni fallor post aliquot annos vita defunctus est, vir sanè in sacris linguis, in omni Philosophia, in tribus deniq; maioribus facultatibus, & praecipue in Historijs, & patriae antiquitatibus ad miraculum eruditus. filium vnum moriens reliquit, Vili onem Hol digerum ab Eyt Singh de quo infra dicemus: Scripsit quae nos haëtenus comperimus.

Insigne opus de Frisia nostra.

Item catalogum verborum Friscorum quae cum graecis conueniunt, & quaedam alia non contemnenda, mortuus est circa annum Dom. 1582.

5. Sibrandus Leo.

Sibrāndus Leo, Leouardia patre Leone naupego natus est: Cui si fortuna te inuitas in prima adolescētia non obstuisset, nulli suorum aequalum secundus esset. Erat enim in eo ingenium viuidum & ad omnia sequax. Sed cum & legitime natus non esset, nec haberet quo studia sustentaret, per dispensationem, vt vocant, (quanquam satis difficulter) impetrauit eius mater, vt in conuenium Lideumanum reciperetur, qui prope Franekeram sit ordinis praemonstratensis: In hac igitur Abbatia monasticam vitam professus Sibrandus alacri studio ad ordines Sacerdotalis contendit, quos & gradatim adeptus concionando se exercuit, in quibus & paulatim vsu industriam adiuuante, eminere cepit. Itaq; cum ista Abbatia ali-

Anno Christi
fti-

conqueretur sibi non id in omn: odi solum ibi obstitisse, sed illud quoq; quod essem illic in schola Hypodidascali, qui ipsum omnibus modis amoliri cupiebant, ea spe, ut ipsi Reſtoratum conſequerentur, & horum inſtigatione ipſum fuiſſe exſibilitatum ab adoleſcentibus imperiis & improvidis, quod mihi facile perſuaſi eſſe verum, & poſtea ab alijs intellexi eſſe verò verius: Mihi autem non illæ tantum cauſæ fuerunt, cur multis in locis oblata ſcholarum publicarum gubernacula recuſauerim, de quibus hæcenus dixi, ſed & illa quoq; vel in primis quòd Reſtor ſcholæ pub plus negotij ſentiat ex Hypodidascalis ſuis, quam ex diſcipulis, Hypodidascali enim plerumq; non tam Reſtoris, quam ſuum negotium agunt, & non rard per diſcipulorum conſpirationes Reſtorem euertunt, quæ res me maxime deterruit, quo minus Reſtoratum vel lius ſcholæ ſuſcipere voluerim, cum mihi diuerſis in locis oblatus ſit: Gerardus autem ſcripſit multa Epigrammata ad diuerſos.

Item Epitaphia & Epicedia.

Item D. Gregorij Nazianſeni pœmata latina fecit, quæ omnia mihi coram Louanij exhibuit: an autem hæcenus excudi curauerit ignoro. Scripſit etiam multas epistoſas græcas: de quibus æque nihil conſtat,

4. Boëtius ab Holdingha.

Boëtius ab Holdingha vir antiquæ & primariæ nobilitatis, cum à Forenſi ſtrepitu abhorreret otium literarium ſectatus eſt, & quoniam neq; reditus ampliffimi neque prædiorum commoditas deeſſet, muſa pro arbitrio ſuo coluit, & comparata Bibliotheca

abeca

theca ampla non modo legere multa, sed colligere multa quoq; & commentari nonnulla voluit ad ornatum & vtilitatem patrie suae: Itaq; etiam tum cū factiones sacrae per belgium gubserem, ille, quo solita tranquillitate philosophari posset, Emdam concessit, vbe etiam ni fallor post aliquot annos vita defunctus est, vir sanè in sacris linguis, in omni Philosophia, in tribus deniq; maioribus facultatibus, & praecipue in Historijs, & patria antiquitatibus ad miraculum eruditus. filium vnum moriens reliquit, Vili onem Holdigerum ab Eyt Singh de quo infra dicemus: Scripsit quae nos haecenus comperimus.

Insigne opus de Frisia nostra.

Item catalogum verborum Frisicorum quae cum graecis conueniunt, & quaedam alia non contemnenda, mortuus est circa annum Dom. 1582.

5. Sibrandus Leo.

Sibrāndus Leo, Leouardiae patre Leone naupego natus est: Cui si fortune te inuitas in prima adolescētia non obstuisset, nulli suorum aequalum secundus esset. Erat enim in eo ingenium viuidum & ad omnia sequax. Sed cum & legitime natus non esset, nec haberet quo studia sustentaret, per dispensationem, vt vocant, (quanquam satis difficulter) impetrauit eius mater, vt in conuenium Lideusmanum reciperetur, qui prope Franekeram sit ordinis praemonstratensis: In hac igitur Abbatia monasticam vitam professus Sibrandus alacri studio ad ordines Sacerdotalis contendit, quos & gradatim adeptus concionando se exercuit, in quibus & paulatim vsu industriam adiuuante, eminere coepit. Itaq; cum ista Abbatia ali-

ANNO Chri
R.

quot pagos haberet, quibus iure patronatus, de pasto-
ribus prospiceret, euenit vt vita defungeretur Pa-
stor qui erat in Menaldemio, qui pagus non mul-
to plus vno miliari Occidentem versus Leouardia
distat: In huius igitur locum suffectus est Sibran-
dus: Qui post aliquot annos hinc Bellocomium ad
punguorem eiusdem sui conuentus Pastoratum si-
mili euentu & postea rursus in Menaldemium
translatus fuit: inde tandem gliscentibus tota Bel-
gia sacris factionibus eiectus patria extorris, ad
extremum in Cusenaria sui ordinis Prapostura
in terra Gruningana vitam cum morte commuta-
uit, anno post natum Christi, ni fallor millesimo quin-
gesimo octogesimo octauo. Miro studio hic nos à
teneris annis coluit, non modo Leouardia, vbi sub v-
no Praeceptore Magistro Cornelio Coleberto institui
sumus, sed & Loua. quo aliquando excurrit, & pa-
triam subinde nos visitates diuersis in locis humanis-
sime excepit, quod agnoscere diceret nostra in ipsum
nescio qua beneficia, qua tamen ipse nulla me con-
tulisse in ipsum memini, nisi fortè consilio si quando re-
quireret, nostro autem hortatu, primum Tabulam
geographicam Frisiae composuit: Quam excudit pri-
mum Iacobus Dauentriensis, & deinde locupleta-
tam recudit anno Christi 1579. Hoenbergius, & au-
ctario tabulae Hopperianae extendit, quae situm Frisiae
repraesentat. qualis sub Augusto Casare fuit, vt su-
pra diximus in Hoppero: deinde verò cum Historiae
nomine quam in gratiam patria meditabamur, om-
nes amicos fatigaremus, vt nobis antiquitatum
monumenta conferrent, datis litteris & hunc etiam

hortati sumus, ut undecunque posset antiquitates ANNO Christi
 patria corrogaret ac nobis transmitteret: Quarum tti.
 aquirendarum ille ut si quis alius tunc maximam
 commoditatem habebat, tum ob conuentus duos
 Ludlunnensem & Mariengardensem sui Ordinis Ab-
 bates & Religio si complures valde diligentes & in-
 dustrij vixerunt, tum etiam propter consuetudinem
 antiquissimæ & nobilissimæ familie Hemmema-
 na qua Bellocomi est, vbi Sibrandus tum Pastor erat:
 Nam cum ipse nobilissimus amplissimusque vir ac
 Dominus, & nobis dum vixit singularis patronus
 Hectoras Hemmena, huius familie pater, haud fa-
 cile tota Frisia tota Frisia patrem in antiquita-
 tum cognitione, quatuor etiam Frisia habuit Doco-
 nem, Dominicum, Renicum, & Sixtum insigniter
 & studiosos & peritos antiquitatum patriæ atque
 etiam mei amantissimos.

Ac prestitit quidem se tum Dominus Sibrandus
 in hoc negotio diligentem ac strenuum, & colle-
 git sylvam quandam rerum gestarum nequaquam
 contemnendam, quam & mihi Louanum vbi tunc
 agebam transmissurum esse literis Bellocomo datis
 28. Iulij anno 1571 spondit: Eiectus autem in exi-
 lium secum patriam exportauit, & proposito Cu-
 mariensi moriens commendauit, ut is proxima occa-
 sione Coloniam ad me transmitteret: Maximè autè
 vsus fuit hic Sibrandus in rebus nostratum transma-
 rinis describendis, Oliuero Scholastico Coloniensi,
 qui diligenter versatus est in recensendis Frisiorum
 rebus fortiter ad Damiatam & alibi terra S. gestis
 & priuilegijs eo nomine ab Imp. & Pont. impetratis.

Quod

Quod mandatum eius exequi inter prepositum & me dignatus est amplissimus vir ac reuerendissimus Dom Gellius Ilstanus. Ioannitarum in Hospitali prope Sneetã. & in Vituert commendator, qui syluam istam Sibrandi ad me huc transmisit 11. Octob. anno 1584. Quae magnum adiuuentum attulit conatibus maxime in fluminibus patriae, describendis, in originibus familiarum, ecclesiarum, ciuitatum adnotandis. Quae et se in ciuitatum descriptione magnopere adiutum esse, idem commendator ad me datis literis profitetur, vt infra plenius dicemus: scripsit hic Sibrandus etiam plura quae olim in Menaldemio mihi coram ostendit. Sed an praeter tabulam istam Geographicam aliquid in lucem emisserit, equidem nondum comperi: Vt cumq; hoc sit, nobis hac Sibrandi memoria consecranda fuit. Primum vt gratiam eius manibus referamus, per quem profecimus: Deinde vt & Lectori fidem nostram probemus, cum iudicamus vnde acceperimus, quibus patriam nostrã illustrare conamur.

6. Andreas Mirica

Andreas Myrica Lemmariensis, Medicinae Doctor, quatuor linguarum, Latina, Graeca, Hebraica atq; Chaldaica peritissimus, omni artium genere insigniter exultus fuit: Vir vt ipso vultu venerabilis, totiq; corporis habitu reuerendus, ita etiam singulari morum probitate, vitae honestate suspiciendus, omnibus amabilis, nulli odiosus extitit: Post studiorum suorum consummationem, quorum nomine Germaniam, Galliam, & Italiam peragrauerat, ac diuersas vniuersitates coluerat in patriam reuersus Leo-

uardia honestam vxorem duxit, ibidemq₃ Medicina
praxin per multos annos feliciter exercuit, & pluri-
mis opem oportunam tulit, quos alioqui mors immat-
tura de medio susulisset: caterum quam alijs prasti-
tit sibi prestare vir optimus ac peritissimus non potuit
aduersus calculum Medicinam, cum aduersus fata-
lem necessitate nulla medecina valeat: Itaq₃ calcu-
lo sublatu^s est sexto die Decembris anno 1585. quem
tota ciuitas magno luctu profecutus est: scripsi vt ac-
cepimus, non modo in medicina sed & in sacris plu-
rima, quorum singulari affectu ardebat, sed hac om-
nia, cum sibi mortem imminere sensisset, flammis ab-
sumi voluit: in quo an illi prorsus obtemperatum ab
amicis sit, equidem non satis comperi, ideoq₃ spero
presto fuisse aliquem eius manibus talem vindicem,
qualem se manibus Virgilij prabuit Casar Augu-
stus.

7. Petreius Tiara.

Petreius Tiara, Vorcomij hon sto loco natus, cum
esset singulari ingenio, & admirabili memoria
præditus, nullam difficultatem in studijs, imo vero in
quibuscumq₃ rebus percipiendis sensu: Vnde & εὐ-
τοδιδάκτος in omnibus fuit: nihilq₃ vnquam repperit
quod non suo pte Marte, & sine Præceptoris opera,
plens. me perciperet. Quare & Logicis & Mathe-
maticis, & Phisicis & Ethicis disciplinis ad miracu-
lum instructus fuit: Instrumenta Musica, Astron Geo-
met. artificiosissime fabricare, vt & p ngere potuit:
Trium linguarum cognitionem exactam habuit, qua-
rum subsidijs ad vsum facultatis medicina potissi-
mum utebatur. In qua supremam Lauream consecu-

Quod mandatum eius exequi inter prepositum & me dignatus est amplissimus vir ac reuerendissimus Dom Gellius Ilstanus. Ioannitarum in Hospitali prope Sneca, & in Vituert commendator, qui sylvam istam Sibrandi ad me huc transmisit 11. Octob. anno 1584. Quae magnum adiuuentum attulit conatibus maxime in fluminibus patria, describendis, in originibus familiarum, ecclesiarum, ciuitatum adnotandis. Quae et se in ciuitatum descriptione magnopere adiutum esse, idem commendator ad me datis literis profitetur, vt infra plenius dicemus: scripsit hic Sibrandus etiam plura quae olim in Menaldemio mihi coram ostendit. Sed an praeter tabulam istam Geographicam aliquid in lucem emisserit, equidem nondum comperi: Vt cumq; hoc sit, nobis haec Sibrandi memoria consecranda fuit. Primum vt gratiam eius manibus referamus, per quem profecimus: Deinde vt & Lectori fidem nostram probemus, cum iudicamus vnde acceperimus, quibus patriam nostram illustrare conamur.

6. Andreas Mirica

Andreas Myrica Lemmariensis, Medicina Doctor, quatuor linguarum, Latina, Graeca, Hebraica atq; Chaldaica peritissimus, omni artium genere insigniter exultus fuit: Vir vt ipso vultu venerabilis, totiq; corporis habitu reuerendus, ita etiam singulari morum probitate, vitae honestate suspiciendus, omnibus amabilis, nulli odiosus extitit: Post studiorum suorum consummationem, quorum nomine Germaniam, Galliam, & Italiam peragrauerat, ac diuersas vniversitates coluerat in patriam reuersus Leo-
uay-

uardia honestam vxorem duxit, ibidemq₃ Medicinae praxim per multos annos feliciter exercuit, & plurimis opem oportunam tulit, quos alioqui mors immatura de medio susulisset: caterum quam alijs praestitit sibi praestare vir optimus ac peritissimus non potuit aduersus calculum Medicinam, cum aduersus fatalem neceffitatem nulla medecina valeat: itaq₃ calculo sublatus est sexto die Decembris anno 1585. quem tota ciuitas magno luctu prosecutus est: scripsit vt accepimus, non modo in medicina sed & in sacris plurima, quorum singulari affectu ardebat, sed hac omnia, cum sibi mortem imminere sensisset, flammis assumi voluit: in quo an illi prorsus obtemperatum ab amicis sit, equidem non satis comperi, ideoq₃ spero praesto fuisse aliquem eius manibus talem vindicem, qualem se manibus Virgilij praeiit Caesar Augustus.

7. Petreius Tiara.

Petreius Tiara, Vorcomij bono loco natus, cum esset singulari ingenio, & admirabili memoria praeditus, nullam difficultatem in studijs, imo vero in quibuscumq₃ rebus percipiendis sensit: Vnde & e totodidaxlos in omnibus fuit: nihilq₃ vnquam repperit quod non suo pte Marte, & sine Praeceptoris opera, plenissime perciperet. Quare & Logicis & Mathematicis, & Phisicis & Ethicis disciplinis admiraculum instructus fuit: Instrumenta Musica, Astronomet. artificiosissime fabricare, vt & p ngere potuit: Trium linguarum cognitionem exactam habuit, quarum subsidijs ad vsum facultatis medicinae potissimum utebatur. In qua supremam Lauream consecu-

Anno Christi.
11.

fit, & exemplar hoc Bibliotheca sua consecrauit, expectans editionem publicam ex alio antigrapho à Petreio faciendam, quam an postea fecerit equidem ignoro.

Post obitum eius ex ipsius interpretatione prodierunt Pythagoras Phocylides, Theognis carmine latino expressi, quos excudit in vniuersitate Franckerensi Aegidius Radeus in 8.

In translationibus eius Prosaicis est quedam Ciceronianae sermonis puritas, minimè tamen affectata, sed veluti natiua, quae singulari quodam philtro adblandiens aliquando plus voluptatis adferat Lectori quem is ex ipso fonte graeco percepturus erat.

8. Rembertus Dodonaus.

Rembertus Dodonaus, origine Frisius patria Mechliniensis fuit, quod negotiorum suorum gratia parentes eius Frisii Mechlinia versati, filii illis sustulerunt: Proauus huius Remberti nostri Stauriensis fuit nomine Iaribus à Ioenkema, qui filium habuit Rembertum qui & à Ioenkema, & Iariga dictus fuit Is Leouardiana ciuitatis Senior diu fuit, vir magni consilij summaeq; authoritatis; hic moriens reliquit filiam vnam, & filium vnum. Filiae nomen fuit Tia, siue Fidea, ex qua nata est Rixtia vxor Se deuardi siue Suffridi Hopperi, vt amplius patet in genealogia Hopperi supra posita: Filio Remberti nomen fuit Dodo, qui dictus est extra patriam Dionysius Dodonaus: ex hoc natus est hic noster Rembertus Dodonaus. Cuius filij fuerunt Dionysius, vita defunctus & Rembertus Dodonaus iunior, filiae fuerunt tres, Antonia, Ursula, & Ioana: Ipse & fortunis, & musis propitijs

propitius ad summum eruditionis culmen in omni ar-
tium genere peruenit, in Medica tamen facultate e-
minere voluit, cuius gratia multas vniuersitates in
Germania, Gallia, & Italia visitaui & coluit, medi-
cina autem Lauream supremam consecutus, cum ob
artis insignem peritiam & in eius praxin summam
felicitatem longè lateq; celebraretur. Inuictissimus
Imperator Rodolphus secundus eum sibi medicum ac-
ciuit, apud quem cum in summo honore esset, conti-
nuis amicorum literis Mechliniam vocatur, quod bo-
nis suis, qua circa Mechliniam & Antuerpianam habe-
bat, preesto eum adesse oporteret, nisi ea factiosis im-
pune diripiendam concedere, & quasi pro derelicto
habere vellet. Quibus ille tandem permotis impetra-
ta ab Imperatore missione, ad suos rediturns Colo-
niæ aliquandiu substitit, quod tum temporis toto Bel-
gio & maxime in Brabantia, omnia sacris factioni-
bus infesta essent: Quo tempore ob insignes curatio-
nes, hic quas in multis agrotantibus feliciter opera-
tus erat, in summa gratia apud omnes fuit: eum quo-
que charissima Coniugi nostra agrotanti, medicum
adhibuimus, sed eo euentu, proh dolor, quem ipse pro
fuga citata sua ex signis medicis facile prauidit, &
mibi etiam pradixit: Octauo enim die ex quo egrotā-
re cœperat, in fata concessit, vltimo Martij, qui pri-
die Parasceues erat anno 1580. Hic vir quanquam
neq; natus, neq; multum versatus esset in Frisia, ad
miraculum tamen peritus erat, rerum Frisicarum,
maxime autem in deducendis antiquis familijs, qua-
rū origines ac successiones, ad vnguē callebat: quod
ego non modo in mea vxcrisq; mea prosapia, sed &

Anno christi in aliorum quoque multorum genealogijs deprehendi
 si. in quibus deducendis magno mihi adiuuamento saepe sunt:
 Amicis demum assidue flagitantibus ob causas supra
 dictas relicta Colonia, Antuerpiam concessit, indeque
 non multo post Lugdunum in Batauia stipendio lucu-
 lento inuitatus, medicinae professionem publicam sus-
 cepit, qua non admodum diu functus ibidem die-
 em extremam clausit: Scripsit multa & insignia
 ad eam medicinae potissimum partem spectantia,
 quae versatur circa simplicia, quae vocantur: Et
 sunt.

Florum & coronariarum odoratarumque nonnullarum
 herbarum historia, apud Plant. Antuerp. excus. anno
 1568. in 8.

Eiusdem historiae frumentorum, leguminum, pala-
 lustrium & aquatilium herbarum, addita sunt ima-
 gines viuae, quarum pleraeque noua & haecenus non
 edita apud Christop. Plant. Antuerp. anno 1586. in
 octauo.

Herbarium absolutissimum omnium plantarum
 genera complectens, appositis ubique artificiosissimis fi-
 guris, in fol. Antuerp. apud Plant. Moriuus est, ut ac-
 cepi, anno Dom. 1586.

9. Sixtus ab Hemminga.

Sixtus ab Hemmema, seu ut ipse se scribit, ab Hem-
 minga, natus est Ballocomi, oppido Frisiae Occiden-
 talis, Patre Hectore ab Hemminga, matre Barbara
 à Gratinga, anno Christi 1533. sexto die Februarij,
 Pater huius Sixti nostri nobilissima & antiquissima
 familia Hemmingana columnen, sua memoria inter

Frise proceres in commitijs alijsq; publicis congressibus, patria nomine institutis auctoritate sua multum potuit: Hic habuit filios quatuor, Doconem, Dominicum, Regnerum, & hunc Sixtum, omnes singulari eruditione conspicuos: Nam vir cordatus pecunie nūquam pepercit, quam in filiorum institutionem impende et. Itaque ab ipsis statim incunabilis illis, preceptores idoneos habuit, & perceptis in patria literarum fundamentis Louanium, & porro ad alias vniuersitates ablegauit, vt non modo artium peritia, sed & linguarum scientia conspicui, & postulante necessitate vsui Reip. esse possent. Quam diligenti studio quam maturo profectu Doco fuit, Sixti nostri verbis, quam meis explicare malo, quæ huc ex ipsius Doconis genitura quam Sixtus fratri exemplo 24. posuit transcribam: Nihil autem minus suspicabamur „ (inquit) quam ipsum nobis morte subripiendum cum „ rarissimè, imo annorum 22. spatio nunquam periculo „ se agrotasset, & esset valetudine satis firma, sobrius „ præterea & temperans admodum, vitæq; in omnibus „ actionibus moderatissimæ. Erat verò ingenio „ tam mansueto ac sedato, vt non alium viderim co „ quietiore: à grauioribus occupationibus & publi „ cis negotijs prorsus immunis, à domesticæ quoque rei „ curis liber, nam cælebs erat. Inimicitias & contro „ uersias ita detestabatur, vt neminem vnquam cogno „ rim, quæ aut odio habuerit, aut cui ipse odio fuerit. „ Nihil præferens animi tranquillitati priuatim in otio „ tantum literato, & ingenioso degebat, à vulgi moribus „ alienissimus: In studijs primum locum tribue „ bat lectioni Sacrorum Voluminum: Secundum „

Anno Christi.
fti.

Historijs & Chronographia, tertium pœsi, sed secretiori ac Doctâ: Artem enim illam versificatoriam vulgarium huius temporis Poëtarum contemnebat, & in his semper aliquid adnotabat & commentabatur: Horis autem subcisiuis se conferebat ad Geometriã, Opticem, Picturam, Plasticam, Torcuticem, quibus libenter ingenium adiuuante natura vacabat, seq̃ exercebat, imitatione pariter & inuentione felicissimus: Conscripsit tabulas vniuersalis Chronographiã, sed morte praeventus non absoluit pœmata quoq̃ multa, quae tamen nunquam voluit in lucem edere. Exarauit tabulam Geographicam totius orbis, cum primis magnam & elegantem, nec minus artificiosam, plurag̃ industriae sua monumenta nõ volgaria reliquit: Hac ibi, deinde infra subdit. Sequenti (inquirit) anno. 1570. Mense Martio die 19. corripuit ipsum inflammatio cerebri, qua indies ingrauescente, cum neq̃ se quieti dare posset, neq̃ quicquam sumeret. frustra ac cersitis medicis maximo suorum mœore ex hac vita decessit 30. Martij sub ortum solis annos natus. 42. menses sex & dies aliquot: Meo autem dolori accessit id quoq̃, quod nec agrotanti aut decumbenti, nec exspiranti adsuerim. Haëtenus de fratre suo Docone Sixtus. De Dominico & Renico idem testaturus. si & horum Genituram descripsisset: Ipse Sixtus vt in medicina excelleret artes Mathematicas sibi diligenter agnoscendas esse statuit. Ideoq̃, perceptis Logicis & Ethicis & Physicis disciplinis, & linguis sacris Mathematicarum gratia se Louaniy Gemma Friso, & alibi alijs earum peritissimis professoribus applicuit quo penitus in earum penetralia transfiret. Cumq̃, in
cateris

ceteris, qua Mathematicum nomine censentur certitudine esse deprehendisset, quã docti & indocti pariter predicant, extra omnem veritatis controuersiam esse positam, eas ad usum suum sectatus est. Sed illam quam astrologiam vocant, qua futurorum præscientiam ex astris promittit, quum nullis fundamentis, nullis rationibus certis niti, & proinde vanam & futilem esse deprehendisset, vir veritatis studiosus & ingenuus, nõ modo ipse eam canere peius & angui odit, sed etiam alijs etiam pro merito odiosam reddere voluit: Itaq; scripsit librum aduersus eos qui Astrologiam profitentur, cui titulum fecit, Astrologiæ ratione & experientia refutata liber. In quo ille non Astronomiam impugnat, qua inter Mathematicas quartum locum obtinet, & syderum ortus & occasus docet, ex quibus interualla temporum metimur, & proinde vt humanis vsibus, maxime necessaria in vniuersitatibus publicè docetur, & suis professoribus priuilegia ab Imperatore meretur: Sed Astrologiam vanitatis arguit, qua ex siderum constitutione hominibus inuitabiles inclinationes ingenerari docet, quibus homo pene plus quam fatali necessitate, vel ad hoc, vel ad illud ita propendeat, vt aliter agere non possit, quam ex inclinatione syderali vrgetur. Hanc enim Astrologiam nihil aliud esse asserit, quam meras imposturas, sicut & pedissequas eius vniuersas, que sunt Geomantia, Hydromantia, Pyromantia, Aruspicia, Chiromantia, Metoposcopia, Goëtica, Teurgia, Necyomantia, prestigia, & nobilis illa Alchimia cõpluresq; alie, que diuinatrices generali nomine appellantur, & non modo ab ordine liberaliũ artium remouentur

Anno Chri.
li.

sed etiam capitali pœna in Cultoribus earum condē-
nantur: Neque vero Sixtus dum hoc agit, cum ple-
beijs & vulgaribus huius Astrologiæ Professoribus,
sed cum Cypriano Leouitio, Hieronymo Cardano,
Luca Gaurico congregitur, qui huius professionis Co-
ryphaei sunt: Neque solum in generalibus huius profes-
sionis Regulu confutandis occupatur, vt Picus Mi-
randula, & Cornelius Schepperus, sed & ad in i-
uidua descendit, in quibus experientia ipsa declarat
vanas, futiles, & inanes esse promissiones omnes quas
Astronomi de futuris euentibus faciūt: quod ipsum li-
quido declarat, in triginta illustrium personarum G-
nituris. In quibus nihil euenisse declarat eorum, que
astrologi ex doctrina sua, his quasi necessario euen-
tura prædicunt: Persona autem hæ sunt: quarum geni-
tura proponuntur.

1. Caroli Quinti Imperatoris.
2. Caroli à Brimeu Comitis Megani.
3. Ioannis ab Austria.
4. Henrici 2. Francorum Regis.
5. Francisci 2. Francorum Regis.
6. Caroli 9. Francorum Regis.
7. Isabella Valefia.
8. Pauli 3. Pontific. Maximi.
9. Petri Aloisii.
10. Alexandri Medicis.
11. Henrici 8. Anglia Regis.
12. Edoardi Sexti Anglia Regis.
13. Mariæ Anglia Regina.
14. Elizabetha Angl. Regina.

15. Ludouici Anglia Regis.
16. Ferdinandi Imperatoris.
17. Ioannis Frederici Sax. Ducis.
18. Maurici Saxon. Ducis.
19. Philippi Lantgrau Hef.
20. Bernardi de Meroden.
21. Henrici Rantzoni.
22. Adriani Iuni.
23. Gemma Frisy.
24. Docconis ab Hemminga.
25. Sixti ab Hemminga.
26. Afa Boitzemana.
27. Regneri à Gratinga.
28. Emari Ranconeti.
29. Ioannis Checi Angli.
30. Ioannis Baptista Cardani.

Quibus genituris ex arte fideliter deductis & ad presentem euentum diligenter accommodatis, cū vanitatem astrologia deprahenderit ac demonstrauerit: Hoc prestare voluit, vt posteros errore, & frustra-
neo labore liberaret: Illud saltem est consecutus, vt nec ingenium nec diligentiam nec studium sibi defuisse demonstrauerit ad Remp. literariam iusto tramite gubernandam: Fuit huic Sixto Germana soror, nomine Gerlanda: Quae vxor fuit amplissimi nobilissimiq; viri ac domini Francisci à Dekema, qui nuper cum omnium bonorum ingenti mæore hic infata concessit. Hunc maritum pia coniunx relicta patria studiorū gratia in Lotharingiā vsq; secuta Myssopōti diem clausit extremū, relictis superstilibus duabus
filiis

Anno Chri
A.

filiabus, & Filio vno Sixto. Qui Colonia bonis artibus diligentem operam nauat; eoque cunctis viribus enititur vt & paterna & materna familia hereditariam laudem industria sua non modo conferuet, sed etiam augeat: De auunculis quidem eius & auo materno, nos hic diximus, quantum praesentis instituti nostri ratio patitur: De auo paterno amplissimo, nobilissimoque viro ac Domino Sixto à Dekema Equite Aurato, & suprema Senatus in Frisia Consiliario. De Julio eius filio qui Duaci studijs immortalis est. De Sixto iuniori eius filio qui in studijs Myssopot. occubuit. Itemque de superstitibus adhuc eius filijs Sixto seniori V. I. D. & Dacone, viris eruditione, prudentia, auctoritate conspicuis, suo loco commodius agemus: Quorum exemplis exuscitatus vestigijs gnauiter insistit, vt ad vsu Reip. in literis ac virtute cum illis paria facere possit: Author hic noster vita defunctus est, circa annum Christi 1586. Opus eius de quo hic egimus excusum est in 4. Antuer. 1583. apud Plant.

10. Cyprianus à Popma.

Cyprianus à Popma Sixti Germanus frater de quo infra: singulari eruditione praeditus ac virtute, patria nostra columen insigne fuit: Coloniae ac Louanij studiorum causa versatus inter aequales suos in genio & industria longe emicuit. Cum in patria versatus esset, uxorem duxit, nobilissimam & omni virtutum muliebrium genere ornatam Hispam Boythie manam, ex qua duos liberos suscepit Mariam & Dominicum, qui ambo patre adhuc superstite in Albis perierunt: Ipse mortuus est Elosti, & in monumeto patris sepultus Elosti anno 1582. postridie Calend.

Octobris. anno etatis sue 32. Scripsit Cyprianus. Anno Christi.

Historiam superiorum motuum, qui in Frisia facta sunt post annum 1570, quam tamen an in lucem edicaturus haecenus non comperi, manuscriptam sibi ab authore exhibitam esse literis ad me Leouardia datis vigesimo quarto Decembris anno 1583. scripsit amplissimus vir ac Dom. D. Igramus Achelen Regij Senatus in Frisia Praeses.

C. Crispi Sallustij opera emendauit, vsq; emendationum suarum rationes adiecit excus. in 18. Louanij anno 1572.

Henrici etiam Mediolanensis libros de controuersis hominis & fortunæ in lucem eruit & commentarijs illustrauit excusi Colon. anno 1570.

Cetera quæ ad hunc authorem pertinent in fratre eius Sixto explicabuntur infra.

DECAS DECIMAQVARTA

I. Dominicus Bendixius.

DOMINICVS Bendixius, Sneca natus est, parentibus honestis. patre admodum adolescens orbatu vitricum accepit Magistrum Gerardum, siue Gerconem Leouardiensem, qui & Leouardia & Sneca aliquando docuit: Praeceptores Sneca habuit in Triuialibus M. Ioanuem Rodium Drentum: Deinde Vitricum suum M. Gerconem, sub quibus egit vsq; ad etatis suæ annū 13. Deinde missus cum Ioachimo Hoppero & quibusdam alijs, conciuibus Snecanis est Harlemum: Vbi schola publica tum praerat vir do-

ANNO Chri-
sti.

ctissimus Dom. M. Cornelius N. Quem audiuit annis quatuor continuis. Inde Louanium profectus, operam Iurisprudentiæ dare cœpit, sed anno vix exacto, ob morbum Vitrici reuocatus in patriam Leouardia pueris instruendis præficitur. Tandemq; loonne Nouesio (qui & Sneca & Leouardia scholam pub. aliquandiu rexerat) Frisiam relincente Suollas cum eo profectus est, illi futurus ibi hypodidascalus, hortante eum ad hoc & modo non cogente Viri. o. Interim vero cum assiduis Hopperi literis Louanium reuocaretur, tandem relicto apud Suollas Nouesio, recta Louanium contendit. Sed Hoppero paulò ante iam in Galliam profecto spe subsidij quod Hopperus promiserat frustratus fuit: Itaq; inde in patriam reuersus diu varia fortuna iactatus est. Sed tandem ad Sacerdotium adiecit animũ. Itaq; initiatus diuersis in pagis Vicarius ac pastor fuit, tandem etiam Sneca, ac demum Leouard. Pastorem egit. Habebat enim singularem quandam gratiam & energiam in concionando, & efficacissime monebat populum, ita vt aculeos quosdam in eorum animis fixos relinqueret. Hic autem anno 1570. sub Cuiro Petri primo Episcopo, primus Archidiaconus Leouardia constitutus est, quã dignitatem, quo dignius administraret. Louany Sacrarum legum Licentiatus creatus est: Progressu temporis cum rerum potirentur illi, quibus ante annos aliquot, & in publicis concionibus & priuatis disputationibus ipse acrius obstiterat, in exiliũ actus aliquandiu se Colonia continuit: Hinc in Ciuitate Ratingensi pastoratum consecutus, per triennium ferè mansit: Inde Dusseldorpiam commigrauit, vbi Canonicatũ affecit

ius, antequam tempus strictæ residentia (quam vocant) compleuisset, in D. obdormiuit 12 die Ian. 1586
 Offenderat hunc mirum in modum olim Stephanus
 Syluus, de quo supra diximus, qui cum in ipso oratio-
 nem minus expolitam, & in musæo eius aliquot opera
 Lulli animaduertisset, Lullianum appellauit & Bar-
 barum: In quo viroq; tametsi Stephanus non plane
 falsum diceret, odiosa tamen illi hac veritas erat, quæ
 Cynico sale cõdideretur: Maiori cum dexteritate in hac
 palastra cum eo versari potuit non modo coram vi-
 uis verbis, sed & absens, etiã vir doctissimus & cor-
 datissimus Dom. D. Dominicus à Broersma Sneca-
 na Reipub. Secretarius, qui sæptennumero longè plura
 illi ingessit, quam Stephanus, sed eo fine, non vt vul-
 neraret, sed vt sanaret: Quod idem & nos quoq; fre-
 quenter egimus, & salua eius gratia suasimus, vt
 & linguam suam excoleret, & Lullium relinqueret:
 Quod quoniam ipse à se vt faceret impetrare non po-
 tuit, minus grata eius scripta sunt: in quibus inter-
 dum & dispositio, & elocutio exactior non immerito
 desideratur. Scripsit autem quæ quidem nobis aliquã
 do exhibuit.

Sermones de vitanda peccati occasione.

De Humilitate.

De ira, de inuidia, de continentia, contra luxū, &
 crapulam.

De pura Castitate, & quedam alia quorum non
 satis memini, quæ tamen an typis hæctenus euulgata
 sint, equidem non comperi.

Albertus Hero, Sneca natus patriæ suæ columen
 insigne futurus erat, si vita diuturnior contigisset
 utpote qui ab ipsis incunabilis indefatigabili studio
 ad eruditionem & pietatem contendit: Primis rudi-
 mentis in patria imbutus, Coloniam se contulit, ibidē
 que primum discendis, deinde etiam docendis Philo-
 sophicis disciplinis strenuam operam nauauit: Edi-
 cto deinde per Belgium promulgato quo Dux Alba-
 nus Regis Hispaniarum subditos certis vniuersitati-
 bus circumscribebat, Louanium se contulit: vbi ob in-
 signem eruditionem, & vitæ integritatē apud omnes
 in summa veneratione fuit, à Viglio Zuichemio illi
 locus honestus in collegio eius quod illic est, ad signa-
 tus fuit. Vbi studij Theologici cursum cū summa tran-
 quillitate compleuit: Studijs deinde ob factionum in-
 crudecentes motus collabentibus Coloniam reuer-
 sus est, & in collegio Laurentiano, cui tū Regens præ-
 sidebat egregius vir S. Theologiae Licentiatus Dom.
 Paulus Cuchouius Philosophiæ professionem suscepit.
 Nec multo post publica etiam Matheseos professione
 ab amplissimo huius vrbis Magistratu decoratus, tan-
 demq; Theologiæ etiam licentia auctus fuit: Concio-
 nibus interim & latinis & popularibus se maximo
 cum auditorum fructu exercuit, quarum nomine lō-
 gè latèq; celebratus, ad munus Pastorale vocatus fuit
 in Gerritsheimum, qui vicus est insignis in terra Mō-
 tensi, propè Dusseldorpium, vbi populum sibi commis-
 sum doctrine sanitate, & vitæ integritate sedulo for-
 mauit: Defunctus est ibi integra adhuc ætatis, utpote
 quadragenarius non minor, anno Domini 1589.

eimo die Martij circa horam 12. Habuit ille absolu- Anno Chrī-
tam trium sacrarum linguarum cognitionem sum- ti.
mus Philosophus, summusq; Theologus, ut eius scri-
pta testantur, quæ estant.

Scripsit autem Epigrammata diuersa, Lati-
nè, Gracè, & hebraicè, qua separatim circumferun-
tur, diuersis locis excusa:

Scripsit etiam quinq; libros de prouidentia Dei,
quod Colonia excudit. in 8. Maternus Cholinus anno.
1582.

Scripsit etiam præfationem, quæ Poliamtheæ apud
Maternum excusa præmittitur, etsi nomen suum non
expresserit.

Scripsit & alia quoq; nonnulla, quæ tamen videre
nobis hæctenus non contingit.

3. Cornelius Kempius.

Cornelius Kempius, (cuius auunculus magnus
fuit clarissimus ille V. I. Consultus Dom. D. Io-
annes Doccomiensis:) Honestissimo loco Doccomij na-
tus, & in supradiæti auunculi sui adibus & cura, dum
bonis literis & Philosophiæ incubuit, Colonia educa-
tus est, ubi & in artibus Magisterium, & in V. I.
Baccalaureatum accepit. Auunculo defuncto in pa-
triam reuocatus ob negocia familie: studia pro volun-
tate sua prosequi non potuit: Deinde Ciuilibus etiam
& publicis factionibus, primum in patria, ac tandem
etiam Gruningæ occupatus Reipub. magis, quam rei
literaria vacauit: Interim tamen cum animus literis
natus conuiescere nequiret, genio suo obsecutus est,
quantum per occupationes potuit: & quicquid otij ne-
gotijs diuturnis subtrahere valuit, in vniuersum hi-
storia

Anno Christi
1593.

istorijs patriae impedit, ut rebus in ea gestis postetriati commendandi officium suum viris bonis probaret: Collegit itaq; syluam quandam antiquitatum, quam distribuit in lib. octaves, quos inscripsit de origine, situ, qualitate & quantitate Frisia, quos Colon. excudit Gosuinus Cholinus. anno 1588. In quibus digerendis sit tantam curam vir bonus adhibere potuisset, quantum diligentiam locupletis adinis adhibuit maiori cum affectu ab eruditis legerentur. Desideratur enim multis in locis rerum delectus, & dispositionis lumen, & dictionis puritas: Quibus tamen dissimulatis, ea quae in his restant, grata manu accipienda sunt cum & multa doceant, & ad plurima inquirenda lectorē exuscitent.

Reliquit ex honestissima Coniuge Gesa à Facema filios duos, Cornelium & Abelxium, qui perceptis Gruningae literarum Rudimentis ad maiorem studiorum profectum, Colon aliquandiu versati sunt, & nunc Dūaci agunt: indefatigabili studio ad culmen eruditionis anhelantes, ut patriae suae aliquando ornamento atque subsidio esse queant: Author hic noster Gruningae mortuus est circa annum Dom. 1587. Instruxit hic vir bonus me cum alijs antiquitatibus, ad historias meas pertinentibus, tum etiam Codice manuscripto, in quo sunt Helmoldi historia Sclavorum.

Item Historia Ioannis Becani Ultraiectini de vitis Epif. Ultraiect. & Comitum Hollandiae.

Item historia Frisiae Idsardi Grauij de quo supra diximus.

1593.

4. Eilardus Alma.

Eilardus Alma, scripsit *Bellū Gigantum*, liber prodijt in 4. excus. 1587. ex offic. Sancti andreana. De quo auctore praterea nihil comperi.

Franciscus Aduortensius.

Franciscus Aduertensius *Triumpho*, *Bosuerdianus* est: is conscripsit *librum de Macenatz*; quo illud docere nititur, quod illi Horatius persuadere voluit, qui cecinit.

Sint Macenates non deerunt flacce Marones.

Memini me vidisse librum excusum in 8. & haud satis scio an dedicatum; certe exhibitum sat scio Viglio Zuchemo: De auctore haectenus praterea nihil compertum habeo, quem adhuc in viuis esse puto.

6. Renicus Fresinga.

Renicus Fresinga *Franeckerensis* scripsit *populari lingua Belgica. memorias siue Ephemerides rerum memorabilium, quae gesta sunt ab anno 1576. vsque ad annum 1584. per Frisiam, Transfulaniam, & finitimas terras Drentram, Gruningiam, Lingā cum finitimis earum terminis: Liber est excusus Dauentr. in 8. per Fridzerdum Campensem anno 1589. Auctorem hunc viuere adhuc audio & de continuanda historia porro cogitare.*

7. Andreas Cornelius.

Andreas Cornelius *Stauriensis* *Chronicon Frisiae populari sermone Belgico conscripsit libris octo: Quibus ea complexus est, quae Solco à Fortema, & Occo Scharlensis, & Ioannes Vlieterpius, vicissim ex antiquioribus scriptoribus, & sui temporis obseruationibus*

Anno Chri-
sti.

uationibus concesserant ab initio Frisonica gentis, vs-
que ad annum 1566. quod tandem porro ad annum
1589 produxit Fuit vir insigniter eruditus, & otio li-
terato deditus officium Harlingæ in templo habuit,
vbi organo præfectus fuit. Ibiq; historiam suam con-
scripsit, felix sanè qui reliquias istas veterum Histori-
corum naclus sit, de quibus singulis supra suo loco di-
ximus. Felicior & nobis vtilior futurus, si integra eò-
rum opera ipse consequi, aut saltem ea quibus ipse v-
sus est, ad manus nostras transmittere potuisset: Intè-
rim tamen ambabus & quidem obujs vlnis ample-
ctendum est, nobis id quod præstitit, cum multa adfe-
rat memorabilia, & quæ in alijs haud facillè recipias
nec ego quidem, vel diligentiam vel fidem in illo re-
quiro, quam in quouis absolutissimo Historico deside-
res. Temporum enim iniuriam ille præstare non po-
tuit. Cui nos debemus, quod tam multa maiorum mô-
numenta lacerata ad nos peruenerint, tã multa prorsus
interciderint: Itaq; nos illius vestigijs potissimum in-
sistimus, & quæ apud illum desunt supplebimus, quæ
perperam posita sunt, quantum quidem in nobis erit
adhibita diligentia & cura emendabimus: Author
opus suum dedicauit Reuerendo in Christo Patri ac
Domino D. Paulo Aegidio Costero Abbati Monialiũ
Benedicti ordinis in Bethania. quæ Fosvelt apud nos
dicitur: Opus ipsum nondum Typis excusum est, sed
extat manu scriptũ apud me & complures nostrates
alios in patria, Author ipse nuper obiit Harlingæ an-
no 1589.

8. Cornelius AEdgerus

Cor-

Cornelius AEdgerus ab Engenhuys, Cuius Leouard Annō Cl^o
 diensis, quamquam alioqui literis latinis aut li
 Græcis, non admodum excultus sit, indefatigabili ta-
 men studio & familiari mathematicorum consuetu-
 dine singularem Geometriae peritiam consecutus est.
 Quæ & patriæ in primis, & vicinis principibus, pro-
 curum & urbibus operam vilem atq; necessariam
 nauauit. Hic cum aliquandiu propter factiones Belo-
 gicas tranquillitatis ergo Coloniae substitisset, amplis-
 simo huius urbis magistratui ministerium in hac ar-
 te probauit: ibidemq; tabulam Geographicam edi-
 dit Diœceseos Coloniae, quæ excusa est Colo. 1583. 1583.
 Author vi puto quamquam grandæuus adhuc su-
 per-
 est Leouardie.

9. Ioannes Basius.

Ioannes Basius, Leouardia parentibus honestis
 natus, à teneris vnguiculis excellentis ingenij spe-
 cimen & frequens & certum, de se dedit: Primum
 Leouardia, deinde Harlemi Triuilibus imbutus est. 1619
 Deinde Louanium & postea in Galliam se contulit,
 & Iurisprudentiæ Lauream consecutus, legendo, dis-
 putando, docendo, commentando existimationem e-
 gregiam sibi comparauit. Quæ suffragante, quamquã
 extra patriam sapius prouincias haud quaquam
 pœnitendas consequi potuisset, in patria tamen suis
 adesse maluit: Itaq; Leouardiam reuersus, nomen Ci-
 uis supremæ dedit, & in matriculam aduocatorum
 receptus est, ubi etiam ciuilibus causis actiandis lau-
 dem industriæ non vulgarem consecutus est. Ingruen-
 tibus tandem sacris per Belgium factionibus, relictæ
 patria, Delphos in Hollandiã profectus est, ubi ductæ

Anno Christi.
fti.

vxore ciuitati à Secretis constitutus est, & hactenus
ibi, ni fallor, agit. Scripsit autem quae nos hactenus per
cipere potuimus.

Paradoxarum disputationum Iuris ciuilibis lib. 4.
qui sunt excusi anno 1575.

10. Michaël ab Iffelt.

Michaël ab Iffelt Docomij in Frisia natus, Pa-
trem habuit clarissimum virum Dom D. Ioan.
Isseltiū medicū, qui cum Docco. vt & Leouar. postea
medicina praxin, publico vrbis stipendio exerceret,
ducta Docomij vxore, Michae. hunc procreauit, qui
quod Amor suordia educatus sit, vnde & pater ori-
ginem duxit, ideo ab ignaris inter scriptores Hollan-
dicos numeratur: Vn & eruditione & virtute incō-
parabilis Non modo diuersarum linguarum, sed &
artium liberalium & Philosophia & Theologia, sci-
entia fretus con. ionibus ad populū, & in scriptis
apud eruditos omne fert punct. cui Deus Opt. Max.
vitam diuturnam concedat, vt ea via qua cœpit, tum
calamo tum lingua Reipub. proficit. Scripsit quae excu-
sa circumferuntur, Appēdicem Laurentij Suriy, quae
supplementum id quo Surius Ioannem Nauclerū ad
sua vsq; tempora expleuit ipse porrò ad memoriam
suam producit.

Scripsit etiam bellum Colonienſe : quod gestum
est anno.

1590.

Tansulit etiam Granatensis opera ex populari au-
thoris lingua in latinum, quae omnia potissimum Co-
loniae excusa sunt.

1. Petrus Talpa.

Petrus Talpa Stellinus, vir vndequaq; doctissimus. Medicinae Doctor absolutissimus, praesidio diuerjarum linguarum & genuina Philosophia, primū Snaecae, deinde Leouardiae & tandem etiam alibi medicinam exercuit, magno cum fructu & solatio agrotantum quibus curandis adhibitus fuit. Ductis vbiq; ex solido principijs, & petitis ex materia bene perspecta medicamentis: ideoq; vulgus medicorum ridere solet, qui à circumforaneis istis Pharmacopolis nihil differunt, qui non ratione sed experientia durè medicinam agant, & pharmacorum suorum vim ne iurati quidem expedire queant. Itaq; & librum aduersus Heroës istas scripsit: Cui titulum fecit hunc.

Petri Talpae Stellini Vicernio Empiricus, siue indolentus medicus, per Dialogum.

Item scripsit exilium Empiricorū, breui Elegia Satyrico sale condita descriptum.

Author, mi fellor, adhuc viuit & Reip. operam strenuam in patria nauat.

1590:

2. Ioannes de Leouardia.

Ioannes de Leouardia Doctor Theol. ordinis S. Fr̄cis de obseruantia scripsit aliquot tractat. Theol.

De prouidentia Diuina.

In Hexaëmeron.

In Decalogon.

De Synagoga Iudeorum:

De Ecclesia Christi.

Accepi hunc authorem ante aliquot annos à superioribus suis missum esse in Indiam, ad conuertendos infideles, de euentu huius profectiois nihil hactenus cognoui: Vnde puto authorem adhuc superesse:

3. Boëtius Epo Rordahusanus.

Boëtius Epo in Rordahusis, parentibus honestis natus: Sunt autem Rordahusa pagus primarius in Territorio Idarderadeleo, vbi cum prima literarum Rudimeata percepisset, ad altiores Triuiales, & deinde porro ad diuersas academias vicissim maioris cultus capiendi gratia se contulit. Philosophiæ cursum Colonia absoluit, & artium lauream ibidem in Burssa Laurentiana meruit & accepit: Inde Suollis docendi Tirocinium fecit, vnde Louanium profectus, Homerum & Hesiodū, & alios graecos interpretatus est. Vnde & in Sabaudia aliquandiu se docendo exercuit in collegio apud Niceam: Visis deinde aliquot academijs Germanicis atq; Gallicis, & Iurisprudentiæ suprema Laurea Tholosa decoratus, Lutetia docuit, vnde in Belgium reuersus est. Et quo fructum Reipub. vberiore faceret, Louanij se ad docendum composuit: vbi cum ex auditoribus suis non mediocrem industriae laudem consecutus esset, Legati Duacepsium, qui Bruxellam nomine Vniuersitatis nouæ, quam Philippus Hispaniarum Rex illic erigebat anno 1562. conuenerant fama illius inflammati, eum inter primos Iuris Professores postularunt, & intercessione amicorum apud Antonium Perrenotum, Cardinalem Granuellanum, Viglium Zuichemium, & Ioachimum Hopperum, quibus à Regia

Maiestate

Maieſtate inſtruenda eius Vniuerſitatis cura com-
miſſa erat, non difficulter impetrauit: Itaq; Boëtius
tunc in recenti iſta academia profeſſionem Iuris con-
ſecutus eſt: Quam ea diligentia & aſiduitate tuitus
eſt, vt ordinaria ſucceſſione pro communi vniuerſita-
tum conſuetudine gradatim procedens ad primariã
Iuris Canonici profeſſionem aſcenderit, in qua hodie
non minori cum fructu quam laude verſatur: emerit-
us nunc miles, & qui virtute ſua obtinuit iura Co-
mitis Palatini, quod paucis haectenus contigit, vt in
vna profeſſione viginti annorum circulo perſeuerar-
ent. Viuit adhuc Duaci, & vniuerſitatem ſuam, vt
ſolet, non modo viuã voce, ſed & ſcriptis ſubinde pu-
blicandis ornat: Fuit hic ſapius non modo ad Vniuer-
ſitates ſed etiam ad Ciuitates ac Prouincias diuer-
ſas, maximis ſtipendijs initiatus, ob ſummam eius
in docendo dexteritatem, & in conſulendo pruden-
tiam, ſed opinor eum factionum acerbitate deterri-
tum, quæ noſtra memoria Belgium afflixerunt, ſedem
cognitam incognitijs, & otium literarium Forenſi-
bus negotijs prætuliffe: Quantam antiquitatum ſu-
pellectilem, quantam earundem cognitionem ſibi cõ-
parauerit, ex præſatione dedicatoriã patet, quam
quarto Syntagmati Antiquitat. Eccleſ. præmiſit:
Vxorem duxit Inſulenſem, Mariam Cabyllau, hone-
ſtiſſimis parentibus natam ex qua ſuſcepit proles 12.
quarum tres immatura morte obierunt, nouem ha-
ectenus, ni fallor, ſuperſtites, quatuor filie, & filij quin-
que, quibus omnibus vt bonũ parentem decet, de libe-
rali inſtitutione adhibenda ſollicitus eſt, Scripſit mul-
ta præclare quæ extant.

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Collegit atq; edidit Homeri sententias, quas & la-
tinas fecit, excus. Louanij. 1555.

Scripsit Iurisprudentiam Ciceronianam.

Paratula, seu filum pandectarum,

Item antiquitatum Ecclesiasticarum Syntagma-
ta 4. ad Sacrosanctos Patres patriæ Belgicos. Regē
nempe Catholicum ac ordines vel status vniuersos
Belgij.

Item Antiq. Eccles. Syntagmata 5. ad S. D. N.
Gregorium 13 Pontif. Max. Excus. Duaci in officina
Ioannis Bogardi.

Orationem de honorum Academicorum titulis &
insignibus, eorumq; origine, progressu, & legitimo vsu,
excus. Duaci an. 1564. typis Iacobi Bosardi.

Orationem de Rom. perfectaq; Iurisprudentiæ fru-
ctibus genuinis excus. ibidem, ab eodem, anno eodem.

4. Sixtus à Popma.

Sixtus à Popma, Elosti nobilissima, & antiquissima
familia Popmana natus. Patrem habuit virum e-
gregium Aufonium à Popma, Matrem Imicā ab Het-
tinga, foeminam omni virtutum genere, quæ cadere
in mulieres possunt, ornatissimam nomen eius apicu-
lam Frisica lingua sonat, quod si Gracè interpretari
placeat, Melissam rectè dixeris: Illa certè nomini suo
non malè respondit. quæ in filijs suis, patria mel dulcis-
simum colligere studuit: prudentissima foemina defun-
cto marito, cū quinq; filios superstites haberet Sixtū,
Titum, Cyprianum, Aufonium & Renicum, ipsa se tu-
tricē eorū fidelissimā fore rebus istis declarauit. Pri-
mū enim in patria mox filijs erudiendis praeceptores
optimos

optimos adhibuit: Quorum eruditio paulatim aucta Anno Chri-
 postquam ad grauiora capescenda vrgere cœpisset. sti.
 Gruningam petijt, vbi tum Scholæ Reçtor erat Nico-
 laus Naupegus, vbi solidioribus vtriusq; lingua, & ar-
 tium dicendi iactis fundamentis: Coloniam vna cum
 illis profecta est, tum vt filij tranquillius in studijs ver-
 sarentur, nullis difficultatibus impediti tum etiam vt
 ipsa prasens morum curam in illis haberet, & rei fami-
 liariter inter se consuleret. Ita cum filij morigeri pa-
 renti prouida non grauatim obsequerentur, res opti-
 me successit. Studiose enim in Burssa Laurentiana do-
 ctissimos in Philosophia professores audiuerunt. Do-
 Magistram Hugonem Tongrensem & M. Ioannem
 Brenarum, & in Mathematicis Theodorum Grami-
 neū, & intra paucos annos sub his Præceptoribus ibi
 is factus est profectus, vt tres filij seniores non modo
 liberalium artium, suprema laurea decorarentur, sed
 etiam scriptis editis inclarescerent, quartus etiã Bac-
 calaureatum in artibus cōsequeretur, & non obscurã
 spem optime frugis de se daret: Publicato deinde Al-
 bani edicto, relicta Colonia, Louanum vna cum filijs
 concessit, vbi illi se Iuris vtriusq; studio dedentes cele-
 berrimos professores Dom. Ioannem Vamesium, Pe-
 trum Perlium, Ioannem Ramium & ceteros diligen-
 ter audierunt: Louanij pia hac mater vna cum filijs
 diutius mansura erat, nisi factionum peruersitas
 eam flagitantibus amicis, in patriam saluandis rebus
 suis reuocasset: Itaq; Sixtus, qui & fratrum nau-
 maximus, & familie proinde columen futurus
 erat, vtriusque Iuris Doctoratum Dola sumpsit,
 vt & sibi & suis autoritate, maiori vero vsui tum

Anno Chri

in priuatis tum in publicis negotijs esse posset. Quo proposito etiam hactenus, ni fallor, in patria versatur: Et quanquam politicis occupationibus abunde distringatur, rem literariam tamen nihilo minus diligenter tractat: qua scripsisse eum hactenus comperi haec sunt.

Eruit in lucem & illi stravit librum Cornelij Celsi de arte dicendi, qui est excusus Coloniae anno 1569.

Scripsit etiam comment, in 4. lib. Instit. Imp. qua tamen an hactenus excusa sint mihi non constat.

5. Titus à Popma.

Titus à Popma, Sixti stater quo cursu studium suum compleuerit hic modo iam dictum est. Hic in patriam reuersus hortatu amicorum anno 1586. uxorem duxit Froucam Boythiemanam nobilissimi viri Epj Boythiemanii filiam, virginem animi corporisq; dotibus insignem, qua proli dolor, anno vix vno integro elapso, maritum inexpectata morte reliquit. Obijt Leouardia 28. Martij anno 1587. & sepulta est in Hufemo prope Leouardiam an. aetatis suae vigesimo. Scripsit autem Titus:

In sphaerum & prima Astronomica elementa, Tabulas, figuris elegantissimis illustratas, excudit Coloniae Theod. Gramin. anno 1569. in 4.

Scripsit & castigationem in suarum rationes in M. T. Ciceronis Epist. famil. libros 16 quas vna cum ipsis Ciceronis Epist. excudit Autuerpiae anno 1572. Ioannes Bellerus.

Idem etiam Q. Asconij Pediani opera emendauit, ac notis illustrauit, quae Coloniae excudit Ludonicus

Anno Christi
81.

rursus inculcare, studiorum cursus vtriq³ pene par
fuit, nam & hic perceptis in patria literarum princi-
pijs, amplioris cultus gratia, exterarum academijs vi-
sitauit, vt & p. reginarum linguarum notitiam sibi
compararet. In patriam reuersus uxorem duxit, egre-
giam domicellam Catharinam de Ziuart, quondam
Viduā nobilissimi viri Iacobi de Nieuode, qui absq³
liberis decesserat, & ob rerum Ciuiliū insignem pe-
ritiā, & incomparabilem prudentiam. Reip. guber-
naculis postulante patria admoueretur, & Vltraie-
ctina vrb. Consul constituitur: Et quanquam hoc qui-
dem munus, vt honorificum, ita etiam Ciuiliū ne-
gotiorum varietate arduum illi sit, qui non sua sed
publicā rem agit, tamē ille ne nunc quidē à literarijs
occupatioibus abstinere manū pōtest. Sed lampadem
à fratre p. m. sibi traditam in familia Cameriana
hereditariam sua industria filijs suis vicissim per ma-
nus tradat. Quod vt & facere, sicuti cœpit porro per-
gat, etiam atq³ etiam rogandus est: edidit autem cum
annotationibus suis Arnobij opus.

1592.

Item eundem quam plurimis in locis à se restitu-
tum & recognitum denuo edere statuit, quam primū
Deus otium largitus erit.

Varietatem etiam librorum, duobus libris insuper ad-
ditis recognouit. In Ammiano etiam Marcellino mul-
ta restituit. Collegit etiam fragmenta omnia quacun-
que potuit reperire, Euripidis, Sophoclis, Aeschylis, &
aliorum Poëtarum, vt Orphei, Musaei, Empedoclis,
Parmenidis & aliorum, quorum scripta iniuria tem-
poris perierunt, breui editurus. Collegit etiam Græco-
rum Comicorum fragmenta omnia, maxima cum

cura,

cura, nec non & Oracula Græca, imo ut verbo vno dicam, omnium Poëtarum fragmenta. Anno Christi.

Habet & alia non pauca egregia præ manibus, ut sunt Commentaria ad Arnobium, Annotationes ad Clementem Alexandrinum.

Observationum aliquod libros, quibus Græcorum & Latinorum Patrum scripta illustrantur & emendantur.

Hæc de libris eius hæctenus cognouimus, liberos autem ex vxore suscepit, & superflues sunt sex, tres filios, & totidem filias, duo filij maiores natu Lambertus & Ioannes Romæ nunc sunt, & semper iuriterque studuerunt, quorum maior iste Lambertus intra paucos ab hinc menses Patavij promotionem, ut vocant, accepit, & Doctoris titulo insignitus est, ad quem & Ioannes etiã sedulo cõtendit: Dignissimi tamen parenti tales filij, qui mutua emultatione accensi cuius tum decus familia Cameriana, non modo conseruare, sed etiam augere conantur.

8. Gregorius Hopperus.

Gregorius Hopperus, quamquam patria Louanienfis, origine tamen Frisius est, & ob gratã Maiorum eius memoriam nobis inter scriptores nostros, cõtmemorandus venit: Est enim parentibus Ioachimo Hoppero & Christina Bertolsia natus. Fuit enim auus eius maternus amplissimus ille Gregorius Bertolfius, primus Frisia nostræ sub Carolo Quinto Præses, de quo supra dictum est, fuit & pater eius amplissimus Ioachimus Hopperrus Frisius, & cuius etiam agnati & cognati in Frisia multi & conspicui supersunt, ubi & prædia auita & paterna exiãt, ut sup. diximus in Ioach. Hop. Greg. autem quã diu parentẽ habuit

Anno Christi
li

habuit superstitem illius ductum secutus est, illo defuncto, eius vestigia pressit. Itaq, non modo Philosophiae V I. & Historiarum sed & diuersarum linguarum Latinae, Graecae, Germanicae, Gallicae Italicae, & Hispanicae cognitionem sibi comparauit, quarum Reip. vsum prestare posset, quod & exemplo patris luculenter esse futurum equidem non dubito: Quantum autem in literis valiturus sit, si per grauiores occupationes illi hanc Spartham ornare vacabit, duabus iam doctissimis suis praefationibus abunde declarauit, quas paternis lucubrationibus praemisit, quarum altera est in Paraphrasin Psalmorum, altera est in Sedeuardum siue Iurisprudentiam: In quibus declarauit propositum & consilium Patris, tam erudite & solide, vt videatur parenti ista scribenti à Consilijs fuisse, & operibus hisce spiritu suo genium ingenerasse, quo sustentari & vigere in aeternum possunt: Quod quidem consequatur rogandus Deus est.

9. Gregorius Tegnagel.

Gregorius Tegnagel, cum Gregorij Hopperi Consobrini sit, cognationis & affinitatis ratione scriptoribus nostratibus adnumerandus est. Tū etiā vt communis eorū aui Materni Greg. Bertol. descriptio, quā supra posuimus, plenius intelligatur: Natus est autem hic Gregorius patre amplissimo viro, & clarissimo Iurēconsulto, Dom. D. Regnero Tegnagelio. Qui vt maiorum stemmate domi nobilissimus, ita etiam diuturna Iuris professione celeberrimus, in vniuersitate Louaniensi fuit: Matrem habuit Margaritam Praesidis Bertolfsii filiam: Quam diu ergo parens in viuis fuit, Gregorius in patria sua Louanij omnium literarum, & artium

& artium genere felicissime institutus est: Eo vita de Anne Chri-
sti.
 functo vna cum Ioachimo Hoppero in Hispaniã pro-
 fectus est, in cuius familia per aliquot annos egit. In-
 terimq; & ciuilium rerum, & linguarum cognitio-
 nem vberriam, & supremam V. I. Lauream sibi cõ-
 parauit. Hoppero in Hispania mortuo, Gregorius vna
 cum eius Vidua, matertera sua, eiusq; liberis in Ger-
 maniam reuersus est: Antequam tamen in Belgium
 descenderet, speciali mandato Regis, à quo & stipen-
 dium habuit, vna cum amicis Hopperianis aliquan-
 diu Colonia substitit, vbi & publicè in aula consistoria
 li iudicando, & priuatim consultando, & cõmentan-
 do, in vtrumq; euentum se parauit, siue ad Ciuiles,
 siue ad literarias functiones ipsum prouidentia diui-
 na destinaret: In his occupatum Rex Hispaniarum
 suo nomine in supremum Camera Imperialis Sena-
 tum cooptauit: Vbi hætenus assessor inter collegas
 suos gratissimus officium facit: Scripsit autem de qui-
 bus nobis quidem hætenus constat,

Methodicã totius iuris tractationem, in qua actio-
 num fontes diligentissima industria aperit & ob oculos
 ponit.

Authenticas etiam constitutiones in commodio-
 rem ordinem reduxit: Quæ tamen an hætenus in lu-
 cem editæ sunt, equidem non comperi: Viuit adhuc
 assessor Camera Imp. Spira.

10. Gellius Ilstanus.

Gellius Elostanus Ilstæ sue Elosti honestis Paren-
 tibus natus, à prima pueritia literis humaniori-
 bus tribusq; linguis sacris fideliter imbutus Theologia
 studium maturè suscepit, & affectu pietatis, quo plus
 fructus

Anno Chri
sti

fructus in Ecclesia faceret, in hospitali prope Snecam qui mons S. Ioan. dictus est, ordinem Ioannitarū professus est, vbi & sacris gradatim initiatus, concionando se diligentissime exercuit: in quo cum vberimum fructum faceret, animos populi mirum in modum sibi deuinctos habuit: itaq; iure patronatus cōuentus sui diuersis Ecclesiis, vt Oppealiusana Bolsuardiana, & Snecana vicissim Pastor requisitus & prefectus tandemq; in Hospitali suo Antistiti defuncto, commendator omnium Conuentualium communibus suffragijs suffectus est. Vnde cum non multo post ingruentibus factionum motibus decederet, Coloniam se contulit, inde Gruningam petijt, vnde tandem Pastor & Cōmissarius in Baslo consulutus est, qui pagus est non obscurus in terra Gruningana, inde etiam electus est Commendator in Vituert: Scripsit hic tractatus aliquot in Theologia, quorum non satis meminim, nec satis scio an editi sint nec ne. Scripsit etiam qui penes me est, ex traditione p. m. clar. s. m. ac nobilissimi viri ac Dom. D. Ioannis à Rhorda, tractatum ciuitatum omnium frisia, praterquā Leouardia: Quē scripsit in vsum ampliss. viri ac Reuerend. s. Do. Georgij Bruni Decani ad S. Mariā ad Gradus Colonia, & ibidem Canonici ad S. Georgium: Quo ille Theatrū suum hac in parte lo. upletaret, quod in omnium prouinciarum perpetuam vtilitatem non dicendis Vigilij ac sumptibus componit, fide rerum gestarum petita ab ijs qui testes oculati sunt, & earum veritatē solidam subministrare queunt.

DECAS DECIMASEXTA

271

Anno Chri
sti.

1. Pomponius Ellama.

Pomponius Ellama vir omnium virtutum ac literarum genere instructissimus scripsit nonnulla etiam alia ut ex Gulielmo Cantero Louanij olim intellexi, & Fel. ni Sandai opera omnia in unum collegit, & in ordinem rededit, & ubi luxata erant, restituit atque emendauit, ita ut edita sunt Basilea apud Episcopium ubi hic author hodie sit si Basilea non sit, equidem nihil habeo certi, vita defunctum haecenus non audiui.

1592.

2. Rembertus Horeus.

Rembertus Horeus Frisius, scripsit ad Nicolaum Vigelum literas, quibus indicat se fuisse occupatum iure Ciuili in Methodum redigendo, sed propter occupationes eam curam omisisse, donec plus oij suppetat: Literas scriptas Lugduni Batauorum nona Martij anno 1576 & excusa sunt Francofordiae ad moenum, vna cum Forensi praxi, eiusdem Vigelij, anno Domini 1579. An igitur interea temporis Horeus ea ediderit, quae cudit, mihi quidem haecenus incertum est.

1562.

3. Fredericus ab Inthiema.

FEICO siue Fredericus ab Inthiema in Coude-
mo Geesterlandia Pago prope Hemelas na-
tus est: Patrem habuit Regnerum, cuius pater Ti-
berius, cuius Pater Theodardus, cuius pater Re-
gnerus ab Inthiema fuit. Maiorum sedes Vorcomij
fuit

Anno Chri-
sti.

fuit, vbi auus Fredericus arcem habuit munitissimam
Tophis extructam, quae Imbi-mana vocabatur, &
sub initium Caroli Quinti, belli vicissitudine euer-
sa est. Matrem habuit Sibyllam ab Hancama, cuius pa-
ter Scholterus, cuius pater Ioannes ab Hancama
arcem habuit in Scarlis: Et militari manu exerci-
tium quem ea tempestate nigrum appellabant, magno
cum patria commodo cecidit ac prostigauit. His pa-
rentibus natus Fredericus, etiamnum infans litera-
rum studia amauit. Et quia vna cum etate hic etiam
affectus in illo augebatur, multoties à parētib, qui
vè rusticam exercebāt, verberibus contusus est, quod
à stiuā se ad scholas subduxisset: Vicit tamen ad ex-
tremum patientia & constantia filij parentum suo-
rum propositum. Qui quamuis agrè, suppeditarunt
tamen sumptus tandem sustentandis eius studijs: Ita
que sublato metu liber induisit gemo suo, & magna
felicitate in omni literarum genere versatus est, in
quibus & excelluit: Sumpta tandem Louanij V.
Iuris Laurea in patriam reuersus Vorconij aliquan-
diu, causis Ciuilibus in foro patrocinium praestitit, &
tandem Consulatum vrbis gessit. Vnde maioris fru-
ctus gratia Leoardiam se contulit, & in matricu-
lam Aduocatorum adscriptus in suprema prouincia
Curia Aduocatum aliquandiu egit, vbi & vxorem
duxit Margaritam, ab Helsinga, ex qua iam sex li-
beros superstites habet Orto deinde factiosorum dis-
sidio, relicta patria in Hollandiam contendit, indeque
tandem Lyram in Frisiam Occidentalem concessit,
ad illustrissimum Ioannem Comitem Emdanum Id-
sardi fratrem, cui haecenus, in falto, à consilijs est:

1592.

Scri-

Scripsit hic Fredericus de quibus mihi quidem ha- Anno Chir.
tenus constare potuit. si.

Tres libros de malorum Regum gubernatione: sed an hi sunt excusi non comperi.

Scripsit etiam Quarelam Batavorum, quam excusam scimus, sed nundum vidimus.

Scripsit etiam carmen de Natiuitate, Sepultura, & Resurrectione Christi.

Consiliorum Iuris opus grande iam diu prelo destinavit, quod an iam excusum sit, nondum percipere potui.

Dignissimus erat hic Author, cui & vita diuturna, & prosperior fortuna contingeret, ob summum & praestantissimum ipsius ingenium, ad omnia accommodatum, qui in literis cum summa laude quiduis potuisset, nisi iustis impedimentis retardatus esset.

4. VVilco Holdingerus ab Eytfsyngh.

VVilco Holdingerus ab Eytfsyngh. vir antiqua & primaria nobilitatis, eruditionis & integritatis singularis, paternum genus er Holdingana; maternum ex Eytfsingana familia ducit, patrem habuit amplissimum virum Dom. Boetium ab Holdinga, de quo supra dictum est. Matrem habuit egregiam matronam Dom. Hackiam ab Eytfsingha, nobilissimi viri Feiconis ab Eytfsinga filiam: Hic iactis in patria liberalium artium, & vtriusq; linguae fundamentis, Louanium à parentibus amplioris cultus ergo missus est: in qua vniuersitate cum per aliquot

Anno Christi
 1611.

insigniter excultus esset, in patriam ad parentes reuocatus est, vt his quibus ipse vnicus haeres erat, dum viuerent solatio esset. Itaq; ille tum vxorem duxit praestantissimam virginam Harengam à Rhorda nobilissimi amplissimiq; viri Georgij à Rhorda filiam, ex qua liberos aliquot suscepit. Interim vero quantum publicis priuatisq; negotijs otij supererat id omne studijs impendebat. Cum autem sacrae factiones quae rem in patria turbare inciperent, Emdamq; pater eius tranquillitatis erga concederet, ipse pietatis gratia parentem cum familia sua eodem consecutus est. Quo tandem defuncto in patriam reuersus est, vbi, ni faller, haectenus superest, & vt antea ita nunc etiam studijs literarum impendit, quicquid priuatis publicisq; negotijs superest. Maxime autem ijs studijs delectatur quae in venatione, aucupio & piscatione consistunt, & virum nobilem maxime decent: itaq; tantum opera iam in his posuit, vt multa sint in scriptis eius, vbi in lucē prodierint eruditi reperturi, quae apud alios consimilium rerum scriptores, haectenus non inueniantur. Scripsit autem quae ad notitiam nostrā peruenerunt.

Historiam rapacium auium libris decem: Cuius lectione nos Emda aliquando magnopere delectati sumus.

Item de auibus domesticis & earum cognatis.

De quadrupedibus, eiusdem forma.

De equorum etiam Physiognomia, librum vnum.

Item alterum de equini corporis fabrica.

Item

Item librum vnum de venatione & canibus.

Anno Chri.

Item de auibus aquatilibus maxime Frisia familiaribus.

sti.

Item de Gallinulis palustribus.

In his & alijs perpoliendis vir optimus diligenter versatur & obnixè rogandus est, vt absoluat q̄ cepit, & ad honorem patriæ, & ad communem Reip. vsum benigne in lucem edat.

Liberos aliquot ex vxore sua sustulit, vt supra diximus, inter quos & filium Feionen: qui aui materni nomen referebat, & paternis vestigijs ita instabat, vt patriæ nostræ singulare columnen eum fuisse futurum, si ætas suppetisset, nulli dubium esset. Eum igitur dum pater suus vtriusque linguæ & Philosophiæ cognitione imbutum legalis studij ergo Erphordiam adduxisset, optimus adolescens cum summo totius istius Academiæ mœnore vita defunctus est: Cui Neniæ funebrem cicinit doctissimus prudentissimusq; vir M. Antonius Mokerus ibidē vtriusq; linguæ professor publicus: Quod ob elegantiam & istius vniuersitatis iulundam recordationem in qua & nos etiam vtramq; linguam aliquando professe sumus, tum etiam ob familiaritatem & veterem amicitiam qua mihi cum defuncti adolescentis patre contigit, ad perpetuam rei memoriam hic subiijciam.

Tempora Phœbe veni querula redimite cupressō

Velatus pulla non sine veste veni:

Et vos Pierides Heliconia turba sorores,

Ac magni proles patris adeste Iouis.

Anno Chri
fii

Humectate genas, lachymarum rore cadente.

Plangite luctifona pectora vestra manu:

Promite nunc elegos lachrymis & questibus aptos,

Tristia lugentis fila mouete Lyræ.

Hausit enim vestris: qui fontibus ore liquores:

Pectus & his paut, vester alumnus obit:

Est patria Frisius, Feico vocitatur ab Holdingh.

De Eytlinga, Senij mortuus ante dies:

Stemmate nobilium generoso clarus auorum,

Tam pariter matris, quam ratione patris:

Imberbis iuuenis, qui vix in flore iuuentæ

Annorum vixit tempora quinq; quater:

Eduxit primis hunc vrbs Leouardia ab annis

Totius est Frisia, quæ quasi forte caput:

Et patris in pago sedes huic nobilis, extra

Vrbem doctrinæ semina prima dedit:

A patre præfectus quia eum priuatus ibidem.

Præceptor rexit, flexit & arte sua:

Præterea studuit, Cliuensis in vrbe Ducatus

Artibus ingenuis moribus atq; bonis:

Lugdunum (celebris Batauorum Academia doctis

Est vbi plena viris) postea missus erat:

Est Thuringorum tandem quoq; ductus in vrbem

A Patre, quam lambens Amnis Hier a rigat.

Erfordensis vbi vetus est academia, Iuris

In qua Doctores audiit ipse frequens:

Ocia, luxuriam vitauit, Palladis hostes:

Tranquille vixit, pacificusq; fuit:

Ingeniosus erat, Iuris studiosus & omnis

Virtutis pariter sicut & artis amans:

Mori-

Moribus ornatus pulchris, sine fraude, modestus

Ingenua vitæ simplicitate probus:

Sumptibus huc missis, studuit frugaliter vti:

Esse nephas patrias perdere nouit opes:

Clara sequens solidè docti vestigia patris

Quotidie cupidus discere multa fuit:

Vt medicas artes pater atq; Mathemata nouit:

Sic gnato leges discere cura fuit.

Vt pater ornauit propria virtute vetustum

Stemma, ornaturus sic quoq; gnatus erat:

Produxisset ei Lachesis si stamina vitæ,

Nam sitiens arsit laudis amore bona

Aqua terreri fortunæ noluit vllis

Casibus, vt probat hoc symbolon eius idem.

Rebus in aduersis constans patientia victrix,

Fortunæ meiuit non mala, damna, minas.

Ergo quoq; ad Gallos, procul hinc Italosue remotos,

Ob linguam & studium Iuris iturus erat,

Impediit cursum sed ineuitabile fatum,

Quod manus ipsa, regit distribuntq; Dei:

Inuida variolis egrum quia corpore toto.

Suffocauit eum mors, rapuitq; manu:

Non deerant medici non cura, refectio, verum

Tollere vim fati non medicina potest:

Est hæc personis in adultis iuncta periclo

Vitæ, variolos quæ parit atra lues:

Infantes, pueri, iuuenes hoc tempore multi

Hoc morbo multis interiere locis:

Hoc olim morbo fratrem quoq; dixit ini. pso

Flore iuuentutis succubuisse suum:

Anno Chri
 Ai

Sub manibus superum placide succumbere morte
 Praestat, in humanas quam cecidisse manus:
 Tergito Phœbe genas, lacrimas & siste cadentes.
 Desine defuncti tristia fata queri:
 Namq, licet mestis fatis concesserit, eius
 Semper honesta tamen fama superstes erit:
 Viuit enim virtus & cunctos durat in annos
 Non in eam quicquam mors fera iuris habet:
 Vos Musa tumulo suaues inspargite flores.
 Narcissum, Violas, Lilia pulchra, Rosas:
 Spargite purpureos amaranthos ac hyacinthos
 Spargite vim grati quicquid odoris habet.
 Suauiter Hesperidum sic ex fragrantibus hortis
 Ipsius cineri dona suprema date:
 Sistentes lacrimas, sit alumni dicite nostri
 Pax anima requies perpetuoq, salus:
 Adq, sepultura loca Saxea, distichon, annum
 Mortis habens, sculptis tale locare notis:
 Nobilis hic Frisus Feio requiescit ab Holdingh
 De Eysingha, cuius leniter ossa cubent.

5. D. Ioannes Vilhelmus Velsius
 Medicus.

D. Ioannes Vilhelmus Velsius, honestissimis & an-
 tiqua propagine ciuibus Leouardia natus, vir sin-
 gulari ingenio praditus, industria sua ad summum
 eruditionis culmen peruenit, de quo satius est tacere,
 quã pauca dicere. Ille in iuuantute sua diuersis fortune
 procellis agitatatus est, quæ tamen sivel fortissimū quēq,
 percellere potuissent, illum tamen à studijs libera-
 bus alienare non potuerunt. Itaque & trium lingua-

rum egregiam cognitionem, & artium liberalium ac
Medicine peritiam incomparabilem adeptus est, nec
futilem operam Iurisprudencia ac Theologiae nauauit.
Medicinam professionem suam fecit, postulante
patria Rectoratum scholæ pub. Leouardiana aliquan-
do suscipere grauatus non est, quo munere ita functus
est, vt ex eius schola tanquam ex equo Troiano vber-
tim prodierint iuueues doctissimi, & qui nunc diuer-
sis locis Reipub. gubernacula tenent, postulante itidē
patria Consulatum Urbis Leouardiana aliquandiu
gessit, eaq; æquitate atque prudentia Ciuitatem gu-
bernavit, vt inter subditos summa tranquillitas, firma
quæ pax esset. Postulante demum egrotantium fre-
quentia cum omnibus munijis simul fungi non posset;
Medicina se totum dedit, quo maiori cum fructu la-
borantibus succurreret. Scripsit ille quæ cognoui.

In Mathematicis obseruationes Astronomicas &
Geometricas.

Item Biothanatorum aliquot centurias:

Multa scripsit ad Regulam Algebraicam quam
eos vocant.

Item lineam Geometricarum noua forma con-
gessit: multa etiã poemata doctissima, & alia quæ vt
cum posteritate communicet obnixè rogandus est.

6. D. Ioannes Fungerus.

Optimo doctissimoq; præceptorì, doctissimus, opti-
musq; discipulus proxime subiungendus est Dō.
D. Ioan. Fungerus V. I. C. & Leouard. scholæ Rector
vigilantissimus, quæ ignores maiori felicitate in inge-
ny vigore an in præceptorū excellentia fuisse iudicare
debeas, nã cū ingenij præptū & alacre & ad quãuis

Anno Chri-
sti.

disciplinam habile contigerit, tum etiam tres vicissim
praeceptores nactus est, egregie doctos, & gubernan-
da instruendæq; iuuentutis, artifices nunquam satis
laudatos, horum primus ille qui vita author, idem &
studij formator fuit, pater suus Dom. M. Fungerus
Ioannes, qui scholæ Leouardiana Rectör diu cū laude
summa fuit: Eum excepit insignis formandæ iuuentu-
tis phœnix Dom. M. Vibius, Andras Hellemius: Quē
secutus est, ille de quo supra locuti sumus, Dom. Do-
ctör Velsius: His igitur praeceptoribus vsus tanquam
fertilis ager, industrijs cultoribus accedentibus, vbe-
rem virtutis & eruditionis fructum protulit, qui nūc
in Rempublicam literariam redundat: Postquam au-
tem Leouardia rudem accepisset, Louanium petiuit,
ac se toto pectore iuris studio applicuit: Rebus autem
ob communes Belgij factiones, Louanij labascenti-
bus, Coloniam profectus est, vbi cum aliquamdiu sub-
stitisset, vniuersitates aliquot Germania ac Gallia vi-
sitauit, & sumpta suprema iuris Laurea in patriam
reuersus est, vbi non multo post vxorem duxit, filiam
quondam Rectöris sui M. Vibij supradicti, & paulo
post Bolsuardiana scholæ Rectör præfectus est, vnde
tandem reuocatus Leouard. scholæ gubernacula sus-
cepit, quæ hæctenus non minori laude, quam rei lite-
raria fructu tenet, potuit ille (quod mihi abunde con-
stat) luculentas prouincias extra patriam consequi, si
voluisset, potuit etiã officia politica non contemnenda
consequi: sed ille & politica literarijs, & externa pa-
trijs, ductum genij sui secutus postposuit, quo sparthã
quam nactus est egregie ornet. Itaq; trium linguarũ
sacrarum præsidio, & Philosophiæ totiusq; Encyclo-
pædiæ

pedia adnunculo commissam sibi iuuentutem fideliter instituit & efficaciter, excolit, & ad maiores quas vocant facultates in quibus ille haud oscitanter versatus est, exuscitat, prout cuiusq; ingenium, vel huc vel illuc magis propendere videt. Scripta eius qua ad nostram notitiam haecenus peruenerunt haec sunt.

Anno Christi
11.

De puerorum disciplina & recta institutione liber vnus.

13.

Syluae carminum, in quo varia Epigrammata continentur, liber vnus.

Nona prouerbiorum farrago ex Graecis & Latinis authoribus collecta.

Sylloge sacrorum carminum in qua continentur Messados libri 4.

Hymnus in laudem Trinitatis & Graeca parensis: Quos libros omnes tum Planinus, tum Raphelinguus typis subiecit, Antuerpiae.

Plura interim cudit, neq; desinit tum voce tum scripto Rempub literariam promouere: quod ut & diu facere possit ardentibus votis orandus Deus est.

7. Doctor Henricus à Bra.

DOCTOR Henricus à Bra, medicus nostra aetate nulli secundus, Doccomij anno Domini 1555 die 25. Septembris natus est: Pater illi fuit D. Lubbertus à Bra, qui multos annos in Repub. Doccomiensi Medicinam egit, honestissimo loco apud Frisios Orientales natus. Mater illi fuit Anna ex nobili & multum celebri familia à Besten in Comitatu Benthemensi prognata. Puer admodum in patria primum sub Schol-

Anno Christo Stotensi, ac deinde Nordæ sub doctore Nicolae
sti.

Naupego, & Ludouico Pottero primæ literaturæ fun-
damenta iecit & absoluit. Postea ad vberiore ingenij
cultum capiendum (destinauerat eum pater suus
literis ac præcipue arti Medicina, ad quã & ipse na-
tura quadam inclinatione propendebat:) Colonia m-
primum ablegatus est, Medicina tunc tēporis istic Pro-
fessore Ludouico Cispæano Hannonio: Bienniū istic cō-
moratus, mortuo interea patre Viennā Austria profe-
ctus est, vsus in re medica clariss. viris Ioan. Aickhol-
tio & Benianim Lybscuth præceptoribus. Inde annis
tribus elapsis Basileam se contulit: Profitebantur Me-
dicinā istic tunc tēporis clariss. viri, Theodorus Zuin-
gerus, Felix Platterus, Henric, Pantaleon, & Nicol.
Stephanus omnes celebres viri: Non diu propter pri-
uata quedam uegotia sua & mortem patris potuit
istic subsistere, sed reuocatus in patriā medicinā ibi fe-
cit menses aliquot: & tandem cū iam esset paulo ma-
turior atas, in Ital. excurrit, annū integrū Romæ ma-
gnū illum medicum Alexandrum Traianum Petro-
nium ad praxin medicā secutus est, pub. vsus præcep-
tore & professore Petro Crispo: Roma rediens, cū pro-
pter pestē illam quæ totā fere Italiā an. 77. & 78. po-
pulabatur, non liceret vltcrius Neapolin & in Sciliā
progredi Senensem, Florentinam, Ferrariensem, no-
biles Italiae academias obiter salutauit. Bononiæ ali-
quandiu substitit, Paduanam academiam propter pe-
stem videre non licuit: Ex Italia cum fere biennium
absumptum esset, redux. Gallia Academias aliquot
Parisiensem præcipue perlustrauit. Montispesulanam
quam maxime videre cupiebat, quo minus adire po-
tuerit

tuerit obstiterunt bellici tumultus, qui tunc per Gal-
 liam pullulabant, vnde factum est, vt Geuena per mē
 ses aliquot substiterit, vt se nonnihil ex diuturna pere-
 grinatione colligeret, priusquam Basileā pergeret ad
 sumendum illic doctoratus titulum. Quod & fecit an.
 1580. mense Decembri etatis sue 25. Telega seu desi-
 gnatore vsus summo viro Theodoro Zuingero Philo-
 sopho & Medico celeberrimo sub Rectoratu magni-
 fici viri Basilij Amorbachij I. C. & Decurionatu me-
 dico Ioannis Bauchini Medici: In Frisiam reuersus,
 Leouardia primum biennium fere Medicinam fecit.
 Inde Cāpos celeberrimum Transisulanae prouincia op-
 pidum publico stipendio ad faciendam Medicinam
 euocatus est: Elapso octennio, cum patria amore du-
 ceretur & crebris amicorum literis inuitaretur, ope-
 ram suam patriae, Docomiensi Republica publico
 stipendio addixit, in qua nunc medicus viuit, annos na-
 tus necdūm triginta septem. Scripsit autem quae nos
 quidem haecenus cognoscere potuimus.

Libellum de Medicinis simplicibus & facile pa-
 rabilibus excus. Franckena apud Aegidium Radaū
 anno 1589.

Libellum de Medicinis simplicibus & paratu fa-
 cilibus ad Ictericum & Hydropem excus. Lugduni Ba-
 tauorum anno 1590 apud Parib.

Habet complures eius generis libellos praemanibus
 ad diuersi generis morbos Pleuritidem, Colicam,
 Lumbricos, alui omnis generis profluvia, venena, &
 similia, qui Deo volente edentur propediem.

Est quoque apud hunc descriptio stragis Docomiana
 anno 1572. factae. Itē descriptio febris popularis, qua

Anno Christi
fti.

annis 81. & 82. in Frisia nostra aliquot hominum milia absumpsit. Huic adiungentur quaestiones aliquot medicae, & earundem resolutiones de febris: Quod ut Author vita suppetente praestare queat, Deus rogandus est. Hunc authorem relicto Doccomio, Capos remigrasse dum haec scriberem intellexi.

8. D. Hieronymus Verrutius.

D. Hieronymus Verrutius V. I. Consultus Gruniganus, quantus in literis futurus esset in ipsis pene crepundijs declaravit, qui ingenij praestantia suos aequales semper longo interuallo superavit: adeo quidem, ut anno aetatis suae undecimo & duodecimo, de qualibet Thesi pub. seu viua voce seu scripto non sine admiratione multorum ipsiusq; adeo Pradinij declamaret. Quoslibet authores Gracos eadem aetate cum iudicio euolueret, de arte medica, (quod studium illi tum temporis in primis arridebat) ex ipsis medicinae fontibus non inepte differere, Historiarum mediocrem & quidem supra illam aetatem cognitionem haberet. Adco quidem ut pater illum tum rude in Triuiali schola donatum anno aetatis 14. cogitaret peragere in academia ablegare: Quare anno aetatis 15. eum Lutetiam misit, Turnebo, Aurato, Ramo quibuscum illi magna amicitia intercessit peculiariter propter infirmam aetatem commendatum: Sed eodem anno qui fuit 1561. salutis propter recrudescentia bella ciuilia a morte Francisci 2. Regis Henrici filij excedere coactus subfluit Atrebatum primum, tum Tornaci ante erectam Academiam Duacenam, ad Gallicum idioma addiscendum. Anno 1562. Duacum in nouam academiam se contulit. Sub initium anni 63. Patris iussu Louanium venit

1592.

viuit. Ibiq₃ relicto medicinae studio, prima Iurispru-
denciae fundamenta iecit, sub Leonino, Peckio, Tegna
gelio, Vanderano, Ramo &c. Ibidemq₃ luctuosum nū-
cium de obitu patris accepit, itaq₃ cum ibidem duobus
annis & dimidio operam Iuris studio nauasset, redijt
in Gallias, & Biturigibus sub doctissimis antecessori-
bus Iacobo Cuiaceo, Ant. Contio, Hugone Donello,
& Ludouico Russardo, atq₃ etiam Hotomanno, qui
Cuiaceo Taurinum euocato successit, ad triennium
fere eadem studia continuauit, & primum licentia,
deinde interiecto spatio semestri supremum gra-
dum ibidem post publica & solemnina certamina ac-
cepit. Inde Italiam Romam vsq₃ peragrata Basileam
primo, tum Spiram venit, ibiq₃ ad aliquot tempus he-
sit vsus Forensis, praxiq₃ Iuridica cognoscenda gra-
tia. Post academias Saxonicas, Rostochium in pri-
mis, & Hafniam Dania inuisit, vbi illi satis ampla
conditio (vt res illic sunt) oblata, displicuit ob iustas
causas, & maxime ob longiusculum à patria inter-
uallum. Anno itaque 1571. tertio in Galliam abiit, fu-
giens nimirum pericula, & fastidia ciuiliū bello-
rum per Belgium recrudescentium, & Lutetiae par-
tim extraordinarie subcessiuis horis publicè docen-
do pralegendog₃ frequentissimo auditorio varios iu-
ris tractatus. Vt titulū verborū de significationibus,
de acquirenda possessione, de vsuris, de iure accrescē-
di &c. partim consulendo & Theoria Iuris praxin
applicando sesqui annum triiuit: Tandem anno 1573.
in Frisiam reuersus vxorem duxit Augustam Petreā
de qua diximus supra in genealogia Petri Auca-
mani vbi haec Auskia dicitur, ex qua sex liberos susce-
pit,

Anno Christi.
fti.

pit quorum tres etiamnum superstites sunt: Non multo post autem D. Verrutius noster ab ordinibus Frisiae inter Amysin & Lauricam fluuios sita, luculento stipendio vocatus fuit, in locum Doctoris Petrij Zily, qui in eodem officio successerat D. Aggæo Albade: in quodum versatur, contentiones illi mox cum potentibus aduersarijs acciderunt ob priuilegia patriæ, tandemq; etiam cum factiosis ob Religionis discrepantiam: Quibus acerbius vrgentibus relicta patria, Leouardiam reuersus est, anno 1580. id quod ipsi tamen magna tui reifamiliaris tum studiorum iactura stetit, propter direptam Bibliothecam & alia bona plurima: Annus de inde 1592. illi longè funestissimus accidit, cum in legatione publica absens Antuerpiæ nuncium tristissimum de dulcissima vxoris, quam saluam sanamq; reliquerat domi, obitu accepit: Exinde septennium totum in viduitate transegit, anno autem 1589. secundam vxorem duxit, honestissimam puellam; & tum corporis tum animi dotibus insignem, cuius mihi nomen hætenus non innotuit: Toto autem exilij tempore priuatus vixit, sui ipsius iuris, nemini obstrictus, nisi quod ad consilia nonnunquam vocatus patriæ cõmuni, quicquid in ipso est, non denegat sine vlllo questu & salario ad ampla munera aliquoties cum in Belgio tum alibi inuitatus, se semper excusauit in hisce rerum ciuiliū fluctibus libertatem & quietem lucro atq; rei familiaris incremento anteponeus: Scripsit quæ hætenus comperi.

Lexicon illud iuris quod sub ipsius nomine vulgatum est, sed per Typographum qui partum immaturum absente & ignorante authore publicauit, quem

inte-

integrum conseruare ad reditum ipsius debuerat, qui extremam manum illi nondum addiderat, sed habebat quamplurima, imo alterum tantum quod eidem operi ante editionem adijcere decreuerat. Hoc igitur auctario opus locupletabitur, & tū aliud planè opus censebitur, meliusq; feret lucem & Doctorum censuram atq; iudicia.

Eidem operi adijcere studuit commentarium luculentum in tit. ff. de verborum que ad ius pertinentiū significationibus.

Commentatus est etiam in tres posteriores libros Codicis.

Item in tit. ff. ad municipalem cum decem titulis sequentibus.

Notas etiam ad Plinij naturalem Historiam.

Item ad Pomponium Mel. tanquā specilegia quaedam, post alios qui doctissimè in his expurgandis interpretandisq; versati sunt conscripsit, quæ cum primum per inuiriā temporum, licebit in vsum rei literaria publicabit, quod faxit Deus.

1592.

9. Hæctor à Ielgersma.

Hæctor à Ielgersma, parente nobili viro & iuridico Territorij Achtcarsperani natus est in pago, cui nomen est Augustinusga: Hic ab ipsis incunabulis liberaliter educatus & institutus, Louanium adolescens mittitur: Vbi ob summam ingenij & eruditionis admirationē multis magnatibus & præcipue Viglio Zuich. quem & sanguinis vinculo contingebat, gratissimus fuit: In astron. & geomet. plurimum operæ collocavit, in quibus etiam industriæ suæ specimen

Anno Chri
sti.

tam illustre edidit, vt inter disciplina Mathematicae cultores, locum primum facile obtenturus sit, modo tempus & otium illi largiatur Deus. Patri defuncto in territorij iurisdictionem successus est. Sed ob sacras Belgij factiones, relicta patria studiorum gratia tranquillitatem sectatur foris.

Habet insignem tractatum in manibus, de nouis & haectenus incognitis instrumentis ad artem Geometricam, rina & Vtoriam necessarijs quem vt spero propediem in lucem dabit.

1592.

10. Antonius Folcardi
Borbergius.

ANtonius Folcardi Bornbergius, honestissimis parentibus in Bornbergo (qui pagus est Smallingerlandiae) natus est. Patrem habuit Folcardum, qui ibidem longissima stirpe oriundus est, ex familia quae Olma dicitur. Mater ei fuit ex Prouincia Gruning. oriunda ex pago Zenderu, & ex progenie proprietariorum (vt vocant) Buyters appellata: Mater huius Antonij nostri Catharina fuit, filia Gerardi Allardi & immemorabili serie Bornbergensium nata: Fuit autem a parentibus suis mature adhibitus ad studia literarum, utpote qui esset vnicus ipsis filius: Itaque in pago Beistersuaga sub M. Quirino Ioannis, tum artium ac etiam fidei fundamenta iecit: Inde Suollam ablegatus, & in adibus fratrum ibidem habitans sub Rectore M. Ioanne Telgio: Truiales artes fideliter didicit, & paulo post in Theologiae principijs institutorem nactus est doctissimum virum Dom. Cunirum Petri, qui postea Episcopus Leouardiensis fuit:

Denum

Demum ob iustas causas mediante dispensatione ante legitimam aetatem, hoc est anno 20. aetatis factus est sacerdos anno Domini 1562 in Decembri a R. Archiepiscopo Fredrico a Tautenburgh vltiaiecti ordinatus In mense Februario anni protinus sequentis legitime electus et canonice institutus est pastor in pago coteno Territorij Achctarspeleni, vbi vltra quinquennium habitauit, inde coortis factionū dissidiis; cū Anabaptistis luctam non exiguam pro grege sibi commissio habuit & efficaciter sustinuit: biennio fere elapso in pago Hie mo Territorij leonardiani pastor electus. 12. annos integros ibi expleuit quamuis ad pastoratus magis optimos sapius electus. Anterea patre ibi mortuo vna cū matre sua honeste vixit: duasq; sorores nuptui maritis honestis dedit: duas itidem in Bethania siue Fosuedia benedictini ordinis abbatia moniales fecit: intentus simul in doctrinam commissi sibi gregis: donec anno 1580. mense maio inde in exilium eiectus duobus fere annis incerta sede iactatus sit, Colonia, ofnabruga, Gruninga & alibi: tandem Vicarius ecclesiae S. Martini Gruninga, factus est, interimq; & Sacellanus Decani sui & pastoris ibidem, vbi concionando, & docendoq; magnam gratiam apud omnes consecutus est. adeo quidem vt Magistratus inclytæ vrbis istius eum seminario schola fratrum regentem praefecerit quod illic erigendum sperabatur, nisi obiecta impedimenta fuissent: Tandem illo relicto pastor in Harsens qui pagus Gruninga proximus est) cōstitutus, & Vicarius Gruninga inter seniores factus ecclesiae officium assiduam praestat: Hic mihi strenuam operam nauauit in conquirendis ac transmittendis patriae antiqui

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

tatibus, ipse quoque scripsit qua aliquando vii spero
in lucem emissurus est.

Orationem funebrem nobilissima Heroina Doro-
theai a Marfelt.

uxoris Illustrissimi Francisci de Vardugo.

Item orationes aliquod ad diuersos amicos in Holan-
dia consolatorias. & alia quadam in sacris non con-
temnenda.

DECAS. 17.

Martinus Hamconius

Martinus Hamconius vir singulari ingenio et eru-
ditione praeditus, natus est in follega, qui pagus
est in Frisia non incelebris paternum genus illi fami-
lia Hamckema, maternum ex Baelema contigit, vxo-
rem duxit Bannam ab Holclema: hic natus ad studia
quo minus indulgere genio suo posset sacris factioni-
bus impeditus fuit, ter in exilium eiectus industria sua
ex necessitate quod dici solet virtute fecit, & prae-
mij loco ampliora quam amiserat, consecutus est: Itaq;
primo reditu propretor in lemnaria, & quae-
stor in follega constitutus fuit: Secundo autem septem-
sylvarum Dick grauis ordinatus fuit. Tertio demum praturam
in Doengievarstal consecutus est: Interim tamen vtrū-
q; negotijs bellicis ac politicis occupatissimis est, nihi-
lo minus tamē, et rebus literarijs tribuat otij. quantū
potuit. Itaq; scripsit Acrostichidē de expeditione Io.
Casimir: aduersus Ernestum Bauarum Archiepisc-
pum Coloniensem, ad praestantissimum virum ac Dn.
N. Coquellum exercitus praefectum, in qua omnia ver-

Ha incipiunt a C. vt in isto quod de Carolo caluo factū
est.

Carmina clarifona caluis cantate camena:

Scrispit & calendarium heroico carmine ad morē
cisiolani vereris, vbi ita stilum temperauit, vt salua
carminis maiestate mataria respectum habuerit, &
proinde omnibus in hoc genere, quos ego quidem vide
rim longe praestet. Scrispit plura, quae breui publicā ad
expectamus R. Dn. Commendator Gellius Ilstanus
de quo supra dictum locuti sumus, nuper doctissimū
eius carmen ad me transmisit quo illi nouam digni
tatē in Vituerdensi cōmēdatoria oblatā gratulatur.
Cuius priori parte eleganti arostichide meum nomē
expressit qua me ad reliquas historiae frisonicae par
tes exuscitare voluit, quod vt lector videat & gustet
hic subijcere non grauabor.

Martini Hamconij Follegani carmen
gratulatum ad R. Dn. Gellinum
Ilstanū electum commenda
torem in Virute.

*Sicut vtrumq; bifrons cum Ianues viderat orbem,
Vxore & pueris sacra rate montibus haerens,
Filiolos docuit, reparare nepotibus agros,
Friso ita Iangena soboles clarissima Semi,
Ruricolam patrio quo conderet ordine gentem
Impositis Hylla pueris cum coniuge nauis,
Diuersam superis a Gange trahentibus oram.
Venit arenosos Fleui sub litore montes.
Spectant qua nouam bifrons quasi lumine terram.*

Protinus incultam (sueuis cedentibus) ornans
 Exclusis furca latronibus aggere pomo.
 Tempia Ioui stauoni posuit Gymnasia Phoebo,
 Relliuijs Macedum ludos celebrantibus Indis,
 Vinxit amicitia populos sibi foedere, linguens
 Septem castra suis, iura atq; insignia natis,
 Legibus ac armis Natorum maximus Adel,
 Excoluit patrio claram post nomine gentem.
 Ordine principibus moderataq; Frisia septem
 Vt fui & ducibus, totidem iam condita seclis
 Arte manuq; potens meruit diadema Richoldus.
 Regibus vnde nouem titulusq; & gloria fulsit:
 Donec Radbodus superatus ab hoste secundus,
 Imperium Carolo, vitam rellinqueret orco:
 Et Frisijs animos, & libertatis amorem:
 Nomen qui patrium, Magno duce, casare Magno
 Saxone vi capto, Romam virtute domantes
 Imperio Sacrum soboli fecere decorum:
 Summa reportata est cum libertate potestas.

Frisia qua peperit diplomata sanguine, multis
 Regali posito fouit diademate seclis.
 Insigni pietate Vicens, Clarissima Marte
 Sorte fruens propria, nulli foris inuida genti.
 Ingenijs famosa bonis, celeberrima Musis.
 Vtilis historiae dextro qua sydere clarum
 Suffridum patria genuit Leouardia petrum:

In tres de Frisonum quos scripsit origine libros
 Et Frisiae ordinibus missam de Frisone Strenam
 Versibus authoris praemisso nomine lusit,
 Clio, tibi Gelli Frisonis qua mitto Nepoti:
 Vt simul & tenui lata mea gaudia mentis,

Ob modo collatos tibi carmine testor honores
 Et fera magnanimi monstem per fata parentis
 Omne solum forti patriam non limite corpus
 Non animum cauea claudi, nihil esse remotum
 Longius, interpidam si virtus ardua mentem
 Incolat, & dulci doceat praepone reatum:
 Nam sua cum Regni iustis haeredibus orba
 Tonsoris spurio pareret Frestia nato,
 Maluit exilio patriae pater ipse penates
 Et tepidum rigidis Mutare aquilonibus austrum.
 Quam sufferre truce[m] despectæ sortis Agrammen.
 Liber aq[ue] iniusto submittere colla tyranno:
 Non tamen ob regimen Domini tonsoris iniquum.
 Nec varios ideo perpeffos a quore casus
 Dulcis honorandum pyria neglexit amorem.
 Sed memor illius, memor & pietatis auitæ.
 Appulit Vt Fleui fatis monstrantibus oram.
 Numinis & patriæ stellis felicibus illa.
 Imposuit nostris aduecta Vocabula terris:
 Stauria quæ tantis retinet, quæ Frisia seclis.
 De quibus hic noxter Friscis Annalibus author,
 Plenius insignem referens, ab origine gentem
 Differit, & magnis proauos heroibus aequat.
 Quippe nepos Frisonis tam denso puluere condi
 Busta sepulorum miserans illustria patrum.
 Vndiq[ue] dispersos tenebrosis eruit antris,
 Et pius historica cineres coniungit in Vrna.
 Vnde sibi nomen cæli sublimius Axe
 Comparat, & toto mundi laudabile tractu.
 Cuius vt es fautor patriæ praconis honorum.
 Facta q[ue] semideum gaudes insignia patrum

Anno Chri-
sti.

DE SCRIPTORIBVS FRISIAE

Historicis operum speculo, cognoscere scriptis.
Hæc de fortuna Frisonis, Fatiscq³ nepotum
Imperio, studijs, & gentis origine nostræ
Glionouis voluit tibi nuper honoribus aucto.
Iamq³ sui Fratris celebranti nectare festum
Ludere gratanti Frisonum doctissime plectro:

2. Petrus Pierius Smenga.

Petrus Pierius Smegēa Schotam honesto loco natus
viuido et acri ingenio, memoria tenaci, ab ineun-
te etate musarū castra secutus est: Triū linguarū præ-
sidio ad omnia artium penetralia facile peruenit Patrē
habuit Henricum a Smenga virum egregium, qui li-
cet ôµµides, fuerit studijs ac studiosis maxime dedi-
fuit Praeceptore Smegma noster vsus est viro optimo
& eruditissimo Bernardo à Beyma Leouardienſi:
qui nobis in comuni patria condiscipulus olim sub, M.
Cornelio Coleberto fuit Qui quidem cum ad insignes
dignitates politicas sapius euehi potuisset in re litera-
ria promouenda se continere maluit, & diuersis in lo-
cis publicas scholas rexit, & scripsit etiam nonnulla
quæ in excusa sunt hætenus ignoramus ad nostras
certe manus nondum peruenerunt viuat nec & etiam
comperitum non habemus.

Louaniensis vniuersi, illustre testimoniū de eo publice
tulit: ex quo & virtus eius insignis & eruditio lector
constare potest: Afferit enim vniuersi eum integris vi-
ginti annis contine louanij summa morum ac vitæ in-
tegritate esse versatum. lignuā græcam interea &
Hebream publico stipēdio esse professum Regio etiam
stipen-

stipendio medicinam publice docuisse ita vt ex dispo-
sitione Imp. Iustiniani secundum L. V. cod. de profes-
soribus lib. 10. comes palatinus de iure sit. Varijs etiã
vicissim honoribus ab vniuersitate esse decoratum, ita
vt n[on] presenti quoq[ue] sit ex vnius quinq[ue] Dn. Iudicum
causarum appellationum, & vt plurimum semper fu-
erit vnus ex quinq[ue] Dn. deputatus, qui magnifico Dn.
Reктору sunt à Consilijs è quorum relatu, sententia,
ac iudicio per magnificum Dn. Rectorem vniuersitas
regitur, omniaq[ue] eius negotia administrantur: Scrip-
sisse eum testatur vniuersitas duo magna volumina
(quamquã his extremam manum nondum adhibue-
rit) per titulos locorum communium & moralium
ordine accurato digesta, & ex omni parte fere ab
ipso conscripta, in quibus tanquam indicibus locuple-
tissimus annotauit loca quæ ipsi in lectione scriptorũ
omnis generis, tam sacrorum quam profanorum
visa sunt præcipue notatu atq[ue] obseruatu digna.

Testatur itidem antistites eiusdem vniuersitatis
se vidisse & euoluisse aliud eiusdem scriptum in folio.
Palmæ crassi t[er]re quod proprio titulo inscribitur: Sacro
sancti ac gemini Bibliorum textus Hebrai Graci inu-
meris locis linguarum peritia se se venditanti bus male-
castigando, citando, & interpretando corrupti & in
alienum sensum detorti Apodeixeis: quod opus oportunitate data absoluit & in lucem dabit:

Aliud etiam opus præ manibus habet quod inscri-
bitur Mercurius de Hermonia mundi.

Item in prophetas plerosq[ue] auim illos publice inter-
pretatur, quo ad literam & historiam commentatus
est.

DESCRIPTORIBVS FRISIAE

Operi etiam Michlol Rabbi David Rimbi quae ad intellectum Hebraismi desiderabantur ipse adiecit:

In Graecis etiam scriptoribus sacris & gentilibus historicis, philosophis, oratoribus ac poetis infinitam habet emendationum & restitutionum copiam:

In galenum quoq³, annotationum & emendationum chiliadas contulit:

Scriptit etiam notas & emendationē in naturalem historiam C. Plinij:

Conscripsit etiam priscae omnis antiquitatis commentarios.

Hic nobis transmisit vtendum egregium opus Henrici thaboritae, qui historiam mixtam patriae civilem et ecclesiasticam scripsit à Christo nato vsq³ ad aetate suam qui vt supra adnotauimus vixit circa annum Christi 1550. noster autem Doctōr Smenga Louanij haectenus ni fallor viuuit & Regio stipendio medicinā publice docet.

3. Ioannes Carolus.

Ioannes Carolus Antuerpiae nobili Brabantiae emporio natus à teneris annis primum in Louaniensi apud Belgas, mox Aureliana et pictonum postremo in patauina et Bonlonien. apud Italos Academijs tū liberalibus disciplinis & linguarum cognitioni tum Iururudentiae diligentem nauauit operam ac post multa publicae perorando ac disputando sua indolis data testimonia vicesimo quarto aetatis suae anno patauij in viroq³, iure doctoratus insignia adeptus est Inde cū in clarissimo apud Mechlinienses Senatu per lustra duo causarum patronum egisset, & varijs eiusdem

Senatus suffragijs ad septenos dignitatis gradus postularetur, tandem in Regio apud Frisios Senatu à consilijs & Fiscii procurator cōstituitur: Cūq; ea tēpestate qua Caspar à Robles Frisia p̄fectus est, factionum dissidia maxime flagrarent, ipse rerum ab illo in Frisia gestarum libros quatuor conscripsit, quos & Regi Hispaniarum dedicauit: voluit author horum librorum legendorum copiam nobis fieri ante quam in Hispaniā mitterentur: Sed Viglius Zuichemus per literas à nobis rogatus vt eos nobis Louaniū trāsmitteret, respondit rem non esse integram, quod eos iam antea ad Regem transmisset: Author postea in magnum Senatum Mechliniensem cooptatus est: vbi ni fallor adhuc viuit,

4. Petrus Tidrichus.

Petrus Tidrichus Pascanius Gruninga ludimagister fuit, ibi Dialecticam docuit, cuius compendium in lucem edidit. Excusum Argentina. anno 1556. de hoc authore plura non comperio: nec: sat scio an adhuc in viuis sit.

5. Albertus Meierus.

Albertus Meierus Stramfrisus scripsit methodū apodemica, opusculum peregrinantibus vtilissimum quo docetur, quid singulis locis praeipue in peregrinando studiosi sciscitari, expiscari & obseruare debeant: excusa est alibi separatim in 8. & tandē recusa in 8: ad calcem operis Petri lindebergij de praeceptorum numerorum nobilitate. Typis myliandrimis Rostcobij anno 1591.

F I N I S.

ERRATA, QVAE QVANQVAM
nobis hic praesentibus & praesidenti-
bus irreperunt, ita corrigito

PAg. 2. l. 1. Frisica. l. 13 lege. 149. pag. 3. l. penult. Sve
onum. pag. 7. l. 27 Malorige: p. 10. l. 9 Synux: p. 13. l.
10. lege. 432. p. 16. l. 7. tollendis: p. 19. l. 15. Vinibol-
d: p. 20. l. 30. deinde eo: p. 26. l. 24. septingentesimū
p. 27. l. 22 Gundobaldo. l. 26. forenm: l. 29. Vsq; suā
subinuge verbo (declarabimus) & numeros ibidem
ex 32. reitue. 332. p. 44: l. 10. asseruntur. p. 51. l. 27. lege.
1491. p. 60. l. 6. federet. p. 61. l. 4. Aus. iā: pag. 62. l. 4. Reinf
kia. p. 64. l. 4. Bentzma: l. 15. Vetroporum: p. 67. l.
11. asserent: l. vlt. hic enim. p. 74. l. 3 lege. 1499. l. 23.
praesidit fuit. pag. 75. l. 18. itque quoliēs patriā neef
sitas postularēt, ad fuit, ne. p. 79. l. 1. o. thaboritico: p.
92. l. 27. emdensi. p. 88. lin. 4. ab his (in fallor) exami
natum medica, p. 95. linea. 23 ob morum comitatem
gratus omnibus etiam p. 101. linea 22. Vuō: pagena.
103. line. 28. nuapogum. pagena. 94. lineā. 27. Lou-
nensi: l. 21. fidos p. 119. l. 1. ex equo: p. l. 22. Dni sui p.
123. l. vlt. postridiani p. 124. l. 27. Septentrionem: p. 128
l. vlt. in priuatis colloquijs quanto cādere. quanta
modestia fuerit meminerunt: p. 129. l. 8 & praesef. p.
135. l. 23. dele, ex. 138. l. 19. proferret. l. 24. conceperunt
p. 143. l. 11. Manarmanim p. 144. l. 1. Aethrachiā: p. 145. l.
20. id, qua: p. 152. l. 2. liberi. l. 25. consecutus: p. 159. l. 25.
arboris: p. 165. l. 9. deinceps ei p. 169. l. 25. dominū: p.
174. l. 14. Burgh. l. 22. Gālenus: p. 175. l. 3. in. i. p. 176. l. 12.
patru: p. 177. l. 5. Fresionum: p. 181. l. 6. argumentis l. 19.
cui libus: l. 3. ōnia pene l. penult. āpērt: p. 186. l. 22.
inita. l. 29. dorpius. p. 192. l. 21. duci p. 195. l. 25. ad du-
calem cognitionem l. 26. cum alijs. p. 196. l. 9. dele an-
noq; pag. 198. l. 1. cas. M. erga se. l. 7. spiram. l. 18. M.
cas. vfa. l. 21. Duci. p. 199. l. 5. vna 50. l. 12. Neuburgum
115 dele eius l. 22. se in tranquillitatem. l. 29. & Dom
Mariam, commissioq; pag. 200. l. 10. ac Vnius l. 15. ea-
rum gratularum affluentibus. l. 22. Principem reci-
pi. l. 24. vt consueta p. 201. l. 14. coadiutoriam. p. 202. l. 14
nupotumq; p. 207. l. 28. innupta p. 27. l. 24. cōstructo. p.
221. l. 9. ast hic. p. 222. l. 8. ōde. pag. dele. 11. p. 227. l. 17.
in contemptum. l. 22. liberaliter p. 224. l. 7. pinguiō-
rem: p. 237. l. 5. Vblabbares. l. 12. Hēctor ab. l. 13. dele.
tota Frisia & lege parem l. 14. um quatuor etiam si
faga-

Tios habuit: p. 236. l. 6. conatibus nostris p. 238. l. 2. in
Frifiam migravit, & Franckerz vbi vxor. p. 241. l. 23.
Tagacitate fua: p. 242. l. 5. in Bat. p. 244. l. 6. cognof-
cendas. p. 245. l. 10. alij eam. p. 252. l. vlt. quadregena-
rio minor: p. 259. l. 3. congefserant. l. teperiar. l. 25.
Benedictini. & ibidē Fosvert p. 259. l. 2. duce. l. 7. vernio
p. 261. l. 1. b. imitat. p. 267. l. 9. qui & p. 268. l. 18. vt con-
fequatur. 270. l. 7. oppenhusanæ p. 273. l. 26. Feionis p
276. l. 7. Feio p. 278: l. 1 placida. p. 285. l. 13 Italia. l. vlt.
Auska: p. 288. l. Geometricam. & vrinatoriam

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

